

Päivi ja Santeri Kannisto

TAKAPORTTI

tietoverkkotrilleri

HyväElämäKirjat.com

PÄIVI & SANTERI KANNISTO

TAKAPORTTI

tietoverkkotrilleri

Tämä on romaani. Mahdolliset yhtäläisyydet tavaramerkkeihin, yrityksiin, paikkoihin ja henkilöihin, eläviin tai kuolleisiin, ovat mielikuvituksen tuotetta eikä niillä ole yhtymäkohtia todellisuuteen.

Haluamme kiittää avusta seuraavia henkilöitä: Jari Erämaa, Eija Jokinen, Jyrki Kasvi, Tapio Keihänen, Kimmo Latvamäki, Harri István Mäki, Sami Mäkinen ja Andy Pilke.

Toinen painos.

Public Domain. Tekijät Päivi Kannisto ja Santeri Kannisto ovat luovuttaneet tämän teoksensa vapaaseen yleiseen käyttöön.

ISBN 978-952-7571-06-4 (PDF)

Julkaistu Tampereella 2023.

HyväElämäKirjat.com

Ylikomisario Karri Luoma heräsi ja etsi katseellaan kelloa. Se oli kaksitoista. Oliko lauantai vai sunnuntai? Suuta kuivasi ja päässä jyskytti, pesukone linkosi seinän takana. Mies nousi ylös, laahusti yläkertaan ja otti keittiön hanasta vettä, mutta oli purskauttaa sen altaaseen, niin pahalta se maistui. Ettei vain olisi käynyt Nokiat ja vesi saastunut viruksista, Luoma epäili ja korkkasi jääkaapista varmuudeksi olutpullo.

Vaimo pyörähti keittiöön silitysrauta kädessä ja rätkikasa kainalossa.

”Ei tarvi raahata niitä asiakkaita kotiin.”

Mistä se puhui? Luoma ei muistanut eikä uskaltanut ajatella ohimoiden jyskytykseltä. Vaimo sai valaista eikä sitä tarvinnut siihen edes kehotella. Putkihuuto oli alkanut:

”Mitä sun päässä oikein liikkui? Kaatokännissä jonkun häkistä karanneen lumppukasan kanssa tänne jatkoille, kun lapset nukkuu. Koko talo löyhkää vanhalle viinalle ja sille spurgulle.”

Luoma ähkäisi. Aalto-perkele? Tietenkin, sillä slipoveeriin sonnustautunutta Henrik Renvallia ei kukaan nimitteli spurguksi, ei edes vihainen vaimo.

”Jos täällä joku möykkäsi ja öykkäri, se olin mä. Aalto on asiallinen jätkä ja sitä paitsi absolutisti. Ei todellakaan mikään tenukeppi.”

Katri tuijotti miestänsä kätet puuskassa. Aalto ei ilmeisesti ollut voittanut vaimon luottamusta pitkässä liehuletisään ja kauhtuneissa, risoissa vaatteissaan. Äly ja syvällisyys eivät näkyneet päällepäin.

Kai Aalto oli sentään mennyt yöksi kotiinsa? Luoma katsoi vaimoon kysyvästi. Ilmeestä päätellen oli, tai ainakin passitettu matkoihinsa. Aallon hienotunteisuuden tietäen hän oli poistunut itse.

”Onko töissä ongelmia?” Katri kysyi. Äänessä oli aavistus huolta.

Luoma korkkasi toisen olutpullon ja osti itselleen miehintäaikaa. Mitä vähemmän Katri tiesi, sitä turvallisemmaksi hän tunsu itsensä.

”Liikaa töitä niin kuin aina”, hän murahti ja kosketti huulillaan vaimon poskea. Vaimo irvisti ja kavahti taaksepäin.

”Kai sä muistat, että tänään on keskiviikko?”

Jumankauta. Työpäivä, Luoma tajusi.

Tuntia myöhemmin Luoma haisi pahalta työhuoneessaan. Hän katseli tympääntyneenä valkoista kopperoa, joka oli funktionaalinen katosta lattiaan. Mitään ei ollut liikaa, vähiten tilaa. Kun 190-senttinen venytteli kuluneessa toimistotuolissa, raajat ulottuivat vaivatta ikkunalta ovelle. Asiakkaita huoneeseen ei mahtunut, mutta niitä ei myöskään ollut.

Luoma avasi koneensa. Sähköpostilaatikkoon oli tulvinut yön ja aamupäivän aikana lottovoittoilmoituksia, sukelinten suurennusmainoksia ja nigerialaisten sijoitusvihjeitä. Hän avasi yhden posteista, luki pari riviä, mutta kyllästyi. Sitten hän klikkasi viestissä olevaa linkkiä ja löysi itsensä thaimaalaiselta pornosivulta.

Samaa paskaa, Luoma huokasi ja sulki palvelun. Hän oli juuri arkistoinnissa postejaan roskakoriin, kun ohjelma ilmoitti uudesta viestistä. Sen otsikossa luki: Karri Luoma.

Luoma avasi viestin ja tuijotti tyhjää näyttöä harittavin silmin, tarkensi ja tuijotti, mutta ei nähnyt mitään. Tyhjää täynnä, hän hymähti ja lennätti viestin yhdellä klikkauksella muiden seuraksi roskakoriin. Päivän työt oli tehty.

Luoma risti kätensä niskan taakse, nosti jalat pöydälle ja mietti, mitä Aallolle mahtoi kuulua. Mies näki kaiken aina niin kirkkaasti, vaikka häntä oli välillä lähes mahdoton ymmärtää.

2

Kai Aalto istui Hervannan Kultaisessa apinassa kuten lähes joka päivä vankilasta vapautumisensa jälkeen. Vapautuminen, mies murahti. Se oli yksi kielen typerimmistä käsitteistä. Mihin hän oli vapautunut ja mistä? Aallolla ei ollut vankilaelämästä valittamista.

Koirat liikehtivät hermostuneesti pöydän alla, kun väkeä valui sisään. Aalto vilkaisi ovelle, mutta muisti, että Luomaa ei tarvinnut tänään odottaa. Mies oli jo käyttänyt perjantainsa.

Aalto muisteli edellisiltaista visiittiään Luoman kotiin Näyttelijänsäntäädille. Olohuoneessa oli komeillut iso samettisohva ja täysi baarikaappi, ja piirongit täyttivät joka nurkan. Luomalla täytyi olla autotallissa höyläpenkki piilossa, vaikka miestä olikin mahdotonta kuvitella puutöitä väkertämässä. Perversionsa kullakin, Aalto tuumi ja hämmensi teetään.

Luoman vaimo oli ollut käynnistä pahana eikä ihme, sillä pariskunnan pienet lapset olivat heränneet rymyämiseen. Miehen oli ollut pakko mennä sanomaan niille hyvää yötä, vaikka ipanat olivat olleet syvässä unessa ja Aalto estellyt.

Siitä oli alkanut sellainen poru, että Aalto oli katsonut parhaimmaksi lähteä. Hän oli pahoitellut häiriötä emännälle, joka oli seisonut eteisessä kädet tiukasti puuskassa puolireiteen ulottuvassa satiiniyöpaidassaan. Nätti se oli, Aalto oli miettinyt, ottanut lippalakkinsa ja vilahtanut ulos vesisaateeseen. Kotiin oli kilometri. Sen käveli alle vartissa.

Aalto oli oppinut, että jokin oli pielessä, kun Luoma ilmaantui baariin. Mies oli vastuuntuntoinen, ei ryyppännyt

geeniensä ajamana, mutta kantoi sisällään jotain, mitä ei saanut muuten sanottua.

Ristiriitainen poliisi kaipasi perhettä, mutta koki sen samanaikaisesti vastukseksi, janosi salaisesti menestystä, mutta joutui työssään syrjäytetyksi. Aalto pudisti päätään. Luoma kävi ammattiinsa liikaa tunteilla ja intuitiolla, kun tottelu ja suora toiminta olisivat riittäneet.

Aalto katseli pitkän tukkansa ja rotsinsa varjosta vieraisiin pöytiin. Hän kaipasi harvapuheista juttukumppaniaan, muistutusta siitä todellisuudesta, jolle oli kääntänyt selkänsä.

3

Luoma istui Tampereen poliisilaitoksella työhuoneessaan. Hän olisi mittailut kiivastuksissaan kopperonsa lattiaa, jos seinät olisivat antaneet myöten. Hän oli ajautunut taas thaimaalaiseen nettibordelliin, tällä kertaa suomalainen Thai-kerho sisäänheittäjänään.

Alaikäisiin erikoistunut Thaimissy oli taitavasti naamioitu. Se näytti aivan tavalliselta thaimaalaiselta portaalilta. Maan tapaan ruudulle ilmestyi ensin kuva kansakunnan palvomasta kuninkaasta, Bumipholista.

Luoma katseli kuninkaan kireitä ja kaitoja kasvoja, joissa oli jotain apinamaista. Johtuiko se siitä, että mies oli maasaan kuin Korkeasaaren asukki, kaiken kansan tuijotettavana?

Kuningaskultti oli hätkähdyttänyt Luomaa jo ensimmäisellä Thaimaan-reissulla. Mies oli kaikkialla: kadunvierillä, kaupoissa ja temppeleissä. Ohikulkevat vanhukset kumarsivat kuvia kuin katoliset Neitsyt Mariaa.

Luoma oli letkauttanut jätkäporukalle:

”Olisihan se aika veikeää, jos rouva presidentti virnistäisi meikäläisille joka jämsän liikenneympyrästä.”

”Jos mä saisin valita, niin katselisin mieluummin Pamela Andersonia ilman alusvaatteita”, Pitkänen oli tokaisnut.

Reissusta oli tullut kostea. Pubista klubin kautta yökerhoon ja jatkoille ilta toisensa jälkeen. Siitä oli kohta kaksitoista vuotta, Luoma havahtui. Ei ollut Katria eikä lapsia, vain poikamiesboksi, Ylioppilasteatterin harkat ja kesäisin raksa. Se oli ollut huolettoman viatonta aikaa.

Luoma huokasi ja palasi Thaimissyyn. Bordellin kuvissa

esiintyi aasialaisia, todennäköisesti thaimaalaisia tyttöjä ja poikia. Kaikilla oli samanlaiset mustat tukat, ruskeat silmät ja kellertävä iho. Osa oli pieniä, Miinan ikäisiä, poseeraamassa iljettävissä asennoissa. Luoman teki huonoa ja hän klikkasi itsensä pois sivulta. Miten joku saattoi olla niin sairas, että halusi katsella tuollaisia kuvia? Olisi mieluummin surffannut palveluissa, joissa aikuiset esiintyivät lapsina polvisukissa ja koulu-univormuissa, tytöt tukat letitettyinä, pojilla poskissa pisamia.

Hän yritti etsiä tietoja palveluntarjoajasta, mutta turhaantui. Mitään ei löytynyt. Netti oli pelkkää vellovaa, muodotonta massaa, josta ei saanut otetta. Kuka tahansa saattoi tehdä mitä tahansa ilman, että poliisilla oli mahdollisuuksia napata konnia kiinni. Hyvä kun oli opittu käyttämään sähköpostia. Ja mitäpä muuta hänkään saattoi tehdä kuin lisätä sivuston sulkulistalle.

Luoma oli komennettu muutamaa kuukautta aiemmin laatimaan teleoperaattoreille listaa sivuista, joille kansalaisilla ei ollut asiaa. Kavereiden mielestä hän oli elämänsä duunissa, kun sai tiirailla pornoa kahdeksasta neljään ja nostaa siitä vielä palkkaa. Luomasta hommassa ei ollut hohtoa, mutta tärkeänä hän sitä piti, sillä jonkun oli pistettävä pedofiilien bisneksille stoppi. Vielä parempi olisi tosin ollut ratsata hyväksikäyttäjiä ja toimittaa heidät linnaan, mutta työ oli vaikeaa eikä resursseja ollut. Poliisilla oli virkoja täyttämättä varojen puutteessa.

Yhtäkkiä näytölle ponnahti ilmoitus saapuneesta sähköpostista. Pomoko se oli, Luoma ärsyntyi ja klikkasi viestin auki. Siinä ei ollut otsikkoa eikä lähettäjä. Oliko sähköposti sekaisin vai opetteliko joku tumpelo käyttämään sitä? Luoma ei voinut olla ajattelemaan kakkoskerroksen kollegaansa, Vesa Vahteria, jonka nakkisormet eivät olleet yhteensopivat näppäimistön kanssa.

Viesti oli tyhjä, mutta liitteenä oli pdf. Luoma avasi tiedoston ja luki:

”Karri Juhani Luoma, syntynyt 21.3.1970 Tampereella, sotu 210370-023E, osoite Näyttelijäkatu 11, 33720 Tampere. Vaimo Katri Irmeli Luoma, syntynyt Ähtärissä 3.7.1971, sotu 030771-0032. Kaksi tytärtä, 2- ja 4-vuotiaat. Yhdistetty pankki- ja luottokortti Nordealta, numero 4920 1900 5354 8504. Pankkitilin numero 249020-46802. Työnantaja: Poliisi. Tampereen keskussairaalassa poistettu umpisuoli vuonna 1996, murtunut jalka kipsattu vuonna 2001. Sotilasarvo: Alikersantti. Syyllistynyt pedofiliaan joulukuussa Thaimaassa.”

Luoma rypisti otsaansa. Valtaosa tiedoista oli oikein, mutta yksi asia oli selvä: mitään rikollista hän ei ollut tehnyt. Hän kaivoi vanhan kalenterin pöytälaatikosta, nuolaisi sormeaan ja selasi sivuja. Väite viittasi joulukuulle. Sormi pysähtyi pitkän kuulakärkikynäviivan kohdalle, jossa luki loma. Luomaa kylmäsi. Hän oli ollut silloin Thaimaassa kuten viestissä väitettiin.

Mistä tiedot olivat peräisin? Kerätäkseen kaikki häntä koskevat yksityiskohdat lähettäjän oli täytynyt vierailla seurakuntien, väestörekisterikeskuksen, pankin ja sairaalan järjestelmissä. Yksittäisen tiedon selvittäminen olisi ehkä ollut mahdollista, mutta näin monen?

Luoma oli verkossa asioidessaan huolellinen. Hän käytti luottokorttia säästeliäästi eikä antanut sosiaaliturvatuksensa loppuosaa kenellekään. Laskunsa Luoma maksoi verkkopankilla, mutta hän luotti palveluntarjoajan järjestelmään. Salasanat vaihtuivat joka kerta eikä pelkillä tunnuksilla päässyt sisään. Jäljelle jäi kaksi vaihtoehtoa. Viestin lähettäjän oli täytynyt tekeytyä häneksi ja udella tiedot tai sitten hänellä todella oli pääsy suljettuihin tietojärjestelmiin joko ammattinsa tai tietomurron kautta.

Kollegat vilistivät Luoman silmien edessä kuin liukuhihnalla, mutta hän ei saanut sovitettua yksiäkään kasvoja lähettäjään. Motiivi puuttui. Hän ei ollut uhka kenellekään, pelkkä runkkuhommiin hyllytetty, virkaheitto poliisi.

Luoma vastasi viestiin: ”Kuka olet ja mitä haluat?” Hän painoi ”Lähetä”-nappia ja oli nojautumassa tuolissaan taaksepäin, kun sai ilmoituksen uudesta viestistä. Hän tuijotti sitä hämmentyneenä. Hänen juuri lähettämänsä viesti oli bongannut takaisin. Vielä enemmän Luoma hämmästyi, kun huomasi lähettäjän sähköpostiosoitteessa tiedot: karri.luoma@tampere.poliisi.fi. Viesti oli palautettu hänen omasta osoitteestaan.

Käyttikö joku hänen sähköpostiaan? Oliko poliisin tietojärjestelmiin murtauduttu niin, että tietotekniikkaosasto ei ollut huomannut? Silloin sadoilla poliiseilla saattoi olla samanlaisia viestejä, joilla rikollinen nauroi virkavallalle päin naamaa.

Ei varmasti olisi ensimmäinen kerta, Luoma totesi, kai voi kännykän taskustaan ja näppäili pikavalinnan numero kaksi.

”Mikä hätänä?” Forsblom vastasi kyllästyneellä äänellä.

Mies oli komennettu nettikurssin jälkeen Luoman tukihenkilöksi ilmeisen vastentahtoisesti. Forsblom ei halunnut tulla häirityksi ja yritti aina lopettaa puhelut lyhyeen. Luoma epäili äijää ihmisvihaajaksi, sillä miksi tämä olisi muuten kakkinyt pahalle haisevana koneidensa ääressä kaikki illat ja viikonloput. Naista ei ainakaan ollut, Luoma oli päätellyt, kun oli kahlannut miehen työhuoneessa pessimaksipullojen ja karkkipaperien meressä.

”Onko ollu mitään epätavallista?”

”Ei. Pari krakkerointiyrittystä, joitakin viruksia ja vakoi-
luohjelmia.”

”Onko mahdollista, että palvelimiin olisi murtauduttu?”

”No onhan se mahdollista, mutta epätodennäköstä.”

Luoma huokasi. Keskustelu vaahtosi kuin maito kuivista utareista.

”Mitä murtoyrityksiä ja mistä?”

”Ei mitään sellasta, mitä sä pystysit ymmärtään. Lämpimikseskö vaan kyselet? Sunhan pitäis surffata netissä eikä puhelimessa.”

”Kiitti ja sori että häiritsin”, Luoma vastasi.

Forsblom murahti jotain ja räppäsi kännykkänsä kiinni.

Luoma heitteli kotimaista kädestä toiseen kuin tennispalloa, kun ovelta kurkisti valkoinen pörröpää. Se oli Tuija, tutkintaryhmän sihteeri.

”Mä käyn kaupassa. Tuonko sulle jotain?”

”Kakssataa grammaa karvasmantelia kiitos.”

Tuija nyökkäsi ja sulki oven, ei kaivannut selityksiä. Nainen havaitsi jo ryhdistä miehen mielen. Hän oli niitä harvoja työkavereita, joiden kanssa Luoma tuli juttuun. Tuijalla oli huumorintajua ja inhimillisyyttä toisin kuin kollegoilla.

Mistä näitä ongelmia aina kertyi, Luoma ihmetteli ja tunsi jälleen kerran olevansa väärällä alalla. Nyt tarvittiin Henrik Renvallia. Se oli fiksu mies, teknillisen yliopiston käynyt ja hemmetinmoinen hakkeri, oikea tietokonevelho.

Renvall asui Pyynikillä isossa, kunnostetussa puutalossa lähellä piispan virka-asuntoa. Talo oli maalattu kesällä ja ikkunanpuitteet hohtivat puhtaan valkoisina.

”Mitä mies?” Renvall kysyi. Hän ei yllätynyt vieraasta, joka poikkeili talossa yhä useammin.

”Mitäs tässä”, Luoma tokaisi ja kolisteli kivenmuruja lenkkariensa pohjista. Hän oli alkanut käyttää mukavampaa vaatetusta heti siirtonsa jälkeen. Mikään ei pakottanut istumaan hylätyssä toimistokopperossa virka-asu päällä, kiristävä solmio kaulassa ja poletit olkapäillä.

Miehet kävelivät pähkinäistä parkettia pitkin saliin, jonka kattoa koristi kristallikruunu. Sähkölamppujen sijaan kruunussa oli oikeita kynttilöitä ja manseteille valuneesta steariinista päätellen niitä oli myös käytetty. Kylmä ja kuiva-kiskoinen nörtti oli pohjimmiltaan romantikko. Kohdetta tunteille vain ei ollut löytynyt, Luoma pohdiskeli, tai sitten lapsuudenystävän naisseikkailut olivat hyvin varjeltu salaisuus.

Kouluaikoina Luoma oli epäillyt Renvallia homoksi tai androgyyniksi, sillä finninaamaa eivät kiinnostaneet muut kuin tietokoneet. Koneita käyttivät 80-luvulla vain harvat, ne Renvallin kaltaiset silmälasipäiset pojat, joiden vanhemmilla oli varaa kalliisiin leluihin. Luoma oli viihtynyt itse hiihtoladuilla, pesäpallokentillä ja diskoissa. Hän oli luokan kovi ja seurusteli tyttöjen kanssa jo silloin, kun muut uskalsivat hädin tuskin vilkuilla vienosti villapaidan alta nöpöttäviä nännejä.

Yläasteen jälkeen poikien tiet erosivat. Renvall vaihtoi korttelin päähän Relluun, Luoma taas jatkoi yhteiskoulussa ilmaisutaidon linjalla. Hän halusi näyttelijäksi, mutta päätyi poliisiksi, mistä tiesi Renvallin tuntevan hienoista ylemmyyttä. Jos tiesi mitä halusi ei pitänyt antaa periksi, oli miehen motto. Luoma oli kuitenkin rakastunut, mennyt naimisiin ja saanut lapsia. Yksi unelma oli tehnyt lopun toisista.

Sitten kului useampi vuosi ennen kuin miehet kohtasivat uudelleen. Renvall kutsuttiin kamarille erään nettirikos-tutkinnan yhteydessä. Luoman kollega Vahteri, jääkiekkokaukalon tyhjää, alkoi tönä heiveröistä miestä ja Luoma meni väliin. Renvall otti tapauksen jälkeen tavakseen kutsua Luoman silloin tällöin luokseen päihtymään, ja niin miehet tutustuivat toisiinsa uudelleen.

Kun kouluajkojen ennakoasetelmat ja ryhmäpaineet olivat poissa, Luoma näki toisen Renvallin, älykkään ja

sisimmältään herkän miehen. Luoma ei voinut olla miettimättä, miltä hän mahtoi näyttää Renvallin silmissä. Värittävältä perheenisältä, jolle lapset olivat kaikki kaikessa? Luoma pudisti päätään epäuskoisena. Oliko hän muuttunut vai oliko hänen konservatisminsa versonut siitä, mitä kouluaikoina oli kuviteltu rohkeaksi kapinaksi? Oliko tupakanpoltto, viinan juonti ja tyttöjen vikittely ollut vain varhainen siirtymäriitti tavallisen työtätekevän miehen arkeen?

Renvall käveli baarikaapille. Se oli täynnä yksinkertaisia, sileitä pulloja. Skottiviskejä, Luoma tiesi etikettejä lukematta.

”Mitä saisi olla?”

”Kiitos ei mitään.”

Luoma rojahti nojatuoliin, jonka taivutetut jalat olivat ohuet kuin kauriin. Hän huomasi Renvallin kohottavan aavistuksen kulmiaan. Ihmettelikö mies, miksei laatuviski kelvannut?

”Törmäsin toissapäivänä vanhaan asiakkaaseen. Mies on tosin raivoraitis”, Luoma selitti.

”Absolutistin seurassa joutuu ryyppäämään molempien edestä. Mitä mielessä?”

Renvall kaatoi lasinsa pohjalle tujauksen kellertävää nestettä.

”Tää on varmaan ihan yksinkertanen juttu, mutta kun nää hommat on mulle uusia”, Luoma aloitti vaivautuneena. ”Yksi asiakkaista saa nimettömiä sähköposteja. Miten mä saan kaivettua lähettäjän selville?”

Renvall pyöritti liukasliikkeistä nestettä lasissaan, nuuhkasi ja siemaisi. Sitten hän huljutteli juomaa suussaan ja antoi aromien hyväillä makunystyröitä.

”Uutta merkkiä, ehkä kolme ja puoli asteikolla viiteen”, Renvall arvioi ääneen ja lisäsi perään epiteettejä: ”Savuinen,

aavistus katajaa, jälkimaku hieman lyhyt ja karvas.”

Sitten mies kurkotti pöydällä makaavan vadin ylle ja purskautti juoman suustaan. Tuhlari, Luoma ei voinut olla soimaamatta mielessään.

”Haluat siis saada lähettäjän tiedot selville”, Renvall kertasi, taputti kankaisella lautasliinalla huulensa kuiviksi ja istahti sohvalle.

Luoma nyökkäsi.

”Ainoa vaihtoehto on tutkia viestin tunnistetietoja”, Renvall sanoi.

”Tunnistetietoja?” Luoma kurtisti kulmiaan. “Eikö olisi helpompi aloittaa lähettäjä tiedoista?”

”Lähettäjä tietojen tutkimiseen tarvittaisiin kaikkien sähköpostin välittäneiden palvelimien lokit. Koska lähettäjä on kuitenkin halunnut esiintyä nimettömänä, hän on luultavasti käyttänyt anonyymipalvelinta. Niistä lokitietoja ei löydy.”

Luoma korjasi asentoaan kapeassa tuolissa. Hän yritti keskittyä, sillä Renvall ei mielellään lainannut itseään. Mies oli siinä suhteessa kuin mikrotukihenkilö Forsblom. IT-ammattitauti, Luoma diagnosoi. Vika löydettiin aina penkin ja näppäimistön välistä, vaikka tietokoneohjelmat olivat täynnä virheitä.

”Kai tähän joku tekninen ratkasu on olemassa? Sellanen, joka panee lähettäjän paljastamaan henkilöllisyyden?”

”Ei ole. Sehän anonyymipalvelinten idea juuri on, että ne suojelevat käyttäjien henkilöllisyyttä”, Renvall naurahti.

”Ketkä niitä palvelimia oikein ylläpitää?”

”Enimmäkseen sananvapauden kannattajat. Ne kun haluavat vielä uskoa, että ihmisillä olisi oikeus ilmaista mielipiteitään vapaasti. Ymmärrän kyllä, jos poliisin on vaikea hyväksyä näkökantaa.”

”Siis jotain aktivisteja?” Luoma tarkensi ja sivuutti

Renvallin ivan ammattikuntaansa kohtaan.

”Ei välttämättä, osa on ihan tavallisia kansalaisia. Palvelinten käyttö on kasvussa, kun yksityisyyden suoja on vähennetty kaikkialla.”

”Onks ne palvelimet ulkomailla?” Luoman ajatuksenjuoksuun ei sopinut, että rikolliset saattaisivat piiloutua anonyymipalvelimiin, ainakaan Suomessa.

”Suomessa ja muualla. Itse asiassa yksi ensimmäisistä oli suomalainen.”

”Mikä?”

”Johan Helsingiuksen anon.penet.fi. Netin keskusteluryhmässä väiteltiin joskus 90-luvun puolivälissä siitä, pitääkö lähettäjän aina paljastaa henkilöllisyytensä nettikeskusteluissa. Helsingius loi Penetin osoittaakseen, että netti tarjoaa lukuisia kiertoteitä. Niitä kaikkia ei voi tukkia.”

Yläkerran portaikosta kuulunut suhahdus keskeytti Renvallin. Se oli Uffe, joka syöksyi rappusia alas pomppivan paperipallon perässä. Luoma naurahhti muistaessaan parin viikon takaisen näyn lenkipolulta: Renvall oli kävellyt Pyynikillä Uffe talutushihnassa. Kissa oli säntäillyt siimassa kuin vieheen napannut hauki ja Renvall oli nykynt. Veto, nykäisy, veto.

”Koulutus näyttää olevan kesken ja kissa omapäinen”, Luoma oli naljaillut Renvallin mahdotonta haastetta.

Uffe jähmettyi ja kyyristyi huomattessaan salissa vieraan. Rotunsa valio näytti Luomasta oudolta villieläimeltä. Karva oli vitivalkoinen, silmät syvän siniset ja korvat sojottivat eteenpäin kuin satelliittilautaset. Jännittynyt vartalo oli valmiina syöksymään saaliin kimppuun. Renvall ehti kuitenkin ensin ja kaappasi kissan syliinsä.

”Tekin törmäätte samaan ongelmaan, mitä Helsingius halusi Penetillä demonstroida”, Renvall jatkoi otus sylissään. ”Netissä on aina kiertoteitä eikä sitä voi valvoa.

Sensuuri on lapsellisen helppo kiertää ja työ johtaa vain päinvastaiseen lopputulokseen. Ihmisiä kiinnostaa se, mitä heiltä yritetään piilottaa.”

”Kielletyn hedelmän houkutus”, Luoma nyökkäsi. ”Yhtä juttua mä en kuitenkaan ymmärrä: onhan lokitiedot pakko antaa poliisille silloin, jos kyse on rikosepäilystä. Vai uskaltaisko joku vastustaa virkavaltaa ja pantata lähettäjä tietoja?”

”Riippuu palveluntarjoajasta. Jos lokitiedot luovutetaan ilman asianmukaista lupaa, rikotaan lakia ja vähintäänkin palvelulta menee maine. Vai käyttäisitkö itse anonyymipalvelua, jonka käyttäjätietoja jaellaan maailmalla vapaasti?”

”Kai sellastakin on tapahtunut?”

”On sitä yritetty. Penetin tapauksessa amerikkalaiset skientologit väittivät, että kirkolta varastettu tiedosto oli lähetetty palvelun kautta nettiin. Interpol yritti saada selville kaikkien käyttäjien henkilöllisyyden, mutta ei onnistunut.”

”Onks se Penet vielä olemassa?”

”Ei, ikävä kyllä. Palvelu leimattiin kansainvälisissä medioissa ja brittiparlamentissa lapsipornon tärkeimmäksi välityskanavaksi maailmassa. Väitteessä ei tietenkään ollut perää, mutta vähänkös se ketään kiinnosti. Myyvä jutunaihe.” Renvallin kasvot vääntäytyivät pilkalliseen hymyyn. ”Samahan se oli teidän salaisten suodatuslistojenne kanssa. Herkullisempaa aihetta olisi saanut hakea.”

Luoma irvisti muistaessaan, miten väkivaltayksikön johtaja oli vastailut toimittajien kysymyksiin. Mies oli väittänyt, että Google on selain perustellessaan, miksi suosittu hakukone ei ollut suodatuslistalla, vaikka sieltä löytyi lapsipornolinkkejä. Keskustelut julkaistiin kaikkine lipsahdukseen ja tietotekniikkaväki nauroi itsensä tarviölle, Forsblom etunenässä.

”Siis mikä helvetin ‘selain’ Google muka on? Amerikkalainen vakoilufirma, joka kauppa kenen tahansa tiedot

eniten tarjoavalle”, Forsblom jyräsi, kun poliisin virallinen kanta kantautui hänen korviinsa. Äijä ilmoitti siinä paikassa sanoutuvansa irti eikä pyörtänyt puheitaan ennen kuin sai tuntevan palkankorotuksen. Poliisiin ei ollut helppo houkutella osaavia ammattilaisia.

Luoma oli mediakohun jälkeen pohtinut, miksi suodatus ei ollut jätetty tietotekniikan ammattilaisille. Silloin poliisi ei olisi taas päätyntä sylkykupiksi. Forsblomin mukaan suodatus olisi tosin jäänyt silloin kokonaan tekemättä:

”Aivokuolleena syntynyt ajatus”, mies tokaisi ja näytti, miten kiellettyjä sivuja pääsi selaamaan. Nettikurssin joka tumpelo oppi jipot parissa minuutissa.

Luoma katseli Renvallin sylissä makaavaa Uffeä, joka kynsi ja kehräsi mielihyväästä. Tunsiko Renvall häntä kohtaan sääliä vai myötätuntoa uuden toimenkuvan takia? Miehen mielestä sensuuri oli perustuslain vastainen. Kuukaanhan ei voinut tietää, mitä kaikkea lapsipornon varjolla piiloteltiin, sillä sulkulistat olivat salaisia. Renvallia ärsytti valtion ja virkamiehistön holhoava asenne, joka vähätteli kansalaisten älykkyyttä ja kykyä itsenäiseen ajatteluun.

Luoma ei ollut itsekään varma, miksi oli suostunut tehtävään. Kuvitteliko hän todella tekevänsä tärkeää työtä vai oliko hän ahtaalla? Vaimo, kaksi lasta ja asuntolaina poliisin palkoilla oli toimimaton yhtälö, mutta Luoma ei halunnut uskoa, että pelkästään se selitti omaa käytöstä. Hän halusi kokea olevansa hyvän puolella ja tekevänsä oikein. Hän tiesi, ettei ollut ydinfyysikko, mutta ei toisaalta yrittänytäkään esiintyä sellaisena. Hitaahkoa järjenjuoksua paikkasi voimakas intuitio. Luoma huokasi. Intuitio oli yhtä aikaa hänen vahvuutensa ja heikkoutensa. Poliisin valtapeleissä ei pärjännyt, kun antoi tunteidensa ohjata ja heikkouksiensa näkyä.

Luoma havahtui ajatuksistaan ja huomasi, että Renvall kurkotti kohti pöydällä olevaa sikarilaatikkoa, mutta vetikin kätensä takaisin. Oliko mies alkanut lakkoilla? Renvall oli sortunut paheeseen vasta silloin, kun Luoma oli jo ollut lopettelemassa, ties monennettako kertaa. Olivatko roolit vaihtuneet, hyviksestä tullut pahis ja päinvastoin?

Luoman mieleen palasi eräs ilta Pyynikillä. Kun miesten ystävyyttä oli jatkunut puolisen vuotta, Luoma oli katsonut Renvallia suoraan silmiin ja sanonut:

”Mä oon pahoillani.”

Renvall oli kääntänyt katseensa maahan. Se oli tajunnut hänen katumuksensa sanomattakin.

”No hard feelings”, Renvall oli tokaissut ja kuitannut synnit sovitetuiksi.

Luoman päässä pyöri. Hän yritti miettiä kuumeisesti, mihin tarttua.

”Viestien lokitiedot jää siis aina jäljelle?”

Renvall nyökkäsi ja silitti sikarilaatikon kantta.

”Eli ongelmaks tulee vain se, miten palveluntarjoaja saadaan painostettua luovuttamaan lokitiedot”, Luoma kertasi.

”Periaatteessa. Tosin on myös lokittomiakin palveluja.”

”Täh? Mitä ne sitten on?”

Luoma oli turhautunut. Ajatus keri taaksepäin juuri kun hän oli ollut saamassa juonen päästä kiinni. Miksei poliisi ollut voinut vaatia eduskunnalta lakia, joka pakottaisi palveluntarjoajat pitämään lokeja päällä ja toimittamaan ne pyytämättä poliisille?

”Lokittomissa palveluissa ketjutetaan useita eri maisia sijaitsevia sähköpostipalvelimia niin, että ne ovat kaikki anonyymejä”, Renvall asetteli sanojaan tynesti kuin harjaantunut haastateltava. ”Kun järjestelmään tulee viesti, sen käsittelevä palvelin valitaan satunnaisesti eikä yhdenkään palvelimen lokitietoja kerätä. Näin viestin alkuperää on

mahdoton selvittää jälkikäteen.”

”Mutta jähän puheluistakin teletunnistetiedot, miksei sitten sähköposteista?”

”Periaatteessa on mahdollista valvoa kaikkia anonyymipalvelimien käyttäjiä, mutta viestien ja käyttäjien kytkeminen toisiinsa onkin jo mahdoton tehtävä. Niitä voi olla miljoonia. Tietysti poliisi voi teoriassa ratsata palvelimen ja korvata sen omalla koneella, joka toimii ansana.”

”Odotas vähän. Jos siis jotain tyyppiä kiristetään lokittoman palvelun kautta, onko olemassa mitään keinoa tutkia tapausta?”

”Johtolangat täytyy etsiä muualta kuin tunnistetiedoista, esimerkiksi viestin sisällöstä.”

”Mutta entä jos viestissä ei ole mitään sisältöä tai sisältö koskee vain vastaanottajaa?”

”Onko jutussa silloin jotain ongelmaa?”

Luoma häkeltyi. Hän ei halunnut paljastaa Renvallille, että oli itse utojoen viestien kohteena. Kysymykset oli pidettävä teoreettisella tasolla.

”No entä jos käy niin, että uhri vastaa saamaansa kirisytysviestiin, mutta vastaus tuleeikin bumerangina takas?”

”Se on ihan mahdollista. Otsikkotiedoissa on reply-to-kenttä, johon voi kirjoittaa mitä tahansa, vaikka vastaanottajan oman meiliosoitteen.”

Luoma naputti nojatuolinsa käsinojaa kärsimättömänä:

”Onko tässä tosiaan kaikki? Sä haluat siis sanoa, että tehtävä on mahdoton?”

Renvall kohautti harteitaan:

”Sori.”

Luoma katseli, kuinka mies antoi mielihalulleen periksi ja kaivoi laatikosta sikarin, leikkasi pään poikki, raapaisi tikun. Kertoiko mies kaiken, mitä tiesi vai suojeliko hän ammattiosaamistaan virkavallalta? Pelkäsikö Renvall, että

yhä useammat tietotekniikkarikoksia koskevat kuulustelut johtaisivat tulevaisuudessa häneen? Vai oliko tietotekniikkagurun maine liioiteltu?

”Yhden asian voit tehdä”, Renvall sanoi ja pössäytti pari savurengasta. ”Merkitse viesti spämmiksi, niin lähettäjä ei enää kiusaa sinua.”

Luoma kuunteli hölmistyneenä. Mies kertoi ensin tunnin erilaisten suodatus- ja jäljitystekniikoiden hyödyttömyydestä ja käski sitten heittää johtolangan roskalaatikkoon. Hän yritti lukea Renvallin kasvoista, pilailiko tämä, mutta ilmekään ei värähtänyt. Mistäpä noista härveleistä tiesi, Luoma tuumi. Samassa hän tajusi tyrineensä. ‘Merkitse viesti spämmiksi, niin lähettäjä ei enää kiusaa sinua’, Renvall oli sanonut. Hän oli paljastanut itsensä.

Luoma harmitteli kömpelyyttään. Nyt Renvall todennäköisesti pohti eikö poliisilla ollut yhtään pätevää tietoverkkoasiantuntijaa vai eikö Luoma luottanut oman talon väkeen. Oliko nimettömien viestien sisältö niin arkaluonteinen, että oli helpompi kääntyä hakkerin puoleen?

Renvall hätäisti Uffen sylistään ja nousi sohvalta.

”Siirrytään yläkertaan niin näytän, miten anonyymipalvelimia käytetään”, hän sanoi ja taputti Luomaa lohduttavasti selkään.

Miehet nousivat raput ylös Renvallin työhuoneeseen, jonka lattiaa verhosivat tummanpunaiset, käsityönä valmistetut matot, jotka Renvall oli tilannut Iranista. Pähkinäpuinen työpöytä oli antiikkia, lontoolaisesta nettihuutokaupasta, ja korkeaselkäinen toimistotuoli kotimaista tekoa. Tuoli oli verhoiltu tummansinisellä sametilla ja soinnutettu ikkunoiden edessä roikkuviin, läpikuultaviin verhoihin. Ylelliset puitteet olisivat viitanneet nettirikoksiin, ellei Luoma olisi tuntenut Renvallin taustoja. Mies oli varakkaasta suomenruotsalaisesta perheestä, isoisänsä ainoa perijä. Jos

hän tekikin jotain rikollista, se ei johtunut ainakaan rahanhimosta.

Huoneen hämärässä hyrisi tietokoneita, joiden sisällä loisti erivärisiä neonvaloja. Laitteet muistuttivat akvaarioita, joissa ui piirikortteja ja kaapeleita. Hapettimena hurisi suurikokoinen tuuletin.

Renvall istui näytön eteen ja käynnisti komentotulkin. Mies ei välittänyt graafisista käyttöliittymistä, jotka olivat hitaita ja epäkäytännöllisiä. Pitkät, kapeat sormet juoksivat näppäimistöllä nopeammin kuin vikkelinään hiiri näytöllä. Noinko helppoa se tosiaan on, Luoma mietti ja tunsi itsensä entistä avuttomammaksi taitavien hakkerien rinnalla.

4

Pietarilainen hakkeri Irina Drozdova ahmaisi loput shaver-masta. Hän rynttäsi kastikkeista rasvaisen paperin keittiön pöydällä lojuvaan laatikkoon, johon unohtunut pitsanpala muistutti homejuustoa. Hän pyyhki pitkät, kapeat sormensa tarpeettomaan tulosteeseen ja palasi työhuoneeseensa.

Hoikka, 176-senttinen nainen näytti pitkin säärineen gasellilta. Hän oli verhoutunut tiukkoihin, caprimittaisiin farkkuihin ja vyötärölle ulottuvaan mohairvillapuseroon. Hän tuijotti ikkunasta ulos. Kahdennestatoista kerroksesta näkyi illan hämärässä tuhansia valoja, joiden taakse harmaat sokeritopat ja laatikot hävisivät. Pimeä sai pietarilaisen asumalähiön näyttämään kauniilta kuin jouluvaloihin kiedotun kuusimetsän. Vain lumi puuttui, Irina mietti ja muisti isänsä kertomukset lapsuudenkodistaan Terijoelta. Huvilan pihalla oli ollut talvisin metrisiä kinoksia ja tervapatojen loisteessa joulun aikaan se oli ollut kuin haltijoiden ja keijujen asuttama satumaa. Irina huokasi. Tai niin isä ainakin oli hänelle iltasaduissa kertonut. Valokuvia ei ollut, sillä sotilaat olivat polttaneet talon perustuksia myöten.

Irina sytytti kattokruunun. Yksi lampuista oli palanut, hän huomasi ja katseli ympärilleen arvioivasti. Tilava, suorakaiteen muotoinen neuvostoyksiö oli tyhjä lukuun ottamatta tietokoneiden valtaamaa pöytää ja laverisänkyä, jonka päälle oli levitetty vaaleanruskea satiinikangas. Asunto oli Irinan ensimmäinen oma. Opiskelu- ja uransa alkuajan hän oli asunut vanhan äitinsä kanssa, mutta äiti oli kuollut muutamaa vuotta aiemmin. Kodilta uusi asunto ei vielä tuntunut, pikemminkin toimistohuoneelta hieman kuten

koko elämäkin. Se oli ollut yhtä suorittamista urheilukoulusta teknilliseen yliopistoon ja suurten kansainvälisten yritysten palvelukseen.

Irina karisti mietteet mielestään. Hän istuutui työpöytänsä ääreen, liikutti hiirellä näytönsäästäjän sammuksiin ja tutki löytöään. Hän oli huomannut uutta ajuria asiakkaalle koodatessaan, että Windowsin etäproseduurikutsun käsittelijässä oli jotain outoa. Kun käyttöjärjestelmään syöti parametrinä riittävän pitkän merkkijonon, se vuosi yli ja merkkijonon sisältämä koodi päätyi suoritettavaksi.

Oliko ylivuoto inhimillinen virhe, Irina aprikoi, tai haavoittuvuus kuten nykyään haluttiin sanoa, jotta ohjelmistotalot pääsivät vastuistaan? Vai oliko se tarkoituksellinen? Irina päätti kokeilla löytöä toiseen työkoneeseensa. Hän onnistui avaamaan parissa minuutissa koneeseen takaportin verkon yli aivan kuin kartanossa olisi unohtunut takaovi auki ja varkaat päässeet siitä koska tahansa huomaamatta sisään. Työ sujui näppärästi käyttämällä FrontPage-nimisen webbieditorin osia. Ne löytyivät Windowsista, vaikka koneessa ei kyseistä ohjelmaa ollutkaan. Miksi, Irina ihmetteli. Mitä ohjelman osaset tekivät koneessa?

Hän nousi pystyyn, käveli hermostuneena huoneen ympäri ja istahti työpöytänsä kulmalle. Oliko mahdollista, että kyseessä oli tarkoituksellinen, kenties viranomaisen vaatima heikko suojaus, joka mahdollistaisi pääsyn Windows-koneille tarvittaessa? Irina tiesi, että Yhdysvalloissa viranomaisilla oli suuri vaikutusvalta ohjelmistojen suojauksiin, mutta näin ilmeinen ja helppokäyttöinen takaportti vaaransi koneet tarpeettomasti. Kuka voisi luottaa järjestelmään, jolle kuka tahansa näppärä krakkeri, tietomurtaja, saattoi tunkeutua?

Sen täytyi olla virhe, Irina päätteli, mutta mikäli hän oli oikeassa, se oli kohtalokas. Virheen ansiosta kuka tahansa

saattoi päästä mille tahansa Windows-koneelle huomautta ja käyttää löytämiään tiedostoja ja ohjelmia kuin omiaan: tunnuksia ja salasanoja, sähköposteja, pankkiyh-teyttä, liikesalaisuuksia, rikosrekistereitä, potilastietoja.

Kymmenet miljoonat tietokoneet olisivat vaarassa, sillä kaikki maailman Windowsit muuttuisivat matopurkeiksi parin taitavan krakkerin käsissä. Katastrofi ylittäisi tuho-vaikutuksiltaan vuosituhannen vaihteen uhat. Takaportin avulla voitaisiin katkaista sähkön jakelu, lamaannuttaa vesilaitokset, pysäyttää liikenne, romahduttaa pörssit. Seuraisi tietotekninen kivikausi. Irinaa huimasi. Hän istuutui takaisin koneen ääreen ja alkoi etsiä netistä tietoja haavoittuvuudesta.

Hän etsi, kokeili eri hakusanoja ja -koneita, asiantuntijafoorumeita, mutta ei löytänyt mitään. Uusi Windows oli julkaistu hiljattain ja käyttäjät olivat täystyöllistettyjä perustoiminnoista: miten saada vanhat ohjelmat asennettua ja toimimaan, kuinka päästä internetiin, miten saada asetukset mieleisiksi ja mistä löytää kiertoteitä käyttöä haittaaviin virheisiin?

Irina alkoi penkoa turhautuneena työpöytänsä, joka pursusi pieniä pahvilaatikoita, kaapeleita, manuaaleja, romppuja ja Nokian tuotekehittäjilleen jakamia teknisiä oppaita. Viimein hän löysi etsimänsä. Se oli vanhan Windowsin asennus-CD, jonka hän lykkäsi huoneen nurkassa tyhjänä odottavaan testikoneeseen. Kun ohjelma oli asennutun, Irina kokeili ylivuotovirhettä ja huomasi, että testikoneenkin takaportti aukesi, parilla komennolla. Häntä kylmäsi. Jos joku käyttäjä oli havainnut ohjelmavirheen ennen häntä, hän oli pitänyt asian omana tietonaan, ehkä käyttänytkin sitä tietomurtoihin. Ilmeisesti virhe ei ollut kiinnostanut ohjelmistovalmistajaa tai sitten se todella oli tarkoituksellinen.

Irina epäröi. Ohjelmistojätti oli tunnettu siitä, että se laiminlöi ohjelmissaan esiintyvien virheiden korjaamisen. Yhtiö vitkutti korjauksia siihen asti, kunnes ne oli pakko tehdä tai mieluummin luisteli niistä kokonaan. Käyttäjät eivät voineet tehdä korjauksia omin päin, sillä lähdekoodi oli vain yhtiön tiedossa. Irina suosi perfektionistina itse avointa lähdekoodia, jossa kuka tahansa saattoi puuttua havaitsemiinsa virheisiin. Hän koodasi Windowsille vain asiakkaansa vaatimuksesta ja kirosi nyt toimeksiantonsa, jonka takia oli törmännyt takaporttiin.

Irina kätki kasvonsa käsiin. Hän ei olisi halunnut tietää. Ohjelmistojättille olisi turha raportoida virheestä, sillä se ei kuitenkaan reagoisi, vaan pitäisi Irinaa korkeintaan häirikönä ja mustamaalajana. Jos taas virhe oli tehty käyttöjärjestelmiin tahallaan, hän olisi vaarassa paljastaessaan salaisuuden, sillä yhtiö haluaisi todennäköisesti vaijentaa hänet. Mitä vaihtoehtoja hänellä oli?

5

Joko taas, Luoma tuskasteli Tampereen poliisilaitoksella. Juuri kun Katri oli toipunut älykkö-Aallon yllätysvierailusta, ongelmat kasaantuivat työpaikalla. Nimetön sähköpostin lähettäjä ei antanut rauhaa, vaikka Luoma oli merkinnyt viestit spämmiksi Renvallin antamien ohjeiden mukaan. Oliko häirikkö vaihtanut osoitetta?

Viesti oli lyhyt:

”Laitetaanko eteenpäin Seiskaan ja Katrille? RIP”

Mukana oli liitteitä. Kun kuvat latautuivat selaimeen, lounaaksi nautittu kebab palasi kurkkuun. Vihreiden chilien hapan maku suussa Luoma kurotti turhaan pöydältä juomapulloa. Se oli tyhjä.

Mieleen palasi Teneriffan-loma ja Miinan hätäntynyt ilme. Tyttö taapersi hotellin käytävällä kätet häntä kohti ojennettuina eikä syliin päästyään suostunut päästämään irti. Luoma ei voinut antaa itselleen anteeksi. Missä hän oli ollut silloin, kun hänen tyttärensä oli kaikkein eniten tarvinnut häntä? Kioskilla ostamassa tupakkaa? Kun Katri palasi matkatoimiston järjestämältä kiertoajelulta, hän kaappasi huutavan tytön syliinsä. Luoma lähti juoksemaan raivopäisenä ympäri hotellia ja kovistelemaan henkilökuntaa, kunnes turistipoliisi telkesi hänet putkaan rauhoittumaan.

Luoma sulki tiedostot nopeasti kuin olisi pelännyt niiden palavan kiinni näyttöön. Hän tuhosi viestin sähköpostilaatikosta ja kuvan selaimen välimuistista, mutta tiesi, että poliisin tietojärjestelmiin jäi kopiot kaikista sähköposteista.

”Muistakaa jatkät, että teidän sähköposteja luetaan

milloin tahansa. Poliisissa kun ollaan, niin siihen ei tarvita edes poliisin lupaa”, Forsblom oli irvinnyt nettikurssilla.

Luoma ei tiennyt, oliko mies tosissaan, mutta kuvista oli päästävä. Oli tuhattava lokit, hävitettävä jäljet ja tarpeen vaatiessa murtauduttava poliisin sähköpostipalvelimelle. Mutta yksin hän ei osannut. Auttaisiko Forsblom? Miksi, Luoma kirosi tyhmyyttään. Miksi järjestelmien portinvartija auttaisi häntä? Entä Renvall? Olisiko hänen paljastettava Renvallille viestien vastaanottajan lisäksi myös sisältö?

Kuvat ilkkuivat tyhjältäkin näytöltä. Luoma räppäsi koneensa virtanapista kiinni ja tajusi, että kuvia saattoi olla missä tahansa. Hän ei saisi kopioita ja negatiiveja poltettavakseen kuten mustavalkoisissa filmeissä, joissa dekkari raapaisi näyttävästi tikun ja antoi liekkien tuhkata todistusaineiston. Vaikka hän saisikin poistettua kuvat poliisin tietojärjestelmästä, uusia saattaisi ilmestyä koska tahansa nettiin, Katrin tai pomon sähköpostiin, kollegoiden koneille, mihin tahansa.

Ajatuksista karmein hiipi mieleen: mitä jos hän oli tehnyt jotain, mitä ei muistanut tai tiennyt, ja aiheuttanut tämän kaiken itse?

Luoma kumartui työpöydän alle, kiskaisi nettikaapelin seinästä niin, että liitin nakshti palasiksi, ja leikkasi kaapelin saksilla kahtia.

Hän vilkaisi kelloaan. Se oli kolme. Pomo oli osastokokouksessa, kollegat kentällä, Tuija todennäköisesti puhelimesta sisarensa kanssa. Luomaa ei kaivattaisi. Hän heitti rotsin niskaan ja luimisteli kellarin pukuhuoneiden kautta ulos. Hän kaasutti kotiin Etelä-Hervantaan pää tyhjänä, muistamatta matkasta mitään.

Autosta noustessaan Luoma tarkasteli kotitaloaan kuin vierasta. Yksikerroksinen suorakulmio oli valkoisessa röpelöpintaaisessa tiiliverhouksessa tyypillinen 80-luvun tuote:

mauton. Piha oli hoitamatta. Nurmikko rehotti ja pelargoniat mädäntyivät multaa vasten muovisissa kukkapurkeissa.

Luomat olivat ostaneet talon viisi vuotta aiemmin pariskunnalta, joka oli jäänyt eläkkeelle ja muuttanut Tammelemaan parempien palvelujen äärelle. Hinta oli kova, mutta he uskoivat selviävänsä. Katrin maha pömpötti, kun he kärräsivät kaupan pahvilaatikoita sisään täynnä toivoa. CD-levyjä, sähly- ja tennismailoja, kopioituja ja muovikansiin säilöttyjä käsikirjoituksia, hunajaan tahriintuneita maustepurkkeja, vanhemmilta haalittuja astioita.

Olohuoneeseen kannettiin poikamiesboksen musta tekonahkasohva, pyöreäkulmainen televisio ja lastulevyistä nikkaroitu kirjahylly. Luoma muisteli haikeana iltaa, jolloin Mäkilautta oli tuonut sohvalle isorintaisen tytön baari-illan päätteeksi. He olivat viihdyttäneet blondia yhteistuumin nahkapinnalla. Yhteenmuuton myötä villit poikamiespäivät olivat lopullisesti ohi. Ne jäivät Itsenäisyydenkadun pikkuboksen ja Luoman salaisuuksiksi.

Katriin Luoma oli tutustunut sairaanhoitajien ja teekarien juhlissa. Hän oli ollut kaverinsa seurana ja Katrikin oli kuokkavieraana kauppaopistolta. Sieltä kurvikas blondi oli tarttunut käsipuoleen. Luoma tiesi, että poliisia Katri ei olisi halunnut, mutta hän pyrkiin siihen aikaan näyttelijäntytön laitokselle. Sittemmin ammatti oli tuntunut intohimoisessa suhteessa sivuseikalta.

Uuden kodin olohuone oli näyttänyt vanhoissa ja vähissä huonekaluissa isolta, kunnes appivanhemmat olivat täyttäneet sen leveällä samettisohvalla. Jäljelle jääneen tilan valtasivat tyttöjen synnyttyä nuket, ponit, barbit, leikkiastiat, kirjat, legot ja nallet.

Katri oli halunnut ison perheen. Emilian jälkeen kolmatta ei kuitenkaan ollut kuulunut ja keskenmeno kangasteli

vieläkin peikkona mielessä. Vaimo oli alkanut empiä halusiko sittenkään enempää lapsia. Tytöt olivat vaativassa iässä, vähän väliä tukkanuottasilla ja huomiota kerjäämässä.

Luoma tiesi, että Katri oli toivonut perhe-elämän taasaantuvan hänen siirtonsa myötä. Vaimo oli puhunut töihin menosta, mutta se oli Luomasta epärealistista haihattelua, sillä Katri ei ollut tehnyt koskaan oman alansa töitä. Siitä huolimatta vaimo oli toiveikas ja selitti, että Hervantaan tuli koko ajan uusia yrityksiä ja teknillisellä yliopistollakin oli paikkoja auki. Suunnitelmat olivat valmiina: Luoma voisi kyyditä lapset työmatkalla tarhaan ja poimia palatessa. Poliisin palkoilla ei maksettaisi ratsastusta, taitoluistelua ja viulutunteja, semminkin kun asunnosta oli maksettu pelkkiä korkoja, Katri muistutti.

Luoma marssi keittiöön, nappasi pakasteesta kossupullon, täräytti pohjan pari kertaa kyynärpäähänsä ja kietaisi korkin auki. Jääkylmä väkijuoma tanssahteli kielen päällä, kirpaisi kurkussa matkalla mahalaukkuun ja huuhto pois vihreiden chilien pahan maun. Tiistai päihtyi perjantaiksi.

Puoli pulloa myöhemmin Luoma oli matkalla Kultaiseen apinaan. Hervantalainen lähiöbaari oli lauantaicin karaokelaulajien valloittama. Vapuntienoilla siellä viihtyivät myös teekkarit, mutta tänä iltapäivänä se oli lähes tyhjä Aaltoa lukuun ottamatta.

”Kato, Reinikainen”, Aalto virnisti tyytyväisenä Luoman nähdessään.

Miehet olivat tavanneet baarissa aluksi satunnaisesti, mutta nykyään Luoma tiesi kävellä suoraan Aallon loosiin. Hän luotti linnakundiin enemmän kuin kollegoihinsa.

Aalto oli poliisissa haluttu mies, vaikka hän oli ollut jo vuosia vapaalla. Häntä oli tapana kuulla eri juttujen yhteydessä, sillä hän tunsu Tampereen alamaailmaa. Kuulusteluissa Aalto esiintyi enimmäkseen asiallisesti, mutta ei

vasikoinut. Kuulustelijat vetivät kerta toisensa jälkeen vesiperän.

Luoma kumartui rapsuttamaan Aallon koiria pöydän alle. Ne olivat pompanneet pystyyn ja tunkivat märkiä kuonojaan jalkoväliin. Aallolla oli aina koko perhe mukana, Luoma hymyili, ensimmäistä kertaa sinä päivänä.

”Ei sulla sattuis oleen röökiä?” hän kysyi, kun kolmikko oli saanut osansa.

Aalto pudisti päätään. Hänkään ei polttanut, mutta viitto baarin omistajan pöytään. Ruuskanen tarjosi avustusta askistaan mielihyvin. Aalto oli kanta-asiakas ja maksoi teensä täsmällisesti, vaikka Ruuskanen ei ymmärtänyt millä rahoilla. Aalto pysytteli toimeettomana hänelle tarjotuista laillisista ja laittomista keikoista huolimatta.

Luoma nyökkäsi Ruuskaselle kiitokseksi ja viittasi Aallon perässään ulos.

”Kaikki on päin vittua, kirjaimellisesti”, hän henkäisi ja aloitti. Hän halusi Thaimaan-matkan tunnoltaan.

”Se oli jätkien reissu, kännissä oltiin jo koneessa”, Luoma sanoi, mutta enemmän itselleen kuin Aallolle, ja imi tupakkaansa. Pakettimatkan sijaan oli ostettu sijoitusmielessä pelkät lennot, jotta juomat kuuluivat hintaan.

Mäkilautta juoksutti lentoemäntiä. Vodkaa, viskiä, konjakkia. Mitä mielikuvituksellisempia drinksuja Vodka Sunrisesta Pispalan jääteehen. Vanha baarimikko innovoi reseptejä lennossa ja opasti ainesosat otsa kurtussa kuunteleville emoille.

Paljon muita muistikuvia ei Luomalle matkasta piirtynyt eikä ollut välisikään. Reissu oli kahden viikon nollaus kenttähomista ennen kuin hän siirtyi kukkakeppinörttien riveihin.

Matkalla täytettiin kameroiden muistikortteja, sillä

kollegat piti saada vihertämään kuvilla, joissa syötiin hienoissa ravintoloissa ja maattiin valkoisella sannalla aurinkoa ottamassa. Luoman koulukaverit Pitkänen ja Mutta toimivat hovikuvaajina. Pitkäsen järjestelmäkamera kastui kuitenkin käyttökelvottomaksi, kun mies unohti sen kaulaan uimaan mennessään. Kuvat menivät eikä vakuutus korvannut, sillä yhtiön mukaan laitetta ei ollut suunniteltu vesileikkeihin.

Mutta siirsi kuvia täyttyvältä muistikorttiltaan erään valkeakoskelaisen kiintolevylle, mutta hukkasi miehen yhteystiedot. Siirtäessään myöhemmin kamerasta loppuja kuvia omalle koneelleen Mutta sähläsi ja tallensi pelkän pikakuvakkeen. Kun munaus paljastui, Mutta oli jo ehtinyt tyhjentää kameran. Kuvat olivat poissa. Katri ei uskonut selityksiin, vaan arveli, että otokset eivät kestäneet päivänvaloa:

”Pelkkiä nuhjuisia yökerhoja, ryyppyseurueita ja alastomia naisia.”

Sellaisia kuvat epäilemättä olisivat olleet, Luoma pohti, joutivatkin menemään. Häntä kuitenkin kismitti se, että vaikka Katri oli antanut matkaan suostumuksensa, hän oli pahana, kun Luoma palasi lentokentältä vanhalle viinalle haisten ja silmät verestäen. Edes tuliaisiksi tuodut silkkimekot eivät lepyttäneet, semminkin kun ne osoittautuivat liian pieniksi.

”Thaimaalainen niukka mitoitus”, Luoma selitti. ”Kaikki naiset siellä pukeutuvat ihonmyötäisiin rihmankiertämiin.”

”Ainakin maksulliset.”

Katrin epäilyksien kaiversi. Luoma ei ollut pettänyt vaimoaan eikä hän ymmärtänyt vihjailuja. Oliko Katri epävarma hänestä vai itsestään? Hän teki parhaansa, mutta olisi ollut tekopyhää väittää, etteivät lapset vaikuttaneet parisuhteeseen. Synnytyksestä ja masennuksesta toipuminen vei

aikaa, sitten tulivat imettämiset ja yövalvomiset. Kahdenkeskisen ajan puute muuttui krooniseksi.

Luoma käänsi katseensa takaisin kaukaisuudesta Aaltoon, tumppasi tupakan ja avasi baarin oven. Ulkona oli alkanut sataa.

Näytti siltä, että matkakuvia oli kaikesta huolimatta tallella, ehkä Pitkäsellä, Mutalla tai valkeakoskelaisella, Luoma jatkoi. Hän oli tunnistanut RIP:n lähettämistä kuvista typerän havaijipaidan, jonka oli ostanut thaimaalaiselta katucauppiaalta. Vihertävänkukertava vaatekappale oli jäänyt sille tielleen, mutta kuva siitä eli jonkun koneella.

RIP:n lähettämät kuvat olivat huolellista työtä eikä niissä näkynyt mitään väärennöksen paljastavaa. Asiantuntija osaisi epäilemättä kertoa, mitä kuville oli tehty, mutta Luoma ei tarvinnut eksperttiä. Hän tiesi, että likaisimmissakaan fantasioissa hän ei sekaantuisi pikkulapsiin.

Thaimaa oli seksiturismin kehtona luonnollinen ympäristö kuville, mutta miksi hän? Luoma raapi niskaansa. Johutuiko tämä uudesta toimenkuvasta pornosensorina? Oliko joku aktivisti suivaantunut vai olivatko kaverit tehneet jännän?

Temppu olisi sopinut Pitkäsen ja Mutan pirtaan, Luoma pohdiskeli ja muisti matkan päätöksen. Äijät hehkuttivat:

”Seuraavalla kerralla sitten Pattayalle. Siellä on vieläkin märempi meno.”

Luoma pudisteli päätään. Perheelliselle miehelle sellainen elämä ei sopinut.

”Mun seuraava lomakohde on höyläpenkki”, hän sanoi ja sai jätkät hirnumaan.

Hän harrasti puutöitä autotallissaan. Verstas oli pako-
paikka, jossa hän huomasi viihtyvänsä yhä paremmin. Lähes kaikille sukulaisille ja ystäville oli jo kyörätty hänen valmistamiaan, tummanruskeiksi petsattuja piironkeja.

Matkaporukasta vain Mäkilautta oli Luoman lisäksi perheellinen. Viimeinen yhteinen reissu oli ollut kahdelle ukkomiehelle nostalgiatrippi. Vapaalla jalalla porhaltavat Pitkänen ja Mutta sen sijaan ottivat uuden reissun perään ja kutsuivat palatessaan rannalle jääneet kuolaamaan kuvia. Yhdessä katsastettiin likkojen pienet bikinit ja kainostelevat, muodin mukaan väriä vaihtavat päivänvarjot.

Pitkänen jaksoi olla joka reissusta yhtä tohkeissaan. Luomaa nauratti kun hän muisti, miten mies oli sohinut kynällä tietokoneen näyttöä:

”Niillä ei oo karvoja ollenkaan, muutenhan ne näkyis tuolta lankojen lomasta.”

”Toista se on kotimaisissa mammahousuissa. Sinne mahtuu sademetsä sisään”, Mutta säesti.

”Ei paskempaa, vaikka perheellisenä mä oonkin jäävi ottamaan kantaa”, Luoma kuittasi, mistä Pitkänen vain innostui:

”No se on kato näppärästi ratkastu. Sanot vaan pomolle, että nyt on vanne päässä niin kireällä, että on pakko päästä hermolomalle. Sitten vaan lennät pääskysenä etelään kutittelemaan kesäkisuja. Eikä se tuu edes kalliiks. Annat huitukalle vaan sen verran hilloa, että se odottaa sua seuraavana-kin talvena eikä lähde jonkun toisen kollin matkaan.”

Mutan ilmeestä näki, että sen mielestä ehdotus oli lyömätön. Luoma kuitenkin huokasi. Hänestä ei ollut rasvaamaan tummapintaisten kissojen selkiä.

Pitkänen huomasi toivottoman ilmeen, mutta ei antanut periksi:

”Ahneitahan ne on, mutta niitä pitää osata käsitellä. Ostat kato silloin tällöin jotain aitoa rihkamaa ja keuhut sitä kalliiks, Dioriks, Pradaks tai Roleksiks. Se uppoaa kuin sormi märkään.”

Toivoton tapaus, Luoma mietti ja tuijotti Pitkästä

lannistuneena.

”Mää tiedän mitä sun päässä liikkuu. Sää ajattelet, että ethän sää, hyvä ja kunniallinen mies voi tehdä sellasta sun perheelles. Mutta siihenkin on ratkasu. Sun vaimon ja lasten ei tarte tietää yhtään mitään. Nehän on kato Suomessa ja se toinen muija siellä toisella puolella maapalloa. Sellasia Tupperware-kutsuja ei järjestetäkään, joissa sun molemmat eukkos vois joutua tukkanuottasille. Nääs se mitä ei tiedä ei satuta.”

Luoma heitti vapaalle niin kuin aina silloin, kun ei tien-nyt mitä muutakaan tehdä. Hän valutti monotonisella äänellä:

”Talvi tulee. Jäämme tänne emmekä pääse minnekään. Me kuolemme. Nälkään ja pakkaseen. Meilläpäin ei ollut tapana lyödä lekkeriksi. Yritetään vielä, Frank. Kyllä äiti antaa meille anteeksi.”

”Tä? Mikäs toi oli?”

”Calamari Union, senkin imbesilli”, Mäkilautta valaisi.

Oli perheellisilläkin oma rinnakkaistodellisuutensa: elokuvat, Luoma myhäili. Hän osasi imitoida rooleja Shakespearesta Scorceseen näyteltyään vuosia Ylioppilas-teatterissa. Teatterikorkeaanakin hän oli pyrkinyt tulematta valituksi. Poliisikoulu oli lähin mieleen tullut korvike, vaikka työ olikin kaukana Hollywoodin sankarirooleista. Saksofonit eivät soineet, kun Luoma herätteli jalkakäytävällä pötköttävää puliukkoa tai raahasi oksennukseensa tukehtuvaa teiniä betonihotelliin.

”Kuule baarimestari, et sattuis muistaan Pispalan jääteen reseptiä? Joku viilentävä maistuis ennen kotiinmenoa ja sademetsään melomista”, Luoma oli lohkaissut Mäkilautalle ja saanut jätkät nauramaan. Sellaista se oli, perheellisen miehen betoninkeveä arki.

Luoma käänsi katseensa baarin tyhjästä looiseista Aaltoon.

”Voin yrittää auttaa ja kysellä vähän”, Aalto sanoi. ”Sen varaan ei kuitenkaan kannata laskea.”

Luomaa oma synnintunnustus alkoi yhtäkkiä hävettää. Entä jos kaikki olikin vain hänen mielikuvituksensa tuotetta?

”Jätkien jäyniä. Unohda koko juttu”, hän hymähti. Aallon silmissä välkkyi epäily, mutta Luoma torjui: ”Huiskis ja huiviin.”

Hän kolautti olutlasinsa pöytään niin, että vaahto kuo-
hui yli Aallon maljaan.

6

”Sähän tulit aikaisin”, Katri ihmetteli, kun Luoma pelmahti töistä kotiin jo iltapäivällä.

”Mä voin katsoa tyttöjä illan, jos sä haluat käydä vaikka jumpalla”, Luoma sanoi ja suikkasi suikon vaimon suulle. Päästä kivisti edellisiltaisesta ryypiskelystä Kulmaisessa apinassa ja omatunto soimasi. Hän oli taas istunut baarissa Aallon kanssa, kun vaimo oli lusunut kotona tyttöjen kanssa.

”Ihanaa kulta, kiitos”, Katri hymyili.

Vaimo oli jo ehtinyt lauhtua, Luoma pani huojentuneena merkille. Katri ei jaksanut murjottaa pitkään, mitä luonteenpiirrettä hän oli oppinut arvostamaan avioliiton aikana. Kaverit pelottelivat edessä hämöttävällä kahdeksannen vuoden kriisillä, mutta Luoma uskoi numerologiaan yhtä vakaasti kuin vaalilupauksiin. Kenellä tahansa oli pinna kireällä perhe-elämän ja työn yhteensovittamisesta, Katrin sanoin elämän ruuhkavuosista, kuten hän oli naistenlehdistä lukenut.

Luoma käveli vaimon perässä keittiöön ja huomasi kauhukseen, että pöydällä nökötti vaivattu pullataikina, josta riittäisi ainakin kolmeen pellilliseen. Olivatko appivanhemmat tulossa kylään vai oliko Katrille iskenyt taas makeanhimo?

Vaimo oli valittanut vyötärölle ja reisiin kertyneitä kilojaan, joita hän peitteli löysiin vaatteisiin. Seurusteluajan napapaidat ja kireät farkut olivat vaihtuneet trikoohousuihin ja pitkiin, löysiin neuleisiin, kun odotuksen aikana kertyneet läskit eivät olleet lähteneet. Katri syytti milloin

hormonituotantoaan ("Estrogeenit hyrrää turhankin äänekkäästi."), milloin lasten sukupuolta ("Poikien perässä juostessa pysyis solakampana kuin nukkeleikeissä").

Luoma mietti, halusiko Katri vierittää syyn ylipainostaan hänen niskoilleen? Vihjasiko vaimo, että hänen siemennesteensä ei ollut kyllin hyvää siittämään poikia?

Hän katsoi, kuinka Katri alkoi pyöritellä pullia pöydällä. Kädet liikkuivat männän tavoin nopeasti ja täsmällisesti. Pullista tuli samanmuotoisia ja -kokoisia, virheettömiä ja huoliteltuja kuin Katrin käsiala. Koti ei saanut osakseen samaa huolenpitoa. Pöydät, piirongit ja ikkunalaudat olivat koriste-esineiden vallassa. Luomaa ärsytti, mutta Katri tallensi tavaroihin muistoja. Kun Luoma oli ollut heittämissä rojuja roskikseen, Katri oli tullut väliin. Niitä säilytettiin tyttöjä varten, vaimo selitti, mutta Luoma ei uskonut. Hän sai epäilyksilleen vahvistusta, kun esikoinen oppi kävelemään. Katri alkoi nostella arvoesineitään yhä korkeammille hyllyille, etteivät pienet kädet olisi ylettäneet rähmimään niitä. Ne olivat Katrin aarteita.

Luoman katse pyyhkäisi takaisin keittiön pöydälle. Hän rypisti kulmiaan nähdessään jauhotetulla pinnalla pieniä mustia palleraita:

"Mitä rotanpaskaa tässä on?"

"Kardemummaa, hienonnan sen kohta. Ai niin, postista tuli keittokirjoja", vaimo sanoi ja nyökkäsi pöydällä makavaan pinoon.

Luoma otti päällimmäisen niteen käteensä. Nahkakannet ja kohopainokirjaimet, värikuvitettu laitos. Kirjan täytyi olla tyyris, hän arveli. Samassa kiehahhti:

"Eiks me juuri sovittu, että nyt ei osteta mitään? Pesukoneen osamaksuista on yhdeksäntoista erää jäljellä ja keittokirjoja on jo ennestäänkin nurkat väärällään. Mitä nää oikein maksoi ja saikko edes veitsisarjaa kaupan päälle?"

”Mitä sä mesot”, pullatehdas pysähtyi hetkeksi hämmennyksestä.

Luoma tiesi, että hän ärtyi vaimon mielestä pikkuseikoista. Ei yksien pikkuhousujen, rintsikoiden ja parin puseron ostaminen taloutta kaatanut, se selitti. Mutta entä kun niitä ostettiin alvariinsa ja samalla kannettiin käypää tavaraa kirpputorille, kun uudet eivät mahtuneet kaappiin?

”En mä niitä tilannut. Luulin, että se olit sä”, Katri puolusteli.

Luoma ei ymmärtänyt, miten vaimon mieleen oli voinut pälkähtää, että hän olisi tuhannut rahaa kirjoihin. Eihän hän edes käyttänyt reseptejä kokatessaan. Sitten hänen päähänsä pälkähti toinen mahdollinen selitys: vihjasiko Katri, että hän haluaisi keittokirjan lahjaksi?

Luoma selasi kädessään olevaa kirjaa eikä ymmärtänyt, keneltä se mahtoi olla. Ensimmäinen aukeama oli tyhjä. Jos paketti olisi tullut äidiltä, siinä olisi lukenut ‘Katrille ja Karille’ päivämäärän, allekirjoituksen ja tervehdyksen kera. Oliko posti erehtynyt? Luoma vilkaisi kuorta, mutta näki nimensä osoitekentässä.

Rahanmenon aiheuttama huoli vaihtui ahdistukseksi. Luoma syöksyi eteiseen, otti kannettavan salkustaan ja linoittautui sohvan nurkkaan. Kone käynnistyi piinallisen hitaasti. Merirosvolippua muistuttava Windowsin logo lepatti mustalla taustalla aivan kuin kone olisi jumiutunut. Luoma takoi kärsimättömänä näppäimiä, mutta kone virkosi omassa tahdissaan.

Kun sähköpostiohjelma viimein aukesi, Luoma tiesi ot-sikkaa ja lähettäjää katsomatta, että RIP:ltä oli tullut uusi viesti:

”Keittokirjan tilalla olisi voinut olla jotain ihan muuta. Katso www.thaimissy.com. RIP”

Thaimissy? Luoma muisti keltaisen, Thaimaan

kuninkaan kuvalla koristetun sivun, jonne hän oli ajautunut roskapostin linkistä. Seremoniallisen tervetuloviestin takaa oli auennut nettibordelli ja pian sivulla vierailun jälkeen oli tullut postia RIP:ltä. Oliko mahdollista, että sivuilla käyminen oli laukaissut nimettömien viestien ketjun?

RIP:n viestistä ei löytynyt vihjeitä. Viestin alkuperä oli mitä ilmeisimmin väärennetty, sillä lähetykslistassa näkyi palvelimia eri puolilta maailmaa. Sen oli täytynyt tulla Renvallin mainitsemien anonyymipalvelimien kautta. Lähettäjä ei saisi koskaan selville.

Luoma sätti naiiviuttaan. Miten hän oli voinut tuuditautua luulemaan, että viestit olivat Thaimaan-matkakaverien, Pitkäsén ja Mutan, piruiluja? Jos jätkät olisivat lähettäneet hänelle postia, se olisi ollut kovaa kamaa pullareseptien sijaan, mieluiten vielä sellofaaniin pakattuna niin että postipojallakin olisi kuola valunut. RIP oli joku muu, mutta mitä kirjainyhdistelmä tarkoitti? Vai oliko se nimi?

Luoma kävi läpi asiakkaitaan. Hän oli työskennellyt ennen siirtoa henkirikoksissa, mutta yksikään vanhoista naamoista ei viittanut kiristäjään. Jos joku murhamiehistä kantoi kaunaa, hän kaivoi aseensa esiin ja antoi sille suunvuoron. Kollegoista tuli mieleen ainoastaan kakkoskerroksen nakkisormi Vesa Vahteri, mutta miehen kärsivällisyys olisi tuskin riittänyt edes yhden viestin kirjoittamiseen. Viimeistään kirjoitusvirheet olisivat ilmiantaneet syyllisen. Vastustajan täytyi olla älykkäämpi, tosin Luoma ei ollut varma, oliko hyökkäys edes henkilökohtainen. Jos käynti Thaimissyn sivuilla oli liipaissut lähetyksen automaattisesti liikkeelle, sama saattoi tapahtua kaikille sivuilla kävijöille.

Luoma nappasi sohvapöydältä kännykkänsä ja painoi pikavalinta kakkosen. Oli saatava selville, kuka Thaimissyn takana oli.

”No terve. Et ole tainnutkaan soittaa yli tuhanteen

minuuttiin”, mikrotukihenkilö Forsblom kettuili.

”Tuliks ikävä? Kuule, yks pikku juttu. Mistä mä saan haettua jonkun palvelimen omistajan tiedot?”

”Kuules nyt äijä, uniako sä kurssilla katselit? Ota kynä karvaseen kännyys ja kirjota ylös, tää on helppoa kun lapsen lyöminen. Menet netissä Whois-nimiseen palveluun ja syötät sinne sen palvelimen nimen tai IP-osoitteen, jonka omistajan haluat tietää.”

Luoma tuki luurin olkapäähänsä ja näpytteli.

”Löytyi, entäs sitten?”

”Painat nappia ja odotat. Luultavimmin saat kyllä vain operaattorin tiedot. Ne ei ole halukkaita jakaan asiakastietojaan, paitsi jos sulla on erityisen painava syy.”

Forsblom kuulosti Luomasta epätavallisen uteliaalta vai kuvitteliko hän vain? Oli Luoman vuoro lopettaa puhelu lyhyeen. Hän ei halunnut taas jäädä kiinni kuten Renvallin luona apua pyytäessään.

”Tattis Forsblom, soon moro.”

Luoma harmitteli voimattomuuttaan. Kyselyt kiinnittäisivät ennen pitkää Forsblomin huomion hänen sähköposteihinsa ja johtaisivat hänet kuvien jäljille. Toisaalta Luoma ei tiennyt, mitä muutakaan tehdä, sillä jutun selvittäminen ei edennyt ilman asiantuntevaa apua. Hänestä tuntui yhä vahvemmin siltä, että poliisit pitäisi kouluttaa hakkereiksi. Yhä useammat rikokset tapahtuivat internetissä: pimeät rahat liukuivat siististi tililtä toiselle hälytyksiä laukaisematta ja sivullisten henkiä uhkaamatta. Ehkä ihmiset tapettaisiinkin tulevaisuudessa digitaalisesti nappia painamalla. Siinä ei perinteisistä tai uudemmistakaan tutkintamenetelmistä kuten sormenjälki- ja DNA-testeistä olisi mitään hyötyä.

Whois-palvelu löysi Thaimissyn, mutta Forsblom oli oikeassa. Luoma sai tietää vain sen, että sivusto sijaitsi Telecom Asian verkossa. Teleoperaattorilta sopivan henkilön

löytäminen ja hänen taivuttelemisensa tuntuivat Luoman englannin kielen taidolla ajan haaskaukselta. Juttua ei voinut myöskään delegoida Forsblomille, sillä mies olisi tarvinnut valtuutuksen, jota Luomallakaan ei ollut. Poliisissa suhtauduttiin vastahakoisesti rajan taakse leviäviin tutkimuksiin ja kansainväliseen yhteistyöhön. Vastattiin, jos joku kysyi ja oli aivan pakko, mutta muuten keskityttiin esittämään ongelmien vyöryminen omalle tontille. Selkeä kirjoittamaton periaate oli, että jokaisen maan tuli hoitaa omat konnansa.

Luoma palasi neuvottomana suomalaisten Thaimaaystävien matkailu- ja keskustelupalstalle, josta hän oli Thaimissyyn edellisellä kerralla päätenyt. Hän halusi löytää syyllisen läheltä.

Thaikerho näytti K-18 -aluetta lukuun ottamatta asialliselta. Keskusteluissa vaihdettiin matkavinkkejä ja ruokareseptejä ja kerrottiin kokemuksista. Palvelussa mainostettiin myös kotimaisia matkanjärjestäjiä, thairavintoloita ja -hierontapaikkoja. Sivut eivät joutaneet suodatuslistalle, Luoma päätti, ainakaan vielä.

Hän kaivoi esille Pattaya-Stud -nimimerkin viestin, jossa Thaimissyä oli mainostettu. Mies nimimerkin takana kehotti, että seksistä kiinnostuneet ottaisivat yhteyttä Thaimissyyn ”erikoisuuksien saamiseksi”. Muita vihjeitä ei viestiketjusta herunut. Vastauksia oli muutama, mutta nekin vain kiitoksia linkistä.

Luoma päätti penkoa toista kotimaista seksisivustoa. Pienen etsinnän jälkeen hän huomasi, että myös nimimerkki Hot-Guy mainosti Thaimissyä prostituutio-keskusteluryhmässä. Luoma avasi sekä Hot-Guyn että Pattaya-Studin viestit selaimeensa.

Samat aiheet toistuivat. Nimimerkit olivat erityisen kiinnostuneita vertailemaan Bangkokin, Pattayan ja Phuketin

tyttöbaareja. Hintatietoisilla perversitekoilla näytti olevan yhteinen fetissi. He kuvasivat intohimoisesti pienenpieniä, lapsenpehmeitä jalkoja, sormusten rengastamia varpaita, lakattuja kynsiä. Epäilemättä nimimerkit kuuluivat samalle henkilölle.

Luoma näki silmiensä edessä uimahousuihin sonnustautuneen miehen, jolla oli silmälasit ja 80-lukulainen takatukka. Mies imeskeli valkoisella hiekalla palmuvarjon alta pilkistäviä varpaita, joiden kynnet loistivat tulenpunaisina. Olisiko varvasmiehen hillitsemättömän halun hintana huulipielessä kukkiva jalkasilsa?

Mies esiintyi Thaikerhossa 45-vuotiaana vantaalaisena herrasmiehenä ja seksisivustolla 27-vuotiaana turkulais-opiskelijana. Miehen oikea henkilöllisyys selviäisi vain yhdellä tavalla, Luoma totesi. Hän etsi Thaikerhon ylläpitäjän puhelinnumeron ja soitti.

Puheluun vastattiin välittömästi. Miehen ääni kuulosti kouluaikojen finnaamaiselta, ujolta ja koneidensa takana piilottevalta Renvallilta, jota Luoma oli yläasteella ilkkunut:

”Nuoriherra Henrik Renvall.”

Suomenruotsalaiset sukujuuret ja etuoikeutettu kotitasta olivat Renvallin jatkuvana piinana. Eräällä välitunnilla Luoma oli taklannut hänet maahan, vienyt silmälasit ja uhitellut:

”Kuka tappoi Henrikin?”

Renvall oli pyristellyt, mutta ei päässyt pakoon. Lumi oli tunkenut pojan vaatteisiin ja silmät sumenneet.

”Lalli”, Renvall oli nyhyttänyt.

Sitten koulun kello pelasti. Renvall sai silmälasinsa takaisin, mutta sanko oli katkennut eivätkä lasit pysyneet päässä.

Thaikerhon ylläpitäjä säikähti, kun Luoma esitteli itsensä poliisiksi. Mies takelteli ja änkytti, mutta ei vastustellut. Tärskyt sovittiin seuraavaksi päiväksi.

Luoma vääntäytyi sohvalta ja ilmoitti keittiöön:

”Se on stadin-keikka huomenna, aikanen lähtö.”

”Aha. Teitkö taas töitä?”

”Pari puhelua vaan.”

”Eiks me sovittu, että työt jätetään kaivokselle?”

”Joo joo.”

Luoma kurkisteli hellalla poriseviin kattiloihin, mutta ei tunnistanut niistä kuin riisin.

”Mitä ruokaa tänään on?”

”Kokeilin uutta reseptiä, thaimaalaista Nam pla -kastiketta ja riisiä.”

”Täh?”

”Sähän tykkäät thaimaalaisesta. Meillä oli pari ikivanhaa anjovispurkkia kaapissa ja ne piti saada käytettyä. Resepti oli keittokirjan välissä.”

Luoma valpastui, mutta ei huomannut reseptiä jauhopusseilta ja maitopurkeilta.

Katri pyyhki käsivarrella hikeä otsaltaan ja viittoi jauhoisilla käsillään tiskipöydän suuntaan:

”Siinä se on kahvinkeittimen vieressä.”

Luoma nappasi käteensä muovitetun, värikkään reseptikortin. Sen vasemmassa ylä laidassa oli Thaimaan punasinvalkoraitainen lippu ja alareunassa teksti: ”Maithai”.

Maithai, Luoma mietti, kunnes välähti: Thaikerhon suosittelema ravintola Helsingissä. Oliko reseptikortti lounaskutsu RIP:ltä?

Luoman olisi tehnyt mieli konsultoida asiassa Aaltoa, mutta hän ei halunnut taas luistaa velvollisuuksistaan kotona. Oli Katrin vuoro viettää vapaailtaa.

7

Baarimikko väänsi musiikin kovemmalle. Melu sai Aallon irvistämään ja koirat liikehtimään. Mukana Pikilinnassa oli koko kolmikko, Urho, Paavo ja Pipsa, joilla oli vippikortti pubiin. Kaikki pitivät Aallon hyväntuulisista hurtista, jopa vankilanjohtaja Jarmo Niemelä, vaikka mies kavahtikin valkoisia karvoja tummassa puvussaan.

Niemelä oli poikennut Aallon luokse Tampereen-reisullaan.

”Vihdoin joku täysipäinen puhekuppani”, hän oli hehkuttanut ja pukenut naulakosta takin Aallon päälle ennen kuin tämä ehti empiä. ”Sinulle tekee hyvää istua välillä josain muualla kuin Hervannan apeassa apinahäkissä ainaista liptoniasi litkimässä.”

Aalto ei vastustellut.

Pikilinnaan päästyä miehet innostuivat heittämään tikkaa. Jo parin kierroksen jälkeen oli selvä, että Aalto pesisi Niemelän mennessä tullen.

”Onnistut, jos lakkaat yrittämästä”, Aalto sanoi.

Niemelän ilme kirkastui. Hän näki ajatuksen laajemmassa asiayhteydessä ja riemastui. Juuri tämän takia hän poikkeili Tampereella: Aalto aisti ja välitti arjen metafysiikkaa.

”Tarkoitatko vastakohtien filosofiaa? Yrittäminen ja luovuttaminen ovat samaa juurta, saman asian eri ilmentymiä ja johtavat siten yhtäläiseen lopputulemaan?”

Aalto hieraisi viikon mittaista sänkeään ja mietti, miten saisi miehen ymmärtämään. Teoretisointi ja käsitteistäminen istuivat Niemelässä kuin punkki Paavon korvassa. Se punkki oli vaatinut pihtejä irrotakseen.

”Tarkoitan, mitä sanon, en sen enempää”, Aalto tarkensi.
”On turha etsiä merkityksiä sieltä missä niitä ei ole.”

Niemelä oli hetken hiljaa ja maisteli Aallon sanoja suus-
saan:

”Ahaa, tämä on sitä uutta metafilosofiaa, joka hylkää kä-
sitteet ja palaa arkiseen, ei yritäkään nähdä elämässä siitä
puuttuvaa mieltä?”

Aalto nyökytteli:

”Kyllä ja ei, tosin saman voi sanoa paljon yksinkertai-
semmin: se on turhasta paskanjauhannasta luopumista.”

Niemelä räjähti nauramaan. Hän ei osannut itse tehdä
pilaa intellektuelli-imagostaan, mutta ei myöskään haavoit-
tunut Aallon pistelyistä. Päinvastoin, hän tunsu outoa mieli-
hyvää siitä, että joku koetteli hänen maailmankuvaansa.

”Älä hyvä mies vie kylmäkoskelaiselta tätä ainoa henki-
reikää. Miten siellä Hadeksessa saisi muuten ajan tapettua
kuin seurustelemalla kirjojen ja itseään viisaampien kans-
sa?”

Aalto hymähti. Hän muisti betonilattialla törröttäneet
pinot. Historiaa, luonnontieteitä, filosofiaa, lakipykälää.
Hän oli ollut Kylmäkosken kirjaston suurkuluttaja, jonka
käsissä valikoimat olivat loppuneet kesken. Niemelä oli
rahdannut viikoittain selliin uutta tavaraa kuin kiertävä
kaupparatsu. Aalto arvasi, että kirjanhakureissulla Niemelä
oli nytkin eikä hämmästynyt, kun mies veti salkustaan pari
uutta pamflettia.

”Katsos tätä. Kävin Särkiniemen pakeilla.”

Niemelä tyrkkäsi Aallon käteen Nietzschen Zarathu-
stran uuden, kuvitetun laitoksen. Aalto hypisteli sitä haja-
mielisenä ja hymyili arvuutellessaan, mitä Niemelän muut,
salkkuun piilotetut namit olivat. Niemelä oli yksi divarin
parhaista asiakkaista. Kävi usein, tilasi paljon ja maksoi kä-
teisellä eikä vain levitellyt pölyä hyllyjen välissä.

”Mitäs Särkiniemi?” Aalto kysyi ja ojensi kirjan kohteliaan selauksen jälkeen takaisin.

”Mitäs mies. Bisnesten fokus on monalisoissa, mutta toisaalta hän saa tehtyä ansioillaan arvokasta kulttuurityötä.”

Aalto nyökkäsi. Ei vanhoilla, pölyisillä kirjoilla kukaan enää elättänyt itseään. Niemelän kaltaiset erikoisuuksien metsästäjät olivat harvinaisia.

Pöydän alta kuului kumea murahdus, joka käänsi pubissa päitä. Urho oli pitkästynyt. Rottweilerin ja susikoiran sekoitus ei viihtynyt kauaa toimeettomana, vaan mieli ulos. Niemelä katseli kelloaan:

”Jaa-a. On aika palata yhteiskunnan velkoja perimään. Haluaako herrasväki kyydin kotiin?”

Aalto pudisti päätään:

”Kiitos vaan, mutta me kävellään. Koirat pitävät pitkistä lenkeistä.”

Niemelä maksoi laskun ja veti poplarinsa päälle. Aalto ei ollut luopunut sisälläkään reikäisestä farkkurotsistaan, mutta kietaisi naulakkoon jättämänsä, käsinkudotun villahuiivin kaulaan.

”Poikkean taas seuraavalla hankintamatkalla”, Niemelä huikkasi ja katosi pihalla odottavan beigen farmarinsa uumeniin. Aalto nyökkäsi ja heilautti kättään. Hän lähti talsimaan kohti yliopistoa Paavon jolkottaessa koirakolmikön kärjessä.

Paavo näytti kastuvassa turkissaan takkuiselta pikkupiskiltä, lähinnä suomenpystykorvan ja persialaiskissan sekoitukselta. Aalto oli löytänyt sen Hervannan metsästä pari vuotta aiemmin lenkillään. Hän oli lastoitannut murtuneen tassun ja pessyt turkin shampooolla kylpyammeessa pahan tekijää sadatellen. Paavo oli ollut pitkään arka ennen kuin oppi luottamaan uuteen isäntäänsä.

Itsenäisyydenkadulla, bussipysäkin katoksen alla

hälisi ja ryypiskeli joukko teinejä, jotka Paavo kiersi kaukaa. Urho taas tunki kuono pitkällä haistelemaan niin, että heikkohermoisimmat säpsähtivät. Komennettu koira palasi kuitenkin isäntänsä luo empimättä. Se olisi ollut tottelevaisuusvalio, jos Aalto olisi nähnyt koirakisoissa mitään mieltä. Pieni Pipsa sipsutti joukon jatkona. Sen pitkät vaaleat karvat viruivat kadulle kerääntyneissä lammikoissa. Karvakaasa olisi taas pestävä, Aalto huokasi, ja samaa jatkuisi koko talven, jos lunta ei edellisvuosien tapaan tulisi.

Pipsa pysähtyi kuin olisi kuullut Aallon ajatukset ja kääntyi katsomaan isäntäänsä apeana.

”Äläs nyt, hömppä, mielellänihän minä sinua pesen. Jos teitä kolmea ei olisi, meikäläisen elämä olisi tyhjää ja turhaa.”

Aalto pörrötti märkää rastaa ja sai kädelleen karkean lipaisun. Se lämmitti mieltä. Aalto nautti kasvojaan piiskaavista pisaroista ja kävelystä. Hän tunsi itsensä vapaaksi. Aikaa oli äärettömästi eikä tarvinnut tehdä mitään hyödyllistä, ajatella muita tai täyttää odotuksia. Hän oli onnistunut tekemään itsestään merkityksettömän.

Kuinka moni oli elämässään vapaa, Aalto pohti. Useimmat lukitsivat itsensä työn, asuntolainan, minuuttiaikataulujen ja perheen vankiloihin, vaihtoivat vapautensa hyödyllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunteeseen. Luomakin. Mies haki työstä arvonantoa ja perheestään jatkuvuutta. Olisiko todellinen vapaus Luomalle vankila, kestäisikö mies?

Aalto pudisti päätään. Tuskin, sillä vapautta tavoitellessaan vain menetti vapautensa. Oli uskallettava luopua, antaa periksi.

Aalto muisteli omia valintojaan. Hän oli ollut lupaava nuori kyky, älykäs, ehkä liiankin, täydellisyys tavoitteli ja aina piinallisuuteen asti. Hän oli opiskellut yliopistossa

valtiotieteitä ja sosiologiaa. Gradunsa hän oli jättänyt professorin painostuksesta ja valmistunut maisteriksi kolmessa vuodessa. Hän ei itse ollut suoritusensa tyytyväinen, vaikka se palkittiin laudaturilla. Hiomista olisi riittänyt, mutta professori himosi laitokselle tulospisteitä. Miehen mukaan opiskelijoita piti tulla sisään ja mennä ulos, liikenteen kulkea molempiin suuntiin.

Aalto oli värvätty valmistumisen jälkeen laitokselle assistentiksi. Kilpailijoita terävälle kaverille ei ollut löytynyt, mutta työ maistui huonosti. Ikävää opetusvelvollisuutta oli useita tunteja kuukaudessa, lisäksi piti laatia tenttikysymyksiä ja tarkistaa vastauksia, hoitaa hallintoa ja suunnitella opetusta. Pari kuukautta riitti.

Sitten Aalto sai tutkimuksen tekoon apurahan ja jakoi työhuoneen kahden muun tieteenekijän kanssa Tullintorilla. Kollegoilla lappoi kuitenkin vieraita ja puhelin soi niin, että keskittymisestä ei tullut mitään, ei myöskään kotona. Aallolle oli annettu kaksio, kun solukaverit olivat valittaneet kadulta haalituista lemmikeistä, mutta sekään ei auttanut. Mikontalon opiskelija-asuntolassa oli kestobileet.

Mies alkoi työskennellä yliopistolla öisin, jolloin häiriönä olivat vain yövartijat. Hän luimisteli yksin pienen pöytälampun valaisemassa huoneessa, kun vartija kurkki ovesta ja sohi taskulampullaan pimeitä nurkkia. Aalto ripusti oveen kyltin: ”Varokaa vihaista Aaltoa” ja alkoi viihtyä äkissti hiljentyneessä luolassaan.

Himolukijalla oli yliopiston kirjastosta, Attilasta, lainassa kymmeniä teoksia. Ranskalainen Michel Foucault oli yksi suosikeista. Etäisesti ET:tä muistuttava kaljupää kirjoitti mielisairaista, vangeista, homoista ja muista syrjäytyneistä. Foucault piti normaaliutta kirosanana, jonka avulla käytettiin valtaa. Kaikki normaalista poikkeavat piilotettiin vaarallisina pois näkyvistä, vankiloihin ja parantoloihin.

Aalto tunsi sympatiaa syrjäytyneitä kohtaan. Hänkin oli käväissyt kerran Pitkässäniemessä akuuttiosastolla. Työkaverit olivat huolestuneet intensiivisestä työrupeamasta, kun Aalto oli jäkittänyt koneellaan vuorokausia yhteen menoon. Pitivät sitä varmana loppuunpalamisen merkinä.

Kyllästyttyään kollegoidensa holhoamiseen Aalto oli sepitellyt. Hän oli kertonut käyvänsä telepaattisia keskusteluja Foucault'n kanssa Sorbonnen yliopistoon. Kiireinen mies se Foucault, vielä haudassaankin, ei ehtinyt päivällä turisemaan, Aalto oli lohkaissut. Työkaverit katsoivat toisiaan ja soittivat sairaalaan. Aalto noudettiin ja kotiutettiin yhtä nopeasti. Filosofointiin taipuvainen lääkäri varoitti miestä kylvämästä jatkossa kieroutuneen huumorintajunsa helmiä kollegoille. Hänet määrättiin kahden viikon pakko-lomalle.

”Apurahatutkijana? Enhän minä saa edes palkkaa”, Aalto vastusteli.

”Kollegojenne vintit tuntuvat savuavan siinä määrin, että olisi parempi pysyä pari viikkoa poissa. Saisivat sielulleen rauhan ja olisitte itsekin tekemättä mitään. Luovuus versoo laiskottelusta.”

Aalto yritti, mutta ei kyennyt eroamaan kirjoistaan. Hänestä tuntui, ettei hän osannut tehdä mitään muuta. Pian hän livahti yön pimeydessä työhuoneelleen Foucault'n luo. Häntä mietitytti yhä enemmän, voisiko hän tuntea syvällisesti tutkimuksensa kohdetta, rikollista mieltä, ellei olisi itse rikollinen. Oliko tutkimus pelkkää logiikkaa ja päättelyä vai pitkö se myös tuntea?

Aalto ei kokenut olevansa sopiva. Dostojevskin Raskolnikov ja käsitys erityisestä, moraalisesti muiden yläpuolella olevasta ihmisluonteesta kiehtoivat häntä, mutta vain älyllisesti. Hän kunnioitti kaikkea elävää, keräsi kotiinsa kulkukoirat ja ikkunaa päin lentäneet pikkulinnut. Lastoitti,

desinfioi haavat, ruokki. Varastakaan hänestä ei saanut, sillä hän ei välittänyt materiasta. Tutkimussäätiön viiden sadan euron kuukausittainen apuraha kattoi kulut.

Foucault korjasi tilanteen eräänä aamuyönä, kun Aalto käveli yliopistolta kotiin Hervantaan. Kello oli puoli viisi eikä busseja kulkenut. Elokuinen aamu oli valkenemassa, ruoho notkui aamukasteesta.

Aalto käveli alas Viinikan liikenneympyrään ja jatkoi Nekalaan. Puisten vuokratalojen kohdalla kaksi miestä juoksi häntä vastaan. Toivuttuaan säikähdyksestään Aalto huomasi, etteivät miehet olleet kiinnostuneita hänestä, vaan räyhäsivät ja tappelivat keskenään.

Rotevampi iski puukon pienemmän rintaan ja katosi Iidesrannan pusikkoon. Aalto kumartui kadulle langenneen uhrin ylle, mutta mies oli jo lopettanut hengittämisen. Hän sulki miehen silmät, kyykistyi asfaltille ruumiin viereen ja katsoi, kuinka veri värjäsi harmaan pikeepaidan. Kääntöpuolet, Aalto mietti, elämä ja kuolema, samaa juurta ja sukua.

Taloista alkoi virrata uteliaita ja poliisiauto kaahasi paikalle pillit parkuen. Aalto kiskaistiin pystyyn, puukko sujautettiin todistepussiin. Hän istui maijan takapenkillä miettimässä, miten käsitteet etäännyttivät ja hämärsivät. Elämässä oli kuolema ja kuolemassa elämä. Ne eivät pelkästään viitanneet toisiinsa, vaan sisälsivät toisensa. Miksi ihmisillä oli tarve pitää ne erillään?

8

Luoma oli matkalla Helsinkiin Thaikerhon ylläpitäjää tapaamaan. Hän kääntyi moottoritietä kehä ykköselle aamuruuhkaan. Radiosta tuli sikaripoppia ja uutisia, keskusteluohjelmassa väiteltiin Afganistanista. Eräs soittaja vahtosi, ettei Suomen pitäisi osallistua Yhdysvaltain rosvoretkeen. Pieni maa kaivaisi vain verta nenästään ja altistaisi itsensä kansainväliselle terrorismille.

Afganistan toi Luoman mieleen lapsuuden painajaisen. Hän oli viisivuotiaana herännyt toistuvasti uneen, jossa mustapartainen, punavalkoruutuhuivinen mies juoksi hänen perässään pitkin sairaalan käytäviä. Miehellä oli kädessään laukaisin ja yllään räjähteistä raskaat liivit.

Luoma yritti pakoon. Hän kiskoi auki huoneiden leveitä ovia suurista kahvoista, mutta sisällä makasi silpoutuneita naisia ja lapsia, jotka kurkottivat häntä kohti. Hän kavahti verisiä ruumiita ja jatkoi juoksuaan käytävällä. Pian pommimies saavutti ja läähätti niskassa. Herätyskello pelasti kuitenkin aina ennen takaa-ajon päättymistä.

Luomasta tuntui, että vanha ahdistus oli muuttunut todeksi. Nimettömiä viestejä lähettelevä RIP oli kuin partasuu pommimies, seurasi varjona perässä uhkaavana, mutta ei tehnyt mitään. Luoma olisi mieluummin ollut luotisteessa tai nyrkkeilysäkinä, silmätysten vastustajansa kanssa, mutta RIP piilotteli itseään, motiivejaan ja maalejaan.

Luoma keskeytti häiritsevät ajatukset tyrkkäämällä CD:n soittimeen. Europen The Final Countdown vyöryi korviin. Hän soitti toisinaan biisiä suihkussa ja oli lukioaikoina yrittänyt samalla ohjelmanumerolla myös

ilmakitaran soittokisoihin. Säännöt olivat kuitenkin estäneet alastomana esiintymisen ja niin Luoma oli heitetty Kulttuuritalolta ulos. Se oli harmittanut, sillä hän oli matkannut kisan takia Helsinkiin asti. Junalippu oli maksanut koulupojalle omaisuuden.

Luoma naurahti. Nyt hän kulki pääkaupunkiin valtion kustannuksella, mutta omin luvuin. Uudella pomolla ei ollut aavistustakaan siitä mitä hän puuhaili. Mies tuskin olisi edes löytänyt ahdasta työhuonetta siivouskopeilta eikä Luoma välittänyt. Mitä oli laittanut hänet hommiin, joista ei ymmärtänyt enempää kuin Vahteri lakipykälistä.

Kaksi metriä eteenpäin, jarrua, pysähdys. Autojono eteni hitaasti kuin letkajenkka. Luoma siunasi mielessään sitä, että oli pitänyt siirrossa päänsä. Hänet olisi haluttu heivata Helsinkiin muun nettiporukan jatkoksi, mutta hän oli kieltäytynyt. Perhe asui Tampereella, hän oli selittänyt. Sitä paitsi oli samantekevää, mistä verkkoa käytti.

Tunti tuhraantui ennen kuin Luoma sai ohjattua ajokkinsa espoolaisen teknologiakeskuksen parkkipaikalle. Hänet ohjattiin neuvonnasta toiseen kerrokseen, jossa odotti yhden hengen vetoinen koirankoppi.

Thaikerhon ylläpitäjä oli hintelä, kalpea ja säikky, kuten Luoma oli jo puhelusta päätellyt. Hän tunsi tekevänsä pitkästä aikaa sitä, minkä parhaiten taisi: kotimaisten asiakkaiden puhuttamista. Hän läimäytti oven perässään kiinni ja työnsi kouransa eteenpäin:

”Järvinen? Luoma poliisista.”

Luoma oli ristinyt Järvisen mielessään Hinteläksi. Miehen olemuksesta näki, että kuulustelu olisi hetkessä ohi. Sen jälkeen lounas maistuisi, sillä Luoman aamupuurot olivat jääneet väliin hieman pidempien yöunien hyväksi.

Hintelä oli nousemassa toimistotuolista, mutta Luoma istutti hänet takaisin:

”Kenelle työskentelet?”

Hintelä kyräili kulmien alta eikä halunnut sanoa mitään. Katseessa oli kuitenkin enemmän pelkoa kuin uhmaa.

”Nyt olis parempi puhua totta ja kertoa kaikki tai muuten Thaikerho saattaa päätyä sulkulistalle”, Luoma sanoi, oikaisi selkensä ja työnsi rinnan ulos.

Hintelä nosti leukaansa uhmakkaasti. Oliko sitä varoitettu poliiseista?

”Thaikerho on toimeksiantaja niin kuin sivulla lukee. Siellä on disclaimerit ja kaikki paikallaan.”

”Kerro Thaimissystä.”

Hintelän suu lokahti auki. Tätä se ei ollut osannut odottaa, Luoma pani merkille ja tiesi saaneensa selätysvoiton, kun Hintelä alkoi nyhkyttää elämäntarinaansa. Se sanoi käyneensä useampaan otteeseen Pattayalla, kun kotoa ei löytynyt tyttöystävää.

Selvähän se, Luoma mietti, tarpeet ne on teepussillakin. Mieli teki tokaista, että kerro jotain uutta, mutta kuulus-teluissa piti pysyä hiljaa ja antaa asiakkaan tunnustaa. Sitä paitsi niitä oli aina hyvä vähän pelotella. Muuten ne saattoivat luulla, että silloin sai tehdä mitä tahansa, kun kukaan ei ollut näkemässä.

”Vakava juttu, prostituutio on laitonta. Saattaa häkki heilahtaa”, Luoma kommentoi, kun Hintelä veti henkeä.

Nörtin naama valahti valkoiseksi ja kädet tärisivät.

”Kuka käyttää Thaikerhon nimimerkiä Pattaya-Stud?”

”En voi kertoa. Salassapitovelvollisuus.”

Luoma tömäytti kätensä pöytään.

”Susta tulee hyvää suihkuseuraa sellikavereille. Nuori ja tuore.”

Muuta ei tarvittu, Hintelä panikoi. Luoma vilkaisi pettyneenä rannekelloaan. Puolitoista minuuttia. Tälle juipille en antaisi edes sukkiani säilytettäväksi, hän mietti.

Hintelä hinasi itsensä pyöräjalkaisella tuolilla koneelle ja rapisteli näppäimistöä. Tietokannassa luki Matti Meikäläinen.

”Nerokasta. Mistä IP-osoitteesta käyttäjä tulee?” Luoma tuhahti.

Hintelä siirtyi lokeihin.

”Elisan asiakas, käyttänyt ADSL-soittosarjaa. Tässä on kellonaika ja IP-osoite, mutta minä en sitten antanut niitä. Käyttäjät katoaa, jos sana tietojen luovuttamisesta leviää.”

Luoma ei pitänyt komentelusta, mutta antoi Hintelän vetoomuksen olla.

”Ilmoita, mikäli käyttäjä tulee uudelleen foorumille tai kuulet hänestä”, hän murahti ja ojensi käyntikorttinsa. Hintelä nyökkäsi kuin jälki-istuntoon komennettu alakoululainen. Luoman teki mieli sanoa: ”Kotimaassa säästysisit silsalta ja muilta sukupuolitaudeilta”, mutta hän astui käytävälle ja painoi oven kiinni perässään. Mikä suomalaista suosittava sutenööri hän muka oli?

Luoma käveli autoonsa ja päätti selvittää varvasmiehen osoitetiedot saman tien. Hän sai odottaa vuoroaan operaattorin tekniseen asiakaspalveluun niin, että vatsa alkoi esittää äänekkäitä vastalauseita. Kännykän laskurin mukaan aikaa oli tärväntynyt 57 minuuttia ja 42 sekuntia, kun puheluun viimein vastattiin.

”Karri Luoma poliisista päivää. Viehättävät musiikit teillä ja kun satsi pyörähtää käyntiin seitsemättä kertaa, osaa sanatkin ulkoa.”

Nuori pojan ääni virkkoi:

”Pahoittelen, tänään on ollut hieman ruuhkaa.”

”Tänään? Viime viikolla odotin kaksi tuntia.”

”Puhelut saattavat toisinaan ruuhkautua, mutta me teemme parhaamme.”

”Kukapa ei tekisi? Mutta asiaan. Kysyn viran puolesta,

kuka käyttää IP-osoitetta 192.168.57.142?”

”Tiedot ovat luottamuksellisia. Minulla ei ole lupa antaa niitä.”

”Ja mikäs se teidän nimenne on?”

”Jarmo Saarikoski.”

Luoma antoi ymmärtää, että hän kirjoitti tiedot muistiin ja antoi hiljaisuuden toimia.

”Olen täällä vain työharjoittelussa pari viikkoa”, poika selitti tauosta hermostuneena.

”Syntymäaika?”

”4. heinäkuuta 1991.”

”Katsotaanpa. Rikollisen suojeleminen ja virkavallan vastustaminen, vakavia rikoksia molemmat. Kyllä tästä täytyy kuulustelupöytäkirja tehdä. Ilmoittaudu huomenna kello 10 Tampereen poliisilaitokselle ja kysy neuvonnasta Luomaa. Hammasharja mukaan.”

”Hetkinen, hetkinen. Odottakaa”, hätäntynyt ääni so-persi. ”Mitä jos soitan teille poliisin puhelinkeskuksen kautta niin että voin varmistua henkilöllisyydestänne?”

Luoma murahti ja sulki kännykkänsä. Puhelin soi ja luu-rista kuului ankaraa näpyttelyä:

”Etsimänne IP-osoite kuuluu Simo Lehdolle.”

”Osoite?”

”Keulantie 1 A 16, Pori.”

”Kiitos tiedosta ja anna olla viimeinen kerta kun niskoit-telet poliisille. Kuulemiin.”

Luoma laski kännykän telineeseen ja rauhoitteli vatsaan-sa. Odotus palkittaisiin. Luvassa oli thaimaalaista Annankadulla.

Kääntäessään virta-avaimesta Luoma vilkaisi Hintelän ikkunaan, josta mies vilkuili epäluuloisena alas. Mietti arva-tenkin, oltiinko nyt tarkastamassa tarinaa ja tietojen toden-peräisyyttä, Luoma naurahti. Taisi pelätä, että hän palaisi,

laittaisi rautoihin ja veisi mukanaan.

Kello kävi yhtätoista, kun Luoma tukki autollaan jalkakäytävän Maithain edessä. Ravintola avasi juuri ovensa ja Luoma oli ensimmäinen asiakas. Hän istuutui ikkunapöytään ja katseli ruokalistan yli salia. Ylisana, hän korjasi, sillä kompleksi oli kotoisan pieni. Sisustuksessa oli käytetty tummaa puuta ja bambua, mutta paikka tuntui Thaimaalta vain etäisesti. Jotain puuttui, Luoma mietti ja muisti: kuninkaan kuva ja ihmisten typerät tipunkeltaiset paidat.

Kalaruuista ei löytynyt Nam plata eikä Luoma sitä kaivannutkaan. Hän oli luonnehtinut Katrin edellisiltana valmistamaa annosta diplomaattisesti mielenkiintoiseksi. Kaapista ei ollut löytynyt kaikkia ainesosia, joten vaimo oli ammentanut loput olemattomasta mielikuvituksestaan. Katrin keittotaidot pääsivät paremmin oikeuksiinsa kakkujen, pullien ja pikkuleipien parissa, mikä näkyi leipurin reistä ja lantiosta.

Ravintolan ovi kävi ja sisään astui punatukkainen taiteilija pari pukumiestä perässään. Ei mitään Pitkäsän, Mutan ja Hintelän oloisia seksituristeja ja Thaimaan-kävijöitä, Luoma harmitteli. Poriin paikannettua varvasmiestäkään ei näkynyt. Luoma kuvitteli mielessään, miten Pattaya-Stud ja Hot-Guy -nimimerkkien takana piilotteleva mies tulisi ravintolaan pumpattavan barbaran jalka taskussaan, asettelisen sievästi pöydälle ja puhaltaisi pulleaksi. Kysyisikö mies partneriltaan kohteliaasti, mitä neidille saisi olla? Kenties koipireisi silsasooilla?

Luoman eteen kannettu annos oli pieneksi maistuva. Hän santsasi riisiä ja tiedusteli tarjoilijalta:

”Onko omistaja paikalla?”

Pieni thaityttö pudisti päätään.

”Saisinko hänen kännykkänumeronsa?”

Tyttö pudisti uudelleen päätään.

”Poliisiasia”, Luoma tarkensi käskeväällä äänellä.

Tyttö kumarsi ja haki tiskin takaa käyntikortin.

Miksi aina piti olla muistuttamassa poliisin valtuuksista, Luoma mutisi itsekseen harmistuneena. Kansalaisissa oli riittämiin hankalia, kovanaamoja, piittaamattomia, muistamattomia ja tyhmiksi tekeytyviä, mutta vain vähän avuliita. Poliisista ei pidetty. Hän muisti Pitkäsän piikittelyn uravalinnastaan:

”Kiinassa olis helpompaa, kurittomille niskalaukaus.”

Jätkät olivat nauraneet, mutta Luoma ei. Hän ei halunnut väkivaltaa, yleensä pelkät isottelevat eleet riittivät kuten Hintelänkin tapauksessa. Osa kollegoista sen sijaan nautti avoimesti käsiryysistä ja hakeutui niihin. Vesa Vahteri hutki jopa huume- ja lääkehöyryisiä. Jälkeenpäin se joutui selittelemään, miten asiakkaat olivat laonneet äkkiaamatta kenturalle taju kankaalla ja ruhjoneet itse itsensä hänen katsoessaan avuttomana vierestä. Miehen työhistoria kieli veren kuohunnasta. Luoma muisti, kuinka vuosi takaperin eräs asiakas oli tukehtunut putkassa omaan vereensä. Kuolinsyyksi merkittiin sydämen pysähtyminen, vaikka pysäyttäjää tiedettiin.

Vahteri oli opiskellut ja astunut palvelukseen Luoman kanssa yhtä aikaa. Kun työstä oli puuttunut miehen kaipaamaa toimintaa, hän oli järjestänyt sitä itse. Virkaintoinen mies himosi ylennystä ja esimiestensä kiitosta. Hän oli valmis sitä saadakseen jopa järjestämään rikoksia, katurähinöitä, loistoautojen kähvellyksiä, huumekauppoja, jotka hän sitten ratkaisi pomon ällistykseksi sherlockmaisella terävyydellä. Luoma tiesi hämäräbisneksistä, mutta ei ollut saanut kasaan riittävästi todisteita, että olisi voinut narauttaa miehen. Oli käynyt toisin. Vahteri oli raivannut hänet tieltään.

Vahteri oli entinen jääkiekkoilija, joka oli tunnettu

runnovasta pelityylistään. Mies oli elätellyt haaveita NHL:stä, mutta ura oli katkennut, Luoman mielestä ei mitenkään yllättävästi, väkivaltaisuuteen. Vahterille ei ollut riittänyt vastustajien runttaaminen jäähän, piti vielä kutitella mailalla ja hyväillä hanskalla. Kyllä Luomallakin kuohahatti, mutta hän löi vain kerran tai kaksi, sen verran että vastustaja tokeni. Uhattuna hän tiesi olevansa arvaamattomampi, mutta se oli harvinaista. Tosin tuon edellisen kerran hän muisti turhankin hyvin.

Luoma karisti Teneriffan-lomamuistot mielestään ja kulautti vesilasinsa tyhjäksi. Hän hätkähti, kun joku marsi ohi ja sanoi: ”Älkää unohtako jälkiruokaa.” Keittiöön ja wc:ihin johtavalle käytävälle käveli siilitukkainen mies, jolla oli kainaloista mustunut, nuhruinen t-paita yllään. Vyötärölle oli kiristetty vyön avulla liian suuriksi jääneet sortsit ja jalassa miehellä oli vihreät varvastossut. Varvastossut? Tällä säällä, Luoma ihmetteli.

Hän ei halunnut jälkiruokaa, mutta päätti ottaa kahvin. Ajomatkaa kertyisi, kun kotiin piti oikaista Porin kautta. Hän vinkkasi tarjoilijan paikalle ja tilasi espresson. Varvastossumiehen henkilöllisyys askarrutti. Kuka mies oli ja mitä hän halusi? RIP? Luoma katseli ympärilleen, mutta tossuja ei näkynyt enää missään.

9

Samaan aikaan Venäjällä neuvostoyksiön seinät vavahtelivat. Ovelta kuuluva terävä ryskytys sai Irinan hätkähtämään. Kuka pyrki sisään?

Irina oli koodaamassa eikä sietänyt muita kuin prosessorin keskeytyksiä. Hän kääntyi takaisin koneelle vaivautumatta nousemaan, mutta meteli jatkui. Jos se oli vuokraemäntä, nainen saisi odottaa, Irina päätti. Vuokra erääntyi vasta seuraavana päivänä. Hän teki viime hetken testauksia ja halusi varmistua rauhassa työnsä laadusta. Asiakkaat arvostivat Irinan täsmällisyyttä ja tarkkuutta, vaikka suurimman tarmonsaa nainen kanavoikin avoimen lähdekoodin yhteisöön. Palkkatyö oli vain välttämätön paha koodaus-harrastuksen rahoittamiseksi.

Ryskytys ovelta voimistui. Vuokraemäntä oli tullut päivä päivältä kärsimättömämmäksi ja röyhkeämmäksi, Irina ihmetteli. Oliko vodka loppunut kesken, kun vuokraa piti tulla perimään jo ennen vuorokauden vaihtumista?

”Tullaan”, Irina huusi kiukkuisena ja lukitsi tietokoneensa.

Hän oli kävelemässä ovelle, kun kaksi kookasta, tummapukuista ja siilitukkaista miestä tuli eteisessä vastaan. Neliskanttiset kasvot tuijottivat Irinaa ilmeettöminä.

Turvallisuuspalvelun miehiä, Irina säikähti, keskellä päivää. Vanhempien kertomukset neuvostoajoista tulvahtivat mieleen. Kotiin oli tunkeuduttu samalla tavalla, omilla avaimilla. Isä oli raahattu eteiseen, äiti oli riipinyt itkuisena tukkaansa eikä ollut palannut isän katoamisen jälkeen koskaan entiselleen, vaan oli säpsähdellyt kaikkia käytävässä

kuuluvia ääniä. Olisiko kaikki ollut toisin, jos he olisivat päässeet inkeriläisten paluumuuttajien kiintiössä Suomeen? Mutta isä oli viety jo ennen kuin paluumuuttoa oli keksittykään eikä venäläinen äiti osannut suomea. Yksin Irina ei ollut halunnut lähteä, vaikka tilaisuus oli tarjoutunut, sillä miten hän olisi voinut jättää äitinsä?

Pidempi miehistä kaappasi Irinan otteeseensa, tuki suun kädellään ja raahasi sohvalle. Lyhyempi istuutui työpöydän ääreen, kirjoitti Irinan salasanan ja avasi tietokoneen. Irinan silmät suurenivat. Miten mies tiesi hänen salasanansa? Hän pinnisteli nähdäkseen, mitä seuraavaksi tapahtuisi eikä yllättynyt, kun näki takaporttiin liittyvien tiedostojen katoavan. Sitten mies irrotti otteensa. Eteinen kopisi askeleista, ovi kävi. Hän oli taas yksin.

Irina istui sohvalla halvaantuneena ja yritti selvittää ajatuksiaan. Olivatko miehet ohjelmistomonopolin vai valtion palveluksessa? Hän tiesi, että amerikkalaisyhtiö ei epäröinyt mustamaalata kilpailijoita, uhkailla asiakkaita ja kylvää epäluuloa. Pelon ilmapiiriä luotiin maksettujen politiikkojen avulla ja tuotteissa käytettiin niin heikkoja suojauksia, että käyttäjien salaisuudet eivät olleet turvassa. Kuka tahansa pääsi käsiksi mihin tahansa. Takaportin löytyminen oli viimeistään varmistanut sen Irinalle.

Hän alkoi uskoa, että ohjelmavirhe oli tahallinen. Se selitti, miten sisään tunkeutuneet gorillat tiesivät hänen salasanansa ja osasivat poistaa oikeat tiedostot. Mutta miksi miehet olivat tunkeutuneet hänen asuntoonsa? Tiedostot olisi voinut tuhota huomaamatta verkon kautta.

Irina tuijotti ruskeita seinäpapereita, joissa oli valkoisia kuusikulmioita ja punaisia kukkia. Koivun tuohta jäljittelevät taustaviivoitukset vaihtuivat pystytasosta vaakatasoon sattumanvaraisesti kuin ykköset ja nollat. Tapetit olivat ajan saatossa nirhautuneet, palkeenkielet roikkuivat. Irina tajusi,

että vierailu oli varoitus. Hänestä oli tullut riski yhtiölle, joka halusi mitä ilmeisimmin salata takaportin olemassaolon. Se halusi käyttää sitä omiin tarkoituksiinsa. Irina uskalsi tuskin ajatella mihin: valtio- vai yrityssalaisuuksien vakoiluun?

Irina tunsi itsensä heikoksi. Venäjän salainen turvallisuuspoliisi seuraisi ohjelmistojätin käskystä hänen jokaista liikettään netissä ja sen ulkopuolella. Hänellä ei olisi enää missään yksityisyyttä eikä turvaa.

10

Selkä oli jumissa, kun Luoma nousi autosta Porin Pormestarinluodossa. Hän seurasi Thaikerhon Hintelältä saamaansa johtolankaa varvasmiehestä, joka esiintyi netissä nimimerkeillä Pattaya-Stud ja Hot-Guy.

Luoma katseli edessään ankeana avautuvaa lähiömaisemaa, johon Elisan tuen antama osoite oli johdattanut. Talot törröttivät latteasta joutomaasta harmaampina kuin marraskuun päivä. Sisällä rappukäytävässä oli tapailtu iloisuutta keltaisella värillä, mutta maali oli haalistunut ja lohkeillut. Nyrkillä muotoillun huoneiston numero 16 oven avasi verkkopaitainen, päälaelta kaljuuntunut mies, jonka pulisongit rehottivat. Miehen karvaisesta kainalosta puuttui vain siro naisenjalka, Luoma huomioi. Hänestä tuntui kuin hän olisi katsonut kavereidensa Pitkäsen ja Mutan tulevaisuuteen.

”Simo Lehto?”

Mies nyökkäsi ja esteli tulijaa turhaan. Luoma oli jo sisällä. Vahva tupakansavu kirveli silmiä, ilma maistui pahalle. Likaisia vaatteita ja astioita lojui siellä täällä, nurkkapöydällä makasi tietokoneenromu.

Luoma marssi koneelle ja avasi selaimen historiatiedot. Hän löysi sieltä enemmän pornosaitteja kuin tiesi olevan olemassakaan ja hän sentään surffasi niitä viran puolesta. Välimuistin tiedostoissa oli naisia, tyttöjä, paljaita varpaita. Mies oli melkoisella varmuudella Pattaya-Stud ja Hot-Guy.

Varvasmies katseli Luoman touhuja ihmeissään ja kysyi: ”Mitä sää teet?”

Luoma avasi selaimen suosikeista Thaimissyn:

”Mitä tiedät tästä palvelusta?”

”En mä osaa kieliä.”

Luoma odotti.

”Mää oon ihan tavallinen netinkäyttjä, kattelen joskus kauniita tyttöjä. Mitä sitte ja millä oikeudella sää tänne saapastelet mun konetta penkomaan?”

”Elisan teletunnistetietojen mukaan olet mainostanut sivua Thaikerhossa.”

”Ai operaattorin miehiä? No jos jonkun linkin oon joskus sivulle laittanut, niin ei siitä ainakaan ole meikäläiselle maksettu.”

”Thaimaan-kävijöitä?”

”Häh? Mitä tää oikein on? Pari kertaa oon käyny ja kävisin enemmänkin, muttei oo varaa. Työvoimatoimistosta ovat heti kimpussa, jos ei vastaa puhelimeen.”

”Kuka RIP on?”

”Kuollut.”

Luoma kalpeni ja tapaili asettaan. Tätä hän ei ollut odottanut. Oliko Lehto RIP ja aikoiko hän tappaa? Luoma napsautti asekotelonsa nepparin auki.

”Karri Luoma rikospoliisista”, hän sanoi tiukasti.

Varvasmies nyökkäsi ja katsoi ihmeissään Luoman vyöltä roikkuvaa asetta.

”Mää oon Simo Lehto, mutta senhän sää jo tiädätkin. Tuanoin, se teitin rikospoliisin lyhenne on kai KRP, mutta RIP tarkoittaa Rest In Peace. Eikös se yleensä kirjoiteta hautakiviin?”

Luoma napsautti asekotelon huojentuneena kiinni. Hän oli panikoinut turhaan. Kaljamaha ei ollut kenellekään vaaraksi, mutta miehen lavertelu alkoi ärsyttää. Luoma nappasi pöydältä lyijykynän, katsoi miestä uhkaavasti ja mursi kynän kärjen pöytää vasten.

”Mitä tiedät Thaimissystä?”

Mies katseli kynän nysää hämmentyneenä:

”Ei tartte vauhkoontua, kyl maar mää poliisia autan. Ei mulla oo mitään hävettävää, kun äitimuorikin on jo haudassa. Käytin palvelua kerran tai pari, en ainakaan enempää kuin kymmenen, mutta ei mulle mitään provikoita maksettu. Halusin vaan auttaa kavereita, kun Suomen talvi on pitkä ja ankee ilman emäntää.”

Luoma avasi koneelta kuvan tehdäkseen lörpöttelystä lopun:

”Mikä tää on?”

”Tyttökuva, näähän sen itekin.”

”Minkä ikäinen tyttö on?”

”Mistäs mää tiedän, varmaan viistoista.”

”Alle kahdeksantoista siis? Myönnät, että koneella on lapsipornoa.”

”Ei ole, täysikänen se on. Thaimaassa viistoista on raja.”

”Thaimaan suojaikäraja koskee thaimaalaisia. Suomen lain mukaan se on kahdeksantoista.”

Varvasmies tuijotti kuvaa ääneti.

Luoma avasi koneelta Bittorrentin. Vertaisverkkopalvelussa oli latautumassa useita kuva- ja videopaketteja, joiden nimet viittasivat säädyttömyyteen. Lataushakemistoon oli valmistunut yksi paketti, jota mies näytti syöttävän edelleen muille. Materiaalia oli tulossa ja menossa parinkymmenen koneen välillä.

”Huomaan, että olet syyllystynyt myös lapsipornon leviämiseen”, Luoma sanoi. Hän riuhtaisi tietokoneen töpselin seinästä ja kaappasi keskusyksikön kainaloonsa. Ilman konetta miehen puuhat olisivat jäissä ainakin toistaiseksi. Lisäksi pelko siitä, että poliisi tiesi, hillitsisi harrastelua.

Varvasmies säikähti.

”Hei, älä vie sitä. Se on kaikki mitä mulla on”, hän kimitti.

”Kone on takavarikoitu ja sua epäillään todennäköisin syin lapsipornon hallussapidosta ja levittämisestä. Näyttö löytyy kiintolevyiltä. Sulla ei ole lupaa poistua maasta, näkemiin.”

Luoma avasi oven ja hävisi rappukäytävään turhaa käyntiä harmitellen. Porilainen ei ollut RIP eikä todennäköisesti edes sekaantunut juttuun millään tavalla.

Kaupunkialueelta päästyään Luoma kuritti renkaita ja mietti, mikä olisi RIP:n seuraava siirto. Thaikerho ja Maithai tuntuivat olevan pelkkää sumutusta. Hän yritti asettua RIP:n asemaan, mutta roolista puuttui käsikirjoitus. Hän ei tiennyt, mitä RIP halusi ja miksi.

Perkeleen kaahari, Luoma manasi, kun näki peräpeilistä nopeasti lähestyvän auton. Taas jotain talipäitä teinejä roikkumassa puskurissa, hän ehti sadatella, kun takaa-ajaja ulvauttikin sireenejä.

Luoma ajoi tien sivuun, pysäytti moottorin ja kaivoi taskustaan virkamerkin. Vanhempi konstaapeli tihrusti sitä hengitys höyryten:

”Takaa-ajomatalla?”

Luoma nyökkäsi. Ilta oli pakastunut ja purrut konstaapelin nenänpään punaiseksi. Päässä keikkui viransininen hiihtopipo.

”Kannattaa keventää kaasujalkaa. Näillä nurkilla juoksee runsaasti hirviä.”

”Asia selvä.”

”Tuanoin, eipä tässä sitten kummempia. Turvallista takaa-ajoa.”

Luoma virnisti. Kollega oli vain yksinäinen ja halusi jutuseuraa. Sellaista se oli syrjäkylillä. Olisiko hänenkin pitänyt anoa siirtoa pienemmälle paikkakunnalle? Luoma torjui ajatuksen. Eihän hän voinut kuvitella edes muuttavansa Tampereen länsipuolelle. Sitä paitsi maalla koko ikänsä

asunut Katri ei haikaillut takaisin taantuma-alueille.

Katri. Pullan ja pikkuleipien tuoksu pelmahtaisi taas ovelta vastaan, kun Luoma kotiutuisi. Hän muisti, kuinka ekstaasissa kaverit Pitkänen ja Mutta olivat vaimon leipomuksista joka kerran kylässä käydessään:

”Onnenmyyrä”, jätkät hehkuttivat ja varmasti tarkoittivat sitä. He matkustivat vuosittain yli kaksikymmentä tuhatta kilometriä tortun perässä ja söivät muovipussiin pakattua pullaa. Sellaisilta ei kuultu katteettomia kehuja.

Luoman ajatukset keskeytyivät, kun puhelin soi. Näyttö kertoi tuntemattomasta numerosta, mikä sai hänet kurtistamaan kulmiaan. Kuka soittaja mahtoi olla? Hänen salaisen numeronsa tiesivät vain perhe ja kollegat. Oliko Elisan tekninen tuki vuotanut numeron jollekin puhelinmyyjälle kostoksi kovistelusta?

Luoma kouraisi kännykän käteensä, painoi vihreää nappia ja odotti. Monotoninen, tietokoneen puhesyntetisaattorilla luotu ääni sanoi:

”RIP tässä iltaa. Sujuuko matka mukavasti?”

Luoma jähmettyi. Puhelu oli saatava nauhoitettua, päässä jyskytti. Hän vilkaisi näppäimistöä, mutta ei tiennyt tallennustoiminnoista. Perkeleen perkele, hän manasi.

”Kuka olet?”

”Nyt puhutaan sinusta.”

Luomaa kylmäsi. Mistä RIP oli saanut hänen numeronsa? Tunsiko hän miehen?

”Mitä haluat?”

”Minulla on sinulle tehtävä. Saat ohjeet postissa huomenna.”

Luoma piti luuria korvallaan ja havahtui vasta kun linja alkoi tuutata varattua.

Hän ajoi levikkeelle tien sivuun, poimi takakontista porilaismiehen keskusyksikön ja paiskasi sen ryteikköön.

Jotain suurta ja ikävää oli tapahtumassa. Luoma ei tiennyt mitä, mutta hänellä ei ollut aikomustakaan selitellä huoneeseensa ilmestynyttä antiikinaikaista pornopurkkia tai laatia raporttia harharetkestään Helsinkiin ja Poriin. Kaikki huomio oli keskitettävä RIP:iin, vainooja oli saatava kiinni.

Päästyään kotiin Luoma laittoi saunan lämpiämään ja vaihtoi juoksuvaatteet päälle. Hän halusi veren maun suuhun ja pois kotoa. Hän oli liian kiihdyksissään istuakseen Katrin kanssa olohuoneessa katsomassa televisiosta Onnenpyörää.

Adrenaliinipurkaus sai vastetta, kun vesi roiskui lenkkareiden alla ja hiukset liimaantuivat päänahkaan. Luoma jolkotti ristiin rastiin pimeän Hervannan katuja. Ympärillä tönötti Pormestarinluodosta muistuttavia rujoja betonimöhkäleitä, ihmiset väistelivät lätkköjä ja suojautuivat saateenvarjoillaan.

Jättimäinen vankila, Luoma mietti. Iltapäivälehdet mäsäilivät jalkajousisurmilla ja elävältä haudatuilla, rikollisuus oli kasvussa, myös poliisin piirissä. Jokin oli pielessä, mutta Luoma ei pystynyt paikantamaan mikä. Lenkkarit olivat jo puolen tunnin ravin jälkeen litimärät, vatsassa tuntui ontolta ja askel painoi, mutta Luoma kiihdytti. Hän tunsu selässään tarkkailevan katseen.

Luoma vilkaisi taakseen, mutta ei nähnyt ketään. Silti näkymättömät silmät seurasivat. Oli pakko pysähtyä ja varmistaa alue, mutta tie takana oli tyhjä. Hän ryntäsi raivoisaan juoksuun karistaakseen katseen kintereiltään. Kun sade yltyi, verkkarit liimaantuivat ihonmyötäisiksi ja muna vetäytyi kylmää piiloon, Luoma päätti viimein kaartaa takaisin kotiin. Lauteet ja lääkitsevä löyly odottivat.

Irina piilotti Linux-läppäriinsä urheilukassiin likaisten vaat-
teiden alle. Hän kiskoi trikoot päälleen, otti squash-mailan
käteensä ja sulki yksiönsä oven.

Ulko-ovelta hän näki tummapukuisen miehen, joka
seisoskeli kadun toisella puolella. Miehen neliskanttiset
kasvot katselivat muualle eivätkä huomanneet naista, joka
laskeutui vikkelästi portaita kellariin ja luikahti sisäpihalle.
Vartiomies kuului samaan turvallisuuspalveluun, joka oli
käynyt tuhoamassa Irinan tiedostot.

Betonikolossien välissä risteili polkuja, jotka yhtyivät
etäällä isolle tielle. Pihoilla istui huivipäisiä babushkoja,
lapset keinuivat. Urheiluasuiseen kulkijaan ei kiinnitetty
huomiota, mutta Irina vilkuili vähän väliä taakseen. Vasta
kahdenkymmenen minuutin marginaali antoi turvan tun-
teen. Hän istuutui puistonpenkille, otti koneen syliin ja
skannasi ympäröivät wifit. Hän ei uskaltanut käyttää omaa
nettiyhteyttään, jota turvallisuuspalvelu valvoi. Hän ei ol-
lut lähettänyt sähköpostia, vierailut avoimen lähdekoodin
yhteisössä tai edes sanomalehtien verkkosivuilla, sillä mikä
tahansa voitiin kääntää häntä vastaan.

Lähiöstä löytyi vain vähän langattomia verkkoja, mutta
ne olivat pääsääntöisesti avoimia. Suojaus oli turhanpäiväis-
tä. Salasanat murtuivat krakkerien käsissä alle kymmenessä
minuutissa, oli suojausmenetelmä mikä tahansa.

Heti verkkoon kytkeydyttyään Irina etsiytyi krakkeri-
foorumille. Linjoilla oli kolmisenkymmentä käyttäjää.

”Löysin Winkusta krakkerin mentävän takaportin”, Iri-
na kirjoitti. ”Siitä pääsee netin yli Administratorina sisään.

Raportoin bugin ja sain gorillat kiitokseksi perääni. Ideoita?”

Allekirjoitukseksi hän laittoi nimimerkin Demisec. Vastausta ei tarvinnut odottaa kuin hetken.

”Pistä koodi jakeluun, maksat Gatesin mitalla.”

Kirjoittaja oli nimimerkki Haxor, jonka viestejä Irina oli seurannut jo vuosia. Haxor oli murtautunut lukuisille sivustoille ja naurattanut lukijoita. Irinan mieleen oli painunut erityisesti tapaus, jossa Haxor oli viilannut amerikkalaisen pankin verkkosivuja. Murretuilla sivuilla oli tarjottu uusille asiakkaille huimaa viidentoista prosentin talletuskorkoa. Seuraavana aamuna pankin ovelle oli kerääntynyt satamäärin toiveikkaita, jotka Youtubeen postitettu video oli ikuis-tanut.

Irina oli seurannut Haxorin tempauksia haikeana. Niissä oli poikamaista veijariutta, halua ylittää sovinnaisuuden rajat ja tehdä pilkkaa vallitsevista instituutioista. Venäläisen oikeusjärjestelmän mielivaltaisuus esti Irinaa harkitsemas-ta mitään vastaavaa, laitonta tai laillista. Vaikeuksiin saattoi joutua lähes mistä tahansa: jos omasi liikaa tai liian vähän vaikutusvaltaa, rahaa tai mielipiteitä. Oliko hän pelkuri?

Irina epäröi. Hänellä olisi ollut elämänsä tilaisuus pistää maailman suurinta ohjelmistojättiä halvalla, mutta hän empi. Hän ei halunnut levittää haavoittuvuudesta tietoa omissa nimissään. Ohjelmistotalolla oli jo nyt intressi valvoa hänen tekemisiään. Miten kävisi sitten, kun tieto leviäisi maailmalle? Mitä yksi venäläinen koodari merkitsisi yhtiön maineen ja miljardien rinnalla?

”Koodin jakaminen on liian vaarallista, kun gorillat on jo perässä”, Irina vastasi Haxorille.

Nettiveijarilta eivät kuitenkaan keinot tai rohkeus lop-puneet. Haxor vastasi: ”Laita bugi mulle privaalisti PGP-kryptattuna, niin laitan sen jakoon omissa nimissäni.”

Ajatukset risteilivät Irinan mielessä. Mikä takaisi, että Haxor julkaisisi koodin saatuaan tiedot netissä eikä käyttäisi niitä omiin tarkoituksiinsa? Irina ei tiennyt, kuka Haxor oli, mistä hän tuli ja mitä hän halusi. Tietomurrot viittasivat julkisuudenkipeään rehvasteluun. Olisiko Haxorista ajamaan yleistä etua, kun Irinan salaisuus avaisi hänelle kaikki suljetut ovet? Entä mitä tapahtuisi, jos Haxor olisikin turvallisuuspalvelun tai ohjelmistojätin palkkalistoilla?

Irina tiesi, että pohdinta oli turhaa. Jos hän ei toimisi nyt, salaisuus saattaisi päätyä hänen kanssaan mullan alle. Netissä kenenkään henkilöllisyydestä ei voinut saada varmuutta. Oli luotettava tai pärjättävä omillaan. Mitä vaihtoehtoja hänellä oli?

”OK, kiitos”, hän näpytteli koneelle vaihtaakseen vastustuksen mielestään.

”Aina valmiina mäsän kyykyttämiseen”, Haxor vastasi ja lisäsi viestinsä perään hymynaaman.

Irina keräsi tiedot, kryptasi ja postitti paketin. Hän oli niin uppoutunut tehtäväänsä, ettei huomannut hiekkakäytävällä lähestyvää, kuutionaamaista korstoa ennen kuin mies kaappasi kannettavan hänen käsistään. Suuri koura taittoi koneen kahtia hänen kasvojensa edessä. Näyttö ruusahti näppäimistöstä irti kuin kahtia taitettu näkkileipä ja palaset putoilivat Irinan syliin.

12

Luoma siivosi töihin palattuaan sähköpostista sikanaudan. Jäljelle jäi yksi viesti. Aktivistit kyselivät, miten poliisi sensuroi internetiä. Joku oli ilmeisesti sydämistynyt sulkulis-tasta ja halusi asialle lisää julkisuutta.

Viesti oli pomppinut ensin Helsingissä äijältä toiselle ja lopulta se oli tyrkätty Luomalle. Viesti vilisi kysymyksiä: montako osoitetta oli suodatettu, oliko kaikki osoitteet tarkastettu käsin, otettiin sivujen omistajiin yhteyttä ennen suodatusta, kuinka usein listaa päivitettiin ja miten päivitykset toimitettiin operaattoreille.

Luomaa kyrsi. Häneltä pyydettiin myös kuvausta suodatusta tekevän virkamiehen arjesta. Mitähän sanoisivat, jos paljastaisin laskevani seinän hiushalkeamia, hän mietti ja pelkäsi kysymysten olevan vasta alkua. Mitä tapahtuisi sitten, kun suuri yleisö tajuaisi, mistä on kysymys?

Kauan se luultavasti kestäisi, Luoma pohti ja veteli hii-rellä laatikoita näytölle. Hän muisti nettikurssin mahtipontisen avauksen. Väkivaltaosaston päällikkö suitsutti, kuinka tärkeää ja kansalaisten moraalia kohottavaa työtä tässä tehtiin:

”Suodatus on kuin kondomi. Se poistaa jälkiehkäisyn tarpeen.”

Äijä ei tietenkään uskaltanut kritisoida eduskunnalta tulleita määräyksiä. Nettikurssin vetäjä Forsblom sen sijaan repesi ja paukautti heti ensimmäisellä luennolla:

”Nettisuodattimet piilottaa ongelman eikä ne hoida juurisyytä. Pelkkää itsekusetusta ja kosmetiikkaa, kukkanen Suvi Lindénin hatusta. Lasten hyväksikäyttö

lapsipornomateriaalin tuottamiseksi saa jatkua näillä keinoin vapaasti. Edes matskun löytyminen ei vaikeudu yhtään, päinvastoin.”

Luoma ei voinut uskoa, että kateederille oli päästetty väärauskoisten profeetta:

”Mä en tajua. Jos asia on noin kun sä sanot, miks sitten sensuroidaan? Suomenhan pitäis olla nettijutuissa kirkkainta kärkeä.”

”Hyvä kysymys. Olisko Suomen IT-maine pelkkää hypetystä?”

Kurssilaiset kohahtivat.

”Lapset on hyvä tekosyy”, Forsblom jatkoi. ”Riittää kun lastensuojelutantat heristää sormea lehdissä: ‘Ajatelkaa lapsia’, niin puoli Suomea hössöttää hysterian partaalla.”

Forsblom matki falsetissa ja nenä-äänellä Pelastakaa lapset ry:n edustajaa, joka oli kommentoinut lehdistössä: ”Kun puhutaan tästä sananvapaudesta niin pitäisi miettiä mitä se oikein tarkoittaa. Ei perustuslaki aseta sananvapautta lasten perusoikeuksien edelle.”

Toimittajat ymmärsivät Forsblomin mukaan aiheesta yhtä vähän kuin yhdistyksen kukkahattutäti.

”Onko sananvapaus tosiaan niin suuri uhka lasten perusoikeuksille, että perustuslaki pitää kuopata”, Forsblom me soi. ”Toisaalta perustuslaki kuoli Suomesta jo kauan sitten. Kiinan ja muiden banaanivaltojen tiellä ollaan, kun pornon varjolla suodatetaan mielipiteitä ja kabineteissa suunnitellaan vertaisverkkopalvelujen linkkisivustojen piilottamista. Se on totalitarismi, mikä lastensuojelun kulisseissa kytee. Lapset on pelkkä tekosyy.”

”Käytetäänkö suodattimia muissa länsimaissa?” takarivistä kysyttiin.

”Syyskuun yhdennentoista jälkeen on alettu tehdä vähän kaikkea terrorismin pelossa. Jenkkilä sairastui eikä

Suomikaan säästyny”, Forsblom kuittasi.

Luoman pää oli ollut täynnä niin kuin aina Forsblomin luennon jälkeen. Intuitio ei toiminut digitaalimaailmassa.

Luoma napsutteli hiirellä työpöytää ja yritti olla osumatta lähes koko näytön täyttäviin kuvakkeisiin. Miten vastata aktivistien kyselyyn vai oliko vastaaminen ylipäätään viisasta? Hänhän saattaisi paljastaa, että oli asioista ulalla kuin digiboksi Uralilla. Toisaalta vastaamatta jättäminen tulkit-taisiin välinpitämättömyydeksi, ehkä jopa ylimielisyydeksi. Valtakunnan pravdassa oli hiljattain kritisoitu viranomaisia siitä, että nämä eivät vastanneet kansalaisten lähettämiin sähköposteihin.

Ovi kävi. Posti, Luoma havahtui. Hän muisti RIP:n pu-helun.

”Te sitten teette tärkeitä työtä täällä”, postinjakaja sanoi ja ojensi Luomalle pinon. ”Ajatella, että lapset vois koska ta-hansa joutua jollekin kauheille pornosivuille ja saada niistä elinikäisen trauman. Kyllä se on ihan kauheeta.”

Luoma hymyili vaivautuneesti ja odotti naisen häviävän, mutta puheripuli jatkui:

”Näin muuten eilen Tuijan edeltäjän, sen joka joutui ne-likympyppisenä sairauseläkkeelle. Että niin nuorena. Mitä sitä osais tehdä kotona yksinään? Tulis mökkihöperöksi ja van-henis ennen aikojaan.”

Luoma alkoi selata puolihuolimattomasti postipinoa ja huomasi ison kirjekuoren, joka pilkkisti kierrolla olevien lehtien välistä. RIP:ltä, hän harmistui. Sillä oli otsaa käyttää työsoitetta.

”Vaikka saisin lottovoiton, niin työntekoa en lopettais”, postinainen jatkoi. Luomaa alkoi ahdistaa. Hän nappasi kahvikuppinsa ja ponkasi ylös penkistä:

”Odotas, tuun samaa matkaa hakeen kahvia.”

Luoma koukkasi hämäykseksi keittiön kautta ja

jätti naisen sinne paapattamaan. Oli saatava olla hetki yksin. Hän ravasi portaat alas kellarikerroksen pukuhuoneeseen, istui puiselle penkille ja tunnusteli kädessään olevaa kirjekuorta. Se oli kevyt, mitä ilmeisimmin pelkkiä papereita.

Kuori aukesi vapisevin käsin. Luoma luki viestiä, mutta ei saanut juttuun tolkkua. Mikä oli RIP:n motiivi ja miksi hänet oli sotkettu mukaan? Entä mikä sai RIP:n uskomaan, että hän tottelisi? Tekaistut lapsipornokuvat? Perheen ja maineen suojeleminen? Luoma tuijotti nivaskaa ymmälään ja yritti kasata ajatuksiaan. Nyt ei auttanut toimia hätköiden.

Hetken mietittyään Luoma keksi, miten RIP:n lähettämät kuvat eivät päätyisi vääriin käsiin. Hän piilotti kirjekuoren vaatekaappiinsa, lukitsi oven huolellisesti ja harppoi raput takaisin ylös. Kopperoonsa päästyään hän lisäsi salaiselle sulkulistalle kaikki tuntemansa pornosaitit. Jos kuvat julkaistaisiin, ainakaan Suomessa niitä ei nähtäisi. Kainalot hikosivat urakasta, mutta Luoma hengähti vasta lähetettyään listan operaattoreille päivitettäväksi. Hän ei uskaltanut jäädä toimeettomaksi ja antaa ajatuksilleen valtaa, vaan päätti kokeilla kepillä jäätä:

”Thaimissy toimittaa sieviä pikkukinkkuja sopuhintaan. Ostin enkä katunut”, Luoma kirjoitti Thaikerhoon viestin.

Foorumille alkoi ropista viestejä. Palvelua ylistettiin. Oli nuoria ja nuorempia, seteleillä sai mitä halusi. Noviiisit kyselivät ohjeita: saiko niitä Suomeen vai pitikö lentää Pattayalle? Vartissa tuli toistasataa vastausta. Sitten Luomalta pyydettiin yhtäkkiä salasanaa.

”Aloittamanne keskustelu on siirretty yksityisalueelle”, ylläpidosta ilmoitettiin.

Luoma pirautti Thaikerhon Hintelälle:

”Luoma poliisista päivää. Tarvitsen salasanan kerhon yksityisalueelle.”

Luurin toisessa päässä oli hiljaista. Hintelä hengitti nopeasti, paniikki kuului läpi. Sitten puhelu katkesi.

Luoma latasi sivun uudelleen. Koko Thaikerho oli kadonnut ja tilalla oli selaimen virheilmoitus. Riivatun raappahousu, Luoma kirosi. Pitikö taas ajaa Espooseen sen työpöytää takomaan? Toisaalta tuntui, ettei se maksanut vaivaa. Mies oli pelkkä pelästynyt pupu, joka oli ilmeisesti kavahtanut linkkiä Thaimissyyn ja ajanut palvelun hätäpäissään alas. Hintelä pelkäsi seurauksia, kun tiesi poliisin lapsipornolinjauksista.

Luoma päätti lähteä kahvihuoneelle selkeyttämään ajatuksiaan, kun puhelin soi. Se oli pomo:

”Putkinen täällä. Tuu käymään yläkerrassa, nyt heti.”

Suuri johtaja ei tavannut seurustella alaistensa kanssa eikä Luoma ollut nähnyt häntä ensimmäisen työpäivän jälkeen. Mistä tossu mahtoi puristaa, hän mietti käytävällä harppoessaan.

”Sisään”, Putkinen komensi, kun Luoma koputti ovelle.

Pomon silmissä oli arvioiva katse. Viittasi sentään istumaan, Luoma huomioi, eikä seisottanut ovensuussa kuin toimistotarvikemyyjää. Putkisen seinällä roikkui kollegojen parissa mainetta kerännyt liikennemerkki ‘Pysäköinti kielletty’. Se muistutti kävijöitä siitä, että vierailut eivät miellyttäneet.

”Susta tuli asiakkailta valitusta. Näyttää pahalta, varsinkin kun sä sait juuri sen haluamas siirron nettihommiin.”

Luoma ällisteli, kuka oli vasikoinut. Ei ainakaan Thaikerhon Hintelä. Se ei olisi uskaltanut ja tuskin porilainen varvasmieskään oli itkenyt pornopurkkinsa perään. Oliko teleoperaattorin tukipoika asialla?

Luoma katsoi Putkista haastavasti:

”Mulla on työt kesken ja hiekkalaatikoleikkejä saan harrastaa ihan tarpeeks lasten kanssa kotona. Voitko sanoa

suoraan mistä on kysymys?”

Putkinen pyöritteli peukaloitaan. Se oli jähmeä pohjalainen partasuu, vaikka vaitonaisuudesta puheesta ei syntyperää kuullutkaan. Jussi-paidassa se sekoitettiin torilla Mietaaseen.

Luoma jatkoi, kun huomasi, ettei Putkisella ollut aikeita avata suutaan.

”Sä tiedät tasan tarkkaan, että mä en pyytänyt henkiryhmästä pois. Siirto oli Järvisen masinoima. Vai kuvitteletko sä, että joku kömpisi vapaaehtoisesti pöytälaatikkoon?”

”Mitä sä tiedät Elisän Porin-asiakkaan teletunnistietoista?”

Luoma katsoi Putkista kysyvästi. Pomo tuijotti takaisin.

Pelkkää pullistelua, Luoma arvioi ja kääntyi kannoillaan.

Johtaminen oli poliisilaitoksella teoriaa. Saman Luoma oli saanut havaita silloin, kun hänet haluttiin pois henkiryhmästä. Juttu oli ollut kesken, kun silloinen pomo, Järvinen, oli käskenyt huoneeseensa ja ilmoittanut, että uudet hommat odottaisivat välittömästi.

”Mä pääsin just tappajan jäljille. Mitä järkeä on vaihtaa nyt?” Luoma tivasi.

Järvisen kalju kiiteli kilpaa loisteputken kanssa. Se ei välittänyt peitellä siirron syitä:

”Vahteri jatkaa siitä, mihin jäit.”

”Mitä Vahteri tekee mun jutussa?”

”Ota iisisti, ei tässä ole mitään dramatiikkaa. Sun on vaan parempi olla muissa hommissa.”

”Miten niin mun on parempi olla muissa hommissa? Onko susta tullu joku saaplarin sosiaaliantta?”

”Siivoa pöytäs. Asia on loppuunkäsitelty.”

Vahteri oli ovella vastassa, kun Luoma poistui, muka ohikulkumatkalla, mutta Luoma ei uskonut

yhteensattumiin. Hän meni työpöydälleen, siivosi paperit yhdellä pyyhkäisyllä roskakoriin ja lähti.

Putkinen näytti olevan Luoman vähäisten kokemusten valossa samaa kaliiberia kuin Järvinen. Kirottut kyylät, hän jupisi itsekseen. Hän suuntasi kahvihuoneelle, jossa kollegoiden katseet naarasivat lattiaa, seiniä ja kattoa kuten aina. Kenelläkään ei ollut Luomalle mitään sanottavaa eikä kukaan vaivautunut edes katsomaan silmiin, paitsi sihteeri Tuija. Se otti käsikoukkuunsa ja kysyi:

”Lähdettäiskö pystikseen lounaalle? Mun eväät unohtui kotiin keittiön pöydälle ja myyrä on varmaan syönyt ne.”

Tuijan mies ajoi TKL:n bussia.

13

Irina seisoi ikkunansa ääressä ja katseli kaupunkia allaan. Häntä mietitytti, mihin hänen krakkerisaitilta lähettämänsä viesti oli päätyntyt ennen kuin turvallisuuspalvelun gorilla oli rusikoinut hänen kannettavansa. Kuka Haxor oli? Irina kuvitteli mielessään, kuinka nimimerkin takana piilotteleva mies tai nainen käynnistäisi kryptausohjelman ja avaisi viestin:

”Ota yhteys Windows-koneeseen ja lähetä porttiin 445 etäproseduurikutsu, jonka parametrinä on seuraava merkijono:

```
2Ûë#j<ÏèSüÿÿŠØ^ŠÃ[_]Â# U<iW<ùf ÿu#2Àé<
#¶ E#SV3ö +Æ³#t0Ht#Ht ë?j#<ÏèØþÿÿë#j#< Ïè
#þÿÿ ŠØÛ#u$ E#PvV<Ïè°ùÿÿ„Àt#ÿu#< Ïÿu#è8ÿÿÿ
„Àu#2Û#¶E +Æt#Ht#VhÐ# #è' 2Ûë#j#<Ïè °ùÿÿŠØ
^ŠÃ[_]Â# V<nÇ# ' #èq ýÿÿöD$##t #Veâ# Y<Æ^Â#
€=#p ##u#°#ÃS3Û9##p #VWÆ##p ###...À h## è³#
3ÿ;ÃYt#SGWhl! #<ÈèÒùÿÿ <ðë#3öGVè1 „Àu#S h0!
#èø# Shô #èí# %o=#p #è><ÏèÍúÿÿ„Àu#Sh, #èÖWj#<Ïè
ÿÿÿ„Àu#Sh|
```

Haxor oli krakkerifoorumilla antamiensa näyttöjen perusteella ammattilainen ja tunnistaisi todennäköisesti konekielisestä koodista ylivuotovirheen. Hän avaisi Irinan lähettämän koodin ohjelmalla, joka kääntäisi sen takaisin luettavaan muotoon. Sitten hän kokeilisi koodia koneeseensa ja huomaisi, että Irina ei ollut liioitellut: koodi toimi

ja avasi Windowsin takaportin.

Haxorin mielessä kuohuisi, mutta pelkäisikö hän kuten Irina vai olisiko hän ehkä jopa odottanut tätä tilaisuutta, virhettä, joka avasi maailman koneet hänen käyttöönsä? Irinan lähettämä koodi oli avain tietomurtoihin, jotka saisivat kaikkein taitavimmatkin krakkerit näyttämään luuse-reilta.

Haxor kävisi mielessään kamppailua. Jos krakkerointi olisi hänelle intohimo niin kuin koodaus oli Irinalle, hän epäroisi koodin käyttöä. Ylpeys ei antaisi myöten. Kaikki oli käynyt liian helposti, ponnistelematta, vaatimatta tuhansien tuntien työtä. Vaikka Haxor saavuttaisi koodin avulla mitä tahansa, hän tietäisi aina, että se ei ollut hänen älynsä äpärä. Todellisella krakkerilla ei myöskään olisi taloudellista kiihoketta murtautua mihinkään. Hän krakkeroin vain siksi, että pystyi siihen ja tiesi olevansa parempi kuin muut.

Jos taas Haxor halusi vain rahaa ja kunniaa, hän käyttäisi Irinan toimittamaa koodia häikäilemättä. Mihin hän murtautuisi? Lihottaisiko hän koodin avulla pankkitilejään, parantelisi kouluarvosanojaan vai aiheuttaisi vahinkoa vihollisilleen? Häikäilemätön murtomies ei pelkäisi seurauksia, sillä hänen teoriansa mukaan kiinni jäävät halusivat tiedostamattaan jäädä kiinni. Ammattilaiset eivät jättäneet jälkiä tai todisteita.

Irinan katse harhaili seinällä roikkuvaan julisteeseen, jolla hän oli peittänyt tapetin nirhaumia. Julisteessa sirojal-kainen kauris piilotteli lähestyvää metsämiestä lehvien suojassa. Miehellä oli kädessään jousi ja selässään nuoliviini. Ampuisiko metsämies kauriin, Irina mietti ja pelkäsi kauriin puolesta. Miksi viaton luontokappale säästyisi?

Aalto oli lupautunut auttamaan Luomaa kiristyksen selvittämisessä ja mietti mistä aloittaisi. Hän istui tamperelaisen kahvilan ikkunapöydässä, kun Niemelä paukkasi sisään poplarin liepeet lepattaen. Akateemisesta tulossa, Aalto arvasi.

Kahvilan tyttö hymyili vankilanjohtajalle ujoin tiskin takana, kun mies kohotti hattuaan ja tilasi:

”Kahvi ja Sacher-leivos, kiitos.”

Niemelän pienet, pyöreät silmälasit huurtuivat lämpötilan vaihdoksesta. Rillinsä pyyhittyään Niemelä huomasi Aallon, nyökkäsi ja kaappasi tarjottimen käteensä.

”Terve mieheen. Nyt löytyi todellinen helmi”, hän intoi li.

Aalto naurahti. Hän näki mielessään Niemelän jahtaamassa syksyn uutuuskirjoja, tunnustelemassa niitä käsissään, lukemassa takakansia, selaamassa sisällysluetteloita. Kirjakaupan naiset tunsivat miehen etunimeltä, mutta puhuttelivat häntä kohteliaasti herra Niemeläksi. Vankilanjohtajassa oli vanhanajan professorin arvokkuutta.

”No?” Aalto kysäisi ja teeskenteli uteliaisuutta.

”Katsopas”, Niemelä esitteli ylpeänä pökkaria, jonka kannessa jäpitti piirretty miehenpuolikas. Hän avasi kirjan suurieleisesti ennakkoon valitulta kohdalta ja alkoi lukea.

”Tämä on tarina japanilaisesta munkista”, Niemelä aloitti ja rykäisi. ”Munkilla oli tapana vieraillla naapurissa. Kun talon nuori tyttö tuli raskaaksi ja synnytti pojan, kiukkuiset vanhemmat syyttivät munkkia tapahtuneesta.

”Niinkö?” munkki vastasi syytöksiin.

Hän otti lapsen mukisematta vastaan ja kasvatti hänet. Vuosia myöhemmin nainen tuli kuitenkin katumapäälle ja palasi hakemaan lasta. Hän oli saanut tunnustettua perheelleen, että lapsen isä olikin kiertävä kulkukauppias. Munkista oli tehty syypää väärin perustein.

Munkki ei ollut tilanteesta moksiskaan, vaan palautti lapsen äidilleen ilmekään värähtämättä ja sanoi:

”Niinkö?”

Niemelä nosti katseensa kirjasta.

”Aikamoinen tarina vai mitä? En osaa selittää, mikä siinä on niin lumoavaa, mutta jotenkin minusta tuntui siltä kuin olisin saanut juonen päästä kiinni. Siinä on jotain samaa kuin sinun uudessa metafilosofiassasi vai mitä sanot?”

Aalto hymyili. Hän tiesi, että Niemelä ei edelleenkään ymmärtänyt, miksi hän oli luopunut lupaavasta tieteentekijän urastaan ja omistautunut tyhjäätoimittamiselle. Niemelän oli ollut helpompi samastua Kylmäkoskelle vastatulleeseen vankiin, joka pakeni kirjoihin tappaakseen aikaa ja huvittaakseen itseään. Vanhat muistikuvat tulvahtivat Aallon mieleen. Oli siinä ajassa ollut jotain tenhoavaakin, hänen oli myönnettävä.

Kylmäkosken kirjasto ei ollut tarjonnut häppöistä valikoimaa filosofian maisterille, mutta Niemelä oli tykästynyt Aaltoon ja tilannut lisää niteitä. Vankilanjohtajaa oli imarrellut se, että kohdalle oli sattunut niin älykäs asiakas.

”Harvoin sitä sellikierroksella pääsee puhumaan Nietzschestä ja Kierkegaardista”, Niemelä hehkutti ja antoi suosikkivangilleen erivapauksia. Aalto sai kirjojen lisäksi käyttöönsä myös tietokoneen.

Niemelä patisti Aaltoa kirjoittamaan tieteellisiin julkaisuihin. Hän kirjoitti ja juttuja julkaistiin, sillä nimi oli tuttu akateemisissa piireissä. Luennointipyyntöjäkin tuli, mutta Aallolla oli onnekseen pätevä syy kieltäytyä. Hän ei pitänyt

julkisuudesta. Niemelä sen sijaan janoi medianäkyvyyttä ja painosti Aaltoa puhumaan. Hän alkoi organisoida vankilanjohtajien vuotuista tapaamista Kylmäkoskelle ja pyysi valmistelemaan puheen nykyaikaisen vankeinhoidon filosofiasta. Aalto suostui sillä ehdolla, että Niemelä esittäisi puheen, mikä työnjako miellyttikin toimeksiantajaa.

Mitä kauemmin Aalto asui vankilassa, sitä voimakkaammin hän alkoi uskoa Foucault'ta, jonka mukaan vangitsijat ovat itse oman normaaliutensa kahleissa. Aalto meni vielä oppi-isäänsäkin pidemmälle: hänelle vankila alkoi edustaa todellista vapautta. Se oli vapautta työnteosta, pätemisestä, pakonomaisista sosiaalisista suhteista ja toimeentulosta. Ei tarvinnut anella apurahoja ja mikä parasta, turvallisuus oli taattu, Aalto selitti naama näkkärillä Niemelälle.

”Vankila äärimmäisen vapauden kokemuksena?” Niemelä ällisteli. ”Heureka. Mikäli teoriasi kantaa, telkien taakse saattaa tulla tunkua. Ihmiset voivat jopa kriminalisoitua päästäkseen nauttimaan tästä äärimmäisestä kokemuksesta.”

Niemelä kehotti Aaltoa kehrittelemään teoriaa eteenpäin, muotoilemaan sen artikkeliksi, minkä Aalto teki mielihyvin, sillä hän sai lisää luettavaa. Viikot ja kuukaudet humahitivat huomaamatta. Aallolla oli ensimmäistä kertaa elämässään täydellinen työrauha, mistä hän viestitti Sorbonneen Foucault'lle mitä lämpimimmät kiitokset.

Sitten eräänä päivänä Aalto palautti yllättäen kaikki painotuotteet Niemelälle. Vankilanjohtaja piti sitä oppineen miehen oikutteluna.

”Onko paradigma vaihtunut?” Niemelä kysyi, mutta Aalto kielsi.

”Filosofia on merkityksetöntä, yhtä merkityksetöntä kuin koko elämä.”

Niemelä epäili depressiota ja lähetti Aallon psykiatrin

puheille. Lääkäri jututti, teki testejä, jututti uudelleen. Hän ei kirjoittanut reseptiä eikä määrännyt jatkotutkimuksiin, sillä vikaa ei löytynyt. Mies oli terävä ja tasapainoinen, tosin ehkä hieman yksinäinen ja laitostunut, kun ei haikaillut muurien ulkopuolelta muuta kuin koiraansa, lääkäri selitti huolestuneelle Niemelälle.

Aallon silloinen koira Sören oli nimetty tanskalaisen filosofin, Kierkegaardin, mukaan. Se oli kulkenut Aallon mukana yliopistolla ja piilotellut yövartijoilta pöydän alla, kunnes Aalto oli älynnyt laittaa oveen varoituskyltin. Kun isäntä oli kyyditty Kylmäkoskelle, Sören oli muuttanut Hervannan eläinsuojaan. Niin paljon erivapauksia ei Aaltokaan saanut, että hänelle olisi annettu lupa pitää lemmikkiä sellissään.

Aalto näki Sörenistä usein painajaisia. Hän halusi soittaa eläinsuojaan ja varmistaa, että koira oli kunnossa. Oli, hänelle vakuutettiin. Hervantalainen vanharouva oli mieltynyt piskin takkuiseen muotoon ja lempeään luonteeseen ja adoptoinut sen. Aalto rauhoittui. Unissa Sören palasi hänen luokseen.

Sörenistä kaikki oli oikeastaan alkanut. Eräänä päivänä Aalto oli yhtäkkiä nähnyt maailman koiransa silmin. Siinä katsannossa filosofiset maailmanselitykset olivat merkityksettömiä. Elämä vain oli. Ei ollut oikeaa tai väärää, vapautta tai vankilaa, tervettä tai hullua.

Aallosta tuntui, että hänen oppi-isänsä Foucault oli ollut oikeilla jäljillä, mutta sotkeutunut käsitteisiin ja jäänyt arkeologisten tutkimustensa vangiksi. Aalto sen sijaan vain istui sellissään ja antoi ajan virrata. Hän lakkasi rakentelemasta teorioita, kirkastamasta käsitteitä, abstrahoisista. Kaikki oli selvää ja kirkasta.

Niemelä huolestui toden teolla.

”Ihmisellä on hyvä olla joku intohimo, etenkin

vankilassa, kun mitään muutakaan ei ole. Muuten sitä muuttuu Sisufokseksi”, hän toisteli.

Aalto vastasi stoalaisella tyyneydellä:

”Intohimot ovat vankilan ulkopuolisen todellisuuden harhoja.”

Niemelä ihmetteli ja yritti ymmärtää tätä ihmisjärjen ylittävää metafilosofiaa, jossa kukka oli vain kukka, vesi vetä ja ihminen yhtä kaiken elävän kanssa. Mies puhui kirkkain kielikuvin, Niemelä ihasteli, mutta ei saanut niihin sisältöä. Jopa Foucault’n teoriat kävivät kaikessa monimutkaisuudessaan paremmin järkeen.

”Järjellä ei ole tämän asian kanssa mitään tekemistä, päinvastoin”, Aalto vihjasi.

Niemelä tallensi sanat sydämeensä ja antoi niille aikaa tekeytyä. Hän uskoi asian valkenevan ennen pitkää, kuten Aallollekin, sillä eihän hän ollut tyhmä mies.

Aalto katsoi Sacher-leivosta pistelevää Niemelää. Mies oli ilmiselvästi omistautunut Aallon arvoituksen ratkaisemiselle tai kääntymykselle, kuten hän sitä nimitti. Aalto ymmärsi. Niemelä halusi ymmärtää hänen mielenrauhansa syyn: miten hän saattoi olla möllöttää ja näyttää oudon tyytyväiseltä olosuhteista huolimatta, istui hän sitten vankilassa tai yksin koiriensa kanssa kotona. Aalto ei koskaan valittanut, pitkästynyt tai murjottanut. Hän nautti elämästään.

Niemelä pyyhki lautasliinalla suklaat suupielestään ja selitti:

”Tiedäthän, tavasin kuukausikaupalla Heideggeria, jota sinä olit ennen kääntymystäsi lukenut ja ajattelin löytäväni sieltä valon. Ajattelin, että ehkä saksalaisfilosofin sekavat teoriat olivat sysänneet sinut syvyykseen tai että kyse oli olemisen filosofiasta, eksistentialistisen ihmisen tietoisuudesta siitä, että hänet on heitetty maailmaan mahdollisuuksiin, mutta samalla tietoisena omasta kuolevaisuudestaan.”

Aalto nyökkäsi ja antoi Niemelän jatkaa.

”Heidegger puhui kielen ja käsitteiden vankeudesta hieman samaan tapaan kuin sinäkin. Miehellä oli tarkoitus kirjoittaa jatko-osa Being and Time -teokselleen, mutta tavoite ei koskaan toteutunut. Minua kutkutti ajatus siitä, että ehkä Heideggerille oli käynyt samoin kuin sinulle.”

”Mutta ratkaisu ei löytynytäkään sieltä?” Aalto kysyi.

”Ei. Vaikka käsitteistä ja filosofioista luopuisi, miten siltikään voisi vapautua edeltävien sukupolvien ja sivilisaatioiden perinnöstä? Meillä on aina toisen määrittelevä ja rajoittava katse riesanamme ja siinä todellinen probleemi piileekin. Voiko edes mielen tyhjentäminen tai meditaatio auttaa?”

”Asia taitaa olla liian yksinkertainen, että sitä voisi järjellä ymmärtää. Se täytyy tuntea”, Aalto kommentoi.

”Tiedätkö, minusta on kaiken aikaa tuntunut siltä kuin olisin opetuslapsesi. Ajatella mikä vapaus olla onnellinen vankilassa. Siinä vasta jotain, mitä kohden pyrkiä, näin vankilajohtajanakin”, Niemelä naurahti.

Aalto virnisti Niemelälle kuin munkki vihreän kirjan kannesta.

”Sitä tosin olen aprikoinut, että käykö tässä niin, että mitä enemmän ymmärrän, sitä vaikeampi minun on jatkossa toimia. Sancta simplicitas.”

”Pyhä yksinkertaisuus, se oli se mitä minulle tapahtui”, Aalto vastasi. ”Ymmärsin, näin liikaa ja vetäydyin. Tekoni hyödyttivät vain muiden pyrkimyksiä erottua joukosta, kosta ja tuomita, kilpailla, olla parempi.”

”Osuit arkaan kohtaan. Sitähän minäkin sinusta lyysin, puheita ja palstatilaa”, Niemelä sanoi mietteliäänä. ”Mutta nyt minusta on tullut poikien palvelija, huumehuriiri”, hän naurahti.

”Asiat voisivat olla huonomminkin.”

”Ne ovat. Olen myös sutenööri”, Niemelä räjähti nauraan. ”Dekonstruktionismien termein on tapahtunut nurinkääntö. Vastakohtat ovat vaihtaneet paikkaa, palveltavasta tullut palvelija ja syyttömästä syyllinen.”

Aalto nyökkäsi:

”Hiljaa hyvä tulee, sanoi hämäläinen. Pelkään, että alat seuraavaksi hallusinoita harmaan sävyistä.”

”Ei pelkoa. Enhän minä voisi sen jälkeen täyttää velvollisuuksiani. Tässä työssä on uskottava oikeudenmukaisuuteen, oikean ja väärän olemassaoloon.”

Aalto virnisti:

”Velvollisuuksien täyttäminen on yksinkertaista. Pitää vain pidättäytyä ajattelemasta. Niin ne kaikki muutkin tekevät.”

Kun Niemelä kaarsi farmarillaan Rautatienkadun suuntaan, Aalto päätti vuorostaan pistäytyä Särkiniemen pakeilla divarissa. Hän käveli Tuomiokirkonkatua alas Verkatehtaan-
kadulle.

Divarinpitäjä oli kumartunut lukemaan eikä huomannut, kun Aalto käveli sisään. Aalto ei välittänyt häiritä, vaan suunnisti liikkeen perälle.

Hyllyt ja lattiat tursusivat niteitä, paperipöly kutitti kurkkua ja pakotti rykimään. Aalto selasi sarjakuvaa, kunnes liikkeessä ollut asiakas poistui.

”Morjens Särkiniemi.”

”Kato, Aalto. Miten menee?”

Särkiniemi laski lukulasinsa kengännauhasta rinnalleen roikkumaan ja näytti kesken olevaa kirjaansa. Se oli Foucault’n Seksuaalisuuden historia.

”Melkoinen teos”, Aalto myhäili. ”Metadonia moraalin-vartijoille.”

”No sähän sen taas sanoit. Kauan on pitänyt lukea,

mutta vasta nyt sain tartuttua”, Särkiniemi naurahti.

Miehen tukka roikkui otsalla, yllä oli vanha harmaa pikkutakki ja jalassa mustat pillifarkut, jotka olivat kuin anarkistinen univormu. Aalto epäili, ettei Särkiniemi edes omistanut muita vaatekappaleita.

”Eläviä kuvia tässä etsiskelen”, Aalto rykäisi.

”Minkälaisia?”

”Teinileffoja.”

Särkiniemi hypisteli silmälaseja sormissaan. Aalto huomasi miehen epäröinnin ja lisäsi:

”Luotettavalle kaverille, ei laula eikä tiedä keneltä filmit tulevat.”

Särkiniemi nyökkäsi ja hävisi takahuoneeseen. Aalto oli toiveikas. Jos joku Tampereella tunsu pornobisnekset, se oli Särkiniemi. Mies saattoi hyvinkin tietää jotain Luoman Thaimissystä.

Särkiniemi oli Aallolle tuttu jo yliopiston ajoilta, vanha opiskelukaveri ja järjestöjyrä, joka oli johtanut vuosia Ylioppilaskuntaa. Nykyään mies teki divarinsa varjolla hämäreäbisneksiä. Varmempaa toimittajaa sai hakea. Tavaraa tuli Ruotsista, Venäjältä, Thaimaasta, Brasiliasta ja Romaniasta ja asiakas sai mitä halusi: filosofiaa tai snuffia, politiikkaa tai pornoa, arkeologiaa tai animea. Sitä Aalto kutsui hyväksi asiakaspalveluksi.

Särkiniemi palasi takahuoneesta ja poimi lasit takaisin nenälleen.

”Löysin muutaman. Kaverisi ihastuu näihin ikihyviksi.”

”Paljonko?”

”Ne on salakuljetettu rajan yli kuriiripalveluna, satakaksikymppiä kipale.”

Aalto käänteli käsissään DVD-koteloita. Tavara oli piilotettu Walt Disneyn kansiin. Selkämyksessä luki Pocahontas ja kansikuvassa koreili piirretty tyttö, jolla oli pitkät, kauniit

sääret ja tasaisen tumma iho.

”Missä filmit on kuvattu?”

”Thaimaassa.”

Aalto kaivoi taskustaan Thaimissyn osoitteen ja näytti sitä Särkiniemelle:

”Satutko tietämään jotain tästä firmasta?”

Särkiniemi vilkaisi osoitetta ja hänen ilmeensä kirkastui.

”Näin meidän kesken, sieltähän mä näitä filmejä tilaan. Mutta älä kerro eteenpäin. Jos sana leviää, ihmiset alkaa tilata itse ja bisnekset kärsii.”

Aalto nyökkäsi. Pornobisneksen pyörittäminen oli psykologiaa. Korkeat kustannukset ja riskialtis rahti kutkuttivat. Asiakas tunsu ostavansa jotain erityistä, vaikka saman olisi saanut tilattua itse netistä halvemmalla tai ladattua verkosta ilmaiseksi.

”Miten homma toimii?”

”Yksinkertasta. Ruksaat myyntilistalta mitä haluat ja annat toimitusosoitteen. Tavara tulee postissa lastenelokuvinä. Mä tilaan pieniä eriä, ettei tullu kiinnostu. Homma toimii luotettavasti, kamat tulee viikossa.”

”Oletko saanut Thaimissyltä outoja viestejä?”

”Mitä tarkoitat?”

”Tuli vain mieleen, että yrittävätkö kiristää asiakkaitaan. Lapsipornon hallussapito on laitonta ja kiristyksellä bisneksestä saisi moninkertaisesti kannattavampaa.”

”No en mä niille omaa osoitettani tai sähköpostiani ole antanut”, Särkiniemi virnisti.

”Tiedot pystyy kuitenkin halutessaan jäljittämään.”

”Pystyy pystyy, mutta joka alalla on riskinsä. Siitähän asiakkaat mulle maksaa, että mä kannan riskit enkä kerro mitään. Äijillä on sen verran isoja kenkiä, että jos mä vuotaisin niistä tietoja niin mun oma pää putoaisi ensimmäisenä.”

”Kuka Thaimissyä pyörittää?”

”Tavara tulee Thaimaasta ja näyttää siellä tuotetulta, mutta muusta on paha sanoa.”

Aalto taitteli paperin taskuunsa.

”Selvä juttu, palataan taas. Mä kerron kaverille filmeistä.”

”Tee niin, morjens.”

Aalto asteli Verkatehtaankatua aseman suuntaan, mutta kääntyi takaisin ja käveli uudelleen divarin ohi. Särkiniemiä ei näkynyt tiskin takana. Soittiko mies takahuoneesta jollekin ja varoitti utelijasta? Aalto pudisti päätään. Hän ei uskonut, että Särkiniemi olisi sotkeutunut kiristykseen tai Thaimissyyn. Mies oli pelkkä diileri, joka tosin kuuli yhtä ja toista ja omasi hyvät suhteet alamaailmaan, kuten Aalto itsekin. Molemmat olivat istuneet siivunsa Kylmäkoskella ja tutustuneet vankilanjohtajaan.

Aalto naurahti kuvitellessaan Niemelän vierailuja divarissa. Kylmäkosken vankila oli muuttunut todelliseksi mafialuolaksi sen jälkeen kun hänet oli heitetty ulos. Niemelä oli valinnut uudet suosikkinsa, joiden myötä filosofia oli saanut väistyä. Äijät ymmärsivät paremmin naisten ja nappien kuin Nietzschen päälle ja niinpä Niemelä oli alkanut välittää pornoa ja päihkeitä. Miehet kuittasivat velkansa vapauduttuaan erilaisilla palveluksilla.

Aaltoa Niemelän virkapuvun alla itänyt kapina ei ihmetyttänyt. Hyvä ja paha, laillinen ja laitton vain vaihtoivat keskenään paikkaa. Niemelä tuskin oli ainoa virkamies, joka nautti omaehtoisia luontaisetuja. Sitä paitsi vankilanjohtaja piti monen bisneksiä pystyssä. Hän toi Särkiniemelle uusia asiakkaita. Kaikki eivät osanneet kiertää sensuuria tai he pelkäsivät poliisia. Oli riskittömämpää asioida divarissa kuin jäädä kiinni verkkokaupassa.

Jos Särkiniemi oli puhunut totta, kuten Aalto uskoi, Thaimissy ei kiristänyt asiakkaitaan. Luomaa vastaan

tehdyn hyökkäyksen täytyi olla henkilökohtainen. Aalto tunsikin keinojensa olevan vähissä. Kuka vihoitteli Luomalle ja miksi? Vai oliko mies joutunut uhriksi sattumalta kuten hän viattomana ohikulkijana Nekalan puukotuksessa?

15

Luoma omisti työntäyteisen lauantain jälkeen pyhän perheelle. Hänellä oli vapaita rästissä ja sihteeri Tuija oli huomaavaisesti sopinut pomon kanssa jo maanantainkin vapaaksi.

”Sä olet loman tarpeessa. Mä en tiedä mitä sä oikein puuhaat, mutta sä oot kuin horteessa, hyvä kun näet ja kuulet mitään. Jos sä jatkat tota menoa sulta menee työn lisäksi perhekin. Varaa edes pari päivää Katrille ja tytöille. Menkää vaikka mökille ja saunokaa”, Tuija komensi.

Luoma hätkähti. Näkyikö ahdistus jo päällepäin?

”Niin kauan kaikki on hyvin, kun kotona keittiön pöydällä ei loju eropapereita”, hän yritti vitsailla, mutta päätti silti ottaa vihjeen vakavasti.

Matkaan lähdettiin sunnuntaina heti aamupalan jälkeen, kun Katri oli kuurannut tyttöjen puurot pöydältä ja lattialta. Oli viimeisiä tilaisuuksia käydä mökillä ja katkaista vedet, Luoma perusteli yhtäkkistä suunnitelmaansa vaimolle.

Ajomatka Ruovedelle vei vain reilun tunnin, mutta se tuntui Luomasta pitkältä kuin jälki-istunto, jonka ala-asteen opettaja oli antanut, kun hän oli välitunnilla taputellut Renvallin tummaksi. Näsäviisastelija oli uskaltanut haukkua häntä karrikanaksi.

”Mä haluan Väiskin”, Miina kirkui takapenkillä. Esikoinen oli unohtanut pitkäkorvaisen pehmolelunsa kotiin.

”Väiski jäi kaupunkiin talonvahdiksi ja odottaa meitä siellä”, Katri rauhoitteli.

”Eikä kun Väiski tulee mukaan. Mä haluan Väiskin.”

Emilia yhtyi valitusvirteen ja kohta takapenkki oli yhtä

nyyhkytystä ja rääkynää.

”Onhan teillä muitakin leluja mukana”, Katri hyssytteli ja kurkotti silittämään pellavapäitä, mutta pienet kädet työnsivät lohduttajan pois.

Luoma tyrkkäsi lastenlevyn CD-soittimeen ja painoi kaasua. Hän epäili, oliko Tuijan viides vaisto ollut sittenkään oikeassa lomantarpeen suhteen. Pelkät mustat silmänaluset ja harittava katse ei riittänyt, nyt särki päätäkin ja korvissa hakkasivat Frööbelin palikat.

Kun piina päättyi, Luoma nousi huokaisten autosta. Katri tyhjensi ruokakassit jääkaappiin ja tytöt kirmasivat Väiskin unohtaneena pihassa. Luoma hätääntyi nähdesään, että mökki oli vanhempien jäljiltä jo kunnossa. Lehdet oli lakaistu ja polttopuut pinottu rantasaunan kylkeen. Miten hän saisi ajan kulumaan? Pian hän muisti varaston takana kasvavan vesakon ja piiloutui meteliin. Iltaan mennessä varasto tönötti kumpareella kuin piilopirtti Tammentorilla.

Urakan päätteeksi Luoma kantoi sylillisen halkoja saunaan. Oli aika palkita itsensä. Hän asetti puut pesään ja tuuppasi sytykettä alle, mutta tuli sammui. Hän lisäsi tuohia ja raapaisi uuden tikun. Ei vielä. Oliko jotain unohdunut? Pelti, hän kirosi hajamielisyyttään. Seuraava tikku tanssitti tulen pesään.

Ajatukset alkoivat harhailla heti kun tekeminen tyssäsi. RIP:n henkilöllisyys mietitytti. Jos RIP:n ja pornopalvelu Thaimissyn välillä oli yhteys, Luoma ei saanut sitä selville, ainakaan Suomessa. Aaltokin oli vetänyt vesiperän tutkimuksissaan. Thaimissyä mainostanut porilainen varvasmies taas oli osoittautunut tavalliseksi limanuljaskaksi, pedofiiliksi ja nettipornon levittäjäksi. Oliko lähde Thaimaaseen?

Luoma kaappasi olutpullon pukuhuoneen penkin alta

turruttaakseen mielensä ja käveli ulos. Hän katseli, kuinka savukiehkurat nousivat saunan piipusta ylöspäin. Se tiesi korkeapainetta ja poutasäätä. Järvi oli tyyni ja luonnon hiljaisuuden katkaisi vain olutpullon korkin suhahdus. Pullo tyhjjeni janoiseen kurkkuun yhdellä huikalla.

Luoma otti sangot käteensä ja laskeutui rantaan. Ilta oli viileä. Hän täytti sangot ja kantoi veden saunan isoon saaviin. Kymmenen toiston jälkeen kylpy oli valmis. Kun saunan mittari näytti kahdeksaakymmentä Luoma kiipesi ylimmälle lauteelle ja heitti kuupallisen kiukaalle. Löyly kirveli, kostea kuumuus salpasi hengityksen. Sihinän laannuttua teki mieli lisää. Kivet olivat kuumat ja saunan lämpö tasainen.

Pukuhuoneen ovi kävi. Luoma höristeli korviaan ihme-tyksestä. Oliko se Katri? Hän ei muistanut, koska he olisivat viimeksi saunoneet yhdessä. Katri kävi tyttöjen kanssa pesulla lauantai-iltaisina, hän saunoi yksin lenkin jälkeen. Sama rutiini toistui mökillä.

”Tytöt oli matkasta väsyneitä. Peittelin ne yöunille”, Katri sanoi ja kiipesi viereen.

”Väiskille olis ollu käyttöä saunan sytykkeenä”, Luoma murahti. ”Pelti unohtui kiinni eikä tuli tahtonut syttyä.” Hän oli heittävässä lisää löylyä, kun Katri ehti väliin.

”Ootas vähän. Mä laitan ensin pesuvettä.”

Vaimo kauhoi vesipadasta kuumaa vatiin ja viilensi sen sopivaksi saavin kylmällä vedellä.

”Käännä selkäs”, Katri komensi ja kapusi lauteille kädesään saippua ja pesukinnas.

Luoma totteli. Katri levitti saippuaa ja tuli niin lähelle, että rinnat hipoivat selkää. Luoma ähkäisi nautinnosta. Kintaan kutitellessa kylkiä hän tunsi miehuutensa heräävän kuin pitkästä talviunesta eikä turhaan. Katri peseytyi vädissä ja veti Luoman perässään ulos. Nainen nojasi kuistin

kaiteeseen, tarjosi miehelleen hyväiltäväksi täyteläisen takapuolensa, rintansa, hyrisi kosketuksesta ja liikutteli paka-roitaan. Luoma työntyi sisään, laittoi kätensä haarováliin ja hyväili. Nainen voihki, mies ähki, parista tuli yksi.

Saunan jälkeen Luoma pyöri sängyssä ja odotti, että Katri nukahtaisi. Vaimo ei koskaan valvonut pidempään kuin kymmeneen. Lapset herättivät aikaisin eivätkä antaneet armoa.

Kun vierestä kuului tasainen tuhina, Luoma nousi ylös, puki vaatteet päälleen ja livahti ulos. Auto hyrähti käyntiin pehmeästi ja hän kaasutti vasta päästyään tontilta hiekkatielle.

Treffit oli sovittu Orivedelle, pienen hiekkatien päähän kauas Tampereentiestä. Luoma odotti pimeässä, kun paikalle kurvasi Harley-Davidson. Hän katseli pyörän selästä nousevaa miestä avatun autonoven heittämässä valossa. Mies oli pitkätukkainen ja kaulaansa myöten tatuoitu. Ryhti oli huono ja päällä roikkui parkkiintunut nahkatakki.

”Pikkupoika on takakontissa ja tankki täynnä”, mies murahti.

Luoma nyökkäsi ja otti auton avaimet. Hän katseli, kuinka kuriiri kiipesi takaisin satulaan ja päräytti matkoihinsa. Sitten hän avasi Corollan takaoven. Penkillä odotti musta haalari, kommandopipo, nahkahansikkaat ja mairinnousukengät.

Kojelaudan kello näytti puoli kahta, kun Luoma ohjasi Corollan Tampereentielle. Liikennettä ei ollut, katuvalot valaisivat vaimeasti. Kädet hikosivat hanskoissa, pipo kostui hengityksestä.

Luoma kiersi keskustan jatkamalla Jyväskylätietä Lalkalaivalle asti. Sieltä hän kääntyi Lempääläntielle ja Lahdenperänskadun kautta Hatanpäänvaltatielle. Numero 36:n

kohdalla hän kääntyi oikealle, pysäköi parkkipaikan uloim-
paan reunaan, istutusten katveeseen ja jätti moottorin käy-
mään. Viereisen Valimokadun toisella puolella, Lokomon
verkkoaidan takana yövartija oli kierroksellaan. Luoma
odotti, kunnes vartija poistui portille.

Seitsenkerroksinen tiilitalo ja lasiseinäiset siivet olivat
pimeitä, mutta parkkipaikkaa valaisivat himmeät, puoli-
kuun muotoiset lamput. Luoma avasi takakontin täyttävän
vihreän laatikon, nosti ulos reilun metrin mittaisen metalli-
sen putken, poisti sokan ja sujautti sen taskuunsa. Kun ase
oli viritetty, hän nosti sen olalleen, siirtyi kauemmas taka-
na olevista pensaista ja tähtäsi lasiseinää. Suurin vahinko
syntyisi osumasta mahdollisimman keskelle ja rakenteisiin,
hän tiesi, tarttui putkeen ja puristi liipaisinta.

Kuului tiukka suhahdus ja putken perästä löivät lieskat.
Seinä värähti kuin hämähäkin verkko liian suuresta saaliis-
ta. Lasi rikkoutui ja rakenteisiin tunkeutunut ammus räjäh-
ti. Rakennus vavahteli, syttyi palamaan. Toista osumaa ei
tarvittu.

Laukauksen voima tuntui kehossa. Sisuksissa myllersi,
kädet ja jalat tärisivät, mutta aikaa fiilistelyyn ei ollut. Luo-
ma katsoi korvat lukossa ympärilleen. Ketään ei näkynyt.
Kuumentunut putki lensi takapenkille.

Adrenaliini vaati vauhtia, mutta Luoma suitsi itseään ja
tapaili yövuorosta kotiin palaavan rentoa ajotapaa. Hän hi-
dasti, kun näki suojatiellä kauempana koiranulkoiluttajan
ja antoi naisen hävitä talojen väliin. Moottoritiellä kostean-
harmaa sumu peitti näkyvyyden vastaan tulevilta autoilta.
Hän nykäisi pipon päästään ja hengitti syvään.

Ennen Orivettä Luoma kääntyi vasemmalle. Pieni ja
kuoppainen metsätie mutkitteli mäntyjen lomassa, kunnes
päättyi hylätylle hiekkakuopalle, jossa hänen oma autonsa
odotti.

Hän riisui hanskat, haalarit, pipon ja kengät, laitto ne penkille, otti takakontista bensakanisterin, valeli auton sisältä ja päältä.

Palatessaan takaisin metsätielle hän näki takapeilistä kokkona liekehtivän Corollan. Teon peruuttamattomuus huikaisi. Menneeseen ei ollut paluuta.

Luoma laittoi radion päälle ja käänsi ajatukset mökillä odottavaan perheeseen. Pitäisikö hänen lähettää Katri ja työtöt varmuuden vuoksi mummolaan, turvaan RIP:ltä? Mikä takaisi, että RIP jättäisi hänet rauhaan nyt kun oli saanut tahtonsa läpi? Entä mitä Katri ajattelisi evakosta? Sisäsiistiä toimistotyötä oli kestänyt vasta joitakin kuukausia ja perhe joutuisi heti piilottelemaan.

Ei riskejä, Luoma päätti. Jos jotain tapahtuisi, hän syyttäisi taas itseään. Painajaiset Miinasta tunkivat mieleen.

Päästyään takaisin mökille Luoma jäi istuskelemaan laiturille. Hän kuunteli hiljaisuutta.

Kun aamu alkoi sarastaa, Luoma pakkasi tavarat autoon. Sitten hän pyöräytti hellalla kaurapuuron ja herätti perheen.

”Nyt mennään.”

”Mikä kiire meillä on?” Katri vastusteli raukeana.

”Mökki on laitettu kuntoon. Ei täällä ole enää mitään tekemistä. Mennään Ähtäriin.”

Katri nousi sängyssä istumaan ja katsoi Luomaa arvioivasti:

”Ja me jäädään sinne tyttöjen kanssa? Sitäkö tää on?”

Luoma nyökkäsi.

”Sähän lupasit, että uudessa hommassa ei tulis enää evakkoja.”

”Tilanteet muuttuu.”

”Sä puhut ihan niin kuin sulla ei olis mitään sananvaltaa”,

Katri kimmastui ja poukkosi sängystä ylös. ”Mikset sä sano niille, että sulla on perhe ja pienet lapset, että sua tarvitaan kotona eikä kentällä?”

Luoma katsoi Katria silmiin. Perhe ja pienet lapset, hän toisti mielessään. Siitä kaikki juuri kiikasti.

16

Koko maan poliisi- ja puolustusvoimat oli asetettu hälytystilaan, rajavalvonta tiukennettu. Lööpit huusivat terrorismia ja mediat päivittivät uutisia reaaliajassa. Tosin ei ollut kuin päiviteltävää, Luoma mietti katsoessaan Tuijan kanssa televisiota työpaikan kahvihuoneella. Hän oli peittänyt jälkensä hyvin ja huolestui vain sitä, että kukaan muukaan ei ollut ilmoittautunut iskun tekijäksi. Yleensä joku hullu halusi aina varastaa kunnian itselleen, ainakin poliisissa, Luoma mietti kyynisenä.

Verotalo oli eristetty, työntekijät evakossa. Tapaus oli Suomen mittakaavassa ennenkuulumaton ja toi mieleen Myyrmannin pommimiehen. Itsemurhaiskun ja terrorismin mahdollisuudella spekuloitiin. Asiantuntijoiden oli kuitenkin vaikea uskoa, että Suomi kiinnostaisi ulkomaita, vaikka ajatus tuntuikin kutkuttavalta.

”Miks sä teit sen?” Tuija töksäytti.

Luoma säpsähti, mutta toipui säikähdyksestä nähdesään Tuijan veitikkamaisen ilmeen.

”Ei ollu muutakaan tekemistä.”

”Ei mut oikeesti. Mitä sä luulet, kuka sen teki ja miks?”

”Vaikee sanoo. Itsemurhaisku ei oo todennäköinen, koska sieltä ei löytynyt ruumiita. Jos iskun takana taas olis terroristit, miks ne olis iskeny Verotaloon? Joku lähetystö, eduskunta tai vaikka pressanlinna olis ollu parempi kohde. Tulta muumeille.”

”Kai siinä muitakin vaihtoehtoja on?”

”No voihan se olla vaikka Nokian temppuja. Ehkä ne on viimeinkin päättäneet muuttaa veropakolaisiks

Afganistaniin ja halus järjestää läksiäisiksi ilotulituksen.”

”Hmm. Aattele nyt, että edes täällä Suomen lintukodossa ei olla turvassa.”

”Missä lintukodossa? Suomihan komeilee poliisiylijohdajan mukaan Länsi-Euroopan väkivaltatilaston kärjessä. Kyllä meikälaisillä hommia piisaisi, jos vaan olis rahaa täyttää virkoja. Veroviraston isku oli sentään aika kivuton. Ei ruumiita, pelkkää lasinhelinää ja teräksen pauketta. Se olis voinu olla atomipommikin, niitä Venäjän armeijan hukkaamia, ja Tampereen tilalla olis pelkkä radioaktiivinen kuoppa.”

”Voihan sieltä vielä ruumiita löytyä, vastahan ne alotti tutkinnat. Kenelle juttu muuten meni?”

”Supolle tietty, Järvisen porukka avustaa.”

”Siinä maha missä painitaan”, Tuija kuiskasi ja nyökkäsi ovelle.

Vahteri pörhelsi kahvihuoneeseen ja tohotti:

”Se on jätkät maailmanluokan keissi, mutta älkää huoliko. Meikälaiset hoitaa homman. Läpimurto on tuntien kysymys, kun on oikeet miehet asialla.”

Vahteri pasteerasi malttamatta istua. Luoma mietti, miten mies onnistuisi tällä kertaa munaamaan itsensä. Vahterin halko pirisi kuin pyynnöstä. Mies ryki tärkeänä kurkkuaan ja hipsi nurkan taakse:

”Luottamuksellista junou.”

Kahvihuone oli tuskin ehtinyt rauhoittua, kun Vahteri jo pyörähti takaisin luuri korvallaan ja supatti:

”Kaivakaa mulle äkkiä jostain Järvisen numero. Supo soittaa enkä mä pääse nyt ite kattoon tästä kännykästä, kun mulla on linja auki. Sihteeri pitäs saada. No, vauhtia nyt. Ei tässä ole koko päivää aikaa odotella uusia terrori-iskuja.”

”Joku toinen olis ollu parempi keskusneiti. Vahteri on kännykkänsä kanssa niin käsi, että se vastaa jopa

mainostekstareihin”, Tuija supatti Luoman korvaan.

Muusta puhumattakaan, Luoma olisi voinut täydentää. Vahteri oli tyrinyt monia kuulusteluja. Se oli pistetty välillä muutamaksi kuukaudeksi jäähyllä, mutta aina se oli palannut takaisin hommiin. Pomo oli pelastanut, Vahterilla ja Järvisellä synkkasi. Ne olisivat varmaan kurittaneet kuusi-vuotiaita tikkarivarkaitakin, jos eivät olisi pelänneet äitejä. Kaksikon mielestä rikollisuus oli kitkettävä kovalla kädellä pois ennen kuin oli myöhäistä. Kohtalon ironiaa oli se, että Vahteri sotkeentui aina itse harmaalle alueelle pyhissä pyrkimyksissään.

Luoma harmitteli, ettei ollut älynnyt pyytää itse siirtoa pois Järvisen ryhmästä jo silloin, kun oli huomannut pelin hengen. Mutta toisaalta, olisiko hän silloinkaan voinut valita uusia tehtäviään? Tuskin.

Luoma oli vastustanut siirtoaan äänekkäästi:

”Sensuuri on siviilihommia eikä siinä ole mitään hyötyä kenttäkokemuksesta. Ennemmin vaikka passipoliisiks tai lappuliisaks.”

Putkinen ei kuunnellut:

”Funtsittiin Järvisen kanssa, että tässä olis sulle oikein passeli homma.”

Ota tai jätä, Luoma suomensi, mutta tarkensi sitten: ota tai ota. Mitä vaihtoehtoja hänellä oli? Poliisin palkoilla perikuntakin saisi iloita asuntolainasta.

”Kokeile pari viikkoa. Katsotaan sitten miltä näyttää”, Putkinen sovitteli.

Jotain inhimillisyyttä sentään, Luoma erehtyi luulemaan ja mietti, että hänen olisi itse asiassa pitänyt protestoida Järviselle ja Vahterille, sillä nämähän siirron olivat junailleet eikä Putkinen.

”Olkoon. Mistä mä alotan?” Luoma myöntyi.

”Saat perehdytyksen Helsingissä. Soita tähän numeroon

ja ilmoittaudu koulutukseen. Se alkaa huomenna.”

Vahteri & Järvinen 1 – Luoma 0. Peli oli taas päättynyt häviöön, likaiset keinot pesseet puhtaat.

Luoma havahtui mietteistään, kun käytävältä kuului juoksuaskelia.

”Eteenpäin, mars!” Vahteri karjui kireänä.

”Sillä on verenmaku suussa”, Luoma tulkitsi Tuijalle.

”Kerro jotain uutta.”

”Kun oliskin jotain uutta”, Luoma huokasi. Hän nousi tuolista, heilautti kättään ja asteli mietteliäänä takaisin työhuoneelleen.

Hän tunsi itsensä lannistetuksi rojahtaessaan koneensa ääreen. Pelkkä runkkuhommiin hyllytetty virkaheitto poliisi, hän toisteli mielessään. Hän avasi selaimen, mutta pelkkä ajatus pornosivuihin tympäisi. Hän antoi katseensa kiertää huoneen valkoisissa seinissä ja huomasi noin kahdenkymmenen sentin mittaisen hiushalkeaman. Oliko se ollut siinä jo aiemmin vai oliko se peräisin Verotalon räjähdyksestä, Luoma kysyi itseltään. Hän ei muistanut.

Luoma istui savustuskopissa Helsinki-Vantaan lentokentällä. Matka suuntautui Thaimaaseen RIP:n henkilöllisyyttä selvittämään. Luoma hieraisi kirveleviä silmiään ja tuhisti nenäänsä. Hermosauhut, hän selitti itselleen.

Sisään tepasteli korvanappimiehiä, joiden pyörälliset matkalaukut kitisivät perässä ja tummat puvut vilkkuivat avonaisten välikausitakkien alta. Shortseihin sonnustautunut äijälauma nautti taskumateistaan. Miehet tekivät tietäväksi, sanoin ja elein, että etelään oltiin menossa. Tulisivat todennäköisesti samalle lennolle, Luoma arveli, sillä muuten seisoskelisivat Olympiaterminaalissa lautta odottamassa. Thaimaa ja Tallinna, kaksi äijäturismin mekkaa.

Matka ei ollut alkanut ongelmitta. Luomalle kerrottiin lähtöselvityksessä, että hänen lippunsa oli mitätöity:

”Valitan, mutta järjestelmässä ei näy lippua eikä nimeänne. Emme voi päästää teitä lennolle.”

RIP:n temppeja, Luoma kirosi. Vai oliko talousosasto estänyt veloituksen pomon käskystä?

Putkinen oli nyökännyt hajamielisesti, kun hän oli ilmoittanut jäljittävänsä thaimaalaista lapsipornorinkiä:

”Sulkulistalta on selvinnyt, että suuri osa laittomista sivuista on Thaimaassa. Mulla on näyttöä ja yhden asiakkaan tunnustus, mutta mä tarvitsen lisätodisteita että kauppa saadaan kuriin.”

Putkinen ei vastannut, sormeili vain partaansa mietteliäänä. Luoma oli varma, että mies ei edes kuunnellut, mutta väliäkö sillä. Lopputulos ratkaisi.

”Olis käytävä paikan päällä”, hän jatkoi.

Pomo katseli horisonttiin, näytti nyökkäävän. Luoma halusi tulkita eleen myöntymiseksi. Thaimissyn ja RIP:n yhteys vaivasi häntä edelleen. Tampereelta käsin asia ei selvinnyt eikä häntä siellä edes kaivattu. Kollegoja ei kiinnostanut mikään muu kuin Verotalon pommi-isku eikä pöninhäntäyksikön kavereista uskottu olevan isojen miesten urotöihin.

Lento kuulutettiin. Luoma imi kuudetta hermosauhuaan ahnaasti ja katseli, kuinka shortsimiehet rynnivät urheilukasseineen jonottamaan. Hänille kerääntyi liuta eläkeikää hipovia ukkoja ja muutama thainainen strassismisteisissä kengissä ja tiukoissa farkuissa.

Sitten kaiuttimista kuulutettiin:

”Karri Luoma, Karri Luoma, teitä pyydetään saapumaan neuvontaan.”

Luoma säpsähti. Oliko Katrille tai tytöille sattunut jotain? Hän tumppasi, nappasi reppunsa maasta ja juoksi.

Tummansiniseen jakkupukuun sonnustautunut virkailija ojensi neuvontatiskin takaa kirjekuoren. Luoma repi sen auki ja luki:

”Anna olla ettei käy huonosti. RIP”

Luoma rypisti kulmiaan:

”Kuka kuoren toi?”

”Se oli jätetty tiskille sillä aikaa, kun olin kahvilla. Sitten joku soitti sisäpuhelimella ja pyysi kuuluttamaan teitä.”

”Kuka?”

”Joku mies, puhui suomea hieman murtaen, ei maininnut nimeään.”

Luoma rutisti kirjeestä pallon. RIP piti tietojärjestelmiä pilkkanaan, murtautui mihin lystäsi, lentoyhtiöiden järjestelmiin, luultavasti poliisinkin, mitätöi lippuja, kaiveli salaisia arkistoja. Miten kukaan ei huomannut? Haluttiinko tietoturvan taso nähdä niin erinomaiseksi, ettei murtojen

uskottu olevan mahdollisia?

Luoma ei ymmärtänyt, miksi hänen oli amatöörinä painiskeltava ammattilaiskrakkeria vastaan sillä välin, kun asiantuntijat kellivät itsetyytyväisyyden pilvessä. Hän oli vakuuttunut siitä, että omahyväisyys kostautuisi, sillä RIP oli aina edellä. Henkirikollisten kanssa oli helpompaa. Ne eivät suunnitelleet, vaan antoivat ruudin palaa, useimmiten kannipäissään. Seurasi kiinniotto, kuulustelu ja omantunnon tuskista vapauttava tunnustus.

Nettirikollisia ei tavannut silmätysten. Epäilty saattoi olla Mynämäeltä tai Mumbaista ja vyyhteen sekaantunut kymmeniä tai tuhansia ihmisiä, kaikki kasvottomia ja nimettömiä, pelkkiä IP-osoitteita ja tilinumeroita. Kansainvälinen yhteistyö ei toiminut eikä rikollisia tavoitettu ulkomailta. Viran tuoma valta hiipui rajalle.

Luomaa kuulutettiin taas, tällä kertaa lennolle. Hänet juoksutettiin uuden turvatarkastuksen läpi odotushalliin ja putkea pitkin koneeseen. Lentoemäntä istutti puuskuttavan miehen koneen peräosaan, keskelle penkkiriviä. Oikealla puolen löllyi lihava nainen, vasemmalla jäpitti kaljuuntunut mies, jonka tekarit lonksuivat. Arvatenkin aviopari, sillä he sättivät toisiaan empimättä.

”Muistitko passit?” mies kysyi ja tunki päänsä Luoman eteen.

”Huolehtisit itse omasta passistasi. Mikä sihteeri minä olen?” nainen vastasi kiukkuisena.

”Minähän sanoin, että ota passit mukaan”, äijä intti.

”Mikset itse ottanut, kun kerran muistit?”

”Minä? Sehän on sinun hommasi. Saa nähdä, päästäänkö maahan ollenkaan vai palataanko kotiin passia hakemaan. Kalliiksi tulee tämäkin lomanvietto.”

Nainen tuntui saaneen tarpeekseen. Hän kurkotti Luoman yli miehensä rinnuksiin ja ravisti ruutupaidan

rintataskua.

”Mitäs jos katsoisit passiasi vaikka täältä taskusta. Eihän sinua olisi päästetty edes koneeseen ilman sitä, senkin demetikko.”

Mies kaivoi rintataskustaan punakantisen asiakirjan ja murahti tyytyväisenä:

”Löysinpä. Annas se sinunkin passisi tänne taskuun niin se ei huku.”

Luoma tuijotti nahistelevaa paria epäuskoisena. Näkikö hän omaan tulevaisuuteensa? Mieleen tulivat viime viikkojen hankaukset kotona. Niitä oli ollut yhä enemmän, yhä pienemmistä asioista. Mikä ihmisiä piti yhdessä, jos arki oli jatkuvaa toraa tyhjistä? Lapsetko?

Luoma päätti tilata lentoemännältä viinapullon ja tehdä nenäliinasta korvatulpat. RIP kävi väsytystaistelua, jossa herpaantuminen johti häviöön. Siihen Luomalla ei ollut varaa. Hän nukahti puolen pullon jälkeen ja hikoili.

Unessa Luoma seisoi sinivalkoisessa moskeijassa. Keskelä salia oli valkoiseen kaapuun verhoutunut parrakas mies, joka puhui satureille. Miehen päässä nökötti punavalkoruutuinen turbaani ja kädessä komeili venäläisvalmisteinen AK-47 -rynnäkkökivääri. Lapsuuden vainooja, Luoma tunnisti miehen painajaisistaan. Vain räjähdeliivit puuttuivat.

”Juutalaiset ovat varastaneet meiltä Palestiinan ja orjuuttaneet veljemme ja sisaremme. Heidän aseensa tappavat ja antavat meille oikeutuksen kohdata suuri saatana ja lähettää se takaisin helvettiin”, mies huusi ja ampui rynnäkkökiväärillään sarjan ilmaan. ”Allah on suuri.”

”Allah on suuri”, soturit huusivat perässä ja nostivat aseensa ilmaan.

”Irakilaiset veljemme saivat kokea suuren saatanan ahneuden, kun tämä hyökkäsi maahan saadakseen itselleen

meidän öljymme”, turbaanipää jatkoi. ”Sadat tuhannet miehet, naiset ja lapset maksoivat anastuksen hengellään. Vastustajamme ahneus on loputon, vallanhimo rajaton. Se käy sääliä kaikkien muslimien kimppuun, kiduttaa ja murhaa veljiämme piittaamatta laeista ja kansainvälisistä sopimuksista. Meillä on oikeus puolustaa itseämme ja uskontoamme.”

Mies ampui uuden sarjan moskeijan kattoon. Kivipöly varisi hurraavan joukon niskaan:

”Allah suojelemaan suurta johtajaamme ja auttakoon meitä kukistamaan väärauskoiset koirat.”

Turbaanipää katseli ylpeänä ympärilleen. Luoma piilotteli takarivissä, ettei häntä tunnistettaisi, mutta mies oli liian kiihkoissaan kiinnittääkseen väärauskoiseen mitään huomiota. Hän jatkoi mesomistaan:

”Nyt suuri saatana on kääntänyt katseensa Afganistaniin ja suunnittelee samaa kuin Palestiinassa. Taleban-veljiämme tapetaan ja heidän maansa halutaan viedä. Saatana on tuonut mukanaan rakkikoiransa ja lakeijansa, jotka auttavat valloitusretkellä. Jokainen maa joka osallistuu muslimien murhaamiseen Afganistanissa on vihollisemme ja sen kansalaiset ansaitsevat rikoksistaan rangaistukseksi kuoleman. Pyhän sodan liekki puhdistakoon väärauskoiset valloittajat pois maan kamaralta.”

Mies tyhjensi loput lippaastaan moskeijan kattoon ja läsnäolijat yhtyivät ammuskeluun. Hylsyet kilisivät jaloissa ja katosta tippui kivenmurikoita. Jos suuri saatana olisi ollut taivaassa, se olisi ammuttu seulaksi.

Luoma heräsi kilinään ja kolkkeeseen, mutta näki partasuiden sijasta edessään hymyilevän lentoemännän, joka tarjosi aamiaista: kitkerää tuoremehua ja muovipussiin sulletun croissantin, jonka väliin oli piilotettu eltaantunut

kinkunsiivu.

Korvatuppojen oli täytynyt tipahtaa, sillä Luoma kuuli vierestään tutun tekarien lonksunnan:

”Muistitko passit?”

Kun Luoma istui lentokoneessa, Verotalon iskun tutkinta eteni Helsingissä. Vesa Vahteri oli päässyt Supon tutkintaryhmään ensimmäistä kertaa mukaan edustamaan Tampereen poliisilaitosta.

Vahteri puhkui tarmoa. Juttu oli saatava selvitettyä nopeasti, sillä tekijöiden löytyminen oli tärkeää Supon imagolle. Gallup-tulokset romahtaisivat, jos kansalaisilta menisi luottamus. Sitä paitsi isku tartutti paniikkimielialaa. Verotalon pelättiin olevan vasta alkua terrori-iskujen sarjalle. Maan strategisesti tärkeät kohteet oli asetettu erityisvalvontaan. Toistaiseksi ei ollut merkkejä uudesta iskusta, mutta eihän ensimmäinenkään ollut varoittanut itsestään.

Vahteri katseli ympärilleen. Supon 70-lukulaisessa neuvotteluhuoneessa oli seitsemän miestä. Pöydän päässä istui tutkintaa johtava Seppo Viiriaho. Vahteri ei ollut nähnyt miestä aikaisemmin ja katseli häntä kiinnostuneena. Hän oli kuullut tiukasta komennosta, jolla Viiriaho marssitti miehiään.

Viiriaho oli viisissäkymmenissä. Tuuhea tukka ja kulmakarvat hohtivat hopeanharmaina, katse oli tuima kuin huuhkajalla. Tumma puku istui moitteettomasti. Miestä olisi voinut sanoa tyylikkääksi, ellei olisi huomannut pöydän alle piilotettuja Schollin terveysandaaleja ja risoja sukkia, joista isovarvas pyristeli ulos. Vahteri nuuhkaisi. Johtajan jalkinevalinta teki pöydänalaisesta ilmastosta aromirikkaan.

Huoneen vaitonainen puheensorina keskeytyi, kun Viiriaho murahti:

”Raporttien aika. Tuomi aloittaa.”

”Heikolta näyttää, silminnäkijöitä ei ole löytynyt”, keski-
vartalostaan muodokas mies ryki pöydän toisella puolella.
”Verotalon ympäristö oli iskuhetkellä autio. Haravoimme
ympäröivät yritykset, mutta johtolankoja ei löytynyt. Muu-
tama insinööri paiski ylitöitä naapurissa, mutta he eivät
rekisteröineet räjähdystä. Luulivat kollien paukuttelevan
papatteja.”

Väki hörähti.

”Tyypillisiä akateemisia, aina yhtä pihalla”, Vahteri su-
patti naapurinsa korvaan. Pyöreiden rillien taakse verhou-
tunut, luiseva mies katsoi häntä arvioivasti nenänvarrtaan
pitkin. Vahteri tavasi miehen kulkukortista nimen Kosken-
niemi. Oliko naapuri ylpistön kasvatti, kun otti viattomasta
huulesta nokkiinsa, Vahteri puntaroi.

”Rakennuksessa on Puolustusvoimien, Sampo-pankin,
AW-Inston ja Ilmatieteenlaitoksen tiloja verokarhun lisäk-
si. Jututimme talon väkeä, mutta kukaan ei ollut havainnut
mitään.”

Iskun vaatimattomuus ja siisteys saivat Vahterin ymmäl-
leen. Ei ruumiita, johtolankoja eikä uhkauksia. Mikä oli
motiivi? Jos kyseessä oli terroriteko, miksi kukaan ei ilmoit-
tautunut tekijäksi?

”Meillä on yksi johtolanka”, Tuomi jatkoi. ”Olemme
haastatelleet ajossa olleet taksit ja eräs kuskeista oli kyydin-
nyt jonkun arabin Hatanpäänvaltatieltä Hervantaan. Se ta-
pahtui juuri iskun aikaan.”

Rättipää, Vahteri valpastui. Oliko Al-Qaida iskun takana
ja jos, mitä ne siat halusivat Suomesta?

”Saimme miehen tuntomerkit taksin kamerakuvasta ja
kuskilta osoitteen, johon asiakas oli jätetty. Mies maksoi kä-
teisellä, joten muita tietoja ei herunut.”

Tekijän etninen alkuperä kiihotti Vahteria. Rullahuulista

ei ollut muuta kuin harmia, hän totesi ja puuttui keskusteluun malttamattomana:

”Taatelintallaajalla oli jotain salattavaa, koska se käytti käteistä. Mitä se sitä paitsi teki aamuyöllä teollisuusalueella? Tuskin se oli töistäkään tulossa, ainakaan taksilla.”

Naapuripenkin Koskenniemi katsoi Vahteria pyöreiden rilliensä takaa:

”Kuka olisi ollut niin hölmö, että pakenee terrori-iskun tehtyään taksilla ja jättää kuskin henkiin?”

”Se oli tietysti rikoskumppani”, tokaisi Vahteri, joka jäi harvoin sanattomaksi. ”Suomessa on vähän ählämeitä ja vielä vähemmän terrori-iskuja. Jos molemmat ovat samassa paikassa samaan aikaan, on asioilla saletti yhteys.”

Viiriaho nyökkäsi Vahterille:

”Ota homma hoitoon ja hae mies kuultavaksi. Kenet saamme kirjata pöytäkirjaan tehtävän suorittajaksi?”

”Vesa Vahteri, Tampereen poliisilaitos. Voitte pitää tapausta selvitettyinä.”

”On turha spekuloida tässä vaiheessa enempää kun näyttö puuttuu”, Viiriaho tyrmäsi. ”Jatketaan kierrosta. Mäkkylä, valvontakamerat?”

”Ei yhtikäs mitään. Katseltiin nauhoilta tuhansia tunteja pimeää kaupunkia”, ohimoiltaan harmaantunut Mäkkylä sanoi ja irvisti turhautuneena.

Vahteri rypisti otsaansa. Hän näki silmiensä edessä uhkakuvan venyvistä tutkinnasta, joka veisi puoli vuotta, vuoden, kenties kaksi. Syyttömiä vainottaisiin ja kärrätäisiin näyttävästi tutkintavankeuteen, lehdistö seuraisi tapahtumia ja kansalaiset odottaisivat toiveikkaina oikeuden toteutumista. Sitten epäillyt vapautettaisiin yksi kerrallaan näytön puutteessa ja kaikki alkaisi alusta. Vahteri oikaisi selkäänsä ja kiristi solmiotaan. Niin ei tulisi käymään. Tutkinta kirjattaisiin muistiin poliisin historian haastavimpana,

mutta nopeimmin selvitettyinä juttuna mikäli se hänestä riippuisi.

”Virtanen, mitä tiedetään aseista ja räjähteistä?” Viiriahon jatkoi kierrostaan.

”Miehet analysoivat löydökset. Olemme varmoja siitä, että iskussa käytettiin joko sinkoa tai kevyttä raketinheittintä. Ase oli todennäköisesti armeijan kalustoa, sillä varikoilta on anastettu useita samanlaisia. Selvitykset ovat vielä kesken sen osalta, mistä ja koska kyseiset aseet on viety.”

Vahteri nyökkäsi tiedolle hyväksyvästi. Oli edes jotain juorua parempaa, johtolangantapainen.

”Entä muiden maiden tiedustelupalvelut ja terroristijärjestöt, Koskenniemi?”

”Kukaan ei ole ilmoittanut olevansa teon takana, mikä viittaisi siihen, että kyse ei ole terrori-iskusta. Mitä taas tulee kansainvälisiin tiedustelupalveluihin, motiivi on hukassa. Verotalo viittaa kohteena kotimaiseen tekijään. Toisaalta ulkomaisia tahojakaan ei voi sulkea täysin pois laskuista. Suomen osallistuminen Nato-operaatioihin on saattanut närkästyttää ääriaineksia.”

”Eli suomeksi, olitko yhteydessä niihin tiedustelupalveluihin joihin käskin vai onko tämä mututietoa kahvipöytäkeskusteluista?”

”Selvitin, vaikka turhaa ajanhukkaahan se oli.”

Vahterin leuka lokahti auki vierustoverin nenäkkyydestä. Hän huomasi, että Viiriahon poski nyki ja hän tunsu miestä kohtaan sympatiaa. Tutkimuksissa oli tarpeeksi työtä ilman alaisten pullikointiakin.

”Rikokset ratkotaan suorittamalla, ei arvioimalla tehtäviä. Kun kapteeni käskee niin patteri juoksee”, Viiriahon muurahahti.

Vahteri tiesi, että Viiriaholla oli armeijatausta. Mies piti Suponkin toimintaa sodankäyntinä. Se oli sotaa

radikaaleja, anarkisteja, globalisaation ja kapitalismin vastustajia, talonvaltaajia, prekariaatti- ja eläinsuojeluaktivisteja vastaan. Vahterista tuntui, että hänellä ja Viiriaholla synkkäsi.

”Jos työt eivät maistu, annan mielelläni siirron johonkin sopivampaan tehtävään, jossa voit rauhassa kiillotella kengäsi”, Viiriaho jatkoi.

Vahteri vilkaisu pöydän alle. Vierustoverin luistimia muistuttavat nahkakengät eivät kaivanneet kiillotusta.

”Tämä selvä?” Viiriaho jyrähti ja työnty pöydän ylle kohti Koskenniemeä.

”Joo, kritiikki ei ole sallittua.”

”Ehkä pysäköinninvalvonnasta löytyisi sopiva vakanssi teikäläiselle.”

”Se olisi ainakin tuloksellista”, rillipää veisteli.

”Sinun lompakollesi? Tuskin”, Viiriaho tiuskaisi ja kääntyi pöydän toiselle puolelle. ”Hollo, miltä tekniikan puolella näyttää?”

”Sormen- ja jalanjalkia, auton renkaiden jälkiä, DNA:ta, tupakantumppeja tai sen sellaista ei ole löytynyt. Siistiä työtä.”

Hieman liiankin, Vahteri mietti. Viittasi ammattilaisiin, ehkä armeijan miehiin. He tunsivat aseet ja pääsivät varikoille.

”Ehdotamme, että keskitytään aseeseen. Saattaa olla, että varikon ryöstölle löytyy silminnäkijöitä, kun tutkimukset etenevät”, Hollo jatkoi, mutta Viiriaho torjui:

”Tässä vaiheessa ei pidä sulkea mitään vaihtoehtoja pois. Kaikki pidetään avoimena. Mikä tahansa, pieni ja merkityksetönkin yksityiskohta voi osoittautua ratkaisevaksi.”

Ovelle koputettiin. Se oli Viiriahon sihteeri.

”Täytyy lopettaa”, mies havahtui. ”Puolen tunnin päästä on audienssi pääministerin kanssa ja sen jälkeen

lehdistötilaisuus. Muistakaa, että voitte soittaa minulle koska tahansa. Tällä tutkinnalla on valtakunnan ykkösprioriteetti.”

Huone tyhjentyi nopeasti. Oli lounasaika.

Vahteri suunnisti Viiriahon sihteerin perään. Lähtisikö tyttö kanttiiniiin lounaalle? Se oli nuori ja nätti, alle kaksivitonen.

Luoma oli saanut selvitettyä maahantulomuodollisuudet Bangkokin kentällä. Hän ei malttanut paikantaa lentokenttäbussia, vaan nappasi taksin suoraan keskustaan. Kiroilkoot talousosastolla.

Taksi kiiti läpi joutomaiden. Kuski poukkoili holtittomasti kaistalta toiselle, suuntamerkkejä näyttämättä, ja tööttäili edessä ajaville. Luoma yritti rentoutua ja katseli ohikiitäviä maisemia. Miljoonakaupunki ei näyttänyt täyteen rakennetulta. Tilaa riitti vielä monelle satelliittilähiölle, joita voisi lentokentän läheisyyden ansiosta mainostaa loistavilla liikenneyhteyksillä kaikkialle maailmaan, Luoma pohdiskeli ja lisäsi: Bangkokin keskustaa lukuun ottamatta. Taannoinen valitus kehä ykkösen ruuhkasta tuntui yhtäkkiä liioitellulta.

Tuntia myöhemmin Luoma näki tuulilasista monikais-
taisia valtaväyliä ja eritasoliittymiä. Lähestyttiin keskustaa. Kuski suuntasi vauhtia hiljentämättä tiiviisti rakennetun kaupunginosan kaduille, joiden kapeille jalkakäytävillä oli leiriytynyt kymmeniä ravintoloita ja myyntikojuja.

Luoma oli odottanut leveitä hallintokortteleita, hyvinhoidettuja nurmialueita ja pylväin koristettuja oviaukkoja, mutta kuski pysäytti 70-luvulla rakennetun viraston eteen. Likaisenvalkoisessa seinässä luki: sisäasiainministeriö.

Luoma ohjattiin neuvonnasta neljänteen kerrokseen. Huoneessa numero 405b istui kuninkaallisen keltaiseen paitaan ja tummansiniseen minihameeseen verhoutunut sihteerikkö.

”Istukaa alas, olkaa hyvä”, pitkiä kynsiään

verenpunaiseksi maalaava nainen sanoi. Kun tyyppiä korjasi asentoon ja nosti jalkansa toisen päälle, Luoma huomasi hameen aistikkaan halkion. Hän antoi katseensa vilistää kuin maratoonari loppusuoralla, mutta huoneen perällä oleva ovi avautui ennen maaliviivaa. Pieni virkamies ehätti ensin.

Miehen tukka oli harventunut, mutta hiilenmusta. Hiusrajan harmaasta juurikasvusta päätellen se oli saanut hiljattain uutta väriä. Rintapielessä roikkuvat prenikat painoivat miehen selän kumaraan, mikä sai hänet todennäköisesti näyttämään ikäistään vanhemmalta. Luoma arvioi miehen seitsemänkymppiseksi.

”Miten voimme auttaa?” mies kysyi ja kumarsi.

”Karri Luoma Suomen poliisista päivää. Tutkin nettipalvelua, joka välittää maahamme lapsipornoa.”

Mies nyökkäsi pakotettu hymy huulillaan:

”Kiitän ystävällisestä tarjouksestanne, mutta meillä on palveluja jo omasta takaa.”

Luoma alkoi epäillä miehen kielitaitoa ja ojensi rintataskustaan passin, virkamerkin ja tulosteen Thaimissyn verkkosivusta:

”Tutkin tätä portaalia. Epäilen, että sen kautta tuotetaan lapsipornopalveluja Suomeen. Tarvitsen virka-apua.”

”Odottakaa hetkinen, olkaa hyvä”, mies sanoi ja rypisti otsaansa.

Luoma katseli, kun mies alkoi näpytellä kännykkäänsä. Puheluun vastattiin ja mies avasi Luoman passin. Lueteltiin hänen tuntomerkkejään, Luoma mietti. Hän oli erottavinaan puhelusta sanan RIP ja tuli epäluuloiseksi. Oliko kiristäjällä sormensa pelissä vai tarkoittiko RIP jotain thain kielellä? Lyhenteen merkitys ei ollut avautunut. Luoma oli yrittänyt erilaisia sanayhdistelmiä suomeksi ja englanniksi, mutta päätynyt tahattoman koomisiin tavaelmiin.

Järkevimmältä kuulosti porilaisen varvasmiehen hautakivi-teoria, Rest In Peace.

Virkamies lopetti puhelun ja katsoi Luomaa:

”Olen pahoillani, mutta emme pysty auttamaan teitä. Olette maassamme turistiviisumilla eikä teillä ole lupaa työskennellä täällä.”

Luoma synkistyi. Hän vajosi pyytämättä virkamiehen edessä olevaan nahkatuoliin ja yritti lukea miehen kasvoja. Pienet, vinot silmät eivät kuitenkaan paljastaneet mitään.

Luoma yritti uudelleen:

”Olen poliisi, po-lii-si. Tutkin Suomessa rikosjuttua, jonka jäljet johtavat Thaimaaseen. Ymmärrättekö?”

Mies nyökytteli:

”Valitettavasti emme voi auttaa teitä vaikka haluaisimme. Olette tullut maahamme turistiviisumilla eikä sitä ole mahdollista muuttaa tai pidentää.”

Suomeksi ‘painu helvettiin’, Luoma tulkkasi mielessään. Hän tuhlaisi vain aikaa, jos jäisi jankkaamaan. Luoma harmitteli naiiviuttaan. Miten hän oli saattanut kuvitella, että Thaimaan viranomaiset haluaisivat auttaa häntä lapsipornoringin jäljittämässä? Seksi oli maalle korvaamaton valuuttatulon lähde ja alaikäiset resurssi, joka houkutteli maahan yhä uusia turisteja.

Hän kiitti miestä, poistui huoneesta ja huomasi, että sihteeri oli avannut tapaamisen aikana paitansa ylimmän napin. Nainen hiveli kädellään merkitsevästi rintojensa väliä. Kaikelle oli hintansa, Luoman mielessä välähti. Oliko virkamies odottanut voittoa kielitaitonsa ja virkaintonsa kohottamiseksi?

Korruptoituneet siat, Luoma manasi puskiessaan itsensä viraston pyöröovista takaisin lain hylkäämään hallintokortteliin, oikeuden irvikuvaan. Hän lamsi eteenpäin väistellen jalkakäytävällä varvastossuissa tepsuttavia kääpiöitä,

kunnes havahtui. Oliko hän vinttikoiira vieheen perässä? RIP:iä ei voitettu voimalla eikä nopeudella. Hän pysäytti vieressään huristavan mopotaksin, hyppäsi tarakalle ja käs-
kytti:

”Lähimpään irkkubaariin.”

Harmaan saasteinen ilma pyyhki kasvoja ja tuulenvire kuivatti paidan alla valuvat hikinorot. Oli strategian hiomi-
sen aika.

Kun Luoma istui baarin kotoisan vihreälle sohvalle tuoppi kädessään, parittajan näköinen pieni viiksekäs mies vilahti hänen pöytänsä. Miehen puku kiilteli halvoista hopealan-
goista.

”Kuulin, että etsitte tietoa.”

Luoma hätkähti. Oliko pelle RIP:n palkkalistoilla?

”Kuka kertoi?”

”Ystäväni on tärkeä ja vaikutusvaltainen mies. Poliisista.”

Luoma rypisti otsaansa. Mies ei vastannut hänen mieli-
kuvaansa siviilipukuisesta kollegasta.

”Sinäkö olet poliisista?”

”Ei kun ystäväni, senkin idiootti. Ys-tä-vä-ni.”

Mies katseli ympärilleen kuin olisi epäillyt jonkun va-
koilevan keskustelua.

Luoma tunsi ymmärtävänsä. Sisäasiainministeriöstä oli
usutettu siviilipukuinen etsivä hänen peräänsä.

”Onko asia luokiteltu salaiseksi?” hän kysyi.

”Se on erittäin salainen, maksaa paljon bahteja.”

”Täh? Ei minulla ole mistä maksaa.”

”Ei seteleitä, ei salaisuuksia. Vai haluatko, että kalliista
matkastasi tulee pelkkä museo- ja matkamuistokierros?”

Luoma valitsi vaihtoehdosta. Hän totesi miehen ym-
märtävän tilanteen turhankin hyvin. Setelinippu vaihtui
käyntikorttiin.

”Ko pun kap”, viiksimies sanoi ja hänen juonikas naamansa levisi hymyyn.

Luoma hypisteli thainkielistä käyntikorttia kädessään. Häntä arvelutti, mistä oli maksanut. Mitä jos mies oli vain ojentanut oman korttinsa?

”Saisiko olla oopiumia, marihuanaa tai tyttöjä?” viiksimies tiedusteli.

Sekatavarakauppa, Luoma päivitteli mielessään. Hän pudisti päätään:

”Kiitos, mutta ei kiitos.”

”No huomenna sitten. Tytöt ovat hyvin, hyvin nuoria ja hyvin, hyvin kauniita. Sitä paitsi sinähän olet jo maksanut.”

Luoma äimistyi. Tytöstäkö hän olikin maksanut? Oli-ko tämä Thaimaan poliisin vai RIP:n asettama ansa? Mitä käyntikortissa oikein luki ja miksi mies oli antanut sen?

”Haluan tiedon, josta maksoin. En sakkolihaa”, Luoma jyrkisteli.

”Rauhoitu hyvä mies”, viiksimies naurahti. ”Tule takaisin yhdeltätoista illalla. Sama paikka.”

Pitkö harakankorea helppoheikki häntä pilkkanaan? Luoma ei tiennyt, mutta päätti tulla illalla uudestaan ja vaatia miehen tilille. Hän nousi ylös, läimäytti mennessään pikkumiehen olkapäätä ja hätkähti. Se oli topattu kuin roomalaisella gladiaattorilla.

Löydettyään itselleen yösijan Luoma soitti ensi töikseen Ähtäriin Katrin vanhemmille. Puhelin hälytti useita kertoja ennen kuin siihen vastattiin.

”Karri täällä terve. Onko Katri siinä?”

”Ei, se lähti Tampereelle”, Katrin äiti vastasi.

”Tampereelle? Kotiinko?” Luoma huolestui.

”Ei, sanoi tapaavansa jonkun tutun ja käyvänsä kauppoilla.”

Luoma rauhoitteli itseään. Katri otti epäilemättä hyödyn irti siitä, että vanhemmat katsoivat tyttöjen perään. Hän näki mielessään, kuinka vaimo istuisi Stockmannin kahvi-ossa paksu viipale suklaakakkua lautasellaan. Leivoshäärukka annostelisi suullisen toisensa jälkeen, kunnes jäljellä olisi pelkkiä muruja. Sitten likainen lautanen tuupattaisiin vaivihkaa naapuripöydälle piiloon suttiaisten jättämään lautas- ja kuppivuoreen.

Luoma mietti kauhulla, mitä kallista Katri löytäisi tällä kertaa nelikerroksisesta ihmemaastaan. Vaimo pääsisi ko-keilemaan uusia hajuvesiä, huulipunasävyjä ja korkokenkiä. Päivän päätteeksi herkkuosastolta saisi vähintäänkin lohdu-tuspalkinnon: juustotäytteistä bruschettaa ja vaaleanpunai-sen Aleksanterinleivoksen. Illalla Ähtärissä Katrin tarvitsisi vain antaa suukot prinsessaruusuisille ja jättää lastenhuo-neeseen vaniljainen parfyymivana. Luoma oli valittanut kalliiden hajuvesien arkikäytöstä, mutta Katri oli ojentanut tietämätöntä:

”Mä haluan, että tytöt muistelee myöhemmin sitä, kuin-ka viehkolta äiti aina tuoksui.”

Naiset, Luoma huokasi.

”Onks tytöt ulkona leikkimässä?”

”Ei, ne on täällä minun kanssani...”, Katrin äiti vastasi. ”Aika on mennyt oikein mukavasti. Heräsimme aamuyh-deksältä, söimme kaurapuurot ja nyt valelemme ketsupil-la pitsapohjaa... ups, pöytäliinaa... hei tytöt, ei sinne, EI, ja... pahus... verhoja... Jatka vain töitäsi ihan rauhassa. Täytyykin soittaa Katrille ja pyytää, että toisi mukanaan tahrannoistoinetta. Matto pitää putsata... Ai niin, mutta olenpas minä hajamielinen. On niin kovasti touhua, että meinaa ihan unohtua. Katrihan pirautti tänne puolisen tun-tia sitten.”

”Mitä asiaa Katrilla oli?” Luoma valpastui. ”Yritin soittaa

kännykkään, mutta Katri ei vastannut.”

”Ei mitään ihmeellistä, muuten vain soitteli. Tiedäthän sinä Katrin.”

Niinpä, Luoma puri huulta ja karisti turhat kuvitelmat mielestään. Katri oli aina huolissaan, vaikka olisi ollut vain varttitunnin erossa lapsista. Rupesi kehittelemään kaikenlaista mielessään eikä aivan turhaankaan. Luoma kirosi taas tupakanhakureissuaan. Jos hän olisi voinut muuttaa yhden asian elämässään, hän ei olisi koskaan alkanut polttaa. Mutta olisiko poissaololle ollut silloin joku muu syy, hän mietti katkerana. Oliko hänestä koskaan ollutkaan perheenisäksi?

Katri oli tullut onnettomuuden jälkeen hysteriseksi. Kerran kun tytöt olivat olleet maalla, Luoma oli erehtynyt lukemaan aamiaispöydässä ääneen uutisen citysysteista, joiden takia lapsia kyydittiin taksilla kouluun. Katri oli panikoinut, sillä hän ei uskonut yhteensattumiin. Ei auttanut, vaikka Luoma muistutti, että Katri oli itse varttunut samoissa maisemissa, Ähtärin synkän metsän syrjässä. Vaimon maailmassa oli vain enteitä, salattuja ja tulkittavia viestejä, ja niin Luoma oli joutunut kaivamaan auton lumikasan alta.

”No, mä soitan Katrille myöhemmin uudestaan”, Luoma huokasi. ”Annatko luurin vielä tytöille?”

Miinan ääni kimahti toisesta päästä:

”Isi?”

”Niin?”

”Ostetaan koira.”

”Puhutaan siitä sitten kun isi on kotona. Isi soittaa ulkomailta ja tulee kallis puhelu. Onko ikävä?”

”Väiskillä on.”

”Isilläkin on ikävä teitä. Olehan kiltisti ja anna Emilialle ja äidille suukot isiltä. Hei hei.”

Luoma painoi punaista nappia ja hätyytti uudelleen

Katria, mutta vaimo ei edelleenkään vastannut. Kaipa se soittaa, kun huomaa hänen yrittäneen tavoitella, Luoma tyynnytteli itseään.

Hän rojahti sängylle istumaan ja silmäili hotellihuonetta. Lattialla lojui tyhjä kondomipakkaus, mutta hän ei viitsinyt valittaa. Hinta oli halpa. Hän otti kengät pois jalasta, pani pitkäkseen ja viritti kellon soimaan. Viiksimiehen tyriistä tapaamisesta ei ollut vara myöhästyä.

Uni ei kuitenkaan tullut, kysymykset askarruttivat. Miksi RIP oli asettanut matkalle esteitä? Pelkäsikö kiristäjä jotain? Luomasta tuntui yhä vahvemmin siltä, että RIP:n jäljet päättyisivät Thaimissyy. Parhaassa tapauksessa hän pidättäisi RIP:n ja palaisi sankarina takaisin kotiin. Ellei..., hänen mieleensä juolahti. Hän nappasi kännykän yöpöydältä ja kokeili soittaa uudelleen Katrin numeroon.

Puhelin hälytti, mutta alkoi lopulta tuutata varattua.

Epäilykset kaihersivat. Mitä jos RIP oli vain halunnut raivata hänet pois tieltä? Mutta toisaalta, miksi Katri ja lapset olisivat olleet RIP:in tähtäimessä, Luoma rauhoitteli itseään. Ehkä Katri ei vain tiennyt hänen yrittäneen tavoitella. Ulkomaanpuheluissa soittajan numeroa ei aina näkynyt. Vaimohan oli saattanut luulla häntä lehtimyyjäksi.

Luoma päätti tekstata kotiin:

”Soita tai laita tekstari asap. Tärkeää. Karri.”

20

Pietarilaisessa lähiössä vallitsi jännittynyt tunnelma. Irina oli alkanut epäillä, että krakkerisaitin Haxor ei ollut toimittanut takaportin koodia jakeluun, vaikka oli niin luvannut. Irina oli löytänyt uutisia salaperäisistä tietomurroista Windows-koneisiin, mutta ei mitään haavoittuvuuteen viittaavaa. Hän epäili Haxorin pettäneen ja käyttäneen koodia omiin tarkoituksiinsa.

Irina oli päättänyt selvittää Haxorin henkilöllisyyden. Hän oli lähettänyt paria päivää aiemmin krakkerifoorumista Haxorille yksityisviestin:

”Olen vieläkin isomman jutun jäljillä. Katso 192.168.6.66. Demisec”

Haxor oli kirjoittanut Irinan antaman osoitteen selaimen ja päätenyt tyhjälle sivulle. Irina kuvitteli mielessään, miten Haxor oli kurtistanut kulmiaan, avannut sivun lähdekoodin ja huomannut, että sivu oli ansa, joka tallensi kävijöiden IP-osoitteet. Mutta liian myöhään: Haxor oli paljastanut itsensä.

Irina käytti Haxorin IP-osoitetta murtautuakseen tämän koneelle takaportista. Se sujui yhtä helposti kuin kirjautuminen omaan koneeseen. Irinaa huolestutti ainoastaan se, että Haxor sattuisi samaan aikaan koneelle ja huomaisi tunkeilijan. Palomuri ei varoittaisi takaportin kautta tulevasta vierailijasta, mutta olisiko Haxorin koneella verkkoliikennettä haasteleva snifferi? Jos olisi, Haxor nykäisisi nettipiuhan irti ja Irinan tutkimukset tyssäisivät siihen.

Irinan kädet tärisivät, kun hän selasi Haxorin tiedostoja. Ne oli järjestetty pedantisti englanniksi nimettyihin

kansioihin. Pian Irina löysi miehen CV:n ja siirsi sen omalle koneelleen. Hän selasi kansioita ja tallensi löytämiään kuvia niitä tarkemmin katsomatta, mutta kun jonkin aikaa oli kulunut, hän tuli luottavaisemmaksi. Haxor ei todennäköisesti tiennyt hänen puuhistaan. Itsevarma krakkeri ei ollut suojannut omaa konettaan.

Irina tarkasteli Haxorin ansioluetteloja. Mies oli oikealta nimeltään Henrik Renvall ja asui Tampereella, Suomessa. Irina löysi kansioista valokuvia, joista pitkä ja hoikka, urheilulliseksi liian laiha mies katsoi vakavana. Aistikkaiden, hopeasankaisten silmälasien takaa katsovat siniset silmät viestivät älykkyyttä.

Irina selasi eteenpäin. Kuvissa vilahteli iso komea puutalo ja punainen urheiluauto. Oliko Renvall tienannut rahansa nettirikoksilla, Irina mietti, mutta miehen lapsuudenkuvat näyttivät sijoittuvan samoihin maisemiin. Sukutalo, Irina päätteli ja muisti isänsä kaihoisat kertomukset Terijoelta.

Renvall oli varakkaasta, etuoikeutetusta perheestä. Irinan suu puristui tiukaksi viivaksi ja mielen valtasi raivo miestä kohtaan. Mihin hän oli tarvinnut Irinan koodia, kun hänellä oli jo kaikkea? Mitä Renvallin oli vielä pitänyt rohmuta itselleen aiheuttamalla tuhoa viattomille ihmisille?

Miehen koneelta löytyi webcam-ohjelma, joka välitti suoraa lähetystä talon sisältä viiden verkkokameran kuvamana. Työhuone oli tyhjä. Irina katseli ylellistä sisustusta ja toimistotuolissa nukkuvaa, pörröistä rotukissaa. Hän avasi toisen kameran, joka kuvasi talon salia. Seinillä riippui kultakehyksisiä tauluja ja huoneen sohvakalusto oli tumman puun ja vaalean silkkikankaan yhdistelmää. Biedermeiria, Irina tiesi. Samanlaisia huonekaluja oli ollut isän Karjalan-kodissa.

Huoneeseen käveli kaksi miestä. Irina tunnisti toisen

Renvalliksi koneelta löytyneiden kuvien perusteella. Hänen seurassaan oli vanhempi mies kädessään lierihattu ja päällystakki. Miehet puhuivat suomea. Irina väänsi koneesta äänen kovemmalle. Hän ymmärsi. Isä oli puhunut hänelle kotona suomea ja kieltäytynyt venäjämästä, jota piti rumana kielenä. Lapsuusajan opit olivat säilyneet muistissa, vaikka Irina ei ollut koskaan käyttänyt kieltä isän katoamisen jälkeen. Äiti oli kieltänyt, sillä hän oli pelännyt, että ne veisivät Irinankin.

”Koska menet töihin niin kuin kunnan ihmiset?” vanha mies kysyi. Hänen täytyi olla Renvallin isä, Irina mietti, sillä miksi hän olisi muuten hätistellyt?

Renvall imi kädessään olevaa sikaria ja sytytti tulen. Oliko ajatus aamuhämmästyksistä, tärkeileivistä kollegoista ja opistosta valmistuneesta esimiehestä luotaantyyöntävä, Irina mietti. Renvall oli CV:nsä mukaan valmistunut teknillisestä korkeakoulusta kolmessa vuodessa kuten hänkin. Tavalliset työt eivät ilmeisesti olleet riittävän haastavia ja mies näytti tulevan erinomaisesti toimeen töittäkin. Irinaa harmitti, kun hän huomasi kateuden hiipineen mieleensä. Jos isän perhettä ei olisi ajettu Terijoelta, olisiko hänkin saanut viettää Renvallin vapaata elämää?

”Aiotko surffata loppuikäsi?” isä kysyi. ”Tässä yhteiskunnassa ei saa kunnioitusta ilman asemaa ja alaisia.”

Renvall ei vastannut.

”Hankkisit edes vaimon ja lapsia”, isä yritti, mutta Renvall puhalteli välinpitämättömänä savurenkaita.

”Saa olla viimeinen kerta, kun tulen tänne todistamaan vetelehtimistäsi”, isä puuskahti ja sai Renvallin terästäytymään.

”Lupaatko?” mies kysyi.

Isä tuhahti halveksivasti, veti takin niskaansa ja painoi hatun päähänsä. Huone tyhjeni.

Irina avasi kolmannen webbikameran, joka näytti Renvallin makuuhuoneeseen. Se oli tyhjä. Neljäs kameroista oli asennettu suureen, moderniin keittiöön, jonne Renvall näytti hävinneen puuhailemaan. Irina katsoi hetkensä koitaneen. Hän kopioi Renvallin koneen sisällön omalleen ja sulki yhteyden. Sitten hän murtautui toiselle koneelle, jonka käyttäjätiedot hän oli saanut verkkokauppa Amazonin asiakastietokannan kopioineelta venäläiseltä krakkerilta. Irina oli huomannut, että koneessa oli Sonyn valmistama DRM-rootkit. Se asentui käyttäjien koneille musiikki-CD:istä ja altisti ne haittaohjelmille ja krakkereille. Edes virustorjuntaohjelmat eivät auttaneet, sillä ohjelma piiloutui lähelle käyttöjärjestelmää. DRM:n tarkoituksena oli alun perin ollut suojata musiikkia kopioinnilta. Yhtiö ei ilmeisesti uskonut, että kukaan huomaisi ohjelmaa tai hyödyntäisi sitä rikollisiin tarkoituksiin.

Irina oli piilottanut DRM:n avulla murtamaansa koneeseen Keylogger-nimisen vakoiluohjelman. Se tallensi kaikki näppäimen painallukset piilotettuun tekstitiedostoon, josta ne pystyi myöhemmin lukemaan. Jos koneelta oli vierailtu esimerkiksi verkkokaupoissa, verkkopankissa tai online-pelipalveluissa, tiedostoon tallentui luottokorttietoja ja palvelun käyttäjätunnus ja salasana. Irina siirsi piilotetun tekstitiedoston omalle koneelleen ja ajoi grep-komennon. Se alkoi parsia tiedostosta niitä rivejä, joissa esiintyivät sanat bank, card, password tai login.

Murretulta koneelta löytyi luottokortin numero. Irina kumartui työpöydän ääreen ja ryhtyi toimeen. Hänellä ei ollut mitään hävittävää, gorillat olivat joka tapauksessa kimpussa. Verkkoon kirjautuminen sujui nimettömästi välityspalvelimen kautta. Sen jälkeen tuntemattoman luottokortin laskuun lähti eBaystä laatikollinen kuubalaisia sikareita Pyynikille. Lähetys toimitettaisiin jälkiä jättämättä

caymansaarelaisen postin edelleenlähetysoalvelun kautta. Irina virnisti suuttumukseltaan: Renvall saisi huomata, että joku tiesi hänestä kaiken.

21

Luoma istui bangkokilaisessa irkkubaarissa odottamassa viiksimiehen paluuta. Mieli askarteli päivän tapahtumis- sa. Hän oli maksanut sievoisen summan jostain, mutta ei tiennyt mistä. Hän toivoi pääsevänsä rahan avulla RIP:n ja Thaimissyn jäljille.

Kaljut pääläet heijastelivat matalan baarin valoja ja tytöt pörräsivät ympärillä minimekoissaan. Kaikilla oli samanlainen pitkä musta tukka, laiha vartalo ja seinään juosseen kiinanpalatsikoiran lättänäät kasvot. Jotkut farangit, ulkomalaiset, näyttivät työille tatuointejaan ja hauksiaan. Luoma ei ymmärtänyt, mitä järkeä oli pullistella maksetuille muijille, kun pukille pääsi joka tapauksessa. Halvemmalla ja helpommalla ei saisi.

Yksi tytöistä kiehnäsi Luomaa. Hän teki selväksi, ettei ollut kiinnostunut liiketoimista, mutta tyttö ei halunnut uskoa, vaan tyrkytti itseään entistä sinnikkäämmin. Luoma ei halunnut herättää kiusallista huomiota. Hän antoi periksi ja salli tytön istua viereensä sohvalle. Asianmukainen rekvisiitta auttaisi sulautumaan miljööseen, hän perusteli mielessään.

”Boon-Nam”, tyttö esittäytyi.

”Nam nam?”

”Eikun Boon-Nam. Kuka sä olet?”

”Karri.”

”Oletko yksin?”

Luoma nyökkäsi.

”Lomamatkalla?”

Luoma nyökkäsi taas ja toivoi, että viesti menisi perille.

Hän ei ollut juttutuulella.

Boon-Nam alkoi kertoa itsestään. Luoma tunsi poikamiesaikojen reissuiltaan tarinan köyhästä perheestä, kahdeksasta lapsesta ja velkaantuneista vanhemmista. Perheelä ei ollut varaa edes televisioon ja niinpä esikoinen myytiin ansioon.

Ensimmäinen kerta farangin kanssa oli pelottanut. Boon-Nam oli itkenyt ja mies oli ollut vihainen, kun hänen valkoiset merkkihousunsa olivat tahriintuneet vereen. Boon-Nam kerjäsi katseellaan sääliä, mutta Luoma oli paahtunut. Hän ei jaksanut uskoa nyyhkytarinaan 15-vuotiaasta thaimaalaisesta kestoneitsyestä.

Baarissa oli parisenkymmentä asiakasta, useimmat jenkkejä. Osa jakoi elämänsä viriilisti kahden perheen kanssa. Toinen oli kotimaassa, toinen Thaimaassa. Jälkikasvu koostui puoliverisistä, jotka meuhkasivat nettikahviloissa amerikanenglanniksi. Isukki maksoi kersojen harrastuksen, jotta pääsi toteuttamaan alkuperäistä missiotaan.

Boon-Namin tupakan karhentaman äänen lomasta kantautui yhtäkkiä Luoman korviin tuttua kieltä:

”Hyvä perse tällä. Täys kymppi vai mitä sanot?”

Suomalaisia, Luoma terästäytyi. Hän kääntyi ympäri ja huomasi nurkkapöydässä pari maitotukkaista peräkamarin poikaa nuorien tyttöjen seurassa. Toinen tunki tytön kättä etumukseensa ja toinen kähmi olematonta takamusta. Lentokentän tupakkahuoneen shortsisankarit, Luoma muisti, ja kaivoi rintataskustaan kameran.

Salamavalon sokaisemat miehet katselivat ympärilleen, kunnes toinen äkkäsi lähteen. Hän rynni kiukkuisena Luoman luo:

”Camera here!”

Boon-Namin tarina keskeytyi ja tyttö vetäytyi peloisaan kauemmaksi rähinöitsijästä. Luoma ei hätkähtänyt.

Hän otti pöydältä hammastikun ja kaivoi illalliseksi nauttiansa kookoskanan tähteitä hampaistaan.

”Camera here. Now. You understand?” mies kovisteli ja työntyi uhkaavasti Luoman eteen.

Luoma katseli ryypiskelyn punertamaa naamaa ja vastasi verkkaisesti:

”Istu alas.”

”Mitä vittua, suomalainen. Haluutsä turpaan?”

”Olen rikospoliisista ja sä istut nyt alas.”

”En tasan istu.”

”Istut.”

”Me ollaan Thaimaassa. Ei Suomen paskalakeilla ole täällä mitään virkaa.”

”Minkä ikäisiä nuo teidän morsmaikut on?”

”Mitä se sulle kuuluu, senkin kyytä. Entäs toi tossa siten?”

Mies osoitteli Luoman vieressä luimistelevaa Boon-Namia, mutta Luoma laski kätensä tytön harteille:

”Saanko esitellä. Thaimaalainen kollegani, rouva Boon-Nam, joka on erikoistunut seksirikoksiin. Paperit esille pojat, ja tyttöjen myös, tai pääsette jatkamaan lupaavasti alkannutta lomaanne thaimaalaiseen vankilaan.”

Mies katseli hopeiseen paljettimakkaraan verhoutunutta Boon-Namia suu auki:

”Ei vittu me mitään papereita sulle anneta. Et sä ole edes mikään poliisi. Virkamerkkejä saa ostaa Mustamäen torilta ja toi likka on tän paikan huoria. Me ollaan pantu sitä monena iltana.”

Luoma nousi sohvalta ja kohottautui koko pituuteensa:

”Te tulitte Thaimaaseen tänään Finnairin lennolla Helsingistä Bangkokiin. Voitte varmaan kertoa, missä välissä olette ehtineet panna kollegaani?”

Mies mietti hetken ja kävi sitten kuiskimassa jotain

kaverinsa korvaan. Hän palasi passien ja tyttöjen papereiden kanssa.

”Ei me mitään rikollisia olla, tosson paperit niin näät itte.”

Luoma kuvasi kamerallaan passien nimiösivut ja tarkasti tyttöjen paperit. Niiden mukaan syntymävuosi oli 2034 eli yli 20 vuoden päästä. Papereiden täytyi olla väärät, Luoma päätteli. Tytöt olivat joka tapauksessa alaikäisiä Suomen lain mukaan.

”Antakaas pojat tyttöjen olla, sakkolihaa. Ja varokaakin ettette törmää meikäläiseen täällä toista kertaa.”

Tytöt yrittivät turhaan tarrautua 180-senttisiin rahamasseihinsa. Nöyryytetyt miehet nykäisivät itsensä kiukkuisesti irti ja poistuivat baarista.

Mistä noita riitti, Luoma taivasteli. Aina yhtä terävänä väittämässä, etteivät Suomen lait päteneet suomalaisiin. Hän tiesi, että kuka tahansa thaimaalainen virkaveli olisi tehnyt äijillä sievoisen tilin. Kiristänyt pojilta ja baarilta rahaa uhkaamalla julkistaa kuvat ja hämärät liiketoimet, ja heittänyt sitten farangit vankilaan rottien seuraksi.

Boon-Nam oli vaikuttunut Luoman karismasta. Hän kiehnäsi yhä lähemmäksi ja jatkoi kesken jäänyttä höpötystään saksalaisesta poikaystävästään, Kurtista. Mies oli ollut ihana, mutta Luoma oli ihanampi, sillä Kurt oli pettänyt.

Luoma tiesi: Kurt oli ensin hukuttanut tytön kalliisiin lahjoihin ja illallisiin ja Boon-Nam oli kuvitellut ongelmien ratkenneen. Rikas farang pelastaisi perheen köyhyydeltä. Ratkaiseva käänne tuli, kun ilkeä Kurt ei halunnutkaan elättää koko sukua. Mies jätti tytön ja lähti kotiin maksamatta edes viikon panoista. Boon-Nam joutui häpeään, perhe hylkäsi ja kollegat nauroivat. Kaikki oli menetetty.

Boon-Nam katsoi Luomaa silmät hämmästyksestä suurina:

”Sähän olet selvännäkijä.”

Luoma nyökkäsi eikä viitsinyt paljastaa, että jokainen thaimaalainen työtä tekevä nainen osasi saman tarinan. Hän oli miettinyt, löytyikö maasta ilolintujen ammattiopisto, jossa tytöt kouluttiin, sillä kaikki olivat kuin saman äidin lapsia.

Kännykkä alkoi väristä taskussa. Oliko se vihdoinkin Katri, Luoma mietti, mutta näyttö ei kertonut soittajaa. Hän vetäytyi baarin melusta ulos vastaamaan.

”Karri Luoma?” naisääni kysyi.

”Kyllä”, Luoma vastasi hämmentyneenä.

”Soitan Stockmannin asiakaspalvelusta. Vaimonne laukku varastettiin ja hän on hieman poissa tolaltaan, pyysi soittamaan teille. Annan puhelimen nyt hänelle.”

Kohta Katri itki ja selitti jotain niin nopeasti, että Luoman oli toppuuteltava:

”Katri, kulta, otetaas nyt ihan rauhallisesti. Langoilla on vähän viivettä, täytyy puhua hitaasti, että saa selvää. Mitä on tapahtunu?”

”Käsilaukku varastettiin ja siinä meni kaikki”, vaimo nyyhki.

Luoma helpottui: tytöt olivat turvassa. Mutta oliko RIP varkauden takana ja jos, mitä hän halusi?

”Mitä oikein tapahtui?” Luoma kysyi.

”Olin sovittamassa kenkiä Stockan alakerrassa.” Luoma huokasi ja Katrille tuli kiire selittää: ”Kyllä mä tiesin, ettei niille korkkareille mitään käyttöä olisi, ei ennen kuin työpaikka löytyisi, mutta kun ne oli niin kauniit. Koko ei ollu sopiva, joten palasin hyllylle etsimään isompia.”

”Ja unohdit laukun sovituspensille?” Luoma kysyi ja näki tapahtumat mielessään: Katrin ihailmassa korkokenkien solakoittamaa muotoaan peilistä. Vaimo oli istahtanut sovituspensille peilin eteen, ristinyt jalkansa toisen päälle

ja huomannut, miten sirolta nilkka näytti huikean koron jatkeena. Hän oli miettinyt, riittäisivätkö rahat kenkien ostoon. Yksinkertainen laskutoimitus: lapsilisät olivat tulleet ja kuluvan kuun osamaksut hoidettu. Kengät saisi, jos maksaisi luottokortilla. Sitten Katri oli tapailut käsilaukkuaan ja huomannut, että se oli poissa. Oliko se pudonnut lattialle vai jäänyt kenkähyllylle? Katri etsi turhaan.

”Sä sanot ton niin kun se olis mun syy, että multa vietiin laukku”, Katri sanoi ja purskahti uudelleen itkuun.

”Nyt on turha miettiä syyllisiä. Mitä sulla oli siellä laukussa?”

”Kaikki: kännykkä, kodin ja auton avaimet, lompakko, luottokortti, lasten kuvat.”

Luomaa kylmäsi ajatus siitä, että RIP:llä olisi pääsy hänen tiedostojensa lisäksi myös kotiin Näyttelijäkadulle.

”Nyt kuoletat ensi töikses pankkikortin, luottokortin ja kännykkäliittymän ja käyt poliisiasemalla tekemässä rikosilmoituksen.”

”Poliisiasemalla? En mä voi”, Katri kauhistui. ”Joku voi tuntea.”

”En mäkään voi tehdä sitä sun puolestas, vallankaan täältä Thaimaasta.”

”Miks sä et voi olla kotona. Sä et oo ikinä kotona silloin kun sua tarvittais”, Katri ruikutti.

Luoma ei voinut olla miettimättä, miten Katri selviäisi ikinä haaveilemistaan töistä, kun ei pystynyt huolehtimaan edes laukustaan. Samassa mieleen tunki synkempi ajatus: mikä hän oli sanomaan, kun ei pystynyt pitämään huolta perheestään? Katri olisi voinut olla yksinhuoltaja. Luoma hoiti tyttöjä satunnaisesti eikä häntä näkynyt kotona muuten kuin autotalissa puutöissä, eteisessä verkkareissa tai sohvalla nukkumassa. Katrin oli täytynyt miettiä eroa, mutta jokin sai hänet epäröimään. Rakastiko Katri vielä häntä

vai halusiko hän hankkia ensin työpaikan? Yhteiskunnan tuet ja elatusapu eivät riittäisi yksinhuoltajalle vuokraan ja elämiseen.

Luoman vatsanpohjassa kouraisi. Hän näki mielessään, kuinka Katri oli lyyhistynyt laukkuvarkauden huomattuaan toivottomana sovituspenkille. Vaimo ei pystynyt istumaan, vaan kallistui matalalle penkille ja retkahti lopulta lattialle. Hän halusi vain käpertyä pieneksi keräksi ja nukkua herätäkseen painajaisesta.

”Rakas, kyllä asiat järjestyvät”, Luoma lohdutti. ”Niin kauan kuin meillä on toisemme, ei ole mitään hätää.”

Katrin valtasi liikutus eikä hän kyennyt enää sanomaan kyyneliltään muuta kuin: ”Mä rakastan sua.”

Puhelu katkesi. Luoma nojaili seinään ja katseli hyöri-nää ympärillään. Hämärä oli laskeutunut ja ravintoloitsijat tuuppivat pyörällisiä katukeittiöitä edellään. Hän yhtä aikaa kaipasi ja kavahti kotiinpaluuta. Jos RIP:iä ei löytyisi, mikä siellä odottaisi? Luoma karisti epäilykset mielestään. Hän oli jäljillä, jos viiksimies vain pitäisi sanansa.

Kun Luoma palasi pöytään, hän huomasi, että Boon-Nam oli tilannut pullon ranskalaista samppanjaa. Kurkkua arvatenkin kuivasi tarinan jäljiltä, Luoma mietti sarkastisena. Kun tarjoilija toi laskun, tyttö osoitteli sormellaan häntä. Luoma ei edes viitsinyt vilkaista laskua, vaan purskahti nauruun:

”Sori, menisit tyttö kunniallisiin töihin. On niitä muitakin tapoja elättää itsensä kuin kiimaisten miesten kusetaminen.”

Boon-Nam nousi sohvalta ja alkoi kimittää jotain thaiksi, minkä seurauksena ovimies rynni paikalle:

”Mikä hätänä?”

”Mies ei halua maksaa sadan taalan laskua”, Boon-Nam nyyhki.

Luoma nousi sohvalta ja huomasi, että portsari ulottui häntä hädin tuskin rinnuksiin. Miehellä oli kuitenkin ase, kun taas Luoma tapaili turhaan omaansa. Se oli jäänyt Helsinki-Vantaan turvatarkastukseen.

Portsari kouraisi Luoman takataskua ja otti lompakon. Seteleitä kaivellessaan hän näki viiksimiehen antaman käyntikortin.

”Tunnetteko?” portsari kysyi.

”Meillä on täällä tapaaminen yhdeltätoista.”

Mies palautti lompakon, tyrkkäsi Boon-Namin uusien asiakkaiden pöytään ja palasi ovelle.

Kenelle käyntikortti kuului, Luoma mietti. Miehellä täytyi olla vaikutusvaltaa vai oliko hän kenties baarin omistaja? Luoma käveli tiskille tilatakseen toisen oluen. Kello läheni kahtatoista ja aikaero painoi, mutta käyntikortin miestä ei näkynyt. Luoma kävi kärsimättömäksi. Oliko hän maksanut viiksimiehelle tyhjästä? Lahjuksia ei saisi matkailukuun, ainakaan kuititta, hän harmitteli kuluerää ja kietaisi tuoppinsa tyhjäksi. Kun hän oli tekemässä lähtöä, joku nykäisi hihasta.

”Onko kiire?”

Luoma kääntyi. Mies oli istunut baaritiskillä ainakin tunnin. Toinen juonikas thaimaalainen, kädet täynnä kultasormuksia ja kaulassa raskas, New Yorkin gangstojen ketju. Yhtä feikkejä molemmat.

”Ei ole kiire”, Luoma vastasi.

”Olen etsimäsi mies”, hukkapätkä jatkoi toimintaelokuvista opitulla englannilla.

”Mikset sanonut mitään? Olen istunut täällä kohta kaksi tuntia odottamassa.”

”Ota iisisti. Juurihan sanoit, että ei ole kiire.”

”Neropatti.”

Mies nousi ylös ja viittoi seuraamaan:

”Tulitko tänne solvaamaan vai etsimään vastauksia?”

Mies käveli helmistä punotun oviverhon läpi punaisten lyhtyjen valaisemaan halliin. Ovien takaa kuuluvista äänistä ei ollut vaikea päätellä huoneiden käyttötarkoitusta. Luoma tunsu kiihottuvansa naisten teatraalisesta voihkinasta. Hän yritti sulkea korvansa. Ajatukset oli pidettävä kirkkaina.

Miehet tulivat pimeälle sisäpihalle, jossa odotti tuhatkaksisataakuutiainen katupyörä. Kromiosat välähtivät käytävältä tulevasta valosta. Kun mies käänsi virta-avainta, moottorista kuului syvä murahdus. Luoma istui taakse ja otti tukikaarista kiinni.

Öinen katu vilisi tuk-tukeja, autoja, mopoja, polkupyöriä, jalankulkijoita ja kapisia koiria. Pyörä puikkelehti kaapeita katuja eikä Luoma pysynyt suunnista selvillä kaavatommassa kaupungissa.

Puolen tunnin ajomatkan jälkeen mies kaarsi betoni-seinäisen talon eteen. Luoma seurasi rappuja ylös tyhjään käytävään ja kuulosteli seinistä kaikuvaa metallin kalsketta. Miehen kengänpohjat oli raudoitettu. Mihin häntä vietiin ja mikä siellä odotti?

Pietarissa oli vielä valoisaa, kun Irina selasi Renvallin koneelta kaappaamia tiedostoja. Hän oli löytänyt Renvallin päiväkirjan eikä voinut vastustaa kiusausta tutustua miehen tarinaan. Koneellisesti tehty käännös ruotsista venäjään oli huonolaatuinen, mutta luettavissa.

Renvall kirjoitti päiväkirjassaan paljon edesmenneestä isoisästään, teollisuuspatruunasta, jolta hän oli perinyt kauniin Pyynikin-sukutalonsa. Renvall jumaloi isoisäänsä. Mies oli ollut älykäs ja huumorintajuinen. Koneella oli ajan kellastamia, skannattuja valokuvia, joissa slipoveriin ja solmioon sonnustautunut, arvokkaasti harmaantunut mies heijasi pientä pellavapäistä poikaa polvellaan. Irina mietti, miltä hänen oma isoisänsä oli näyttänyt. Kuvia ei ollut, mutta isän kertomuksista päätellen hän olisi voinut olla kuin Renvallin ukki: lempeä mutta tiukka.

Omaa isäänsä Renvall tuntui inhoavan. Mies kertoi päiväkirjassaan, kuinka isä oli suomettanut sukunimensä Mattilaksi. Renvall piti tekoa pikkuporvarillisena, osoituksena isän heikkoudesta. Mies oli rähmällään suomenkielisen enemmistön edessä. Renvall ei halunnut samaa, vaan piti kiinni isoisänsä nimestä ja kielestä.

Renvallilla tuntui olevan traumoja kuuluisasta isästään. Mattila oli yrityspamppu, joka paini sijoittajien ja hallituksen jäsenten kanssa, ahersi illat ja viikonloput toimistolla, antoi haastatteluja lehdille ja televisiolle. Mies oli jättänyt Pyynikin-sukutalon viisitoistavuotiaana eikä halunnut muistutusta suomenruotsalaisesta perinnöstään ja kodista, jossa oli varttunut. Mattila oli opetellut suomen kielen,

pestautunut tehtaalle ja ylennyt juoksupojasta toimitusjohtajaksi. Todellinen self-made man, Renvall kirjoitti päiväkirjassaan ivallisena, mies, joka toteutti muiden unelmia. Hänen mielestään Mattila teki itsestään uudelleen juoksupojan hamutessaan valtaa ja varallisuutta.

Renvall halveksui isänsä kaltaisia sopeutujia, jotka ruokkivat yhteiskunnan koneistoa. Heille kaikki ratkaisut löytyivät työstä ja rahasta. Renvall rinnasti isänsä saarijärveläiseen maajussiin, jonka tarinan Irinakin tunsi. Isä oli kertonut sen hänelle lapsena. Kun kato kävi, Paavo ei antanut periksi, vaan kaivoi ojaa kaksin verroin lujemmin. Irina ei ollut koskaan ymmärtänyt, miten ojankaivuu oli auttanut miestä elannon saamisessa, mutta isä oli ihailnut Paavoja ja asettanut hänet Irinalle esimerkiksi. Työt oli tehtävä samalla tinkimättömyydellä olosuhteista huolimatta. Suomalainen perintö, sisu, velvoitti, isä oli sanonut ja Irina oli tehnyt parhaansa täyttääkseen odotukset. Hän oli pärjännyt kaikessa mihin oli tarmonsaa laittanut: pikajuoksussa, shakissa, opinnoissa, työssä.

Irina ymmärsi Renvallin inhon materialismia kohtaan. Jos hänellä olisi ollut Renvallin tavoin isoisänsä perintö, hänkään ei olisi tehnyt töitä. Hän olisi omistanut aikansa avoimen lähdekoodin yhteisölle ja ohjelmien koodaamiselle.

Kuinka pitkälle ihmiset olivat valmiita menemään ahneudessaan, Irina pohti. Kaivaisivatko he ojaan ikuisesti vai olisiko olemassa jokin piste, jossa he näkisivät mielettömyyden? Irinasta vaurauden tavoittelu oli ikikierio: se päättyisi vasta, kun todesta tulisi epätosi eli ei koskaan. Jollakin oli aina enemmän ja paremmin.

Irina havahtui ajatuksistaan ja selasi Renvallin tiedostoja eteenpäin. Hänen katseensa osui videoon, jossa Renvallin isää haastateltiin television ajankohtaisohjelmaan. Irina

klikkasi videon päälle ja kuunteli, kuinka mies kertoi joh-
tamisopeistaan ja suomalaisuudestaan. Mattila kehui lait-
taneensa poikansakin suomenkieliseen kouluun, jotta suo-
menruotsalaisuus kouliutuisi hänestä pois.

Irina ällisteli miehen mielipiteitä ja menetelmiä ja tun-
si ymmärtävänsä Renvallia. Oliko mies lopultakin enem-
män hengenheimolainen kuin vihollinen? Irina jakoi hän-
nen intohimonsa hakkerointiin, mutta hän ei edelleenkään
ymmärtänyt sitä, miksi Renvall oli pimittänyt takaportin
koodin. Mihin mies oli käyttänyt sitä ja miksi? Raha oli
Renvallille sivuseikka, sillä hänellä oli sitä tarpeeksi, mutta
janosiko hän lisää kuuluisuutta ja tunnustusta kyvyistään?
Keinot olivat joka tapauksessa väärät.

Irina torjui sympatit mielestään. Renvall oli pettänyt
hänet ja saisi maksaa teostaan. Hän meni miehen koneen
juurihakemistoon ja käynnisti tiedostojen poisto -komen-
non, joka hävitti koneelta kaikki hakemistot ja tiedostot.
Sen jälkeen hän tyhjensi osiointitaulut, jotta tiedostoja ei
enää voisi palauttaa. Varmuuskopioinnista Irina ei löytänyt
merkkejä eikä sillä ollut merkitystä. Tärkeintä oli, että mes-
tarikrakkeri sai tietää joutuneensa itse tietomurron uhriksi.

Suljettuaan yhteyden Irina näki mielessään, kuinka Ren-
vall yrittäisi turhaan käyttää konettaan. Jäljellä olisi vain
yksi tekstitiedosto, jossa lukisi:

”Petit luottamukseni. Demisec”

Pyyhkäisisikö Renvall näppäimistön pöydältä alas? Jos,
niin kirjaimet pomppisivat lattialla kuin luut shamaanin
noitarummun päällä.

23

Aalto oli kutsuttu Tampereen poliisilaitokselle Vesa Vahterin kuultavaksi. Miehen vastaanotot kyllästyttivät ja Aalto haukotteli. Saiko ystävyys Kylmäkosken vankilanjohtajan kanssa epäilemään, että hän oli alamaailman sentraalisant-ra?

Vahteri rykäisi:

”No niin, hoidetaanko juttu pois vanhenemasta?”

Aalto nyökkäsi. Sama se oli hänelle.

”Missä olit kun Verotalolla paukkui?”

Aalto rypisti kulmiaan. Oliko Vahterilla otsaa epäillä, että hänellä oli tämänkin jutun kanssa jotain tekemistä?

”Luultavasti kotona. Kävin koirien kanssa ulkona, ehkä kaupassa. En muista.”

”Et muista?”

”En muista.”

”Entä myöhemmin illalla ja yöllä?”

”Olin kotona.”

”Kotona?”

”Onko kuulossa vai ymmärryksessä vikaa?”

”Kuka todistaa, että olit kotona?”

”Koirat.”

”Täh? Taputellaanko muisti takas?”

”Naapurin akka kävi valittamassa hurttien haukkumises-ta. Joku paukutteli pihalla ja ne pelästyivät.”

”Paukuttelit Verotalon pihalla?”

”Sanoin, että joku paukutteli kerrostalon pihalla Hervan-nassa.”

”Monenko aikaan naapuri poikkesi?”

”Unohdin pyytää vieraskirjaan merkinnän.”

”Nyt olis hyvä hetki muistaa ja puhua totta, kun mä vielä jaksan kuunnella sun jorinoitas.”

Aalto kohautti harteitaan:

”Aamuyöllä, ehkä kahden-kolmen-neljän aikaan. En muista.”

”Naapurin nimi ja puhelinnumero?”

”Mäkinen. Numeroa en tiedä, mutta sieltä kuuluu yleensä naputusta kellon ympäri. Akka on hyvin tavoitettavissa kotoaan.”

”Tarkistetaan.”

Aallon huulipieli vääntäytyi vinoon hymyyn. Hän kuvitelti, kuinka Vahteri saisi luudanvarresta ja kaulimesta pyrkiessään sisään. Naapurin akka oli pahansisäinen eikä piitannut siitä, kuka oli vastassa.

”Kuka maksoi Verotalon iskusta ja mistä sait paukut?”

”Kappas, minulla sattuu olemaan täällä taskussa vanupuikko. Vahteri saa lainata sitä korviensa puhdistukseen. Olkaa hyvä. Vaikutatte ensin toisen korvan ja sitten toisen ja sen jälkeen olettekin varsinainen vaikuttaja.”

Vahteri tuhahti ja pyyhkäisi Aallon antaman vanupuikon pöydältä.

”Me ollaan saatu luotettavalta taholta tietää, että sä olit mukana järjestämässä Verotalon iskua. Sut on nähty ja tunnistettu.”

”Kerron heti kun tiedän sen mitä en tiedä.”

”Älä viisastele.”

”Valitan, etten voi olla enempää avuksi.”

Vahteri tuijotti Aaltoa murhaavasti, mutta mies oli kuin ilmaa. Hän puri huulta ja yritti keksiä, miten saisi Aallon puhumaan. Iskun aikaan Hatanpäällä hortoillut rätipää oli julistettu syyttömäksi. Mies oli hankkinut kaksi todistajaa, jotka muka toisistaan tietämättä vannoiivat hänen

syyttömyyttään. He satuilivat nähneensä miehen Koski-
puistossa varttia ennen räjähdystä ja sitten taksikuski oli
poiminut hänet kyytiinsä Verotalon lähetyviltä. Mies ei
olisi kuulemma ehtinyt iskeä niin lyhyessä ajassa.

Vahterilla ei ollut johtolankoja eikä vihjeitä, Aalto oli
hänen ainoa toivonsa. Vahterin järkeen ei käynyt, että mie-
hen kaltainen ammattirikollinen, joka tiesi ja tunsi konnia,
ei olisi kuullut Tampereen kokoisessa kaupungissa mitään.

”Oliko vielä jotain?” Aalto kysyi ja teki lähtöä. Hän ei
ollut edes vaivautunut riisumaan rotsiaan, sillä hän tunsi
Vahterin suoriin kysymyksiin ja runnomiseen perustuvan
kuulustelutekniikan. Hyvä kuulustelija taas olisi saanut
syyllisen tuntemaan itsensä älykkääksi, rohkeaksi tai pelot-
tavaksi ja retostelemaan tiedoillaan.

Vahteri murahti ja viittasi happamana ovea:

”Mä tiedän, mistä sut tavoittaa.”

Aalto käveli ulos. Hän tiesi, ettei Vahteria tarvitsisi kauaa
odotella, mutta asia huolestutti häntä yhtä paljon kuin kär-
pänen mullikkaa.

Päästyään kotiin Aalto kuunteli CD:ltä Bernard Herrman-
nia ja innostui kaivamaan kaapista saksofonin. Soitto oli
jäänyt koirien kiusaantumisen takia.

Urho valpastui kapistuksen nähdessään ja höristeli kor-
viaan.

”Pari pientä pihausta vain”, Aalto rauhoitteli. Hän siveli
soittimen sileää, metallista pintaa, kun Pipsa äityi räksyttä-
mään.

”Shhh tai muuten naapurin akka tulee ja lyö luudalla.”

Aalto iski pienelle paimentolaismatolle silmää. Koiran
soukasta kirsusta tipahti pisara putkelle, kun se kiirehti toh-
keissaan pusimaan isäntänsä kättä. Aaltoa nauratti. Perhe
vaati uhrauksia.

Samassa ovikello soi. Oliko naapuri saanut tarpeekseen yhdestä ainoasta haukusta? Akka ärsyyntyi yhä pienemmistä asioista, Aalto harmitteli. Mutta villatakin sijasta ovelta odotti sininen virkatakki, Vahteri nuorempi kollega rinnallaan. Mies oli ollut nopeampi kuin Aalto oli osannut kuvitella.

”Kotietsintä”, Vahteri tokaisi.

Mies oli jo tunkemassa sisään, mutta Aalto toppuutteli:

”Millä luvalla?”

”Ei tässä lupia tarvita, kunhan katsellaan. Sulla ei varmaan ole mitään sitä vastaan. Eiköhän aloteta”, Vahteri nyökkäsi kollegalleen.

”Käsittääkseni etsintään tarvitaan asianmukainen lupa, ellette sitten ole suorittamassa kotirauhan häirintää.”

”Älä sä lue mulle lakia”, Vahteri rähähti.

”Äkkiseltään luulisi, ettei siihen olisi tarvetta.”

”Me tutkimme kämppäsi ja sillä hyvä. Pois tieltä, vitsiniekka.”

”Ilman lupaa ei tulla tupaan.”

”Vastustat virkavaltaa vai? Sovitetaanko käsirautoja?”

Koirat murisivat peloissaan, kun Vahteri tapaili rautoja. Mies kavahti taaksepäin ja Aalto pani merkille, että Vahteri näytti pelkäävän seurakoiria.

”Näyttääkö tuo sustakin aseketelolta?” Vahteri osoitti kollegalleen olohuoneen lattialla makaavaa mustaa koteloa.

Aaltoa kyllästytti. Luoma oli ollut oikeassa siinä, että Vahteri oli erinomainen valinta selvittämään Verotalon pommi-iskua. Se pärjäsi kusi sukassa tärisevien koulupoikien kanssa, jotka olivat kännipäissään varastaneet auton ja ajaneet lyhtypylväeseen. Sellaisten, jotka eivät tienneet oikeuksista ja pelkäsivät kuollakseen seurauksia, mutta ei todellisten ammattirikollisten.

Aalto oli lukenut Kylmäkoskella aikansa kuluksi

oikeustieteen tutkinnon silkasta mielenkiinnosta. Hän oli halunnut nähdä, mitä lainvalvojille opetettiin. Rikosoikeuden kirjoista oli jäänyt mieleen monta tahattoman hauskaa määritelmää kuten se, että syytettyä ei tarvitse välttämättä kuulla, jos se on ”ilmeisen tarpeetonta”. Kuka määritteli, mikä oli ilmeisen tarpeetonta? Vahterit? Aalto alkoi naurattaa.

”Mitä sä siinä virnuilet? Piilottelet aseita ja räjäyttelet taloja?”

”Konstaapelien olisi parempi poistua ja palata luvan kanssa uudelleen.”

Vahteri tuuppasi Aallon sivuun ja yritti sisään.

”Ei rikollisilla ole oikeuksia. Käske rakit maahan ja sasiin!”

”Ne puolustavat reviiriään. Minusta tuntuu, että te syylistyitte juuri rikokseen. Loukkasitte kunniaani herjaamalla minua rikolliseksi. Törkeän rikoksesta tekee virka-asemanne, jota mitä ilmeisimmin käytätte myös väärin. Teen teistä rikosilmoituksen. Otatteko sen vastaan heti vai käynkö jättämässä sen Sorinkadulle?”

”Valopää, luuletsä, että kukaan ehtii ottaa vastaan sun ilmoituksia? Koirat kiinni tai mä lopetan ne.”

Vahteri veti aseensa esille, latasi ja poisti varmistimen. Aalto yritti tarttua pistoolikädestä, mutta Pipsa ehti purra kiinni Vahterin nilkkaan. Mies ärähti kivusta ja veti liipaisimesta. Pipsa valahti hervottomana maahan.

”Mitä pahaa pieni maltankoina oli teille tehnyt?” Aalto parahti. ”Olisitte listinyt minut, kun kerran olette niin varmoja syyllisyydestäni.”

”Näithän itse, koira kävi kimppuun”, Vahteri vaahtosi ja tarkasteli nilkkaansa huolestuneena. Siinä oli pienet hampaanjäljet, joista oli tihkunut muutama veripisara. ”Raivohullulla koiralla oli ehkä rabies. Pitää mennä rokotukseen.”

Työpari kiskaisi Vahterin käsivarresta rappusiin:

”Nyt olis parempi poistua.”

Vahteri nilkutti alas ja huusi Aallolle:

”Älä kuvittele, että tää oli tässä.”

”Ei todellakaan ollut”, Aalto mylväisi. Hänen silmänsä vettyivät, kun hän kumartui rakkaan koiransa puoleen, otti sen syliin ja silitti verestä tahriintunutta turkkia. Pipsa oli viihtynyt Aallon sylissä yksinäisinä hetkinä ja elävöittänyt betonibunkkeria. Aallon järkeen ei käynyt, että viattomat pantiin maksamaan järjestelmän mielettömyyksistä. Hän päätti lähteä saman tien poliisiasemalle. Asian ei ollut vara vanheta.

”Miten voin olla avuksi?” nuori poliisimies kysyi, kun Aallon vuoro koitti.

Aalto otti lippalakin päästään ja istui miestä vastapäätä oranssiseen muovituoliin:

”Tulin jättämään rikosilmoitusta. Kolleganne ampui koirani.”

”Ja kenestä mahtaa olla kysymys?”

”Vahteri on miehen nimi.”

Nuorimies hieraisi kädellä leukaansa ja irvisti. Ilmeisen ikävä tehtävä, Aalto arvasi. Kukapa olisi halunnut tonkia vanhemman kollegan toimia etenkin kun tämä oli arvostetun miehen maineessa.

Vahterin kaltaiset pärjäisivät ammatissaan. Heille laki ja sisäministeriön määräykset olivat pelkkiä hidasteita ja oikeuden toteutumisen esteitä. Kun joku haluttiin poseen, todisteet löytyivät. Se oli tuloksetekoa parhaimmillaan. Poliisilaitos ei ollut enää suojatyöpaikka. Piti saada kirjattua yhä enemmän rikoksia, ennen kaikkea ratkottuja. Bodomin tai Kyllikki Saaren murhista ei jaettu bonuksia.

Poliisi kääntyi tietokoneen ääreen:

”Jospa kirjaisimme asian. Kerrotteko omin sanoin, mitä tapahtui.”

”Ovikello soi tänään aamupäivällä ja Vahteri oli tulossa kollegansa kanssa sisään. Hän ilmoitti haluavansa tehdä kotietsinnän.”

”Kotietsinnän...”, poliisi toisti ja naputteli konettaan.

”Kysyin millä luvalla Vahteri oli pyrkimässä sisään, mutta hänellä ei ollut sellaista. Sitten hän yritti tulla väkisin, mutta koirat murisivat. Minulla on – tai siis oli – kolme koira. Vahteri ampui niistä yhden, joka tarrasi peloissaan hänen nilkkaansa.”

Mies pudisti päätään:

”Onpa kakkakasa. Minullakin on koiria, tai työkoiriahan ne ovat, kaksi sakemannia. Voin kuvitella, miltä teistä tuntuu.”

Aalto nyökkäsi ja mies jatkoi:

”Mutta koiraahan tämä ei tuo teille takaisin. Minkä rotuinen hän oli?”

”Maltankoira. Kaksi muuta ovat isompia, toinen saksanpaimenkoiran ja toinen suomenpystykorvan sekoitus.”

Poliisimiehen suu lokshti auki. Oliko Vahteri ampu-
nut lamppuharjan, Aalto arvasi miehen äimistyksen. Sitten
mies huokasi, tajusi ehkä, että Vahterista kiertävissä väki-
valtahuhuissa saattoi sittenkin olla perää.

”Vien jutun eteenpäin. Mitään en voi luvata, mutta teillä
on sympatiat puolellanne”, poliisi sanoi ja ojensi kätensä.

Aalto tarttui siihen ja katsoi miestä silmiin:

”Kiitos. Te olette hyvä poliisi.”

Luoma oli kyyditetty viiksimiehen käskystä moottoripyörällä salaperäiseen, varastolta näyttävään rakennukseen Bangkokissa. Ovi oli loksahdanut Luoman takana lukkoon ja rautakenkäinen saattaja kadonnut.

Luoma huomasi seisovansa korkeassa, kynttilöiden valaisemassa salissa. Hän erotti hämärästä alttarin. Siellä lepäsi kolme kultaista patsasta, joista keskimmäisen hän tunnisti Buddhaksi. Vieressä oli kuva alastomasta, kruunupäisestä pikkutyöstä.

Pöydällä sinisen satiiniliinan päällä oli punainen laatikko, jossa luki: ”Donation Box”. Edessä oli kynä ja avoin kirja, arvatenkin karmapisteiden rekisteröintiä varten.

Sali oli tyhjä, mutta alttarin oikealla puolella olevasta ovenraosta näkyi valoa. Ovi johti sivuhuoneeseen, joka ka-peni pitkäksi, tiiliseinäiseksi tunneliksi.

Luoma käveli soihtujen valaisemaa käytävää, joka mutkitteli talon uumenissa kymmeniä metrejä. Päässä oli uusi sali, purppuranpunainen. Divaanisohvilla makasi miehiä, jotka nojasivat kyynärpäihinsä ja pitelivät käsissään vesipiippujen putkia. Ilmassa leijaili vahva oopiumin tuoksu.

Ääni kutsui Luomaa pimeydestä:

”Tätä tietä, olkaa hyvä.”

Hänet johdatettiin viittaan pukeutuneen miehen eteen, jolla oli jaloissaan kippurakärkiset tohvelit. Mies viittoi Luoman sohvalle ja virkkoi:

”Olette etsimässä tietoa.”

Luoma nyökkäsi.

”Sitä tulette saamaan.”

Luomalle ojennettiin piippu. Hän torjui tarjouksen kädellään, mutta viittaritari vaiensi vastustuksen:

”Rentoutukaa ja nauttikaa.”

Edellyttikö tietojen saaminen tottelemista? Luoma epäroï. Hänet oli teljetty huumehörhöjen kansoittamaan luolaan ja rautakenkä saattoi olla ovella vahdissa. Matkasta ja aikaerosta väsynyt mieli ei löytänyt vaihtoehtoja. Hän poimi käteensä puisen suukappaleen, johon oli sorvattu renkaita ja maalattu itämaisia merkkejä. Se oli kulunut käytössä pehmeäksi ja tuntui huulilla hyvältä kuin Katrin suudelma. Luoma imaisi. Makea, viilennyt savu kutitti kurkussa ja kirvelsi keuhkoissa, savukuplat porisivat uidessaan veden läpi.

Luoma ei nähnyt kunnolla. Hän siristi silmiään, mutta erotti udusta pelkkiä ääri viivoja. Hän nojasi taakse päin ja oli rojahtaa reunan yli lattialle.

”Hops, olinpa huolimaton. Ei tämä ollutkaan parisänky.”

Olo tuntui hyvältä, uskomattoman hyvältä, Luoma hihitti ja korjasi saman tien: minä olen hyvä. Hänen sydämessään riitti tilaa kaikille: kadulla makaaville kerjäläisille, kapisille koirille, nurkissa rapisteleville jättiläistorakoille, jopa RIP:lle.

Hän aisti itsensä ja ympäristönsä paremmin nyt kun silmät olivat sumenneet. Oliko näköaisti yliarvostettu? Hän huomasi kaipaavansa käsilleen ja jaloilleen jotain tekemistä ja poukkosi tarmonpuuskassa ylös. Hän käveli edestakaisin. Vasen, vasen, vasen, kaks, kolme. Vasen, vasen, vasen, kaks, kolme.

Luoma uppoutui laskelmiinsa ja ihasteli, miten vasen jalka seurasi saumattomasti oikeaa ja päinvastoin ilman, että niille piti uhrata ajatustakaan. Hän saattoi jopa kävellä ja laskea samaan aikaan jalkojen menemättä sekaisin. Vasen, vasen, vasen, kaks, kolme. Vasen, vasen, vasen, kaks,

kolme...

Luoma pysähtyi ja siristi silmiään. Aalto seisoi hänen edessään. Oliko mies tullut kylään?

Hän muisti Aallon viime käynnin Näyttelijäkadulla ja hätääntyi:

”Äkkiä ulos ennen kuin Katri suuttuu.”

Luoma kyöräsi ystävänsä autotalliin piiloon. Aallon silmät kiiluivat ja hän levitteli suurieleisesti käsiään:

”Meitä suuremmat voimat ovat puuttuneet peliin. Olen saanut Sorbonnesta käskyn laajentaa tajuntaasi. Hauta saat-
taa sinut kolmiyhdeyteen Foucault’n kanssa ja kiveen kirjoit-
tettu RIP siunaa pyhän liitonne.”

Mitä Aalto oikein höpötti, Luoma huohotti. Hän ravisti päätään ja katsoi miestä epäuskoisena. Aikoiko Aalto tap-
paa? Hän näki varmaan huonosti. Ei se voinut olla Aalto,
sillä mies ei uhkaillut koskaan väkivallalla. Renvall?

Mies ilkkui:

”Poliisit joutaisivat järvenpohjaan. Pelkkää turhaa yhteiskunnan painolastia.”

Luoma häpesi ja painoi päänsä nöyränä alas.

”RIP tulee sanoista Regret In Pain eli kadu tuskissasi”,
mies jatkoi. ”Tiedät kyllä miksi, jos sinussa on miestä tun-
nustamaan.”

Luoma muisteli tuskaisana, kuinka hän oli istunut ha-
jareisin Renvallin päällä ja mättänyt poikaa koulun pihalla
turpaan. Hän sulki särkevät silmänsä ja karisti ikävät muis-
tot mielestään.

Taju oli ilmeisesti mennyt hetkeksi, Luoma huomasi,
kun hän heräsi Katrin tönimiseen. Vaimo oli pahalla päällä:

”Ylös siitä senkin huorissa juokseva huumehörhö”, se ki-
mitti. ”Runkkaat toimistolla kaiket päivät pornokuvia, vaik-
ka perhe on vaarassa. Et ansaitse edes rip-itystä.”

Vaimo heilutti kädessään Miinan Väiskiä ja viskasi

pehmojäniksen saunanpesään ennen kuin Luoma ehti väliin. Väiski paloi, mutta pesä ei syttynyt. Sauna oli jääkylmä ja muistutti kuolemasta.

”Tiedätkö mistä sana RIP tulee? Se tarkoittaa englanniksi repimistä”, mustaan kaapuun verhoutunut Vahteri julisti huppunsa alta.

”Ethän sä edes osaa englantia”, Luoma hermostui viikattetta holtittomasti viuhuttelevalle kollegalle. Onneksi puhelein pelasti painajaisesta. Soittaja oli Forsblom, joka onnitteli Luomaa hyvästä työstä. Suodatuslista oli tehnyt maailmasta paremman paikan:

”Mun täytyy pyytää sulta anteeks”, Forsblom sanoi. ”Mä olen RIP.”

”Täh?”

Luoma oli ymmällään. Forsblom ja RIP eivät rimmanneet, mutta mies kertoi valinneensa nimimerkin Väiskin ja Katrin takia, koska Aalto oli uhannut murhata Renvallin ja muuttaa Vahterin internetiksi. RIP tarkoitti Rikollista Internet Pelleä, jollaiseksi Forsblom oli Luomaa luullut.

Luomaa alkoi ahdistaa yhtäkkinen kiristäjien ja tunnustusten paljous. Hän horaisi piipusta lisää savua keuhkoihinsa. Ruumis rentoutui ja onnen tunne palasi, mutta vain hetkeksi.

Edessä seisoivat tuttu hahmo, joka sanoi:

”Karri Luoma Tampereen poliisista hyvää iltaa.”

Luoma ällistyi ja nojautui taaksepäin nähdäkseen miehen paremmin.

”Minä olen Karri Luoma Tampereen poliisista.”

Mies riemastui ja puristi Luoman kättä:

”No sittenhän me ollaan kaimat ja kollegat. Ajatella, että ei olla tavattu aikaisemmin.”

Luoma ojensi kätensä vastahakoisesti, mutta ei halunnut vaikuttaa epäkohteliaalta. Samassa alkoi pyörryttää. Hän

veti kätensä takaisin ja tapaili divaaninreunaa.

Kaksoisolento katsoi Luomaa kulmat kurtussa:

”Liikaa oopiumia?”

Luoma pudisti päätään, mutta huomasi sen pahentavan pyörrytystä:

”En mä käytä huumeita. Mä oon täällä töissä.”

”No sepäs sattui. Niin minäkin.”

Mies nosti kätensä hi five -tervehdykseen, mutta Luoma käpertyi divaanin reunalle kaksinkerroin. Hän katseli lenkkareidensa kärkiä ja mutisi:

”Miks musta tuntuu siltä kuin mä puhuisin itseni kanssa?”

Kaksoisolento rämähti nauruun:

”Ehkä siksi, että sinä puhut itsesi kanssa.”

25

Vesa Vahteri koputti Tampereen Nekalassa puisen rivitalon sisäovea. Käytävällä leijaili paksu tupakansavu ja palaneen rasvan käry. Lattia ei olisi halunnut irrottaa tahmaista otetaan kengänpohjista.

Oli hiljaista.

Vahteri ryskytti, kunnes ovelle ilmestyi laiha liehuletti, joka ei kumarasta huolimatta ollut vanha. Nahkaa koristivat tatuoinnit ja naamaa risuparta. Mies säikähti Vahterin nähdessään ja yritti sulkea oven.

”En mä oo tehny mitään.”

”Ovi auki”, Vahteri komensi, mutta ei malttanut odottaa hämäläistä, vaan kiskoi oven saranoiltaan.

”En mä tiedä mitään”, liehuletti uikutti.

”Suus kiinni nyt ja kuuntelet.”

Vahteri aikoi esittää asiansa lyhyesti, sillä hän ei halunnut, että kämpän löyhkä tarttuisi työvaatteisiin.

Kymmenen minuuttia ja homma oli hoidettu. Mies saatteli Vahterin ovelle ja toivotti hyvää päivänjatkoa.

Tästä ei päivä voi kuin parantua, Vahteri tuumi. Hän pyyhki kenkensä ulko-oven edessä olevaan mattoon ja astui pihalle.

Iltapäivällä Vahteri komennettiin hotelli Ilvekseen. Poliisilaitokselle oli tullut nimetön puhelinsoitto, jossa uhattiin pommilla.

Supon Viiriaho oli kuullut asiasta ensimmäisenä. Epäilemättä joku sekopää, joka oli lehtiä lukiessaan keksinyt tavan tanssittaa poliisia mielensä mukaan, Viiriaho selitti.

Uhkaus oli kuitenkin uhkaus ja tutkittava.

Tampereen poliisilaitoksen kaikki vapaana olevat miehet määrättiin etsintöihin. Pommin löytyminen huolestutti, mutta vieläkin enemmän arvelutti se, mitä etsintöjen aikana tapahtuisi muualla. Hotelli ja ostoskeskus oli evakuoitava, samoin läheiset kerrostalot. Siihen tuhraantuisi tunteja ja miehiä. Pommi saattoi olla harhautus. Kun huomio kiinnittyisi Ilvekseen, toisaalla olisi työrauha.

Vahteri laitettiin johtamaan etsintöjä. Hän otti miehiltä vastaan väliaikatietoja ja tiedotti tuloksista kerroskerrokselta. Kun viidennestäkään kerroksesta ei löytynyt mitään, Viiriaho hermostui puhelinhäirikölle:

”Soita seuraavan kerran vasta kun on jotain raportoitavaa. Loppu.”

Vahteri yritti soittaa uudelleen perään selittääkseen, että hätätilanteissa toimiva viestintä oli onnistumisen edellytys. Hän sai kuitenkin huomata harmikseen, että Viiriaho oli ohjannut sisääntulevat puhelut sihteerille. Tyyppä selitti, että johtajalla oli tärkeä palaveri asetutkinnasta vastaavan Virtasen kanssa. Iskussa käytetyn aseiden alkuperä oli saatu selville.

Vahteri kirosi mielessään, että oli sittenkin pois tapahtumien keskipisteestä. Hän yritti soittaa Virtaselle, mutta puhelut menivät vastaajaan. Vahteri ei ymmärtänyt, miten Viiriahon tasoinen mies saattoi suhtautua pommiuhkaan niin kevyesti. Entä jos armeijan varastolta anastettuja räjähteitä olisi päätyntä Ilvekseen?

Vahteri ei antanut periksi. Hän kiusasi sihteerä niin kauan, että sai tämän juoksemaan Viiriahon ovelle linja auki. Hän halusi varmistua siitä, että viesti tulisi varmasti toimitetuksi.

Sihteerin korkokengät kopisivat käytävässä ja nainen koputti Viiriahon ovelle terävästi. Joku avasi ja nainen sanoi:

”Se tamperelainen poliisi soitti kolmannen kerran, ei suostunut lopettamaan puhelua ennen kuin lupasin tulla kertomaan, että vielääkään ei ole mitään raportoitavaa.”

26

Thaimaassa aamuaurinko paistoi Luoman silmiin. Paita oli hiestä märkä, sänky kivikova. Luoma avasi silmänsä ja löysi itsensä puistonpenkiltä. Hän tarkasti refleksinomaisesti takataskunsa. Lompakko oli tallella eikä mitään ollut viety. Setelit, luottokortit, ajokortti, lasten kuvat, kaikki siellä missä piti.

Luoma hipaisi sormellaan tyttöjen kiharoita lompakon muovitaskusta. Mitähän maalle mahtoi kuulua? Hän kopeloi rintataskuaan soittaakseen rakkailleen, mutta ei löytänyt puhelinta. Sitä ei näkynyt myöskään penkillä eikä maassa.

Mitä jos Katrille oli sattunut jotain eikä hän ollut tavoitettavissa, Luoma hätääntyi. Hän muisti lentokentällä RIP:ltä saamansa varoituksen: anna olla tai käy huonosti. Oliko RIP raivannut hänet pois tieltään? Entä jos Thaimissy oli pelkkää harhautusta?

Luoma rojahti takaisin penkille. Mitä hän ylipäättään teki Thaimaassa? Juoksi RIP:n tekaisemien johtolankojen perässä? Oopiumiluola, purppuranpunaiset viitat ja muut lapselliset lavasteet olivat menneet häneen täydestä. Oliko hän tosiaan kuvitellut saavansa viiksimiehelle maksamilleen rahoille jotain vastinetta – muutakin kuin huumeita?

Ahdisti. Viimeinen muistikuva yöstä oli se, kun hän seiso aavikolla teloituskompanian edessä. Joukko rätipäitä ja RIP-niminen komentaja olivat tähdänneet häntä raketinheittimillä ja avanneet tulen. Luoma oli räjähtänyt pieniksi palasiksi, jotka uuttuivat universumiin.

Miksi hän ei ollut voinut tehdä töitään kuten kollegat? Surfata ja pistää kiellettyjä sivuja piiloon. Sen sijaan oli

pitänyt ryömiä raatoja pullistelevan maton alle. Hän painoi sirittävän päänsä polvien väliin ja yritti tyhjentää mielen. Herätäpä kotoa Katrin vierestä.

Äidit taluttivat lapsia puiston läpi, vanhukset laahustivat käsikynkkää tohveleissa, mutta Luoma ei havainnut liikennettä. Ismo Alanko lauloi hänen päässään *Vittu kun vituttaa* niin kovaa, että piti tukkia korvat käsillä tai sivullisetkin olisivat häiriintyneet.

Yhtäkkiä viereltä kuului hento ääni:

”Ei ole hyvä istua auringonpaisteessa.”

Luoma avasi silmänsä. Pieni tyttö tarjosi hänelle vettä pullostaan. Se maistui lämpimänäkin taivaalliselta. Luoma hörppäsi pullon parilla huikalla ja pirskontti loput pisarat naamalleen. Tyttö seurasi touhuja huvittuneena ja näpräsi pitkää poninhäntäänsä.

Luoma muisti temppelin alastoman kruunupään. Samanlainen tukka ja ruskeat silmät. Tyttö oli laiha ja tuskin metrin mittainen, ehkä kuusi tai seitsemän.

”Kuinka vanha olet?” Luoma kysyi.

”Kahdeksan. Synnyin vuonna 2042.”

”Olet tulevaisuudesta?”

”Hassu setä, nyt on vuosi 2050.”

”Ehei, älä juksaa.”

”Thaimaassa aika lasketaan Buddhasta, ei Jeesuksesta.”

Luoma naurahti, kun hän tajusi: maitotukkien seuralaisten paperit irkkubaarissa olivat aidot. Tytöt olivat 16-vuotiaita Thaimaan ajanlaskun mukaan eli suomeksi alaikäisiä.

”Mikset ole koulussa?”

”Tänään ei ole koulua.”

”Ei koulua? Mikä päivä tänään on?”

”Tiistai.”

Tyttö osoitteli sormellaan Luoman leuassa kasvavaa sänkeä ja otti kiinni nenästään:

”Sinun pitäisi ajaa parta ja mennä suihkuun.”

”Etkö sä pidä parrasta? Joulupukillakin on samanlainen”,
Luoma hymyili.

Tyttö pudisti päätään ja kokeili sänkeä sormellaan:

”Se pistelee. Jos joulupukki on partainen ja haisee, niin en pidä hänestäkään.”

”Taitaisit saada pukilta pelkkiä risuja. Missä me muuten ollaan?”

”Klong Toeyssa.”

”Paljonko keskustaan on matkaa?”

”Tuk-tukilla tunnin.”

Luoma vislasi. Hänet oli kärrätty selviämään niin kauas temppeleistä, ettei hän löytäisi takaisin. Luoma ei tosin tien-nyt, mitä sieltä etsisikään. Oliko temppelellä kulttiluola, jossa alaikäisiä pikkutyttöjä uhrattiin jumalille vai lastenleluilla sisustettu pornoluola? Mitä hänelle oli haluttu viestittää?

Päässä pyöri. Avoimia kysymyksiä oli liikaa. Luoma ku-rotti reisitaskusta kolikoita maksaakseen vedestä ja huoma-si uuden käyntikortin. Siinä ei ollut nimeä, titteliä tai firmaa. Pelkkä osoite. Luoma käänteli korttia kädessään. Antaisiko hän juoksuttaa itseään vielä kerran?

Ei kiitos, Luoma pudisti päätään. Jäljellä oli enää yksi to-dellinen johtolanka, minkä jälkeen hän palaisi kotiin. Ensimmäinen oli kuitenkin mentävä hotellille suihkuun, hän muisti, ja ni-pisti tyttöä poskesta. Kotia ja lapsia oli ikävä.

Päästyään hotellille Luoma nukahti sängylle vaatteita riisu-essaan. Unessa partasuinen joukkueenjohtaja komensi taas turbaanipäitä liikkeelle, tällä kertaa aavikolla:

”Lataa ja varmista. Allah on suuri.”

Tasanko oli kuiva, ilmeisesti ympäröivän vuoriston vaikutuksesta, Luoma analysoi. Muutama puolikuol-lut pensas reunusti pölyistä polkua. Valkoiseen kaapuihin

sonnustautuneet soturit marssivat jonossa kohti parakkia, sandaalit suhisivat sannassa, Luoma laahusti väsyneenä perässä.

Kaksi miehistä jäi ovelle vartioon, muut kaivoivat laukuistaan esille kenttäpulloja. Johtaja kyykistyi miesten keskelle ja otti pullosta käteensä kourallisen valkoisia rakeita.

”Sekoitamme ainekset keskenään ja kaadamme sekaan vetyperoksidin. Massaa ei saa tämän jälkeen liikuttaa. Lopuksi asennamme sytyttimen.”

Mies sääti ajastimeen kymmenen minuutin viiveen ja johti joukkueen takaisin lähtöpaikkaan, sadan metrin päässä olevan kukkulan taakse. Kuului kova räjähdys. Pölystä samentuneessa ilmassa lenteli kivenmurikoita ja laudankappaleita. Ne muuttuivat valkoisiksi rauhankyyhkyiksi ja kohosivat ylös taivaaseen.

Luoma heräsi, pyyhki hiestä märkää otsaansa ja huuhto i suihkussa testosteronin hajun kainaloistaan. Hän ehtisi vielä operaattorille, sillä virka-aikaa oli jäljellä pari tuntia.

Ilma pilvenpiirtäjän kahdennessakymmenennessäkuudennessa kerroksessa oli viileä. Ilmastointi puhalsi täydellä teholla ja sai Luoman kananlihalle.

”Mitä tiedätte tästä IP-osoitteesta?” hän kysyi ja ojensi toimistopöydän takana istuvalle naiselle paperin.

Jakkupukuun sonnustautunut Telecom Asian työntekijä tuijotti paperia ja pyöritteli kynää, jonka päässä koreili vaaleanpunainen hörhelö. Luoma muisti, että Miinalla oli ollut samanlainen pitkä ja kapea huiskukynä. Tyttö oli rääkynyt kaupassa niin kauan, että Katri oli heltynyt. Kynä oli kulkenut koko päivän ylpeän omistajan kädessä, kunnes se oli livennyt leikeissä kuralammikkoon.

”Asiakastiedot ovat luottamuksellisia. Miksi kysytte?”

”IP-osoitteen palvelimelta levitetään lapsipornoa

Suomeen.”

Naisen silmät vetäytyivät viiruiksi ja hörhelö heilui hermostuneesti. Luoma näki hänen punnitsevan vaihtoehtoja. Menisikö naiselta työpaikka, jos hän kertoisi? Entä mitä hän voittaisi usuttamalla ulkomaalaisen poliisin pornopalvelun ylläpitäjien kimppuun?

Telecom Asia oli Luoman viimeinen johtolanka Thaimaassa. Sen jälkeen tutkimukset jatkuisivat Sorinkadulla.

Naisen oli pakko tietää palvelusta, Luoma päätteli, sillä muuten hän olisi vain kieltäytynyt kohteliaasti. Mikä häntä pidätteli? Saiko nainen siivun Thaimissyn tuotosta vai pelkäsikö hän palvelun suojelijoita? Paikallinen poliisi, parittajat ja pedofiilit näyttivät kaikki olevan kytköksissä. Jokaista askelta piti varoa, ettei osunut omiaan suuremmille varpaille.

Nainen katsoi Luomaa silmiin:

”Autan teitä, mutta älkää kysykö miksi. Älkää myöskään paljastako, mistä saitte tiedon tai olemme molemmat vaarassa.”

Nainen kirjoitti paperille osoitteen ja ojensi sen pöydän toiselle puolelle. Luoma katseli kauniita, käsinkirjoitettuja koukeroita.

”Miten löydän perille?” hän kysyi.

”Ottakaa tuk-tuk ja olkaa varovainen. Yritys on korkeimman tason suojeluksessa.”

Nainen nousi seisomaan ja laittoi kädet yhteen kasvojensa edessä. Tapaaminen oli päättynyt.

Luoma etsiytyi vastaanoton sohvalle. Hän kaivoi reisi-taskusta oopiumiluolasta saamansa käyntikortin ja vertasi sitä naiselta saamaansa osoitteeseen. Koukerot vastasivat toisiaan.

Verotalon iskun tutkinnat jatkuivat Helsingissä. Tampereen poliisilaitoksen Vesa Vahteri istui Supon neuvottelupöydässä ja seurasi katseellaan johtaja Viiriahoa. Mies käveli mietteisään ikkunan ääreen ja tuijotti ulkona avautuvaa harmaata maisemaa.

Vahterin järkeen ei käynyt, miksi tutkinnat eivät edenneet. Oliko vika miehissä vai johtajassa? Veroviraston naapurissa sijaitsevan suuryrityksen valvontakameroissa oli vilahtanut hahmo hetki räjähdysen jälkeen. Kuva oli kuitenkin niin keho, että siinä olisi yhtä hyvin voinut olla Osama bin Laden.

Virtanen vastasi tutkintojen ainoasta edistysaskeleesta. Hänen miehensä olivat paikantaneet, mistä armeijan varastosta iskussa käytetty ase oli anastettu. Vahteri puri huultaan ja katseli katkerana vierestä, kuinka Virtanen varasti show'n.

”Ryöstö oli varkaille liiankin helppo”, mies aloitti.

Vahteri näki mielessään armeijan asevaraston, panssariverkolla aidatun alueen keskellä ei-mitään. Varastolle johtava hiekkatie päättyi teräksisellä munalukolla suljettuun porttiin. Neliönmuotoisen aidan päällä oli infrapunatunnistin ja keskellä vaja. Liikkeentunnistin valvoi kulkijoita.

Virtanen jatkoi:

”Kasarmilta oli varastolle matkaa kymmenen kilometriä. Hälytyksestä kesti parikymmentä minuuttia ennen kuin päivystävä upseeri ja vartijat ehtivät paikalle. Vääriä hälytyksiä tuli niin paljon, ettei kiirettä pidetty eikä poliisia informoitu.”

”Olivatko laitteet rikki vai mikä sai aikaan hälytyksen?”
Viiriaho kysyi.

”Varikset. Vääriä hälytyksiä sattui ympäri vuoden lähes joka viikko, joten varuskunnassa ei hötkyilty. Ryöstäjillä oli hyvin aikaa toimia. Portin munalukko aukesi voimaleikkureilla ja ovi iskettiin säpäleiksi moukarilla. Ase- ja ammuskaappien munalukoista ei myöskään ollut hidasteiksi.”

”Lastenleikkiä siis.”

Virtanen nyökkäsi:

”Miehet heittivät aseet, ammuksot ja räjähteet peräkonttiin ja köröttelivät pois. Alueella ei ole asutusta kolmen kilometrin säteellä eikä kukaan nähnyt autoa. Ei varmaan ole yllätys, että miehet käyttivät hanskoja eikä varastolle jäänyt sormenjälkiä.”

”Mitä kaikkea vietiin?”

”Sitä ei tiedetä tarkkaan. Yksi ase sinne tai tänne on armeijan kirjanpidossa pikkujuttu. Kukaan ei ihmettele tai kysele perään.”

”Ei pidä paikkaansa”, Viiriaho kivahti.

Vahteri terästäytyi. Tunsiko Viiriaho edelleen lukkarinrakkautta armeijaa kohtaan, jossa oli aloittanut uransa? Hän hämmensi keskustelua innostuneena:

”Kun mää olin armeijassa 80-luvun lopulla räjähdysainearaston aidassa oli hirven mentävä aukko, johon kukaan ei kiinnittänyt mitään huomiota. Se tapahtu Hallin ilmavoimien teknillisessä koulussa”, Vahteri tarkensi. ”Onneks ei ollu ydinpommeja, vaikka toisaalta niin suurta paukkuua ei edes Suomen armeija olis varmaankaan pystynyt hukkaamaan.”

”Paskapuhetta”, Viiriaho jyrähti ja katsoi Vahteria murhaavasti. ”Aseista pidetään tarkkaa kirjaa, kadonneita etsitään ja niistä nousee aina iso meteli.”

Kaivelivatko miestä Ilveksen pommiuhkaan turhaan

tuhrautuneet miestyöpäivät, Vahteri mietti ja retkotti tuolissaan kädet niskan takana. Hän olisi etsinyt syypäätä aivan muualta. Hän tuijotti pöydän toisella puolella istuvia kollegoitaan, joilla Supon pesti näytti kahahtaneen hattuun. Olivat alkaneet kuvitella itsestään liikoja eivätkä pystyneet peittämään sitä. Viiriahona Vahteri olisi vaihtanut väkeä. Miehet olivat tutkimuksissa nokitusten eivätkä pelanneet yhteen, keräsivät vain kilpaa irtopisteitä. Koskenniemi oli arrogantti pyrkyri ja tekniikan miehet hiljaisia hissukoita, jotka nyhersivät omiaan.

Porukka olisi pitänyt saada hitsattua yhteen suureksi perheeksi niin kuin Juti olisi sanonut, mutta miehille yksilölliset meriitit olivat kokonaisuutta tärkeämpiä. Se oli lyhytnäköistä ajattelua, sillä kuka erottuisi joukosta ilman muiden apua? Poliisin työ oli tiimityötä.

Vahteri ei luottanut kollegoihinsa. Hänen täytyi keksiä jotain, ottaa ohjat omiin käsiinsä, mutta miten?

Kännykkä soi. Viiriaho avasi linjan ja painoi luurin korvalleen:

”Viiriaho... Missä?... Mielenkiintoista... Lähdemme heti. Loppu.”

Viiriaho sulki kännykän ja reagoi miesten odottaviin katseisiin:

”Hollo ja Virtanen, jääkää tänne. Muut taakse poistu.”

Huone tyhjentyi, mutta Vahteri vetkutteli. Hän halusi kuulla, mistä oli kyse. Pian hän kuitenkin tunsii Viiriahon huuhkankatseen niskassaan ja poistui vastahakoisesti. Kun Viiriaho väänsi oven perässä lukkoon, Vahteri kopisteli käytävässä eteenpäin, mutta palasi sitten varpaisillaan takaisin ovelle. Hän painoi korvansa kiinni ja kuuli, miten Viiriaho päivitteli:

”Tapettejako se hämäläispoliisi oikein ihasteli kun ei meinannut lähteä kulumallakaan. Miehen täytyy olla

latvastaan laho tai sitten nero, mutta asiaan. Orivedentien tuntumasta on löydetty palanut auto, todennäköisesti tuhopoltto. Ajankohta täsmää iskuun. Lähdetään heti paikan päälle.”

Vahterille tuli kiire poistua oven takaa. Hän riensi autotalliin, odotti, että Viiriaho, Virtanen ja Hollo astuivat virka-autoon ja starttasi.

Vahteri pysytteli koko matkan Helsingistä Tampereelle säällisen matkan päässä, jotta kohteet eivät huomaisi varjostusta. Orivedentiellä hän alkoi kärkkyä erkanevaa tienhaaraa. Kun musta virka-auto kääntyi, Vahteri tunnisti vanhalle hiekkakuopalle menevän polun. Hän kääntyi perässä, mutta pysäköi autonsa kauemmaksi pusikkoon ja taittoi loppumatkan jalan.

Vahteri seurasi pusikosta, kuinka Viiriaho tepasteli määrällä kenturalla ja irvisteli. Hiekka hiersi rikkinäisissä sukissa, Vahteri arvasi ja viisasteli mielessään: Scholleista ei ollut ulkokäyttöön.

Näyteasiantuntija Hollo napsi valokuvia hiiltyneestä Corollan hylystä:

”Saamari ettei tätä voitu löytää aikaisemmin. Sade on huuhdellut sen, mitä tuli ei saanut tuhottua.” Hän nosti auton takakontista bensakanisterin jäänteet ja luetteli: ”Auto on poltettu ja sytyttämiseen käytetty bensiiniä. Etupenkin sulaneet kenkärajat viittaavat siihen, että tekijöitä oli yksi eikä hän halunnut jättää todisteita jälkeensä.”

”Hyvin suunniteltu juttu”, Viiriaho myhäili. ”Tekijä ei tuntenut tarvetta paljastaa itseään tai motiiviaan.”

Asetutkija Virtanen kaivoi takapenkiltä tyhjäksi ammutun, metallisen putken ja näytti:

”Hukassa on yksi ase vähemmän, tosin loppuun käytetty ja kärvähtänyt.”

Vahteri hipsi takaisin autolleen ja päätti tehdä entrénsa. Hän käynnisti auton ja ohjasi sen kohti hiekkakuoppaa. Hän näki Viiriahon kummastelevan maisemaan ilmaantunutta poliisiautoa ja siristelevän silmiään. Vahteri kurvasi sora pölyten miehen viereen ja kampesi ikkunan auki:

”Löytyykö jotain? Olin Orituvalla munkkikahveella kun huomasin, että ajoitte ohi. Aattelin tulla katsomaan, josko tarvittaisiin paikallistuntemusta. Vartuin nääs näillä kulmilla.”

Viiriaho riuhtaisi auton oven auki ja repi Vahterin ratis-ta. Hän käänsi miehen ympäri, painoi konepeltiä vasten, repäisi tämän vyötäröltä käsiraudat ja liitti kädet selän taakse.

”Sotkit juuri pakoauton renkaanjaljet törttöilylläsi.”

Viiriaho kaivoi aseensa kainalokotelostaan, viritti, poisti varmistimen ja painoi piipun Vahterin niskaan:

”Kerro yksikin syy, miksi en ampuisi.”

Vahteri näki, kuinka Virtanen ja Hollo elehtivät etusor-millaan kuin olisivat vetäneet liipaisimesta. Hikikarpalot vierivät otsalle, kun Vahteri mietti: taisteliko Viiriaho väki-valloin koukistuvaa sormeaan vastaan?

Kun Vahteri palasi pelästyneenä poliisiasemalle, pomo oli vastassa ja viittilöi ovelta:

”Paas poiketen mun huoneessa. Heti.”

Vahteri oikoi virkapukuaan. Pomo näytti kireältä.

”Mikä hätänä?”

”Sun touhut on menneet vähän liian pitkälle.”

Vahteri hämmästyi. Järvinen ei ollut aikaisemmin kyseenalaistanut hänen toimiaan. Parin pienen hyllytyksen takana olivat olleet muut. Järvinen oli halunnut pitää valit-tajat tyytyväisinä, ettei tulisi suurempaa suukopua. Oliko Viiriaho soittanut ja valittanut?

”Mitä sää horiset?”

Järvinen kurotti pöydältään tulostetta ja kaivoi rintataskusta lukulasit:

”Susta on sadellut valituksia enemmän kuin yhteiskuntajärjestys sallii. Haluatko kuulla koko listan vai riittääkö kymmenen parasta? Kärjessä on Supon Viiriaho. Se epäilee sun järjestäneen Ilveksen pommiuhan ja tuhonneen tahallaan Oriveden todisteet.”

”Äijä on seonnu. Soitikko jo Pitkänniemeen, että noukkivat sen?”

”Joku on seonnut, mutta ei Viiriaho. Sä olet laittanut itsesi kunnolla kuseen. Pommiuhasta on käynnissä sisäinen tutkinta ja kaikki viittaa suhun.”

Vahteri nojasi Järvisen työpöydän ylle:

”Mikä tutkinta? Kuka sellasen on alottanu?”

”Mä en voi paljastaa yksityiskohtia, niiden aika on myöhemmin. Sun on paras mennä toistaiseksi hyllylle.”

”Mikä salajuoni tässä on takana?”

”Koska sä olet viranhaltija, sua ei voi irtisanoa ennen kuin tutkinta on valmistunut. Mutta jos käy ilmi, että sä olet tehnyt mitään väärää, tilanne on toinen.”

Vahteri kävi Järviseen kiinni, mutta mies istui tuolissaan kuin hukuttautunut järvenpohjassa:

”Anna olla. Sulla on jo tarpeeksi syntejä ilman yhtä uutta pahoinpitelyäkin.”

”Saatanan juudas. Mä olen pitäny sun puolta ja peitelly sun jälkiä. Jos sä petät mut, mä vasikoin susta ja sun sihteeristä sun vaimolles.”

Järvinen murahti:

”Ystävä hyvä, sä olet vähän myöhässä. Vaimo ehti ensin ja ero on vireillä. Odotellaan parhaillaan harkinta-ajan päättymistä.”

Vahteri tarttui raivopäissään vieressään olevaan tuoliin ja paiskasi sen lattiaan. Muoviosat murtuivat, jalka irtosi istuimesta.

Luoma ajeli kolmipyöräisellä mopotaksilla ympäri Bangkokia. Hän oli matkalla Telecom Asiasta samaansa osoitteeseen, jossa Thaimissyn päämajan oli määrä sijaita. Vuokrakieseissä oli somat punapäällysteiset penkit ja avoimissa ikkunoissa roikkuivat hapsuverhot. Luoma ei kuitenkaan ollut sunnuntaiajelulla. Hän työnsi pään ulos ja kysyi kusilta, saavuttaisiinko perille vielä saman päivän aikana.

”Yes, yes”, kuski hymyili.

Olisi pitänyt tajuta, että mies ei osaa lukea, Luoma kirosi, vaikka tämä olikin nyökkinyt kuin keinuhevonen osoitelapun nähtyään. Kun tuk-tuk juuttui liikennevaloihin, Luoma nousi kärryiltä:

”Parempaa onnea seuraavan asiakkaan kanssa.”

Kuski pui nyrkkiään. Luoman viesti ei auennut, sillä turistit maksoivat mielellään turhista kiertoajeluista. Hän muisti, kuinka lentokoneen eläkeläisrouva oli kuvaillut tohkeissaan edellisellä matkalla samaansa spetsziaali zaittshiinghia:

”Niin ystävällinen mies. Ajelutti ympäri kaupunkia ilman lisämaksua. Voi niitä palatseja ja puistoja. Tuskin matkatoimistojen bussit edes kulkivat niillä kulmilla. Kadut olivat niin kapeita, ettei mopotaksia leveämmällä ajoneuvolla olisi edes mahtunut. Kyllä se on sattuman ja paikallisten avulla, kun ne parhaat paikat löytyvät.”

Niinpä niin, Luoma tuumi ja asteli lähimpään kauppaan kysymään suuntaa. Jos temppeleli olisi riittävän lähellä, hän pääsisi nopeammin perille omin jaloin. Ne tottelivat käskytystä ja vielä kummallakin kotimaisella.

Parin korttelin jälkeen Luoma tajusi löytäneensä perille. Hän tunnisti kuusikerroksisen, tulipalosta mustuneen varastorakennuksen, jonne rautakenkäinen mies oli hänet tuonut.

Luoma nousi raput ylös neljänteen kerrokseen, mutta painava rautaovi ei liikahtanutkaan. Hän laski kolmanteen kerrokseen, jonka oven oli nähnyt retkottavan auki. Suuresta hallista avautui ovia tyhjiin toimistohuoneisiin. Ikkunat olivat säpäleinä ja aurinko tunki sisään ristikoista.

Luoma käveli huoneesta toiseen. Hän hämmästyi nähdessään hallin kulmassa pienen, sisustetun huoneen. Keskellä lattiaa oli puinen, siro kirjoituspöytä ja pöydällä kynäteline.

Hän jatkoi hallin perälle ja etsi ovea yläkertaan, kun huomasi päätyoven, nykäisi kahvasta ja kavahti.

Rotat säntäsivät ulos komerosta. Luoma haistoi mädän ja huomasi komeron lattialla lojuvan mustan möykyn. Hapot tunkivat kurkkuun. Ruumis oli puoliksi syöty, luut töröttivät lihamöykkyjen keskeltä.

Luoma paiskasi komeron oven kiinni ja harppoi ulos puhtaampaan, pakokaasuiseen ilmaan. Hän veti syvään henkeä ja katsoi huojentuneena talon ohi virtaavaa liikennettä, pyöriä väisteleviä koiria ja tuk-tuk -kuskeja, jotka pysähtyivät heittämään vettä seinänviereen. Hän ei ymmärtänyt itseään. Oliko siirto pehmentänyt niin, ettei hän enää kestänyt katsoa kuolemaa?

Luoma päätti odottaa temppelein ovien aukeamista kadulla, mutta totesi sen pian mahdottomaksi. Valkoinen mies herätti kaupustelijoissa turhia toiveita.

”Tuk-tuk, sir?”

”Wanna have fun, sir?”

”Motorbike, sir?”

”Sir, cheap girls, cheap marihuana, cheap everything?”

Viidessä minuutissa parikymmentä kuskia oli lähestynyt Luomaa. Huomio oli siinä määrin kiusallista, että Luoma pakeni läheiseen, rähjäiseen kiinalaisravintolaan. Tarjoilija ei osannut englantia. Luoma katsoi, mitä naapuripöydissä syötiin ja osoitti sormellaan keittokulhoa. Ruokaa odotellessaan hän ryysti pöytään kannetusta, höyryävästä muovimukista vettä, kunnes näki naapurien käyttävän samaa sömäuikkejensä puhdistamiseen. Se oli tiskivettä.

Vatsassa möyrysi ikävästi, mutta Luoma selitti vaivan psykosomaattiseksi. Hän vetelehti ravintolassa, kunnes hämärä laskeutui kaupunkiin, nousi sitten varastorakennuksen neljänteen kerrokseen ja kokeili temppelein ovea. Se oli auki.

Luoma näki alttarilla munkin, joka sytytti kynttilöitä. Kaikki oli kuten edellisellä kerralla. Patsaat, suitsukkeet, alastoman kruunupäisen tytön kuva. Hänen muistikuvansa eivät olleet pelkkiä oopiumihöyryjä.

Luoma oli kärsimätön. Yksinäinen, heiveröinen munkki ei mahtaisi hänelle mitään. Hän hiipi miehen taakse ja vangitsi niskalenkkiin:

”Shhh, hiljaa. Lukitkaa ovet”, hän kuiskasi miehelle.

Munkki hieraisi otteesta päästyään kaulaansa ja katseli vangitsijaansa. Silmät paljastivat, että hän tunnisti Luoman.

”Sallitteko?” munkki kysyi ja kumarsi avaimet kädessään. Kun ovet oli salvattu, Luoma kysyi:

”Mitä täällä palvotaan? Kenelle temppeli kuuluu?”

”Buddhaa. Temppeli kuuluu hänen sanghalleen, seurakunnalle.”

”Minkä takia alttarilla on alastoman tytön kuva?”

”Tunnetteko uskontoamme?”

Luoma pudisti päätään.

”Me hallitsemme universumin maagisia energioita, jotka antavat meille erityisiä kykyjä. Jotkut meistä pystyvät

kävelemään seinien läpi, toiset muuttumaan näkymättö-
miksi. Me emme tarvitse lääkkeitä, sillä meistä tulee ajan
myötä fyysisesti kuolemattomia. Tehtävämme on pelastaa
ihmiskunta tuholta ja nämä nuoret tytöt mahdollistavat
mission.”

Luoma kaivoi tulosteen Thaimissyn verkkosivuista:

”Kuulin, että temppelellä ylläpitäisi tätä palvelua.”

Munkki sormeli paperia ja nyökkäsi:

”Kyllä, se on yksi meidän palveluistamme.”

Luoma hämmästyi. Hän oli ravannut ympäri maailmaa
salaviihkaisten johtolankojen perässä ja nyt munkki myönsi
auliisti, että Thaimissy oli heidän.

”Mitä? Miten se on mahdollista?”

”Temppelellämme on oikeus harjoittaa liiketoimintaa.”

”Toimialasta riippumatta?”

”Toiset temppelellit myyvät hierontaa, toisissa kaupataan
onnenamuletteja, toiset...”

”Myyvät lapsipornoa?”

”Me tarjoamme sitä, mistä asiakkaat maksavat.”

Ymmärrys hiipi Luoman mieleen. Sisäasiainministeri-
ön prenikkamies oli tiennyt kultista, mutta hänellä ei ollut
valtuuksia tai halua puuttua toimintaan. Ehkä mies suojeli
kulttia tai kuului itse siihen, Luoma mietti, mutta jokin ei
täsmännyt. Jos mies kuului pervolahkoon, miksi hän olisi
laittanut Luoman perään etsivän ja ohjannut temppeleihin?
Kultin tukijoiden oli oltava toisaalla. Kenties he olivat mie-
hen poliittisia vastustajia tai jonkun maan suuren puolueen
edustajia. Se olisi selittänyt kultin vahvan aseman.

”Miten temppelellä sallii lasten hyväksikäytön?”

”Ketä käytetään hyväksi?” munkki rypisti otsaansa. ”Ty-
töt tulevat vapaaehtoisesti temppeleihin. Heistä tulee pyhi-
myksiä, Boddhisattvoja.”

”Entä ruumis tuolla alakerran kaapissa?”

”Erittäin valitettavaa. Eräs asiakkaamme ei pystynyt hilitsemään itseään.”

Munkki vilkaisi seinäkelloa:

”Jos sallitte, poistuisin. Minua kaivataan toisaalla, mikä saattaa tietää teille ikävyyksiä.”

Luoma katsoi miestä, jonka kasvot näyttivät niin rehellisiltä kuin lapsikauppiaan vain saattoivat.

”Vielä yksi kysymys. Mikä minun roolini on? Miksi kiristitte minua?”

Munkki katsoi Luoman kalpeita kasvoja:

”Kiristettäviä kiristetään, koska he sallivat sen.”

”Kuka lähetti nimettömät kirjeet? Kuka RIP on?”

”Kaikki mitä teemme, tapahtuu omasta vapaasta tahdostamme. Voimme löytää vastaukset vain itsestämme.”

Luoma hätkähti, kun tuttu soittoääni keskeytti. Munkki kaivoi kaapunsa laskoksista hopeanharmaan älypuhelimien ja vastasi. Mies kuunteli hetken ja ojensi kännykän Luomalle:

”Teille on puhelu.”

Luoma otti edellisellä tempelikäynnillä kadonneen kännykkänsä hämmentyneenä vastaan. Soittaja oli Katri.

”Kyllä rakas, minä täällä... kaikki hyvin. Entä siellä?... Nyt on vähän huono hetki... Soitan myöhemmin... heihei.”

Munkki hymyili kuin olisi ymmärtänyt keskustelun. ”Saatte pitää puhelimenne”, hän ilmoitti ja kumarsi.

Luoma hätäntyi huomattessaan miehen tekevän lähtöä:

”En edelleenkään ymmärrä. Kuka RIP on?”

”Te etsitte syytä ulkoa, mutta luotte itse oman kohtalonne. Sallitteko?”

Munkki kolisteli avainnippuaan, avasi ovet ja katosi hämäärään. Käytävältä alkoi kuulua matalaa hyminää.

Mädän ruumiin löyhkä palasi Luoman nenään ja iho

nousi kananlihalle. Äkkiä pois, mielessä välähti, kun hapot
syöksyivät kurkkuun, mutta samassa oli jo kumarruttava.
Luoma oksensi marmorilattialle.

Pietarissa Irinan pitkät sääret vilahtelivat ruudullisen kankaan alta kuin pöytäliinan laskoksista. Hän heitti päälle mustan, turkoosikuvioisen villatakin ja katsoi itseään peilistä. Pyykkihuoneesta lainatut naapurin babushkan vaatteet välttivät. Hän suunnitteli pakoa.

Babushkan käsivarrella keikkuva, ruskea nahkakäsilauku puuttui. Irina nosti keittiön lattialta muovikassin ja sujautti sinne ulkoisen kiintolevyn, jossa oli kaikki Renvallia ja takaporttia koskevat tiedot. Kännykkänsä hän pudotti vessanpönttöön. Sen signaalin avulla häntä ei jäljitettäisi.

Nainen kietaisi päähänsä punaisen, kukkakuvioisen huivin, kumartui köyryyn ja tapaili peilin edessä babushkan laahustavaa askelta keppi toisessa, kassi toisessa kädessä.

Sydän jyskytti. Olisi käveltävä hitaasti, piinallisen hitaasti vainoojan ohi, sillä babushka ei ollut vetreä. Vanha nainen raahusti muutaman kymmenen askelta, oikaisi selkäänsä kylkeä pidellen ja huilasi. Turvallisuuspalvelun mies oli nähnyt mummon kauppareissuillaan ja huomaisi, jos jotain olisi muuttunut.

Mitä jos oikea babushka tulisi vastaan tai lähtisi perässä ulos, Irina puntaroi. Hän torjui ajatuksen, sillä enää ei voinut aikailla. Hän painoi oven kiinni ja sujautti naapurin kynnyksen alta tuhat ruplaa, joilla mummo saisi hankittua uudet vaatteet kuivaushuoneesta anastettujen tilalle.

Oli myöhäinen aamupäivä eikä käytävässä ollut liikennettä. Irina muisti, että babushka ontui aavistuksen oikeaa jalkaansa, mikä sai hänet keinumaan. Hän haki mummon raskasta askelta ja vetäytyi valepukunsa suojaan.

Matka eteni tuskallisen hitaasti. Kun Irina pääsi ulkovesta, hän tiesi katsetta nostamatta, että vartija seurasi kulua tien toiselta puolelta.

Asfaltti oli repeillyt ja kupruillut, raudat pistivät esiin. Irina muisti, miten hän oli lapsena kaatunut polkupyörällä roudan paljastamaan ansaan, pudonnut pyörän selästä ja joutunut sairaalaan. Hän oli herännyt yöllä yksin valkoisten seinien saartamana ja huutanut pelosta: ”Muumio.” Viereisessä sängyssä oli maannut poika valkoisissa kääreissä.

Aika oli kulunut hitaasti. Irina oli kaihonnut mukaan poikien leikkeihin läheiselle urheilukentälle. Hän halusi juosta nahkapallon perässä, hyppiä, potkia ja huutaa, mutta sai sairaanhoitajalta kirjan käteensä. Siinä oli muotoja, jotka alkoivat vähitellen elää ja muuttua numeroiksi. Kirja vilisi ykkösiä, viitosisia, kuutosia, ykkösiä, nolliä, kakkosia. Niistä avautui logiikka, joka huimasi. Irina oli tuntenut olevansa mitätön hiukkanen maailmankaikkeuden äärettömyydessä, jota matematiikka auttoi mallintamaan ja ymmärtämään.

Nolla, yksi, kaksi, kolme. Irina keskittyi askeliinsa, rytmiiin ja kehon liikkeisiin. Nolla, yksi, kaksi, kolme. Nolla, yksi, kaksi, kolme. Hän painotti vasenta puolta, käväisi kevyesti oikealla jalalla, antoi ruumiinsa keinua. Mitä vähemmän hän ajatteli, sitä lyhyemmältä matka tuntuisi. Jokainen askel johti eteenpäin.

Hän kuuli takaansa huutoja. Oliko joku taas pysäköinyt keskelle tietä? Miesääni syyti solvauksia, auton torvi tööttäsi. Häly vei huomion pois babushkasta. Hän oli yksi miljoonista, harmaata massaa, merkityksetön. Venäjällä miehet kuolivat ennen keski-ikää vodkaan, mutta harvahampaiset babushkat hymyilivät ja raahustivat yksinään eteenpäin virttyneissä vaatteissaan.

Irina lähestyi isoa tietä, jonka ihmisvirtaan hän sulautuisi. Hän tunsi itsensä yksinäisemmäksi kuin koskaan,

babushkaksi, jonka piironginpäällisiä täyttivät valokuvat kuolleista tädeistä, sedistä, serkuista, aviomiehestä, lapsista. Odottaisiko maailma häntä vai imaisisiko se mitättömän hiukkasensa takaisin maailmankaikkeuden äärettömään entropiaan?

”Isi!”

Luoma kaappasi työt syliinsä ja pyöri ympäri. Lapset hihkuivat.

”Mitä me saadaan tuliaisiksi?” Miina kysyi. Esikoinen oli käynyt vaativaksi.

Luoma laski työt maahan ja kaivoi laukusta suklaalevyn. Lahjukset olivat muistuneet mieleen vasta lentokoneessa, jonka valikoima oli ollut yhtä yllättävä kuin työmaaruokalan.

Katri ei kysellyt matkasta. Tuskin sitä edes kiinnosti, Luoma arveli, sillä sen koko elämä oli kotona. Appivanhemmat sentään utelivat säistä.

Luoma lusikoi makaronilaatikon loppuja uunivuoasta ja mukelsi suu täynnä:

”Saunahan se on, kuumempi ja kosteampi kuin Kanaria.”

”Jokos ne Verotalon terroristit saadaan pian kiinni? Ählämeitä juoksee maa mustanaan niin että verorahoista ei riitä eläkkeisiin ja sitten ne räjäyttävät vielä lähtiessään kaiken ilmaan kuin sakemannit Lapissa”, appiukko kiivaili.

”Tutkinta on kesken. Mä en voi puhua asiasta, mutta olkaa turvallisella mielellä. Ei ne tänne Ähtäriin tule”, Luoma rauhoitteli ja mietti mitä kohtalon ironiaa oli istua terroristina appivanhempien ruokapöydässä.

Anoppi pakkasi matkalle mukaan tuoreita pullia, jotka Luoma napsi ajaessa. Temppeливierailun jälkeen temppeivilut vatsa tuntui rauhoittuvan kertalaakista. Luoma syytti vaivoistaan rähjäisen kiinalaisravintolan tiskivettä, jota oli epähuomiossa juonut odottaessaan temppeilin ovien

aukeamista.

Katri höpötti jotain, mutta Luoma tyytyi nyökkäilemään ja murahtelemaan. Hän alkoi ihmetellä vasta, kun vieressä hiljeni äkisti.

”Sori, sanoitko sä jotain? Mä en kuullu, kun tytöt huu-
taa.”

Katri katsoi pois:

”Sä et koskaan kuuntele.”

Luomaa ärsytti. Hän oli tullut väsyneenä pitkältä lennolta, lähtenyt heti hakemaan perhettä kotiin ja vaimo vain valitti. Oliko hän käskenyt kälättämään? Murheita oli tarpeeksi omastakin takaa. Thaimissyn tekijät olivat löytyneet, mutta missä oli RIP? Luoma sulki korvat ja vajosi miettei-
siinsä.

Hän uskoi saaneensa matkan aikana selville niin paljon kuin farangina oli mahdollista. Salatempelin munkki oli ollut puhelias, ehkä liiankin, hän mietti ja sormeili leukaan-
sa. Munkilla ei kuitenkaan ollut mitään pelättävää, Luoma arvioi ja karkotti salaliittoteoriat mielestään. Tempeli oli valtion suojeluksessa ja sai tehdä porno- ja pedofiilibisneksiään rauhassa.

Thaimaassa elettiin oman oikeuskäsityksen mukaan. Maa oli eristäytynyt kuin näkymättömän muurin taakse. Ulkomaalainen saattoi ylittää rajan hetkellisesti, kahden kehon siunauksessa, mutta maahan jääneet miehet pysyivät naimakaupoistakin huolimatta muukalaisina. He elättivät perheensä ilman sen jäsenyyttä.

Luoma hätkähti. Oliko hänkin perheelleen vain elättäjä? Katri oli ominut lapset Teneriffan onnettomuuden jälkeen, kun ei enää luottanut häneen. Luoma oli tehnyt parhaansa, esittänyt hyvää perheenisää, varannut aikaa ja jakanut huomiota, mutta oli lopulta antanut periksi ja keskittynyt työhönsä. Katri oli torjunut hänet ja tuntunut olevan

tyytyväinen siihen, että hän kantoi kotiin rahaa ja oli poissa jaloista. Nyt sekään ei enää riittänyt, Luoma ihmetteli. Hän ei ymmärtänyt, mitä vielä olisi pitänyt tehdä.

Hän vilkaisi Katria, joka tuijotti suu tiukkana viivana moottoritien varren kalliolouhoksia. He rakastelivat harvoin. Katrin halut olivat kadonneet keskenmenon myötä, kun kolmatta lasta ei ollut kuulunut. Vaimo ei pitänyt pelkkää seksiä mielekkäänä. Jos hän oli pelkkä farang, muukalainen perheessään, hänen kukkaronsa oli säälistävän pieni. Niin pieni, ettei sen takia kannattanut antautua, Luoma huokasi.

Thaimaalaisen munkin sanat muistuiivat mieleen:

”Kaikki mitä teemme, tapahtuu omasta vapaasta tahdostamme. Voimme löytää vastaukset vain itsestämme.”

Luoman sisällä kiehahti. Miksi syyttävä sormi oli käännetty koko ajan häneen? Katri moitti ja kiukutteli, pomo hönki niskaan, RIP kiristi ja munkkikin oli vain rienannut. Hänhän se tässä oli uhri. Hän teki töitä perheen parhaaksi, mutta ajautui vain etäämmälle. Sitten nimettömät kirjeet vaaransivat kaiken eikä hän edes tiennyt, mikä kiristäjän motiivi oli. Luoma tunsu itsensä kaltoin kohdelluksi, vanhaksi puruluuksi, joka oli heitetty syrjään kun siitä oli maku hävinnyt.

Kotiin päästyä Luoman laittoi saunan päälle, pukeutui verkkareihin ja lähti pururadalle. Ajatukset takkusivat ja sitä RIP varmasti halusikin: työntää jyrkänteen reunalle. Oli toimittava. Niin kauan kuin hän jahkailisi, RIP ei paljastuisi. Mies saisi jatkaa kiristystään, joko hänen tai jonkun toisen uhrin kimpussa.

Luoma havahtui. Jos RIP halusi ajaa hänet jyrkänteen reunalle, mitä mies odotti hänen tekevän? Hyppäävän alas vai jäävän seisomaan ja vastustelemaan? Vai kävelemään pois niin kuin mitään ei olisi tapahtunut?

Luoma häkeltyi. Hänestä tuntui kuin hän olisi nähty vaihtoehdot ensimmäistä kertaa. Kun hän oli saanut RIP:ltä tehtävän, hän ei ollut kyseenalaistanut sitä vaan toiminut, syöksynyt päätä pahkaa hänelle rakennettuun ansaan. Mitä olisi tapahtunut, jos hän olisi kieltäytynyt tai ollut välittämättä? Oliko munkki sittenkin oikeassa? Ehkä vastaus todella oli lähempänä kuin hän uskoikaan, Luoma pohti, mutta ajatus karkasi ja jäljelle jäi pään täydeltä tyhjää.

Luoma tiesi pelkäävänsä eniten sitä, että RIP:n kuvat paljastuisivat, mutta miksi? Mitä pelättävää hänellä oli, jos hän kerran ei ollut tehnyt mitään? Pelkäsikö hän, että oli sittenkin tehnyt jotain mitä ei muistanut vai epäilikö hän saavansa kantaa syyttömänä häpeän ja rangaistuksen taakkaa? Aalto muistui Luoman mieleen. Hän uskoi kahdeksan vuotta kiven sisässä istuneen ystävänsä syyttömyyteen. Oikeuslaitos oli tyrinyt eikä mikään taannut, etteikö sama voisi toistua. Alistuisiko hänkin uhriksi, Luoma mietti, ja pudisti päätään. Todisteet oli tuhottava ja oikeus otettava omiin käsiin.

Tietotekniikkaosaston Forsblom oli jo saattanut nuuskia sähköpostia hänen kyselyidensä uteloittamana, mutta jos mies olikin löytänyt kuvat, mitä iloa hänelle olisi Luoman narauttamisesta? Forsblom ei suoranaisesti pitänyt Luomasta, mutta ei vihannutkaan. Vai haluaisiko Forsblom osoittaa hänen avullaan, että nettisensuuri oli kuolleena syntynyt idea? Jos mies vuotaisi Luoman lapsipornokuvat julkisuuteen, media leimaisi suodattajat rikollisiksi. Otsikoissa reviteltäisiin: ”Poliisi surffasi lapsipornosivuilla veronmaksajien rahoilla.” Tai ehkä jopa: ”Tamperepoliisi veti pedofilirinkiä.”

Kuvat olivat poliisin sähköpostipalvelimen väliaikais-tiedostoissa ja ne olivat saattaneet päätyä kenen tahansa

ylläpitäjän käsiin. Miten Luoma voisi todistaa, että ne olivat väärennöksiä? Hän kiihdytti ja halusi juosta niin kovaa, että yrjö lentäisi.

Kymmenen minuuttia riitti, mutta lähetys tuli väärästä päästä. Luoma kytki verkkarit kintussa pusikossa ja kaivoi taskujaan, turhaan. Miten hän selittäisi kuvat Katrille, hän mietti riipiessään lehtiä ja sammalta maasta. Näyttäisikö hän niitä ja naurahtaisi:

”Katos minkälaisia kuvia joku on väkätelly mun ja jätkien Thaimaan-reissusta.”

Hän pyyhki takapuolensa, veti verkkarit vyötäisille ja jatkoi juoksuaan. Hän pelkäsi Katrin reaktiota eikä halunnut eroa. Miina ja Emilia tuomittaisiin erossa Katrille, sillä miten hän pystyisi osoittamaan pärjäävänsä yksinhuoltajana epäsäännöllisessä työssä? Lapset viettäisivät isällään ehkä joka kolmannen viikonlopun ja palaisivat ikävöiden takaisin äidin luo. Palkkakaan ei riittäisi elatusapuihin.

Luomaa riipaisi. Eihän hän edes osannut olla ilman naista, ei ollut koskaan osannut. Hän oli alkanut seurustella ensimmäisen kerran 15-vuotiaana eikä muistanut nukkuneensa öitään yksin kuin satunnaisilla työ- ja lomamatkoilla. Jossain syvällä hän koki myös välittävänsä Katrista ja toivoi, että yhteinen aika olisi sopuisampaa. Hän muisti mökkiviikonlopun ennen Thaimaan-matkaa, saunan terassin ja kiihkon, joka oli herättänyt kaipuun menneeseen.

Aalto oli koirien kanssa lenkillä Tampereella, Hervannan metsässä. Urho ja Paavo tassuttelivat rauhallisesti edellä. Ne nuuhkivat ja lorottelivat kiviin ja puunrunkoihin. Kusi-postia, Aalto tiesi. ”Komea uros etsii kiimaista narttua tosi-tarkoituksella” tai ”Pysy poissa reviiriltäni, jäpikkä”.

Yhtäkkiä Urho lähti viipottamaan metsikköön häntä pystyssä. Jänis, Aalto arveli, sillä niitä hyppeli runsaasti Särkijärven maastossa. Hän vihelsi koiraan takaisin.

”Anna töpöhännän olla.”

Urho pysähtyi ja jäi tuijottamaan metsään. Se inisi ja nosteli tassujaan hermostuneesti.

Mikä siellä on, Aalto ihmetteli ja vislasi uudelleen. Puolukanvarvut tallaantuivat, kun koira loikkasi nenänsä ohjaamana tiheän puskan juurelle.

Aalto rämpi perässä. Hän työnsi oksat sivuun ja näki maassa ruumiin. Wellu, Aalto tunnisti, kuriiri joka oli toimitannut Luomalle Corollan iskua varten. Kuka oli halunnut päästä miehestä eroon?

Wellun pitkä tukka oli sotkeutunut risuihin ja lehtiin, tatuoinnit tahraantuneet vereen. Vaaleanharmaissa silmissä oli kauhua, joka näytti mäntyjen varjostamassa auringonvalossa liioitellulta. Aallon teki mieli sulkea miehen silmät ja antaa niiden levätä. Hän muisti kuitenkin harmaan, veren tahrinan pikepaidan, ympärille kerääntyneet ihmiset, puukon ja naisen, jonka vatsa pömpötti löysän mekon alla. Ei-vielä-syntynyt, elävä ja kuollut, kaikki samaa jatkumoa.

Aalto nousi ylös ja katsoi vainajaa anteeksipyytävästi. Hän ei voinut suorittaa viimeistä palvelusta, sillä se

ikuistaisi hänen sormenjälkensä silmäluomiin kuten vuosia
aiemmin Nekalassa. Oli soitettava vahterit paikalle.

Myöhemmin samana päivänä töistään hyllytetty Vesa Vahteri avasi kotiovensa Kaukajärvellä. Kollegoita, hän riemastui, kun näki kynnyksellä virkapukuiset miehet. Pääsisikö hän takaisin töihin?

Vahteri oli ollut hyllytyksensä jälkeen pois tolaltaan. Hän oli ryypännyt ja rymynnyt marttyyrina kaupungilla. Viikon itsesäälän lääkinnän jälkeen vaimo oli yrittänyt viki-tellä häntä terapiaan. Vahteri ei kuitenkaan halunnut, joten vaimo oli varannut ajan itselleen. Asia oli jäänyt askarruttamaan Vahteria ja hän oli kysellyt vaimolta kannipäissään:

”Telepatiaako sä sieltä mulle haet?”

Vaimo oli pidätellyt itkua:

”Sä tarvitset apua.”

”Miks? Ei mussa mitään vikaa ole.”

”Kun työt loppui, susta tuli jotenkin... erilainen. Mä en tiedä, mitä mun pitäis ajatella.”

”Ehkä olis sitten parempi lakata ajattelemasta”, Vahteri uhitteli ja kaatoi kirkasta suoraan pullon suusta kurkkuun.

”Sä et edes halua ymmärtää”, vaimo sanoi ja murtui.

Vahteri hätääntyi. Vaimo itki harvoin, se oli hymyilevä ja iloinen poikatyttö ja juuri sellaisena Vahteri sitä rakasti, rakasti sisimpäänsä myöten. Hän tunsu omantuntonsa pistelevän, sulki hennon vartalon syliinsä ja kuiskutti korvaan:

”Mene sä vaan, jos susta siltä tuntuu, mutta se ei oo mun juttu. Mun tarttee vaan päästä takas töihin. Anna anteeks rakas, mä oon idiootti, mutta mä rakastan sua.”

Vaimo oli käynyt terapiassa ja palannut kourassaan purkki rauhoittavia. Se oli tallettanut ne keittiön ylimmälle

hyllylle eikä kallonkutistuksesta ollut sen koommin puhuttu.

Vahteri ohjasi kollegat olohuoneeseen ja siivosi tormakkaana sohvalta poikien autoja ja traktoreita:

”Saisko olla kahveeta? Keitin juuri tuoretta pari tuntia sitten.”

Kollegat kieltäytyivät kohteliaasti. Toinen miehistä nyökkäsi Vahterin vierelle ilmaantuneisiin kaksospoikiin ja sanoi:

”Tarttis puhua sun kanssa kahdestaan.”

”Mikä ny on?”

Pojat nykivät isää hihasta:

”Ketä noi sedät on? Koska äiti tulee?”

Vahteri otti poikia kädestä ja vei heidät makuuhuoneeseen:

”Katsokaas tästä vähän Pocahontasia pojat. Isillä on aikuisten asioita.”

Kun hän palasi, toinen kollegoista aloitti:

”Meillä on ikäviä uutisia. Tultiin pidättään sut.”

”Tä? Mitä on tapahtunu?”

”Sua epäillään murhasta. Enempää ei ole lupa tässä vaiheessa kertoa.”

”Mitä? Kenen murhasta?”

”Kuka vois katsoa lapsia?”

”Vaimo on kaupassa ja tulee kohta, mutta kertokaas ny vähän. Mää en ymmärrä. Tietääks Järvinen?”

Miehet nyökkäsivät. He olivat liikkeellä Järvisen käskystä.

Vaimo kolisteli eteisessä ja jähmettyi huomattessaan poliisit:

”Onko jotain tapahtunu? Missä pojat on?”

Kollegat siirtyivät hienotunteisesti keittiöön, kun Vahteri tarttui vaimoan kädestä ja johdatti olohuoneeseen:

”Pojat leikkii huoneessaan, niillä ei ole mitään hätää. Meiän täytyy ny kulta vähän jutella.”

Vaimo purskahti itkuun ja Vahteri katseli voimattomana vierestä. Oliko se aavistanut, että jotain paha tapahtuisi, kun se oli alkanut puhua terapiasta? Se oli ollut epäilyjensä kanssa yksin ja saanut lekuriltakin pelkkiä pillereitä, Vahteri harmitteli.

”Äläs nyt, asioilla on taipumus järjestyä. Mä lähden kamarille selvittää juttua. Joku on varmaan vaan sotkenu papereita”, Vahteri lohdutti.

Hän näki vaimonsa silmistä, että tämä ei uskonut miestänsä murhaajaksi. Vahteri oli siitä helpottunut. Hän kesti mitä muuta tahansa, mutta ei vaimon epäilyä. Mies puristi rakkaintaan ja mietti: hänet haluttiin pois poliisista, mutta kuka halusi leimata murhaajaksi? Kostiko Aalto koiransa kuoleman vai oliko Luoma vieläkin katkera syrjäyttämistään? Entä kuka uhri oli?

33

Luoma oli palannut takaisin töihin ja harhaili Tampereen poliisilaitoksen käytävillä, kun pomo käveli vastaan.

”Mitä olet puuhaillut viime aikoina?” Putkinen tivasi ja tukki käytävän.

Luoma kurtisti kulmiaan. Mitä äijä halusi? Luuliko se, että hommat etenivät nopeammin kyselemällä? Vatsassa oli outo tunne ja päätä kivisti, Bangkokin tuliaisets muistuttivat itsestään. Luoma halusi sulkeutua komeroonsa.

”Töitä.”

”Töitä?”

Pomo näytti odottavan jotain. Luoma mietti miten päästä kiusankappaleesta nopeasti eroon ja keksi. Hän alkoi meuhota kädet pystyssä:

”Mitä sä nyt jo tässä vaiheessa kuuta alat tuloksia tiukkaamaan. Kato ne isot kalat ui syvissä vesissä ja käy verkkoon vasta loppukuusta. Saalis pitää houkutella vaivihkaa syöttiin. Vielä on kokonaista viis työpäivää jäljellä.”

Myyntitykki-Stenu oli Luoman bravuureja, mutta pomo katsoi esitystä kyllästyneenä. Oliko rooli käytetty loppuun? Pitikö siirtyä näpäyttelemään kuten Philippe Marlowe Raymond Chandlerin dekkareissa? Vamppi kuitenkin puuttui ja sen myötä motivaatio koko show'hun.

”Anteeks, mutta mulla olis kiire”, Luoma sanoi ja teki lähtöä, mutta pomo linnoittautui käytävälle kädet puuskassa ja esti etenemisen.

”Vastaa kysymykseen. Mä haluan kuulla asiat ensin sulta itseltäsi.”

”Mitä sä haluat kuulla?”

Putkinen hermostui ja läimäytti kämmenensä seinään:
”Lopeta leikkiminen.”

Luoma sai käteensä tulostetun kuvan, jossa hän istui Bangkokin irkkubaarissa Boon-Nam kainalossaan. Olivatko maitotukat ottaneet prostituutiokäräytyksen kostoksi hänestä kuvan ja lähettäneet pomolle? Parempi sekin kuin RIP:n kuvat, Luoma huokasi, vai oliko pomo löytänyt nekin? Päässä tuntui yhtäkkiä oudon sumuiselta ja maa veti polvia puoleensa. Jet lag?

”Juokset työaikana huorissa valtion piikkiin?” Putkinen jyrisi.

”Huurissa? Se oli työmatka”, Luoma loukkaantui. ”Toi muuten täyttää kunnianloukkauksen tunnusmerkit.”

Siinä samassa Luoman nenään tulvahti outo makean tuoksu. Hän nuuhki ilmaa hämmentyneenä, mutta ei ymmärtänyt hajun lähdettä. Sitten silmissä musteni ja mies valahti maahan imeytyen bangkokilaisen tempelin hämääjän tutulle divaanille.

”Saisiko olla jälkiruokaa?” joku kysyi.

Luoma käänsi päätään ja näki kolme miestä. Maithain varvastossumiehellä oli raketinheitin kädessään, porilaispedofiili puolsi iskuun atomipommia ja Hintelä tuputti ylikypsää kukkakaalia.

”Me ollaan Raimo, Ilpo ja Pertti eli RIP”, miehet esittelivät itsensä kuorossa kuin Ankkalinnan asukit.

Sitten Luoma tunsi, kuinka hänet nostettiin lattialle puoli-istuvaan asentoon. Pomo läimi hänen poskiaa ja uteliaita kerääntyi ovensuihin.

”Joku uusi esitys? Ylös nyt siitä”, Putkinen komensi ja raahasi Luoman perässään huoneeseensa. Luoma istutettiin penkkiin ja ovi painettiin perässä kiinni.

”Jos kuvittelet, että siunaan panoreissusi jälkikäteen, erehdyt. Meille tuli valitus Thaimaan poliisilta. Sen mukaan

olit tehnyt bisnestä paikallisten parittajien kanssa. Ei näytä oikein hyvältä. Poliisiylivoimaja vaatii päätä vadille.”

Luoma kokosi ajatuksiaan:

”Tutkimukset on kesken ja mä vastaan nettijutuissa Helsinkiin, kyllähän sä kukkakaalin tiedät, ei se sovi jälkiruoksi.”

Putkinen katsoi Luomaa:

”Mitä helvetin juttua sä hallusinoit tutkivas? Sä sensuroit nettiä eikä sulla ole minkäänlaista valtuutusta talon ulkopuolelle. Virallisesti istut pöytälaatikossa ja tutkit mielenterveyttä. Menikö kukkakaaliin?”

”Mulla on ollu vähän outo olo sen jälkeen, kun sain Thaimaassa ruokamyrkytyksen”, Luoma takelteli, mutta Putkista ei kiinnostanut. Äijä kävi päälle kuin Vahteri kaukalossa, hyväili hanskalla ja kutitteli mailalla:

”Missä sä olit 17. päivä kello 9-11 välisenä aikana?”

”Täh? Mistä lähtien mun on pitänyt raportoida sulle päivä- ja tuntikohtaisesti?”

”Yksi päivä riittää. Tällä erää.”

Luoma pinnisteli muistiaan ja etsi apua Putkisen pöytäkalenterista:

”Täällä toimistolla kai, sehän oli maanantai.”

”Kuka todistaa?”

”Mun huone on vähän syrjässä todistajille niin kuin tiedät. Mistä mua syytetään?”

Putkinen asetteli sormenpäitään yhteen.

”Vahteri on pidätetty murhasta. Meillä on kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että juttu on lavastettu.”

”Täh? Vahteri pidätetty? Murhasta?” Luoma änkytti. ”Epäiletsä mua?”

Pomo oli vaiti.

”Onks tää taas jotain Järvisen juttuja?” Luoma kiukustui.

Pomo piti suunsa ja viittasi ovelle. Luoma nousi ylös,

mutta ei voinut pidättää harmistustaan:

”Jos sulla on jatkossa kysyttävää, kysy suoraan äläkä käytä muhun mitään lapsellisia kuulustelutekniikoita. Mä en ole sun asiakkaas.”

Hän paukautti oven kiinni perässään ja suuntasi huoneeseensa. Mikä poliisi Putkisesta oli tullut? Nyt piti olla entistäkin varovaisempi. Jos hänet laitettaisiin tarkkailuun, hän ei voisi tehdä mitään ja RIP pääsisi karkuun. RIP, Luoma huomasi yhtäkkiä. Kiristäjästä ei ollut kuulunut lentokentän viestien jälkeen mitään. Tarkoittiko se, että seuraava siirto oli valmisteilla vai oliko Putkisen suusta tullut murhasyyte uusin RIP:n rienauksista? Entä mitä tekemistä Vahterilla oli asian kanssa?

Tapahtumat olivat tiivistyneet poissaollessa, Luoma huolestui ja kääntyi kopperonsa ovelta kahvihuoneelle. Kun hän astui sisään, kollegat tuijottivat. Joku piiloutui ilta-päivälehdessä taakse ja loput käänsivät katseensa pois. Oliko tieto Putkisen epäilyistä kiirinyt äijältä toiselle? Juoruämät, Luomalla kuohahti. Julkisuudessa vaahdottiin aina siivileistä poliisiin urkinnan ja tietovuotojen kohteena, mutta kuka suojelee poliiseja?

Yhtäkkiä Luoman ei enää tehnyt mieli kahvia. Hän kääntyi Tuijan työhuoneelle ja etsi katseellaan vaaleaa pöröä yhä korkeampina kohoavien paperipinojen takaa.

”Terveisiä Thaimaasta. Kuulin, että Vahteri on kyörätty Kylmäkoskelle.”

Tuija nosti katseensa papereista:

”Joo, miestä epäillään murhasta.”

”Kenen murhasta?”

”Hälytysnumeroon tuli maanantaina puhelu. Nimetön mies ilmoitti ruumiista Särkijärven rannalla. Jutun tutkimuksessa selvis, että se viimeviikkoinen Ilveksen pommiuhkaus oli soitettu vainajan puhelimesta.”

Luoma ei tiennyt oliko hänen käsityskykynsä hidastunut vai harppoiko Tuija tärkeiden faktojen yli entisen pika-juoksijan kepeydellä.

”Mä en nyt oikein ymmärrä. Miten Vahteri liittyy juttuun?”

”Vahteri oli nähty vainajan luona Nekalan puutaloilla Ilveksen pommiuhan aamuna. Ne epäilevät, että äijä olisi järjestänyt pommiuhan entisen vankilakundin avulla päästäkseen pätemään tutkinnoissa.”

”Riemuiديوotti”, Luoma päivitteli. ”Vahteri siis. Kuka se murhattu mies oli?”

”Wellu Kiviranta. Ei ollut meikälaiselle tuttu nimi.”

Luoma hätkähti. Wellu. Corollan toimittanut harrikkamies. Kuka oli halunnut Wellun päiviltä ja miksi?

”Musta tuntuu, että mä olen nyt pihalla kun tamppoonin naru. Miks ne epäilee, että Vahteri olis tappanu apumiehensä? Vasikoinnin pelossa?”

”Ilmeisesti, mutta tutkinnat on kesken.”

Luoman oli vaikea uskoa Vahterin syyllisyyteen. Väärä pommihälytys tai jopa Verotalon räjäytyksen tilaus menisivät vielä toimintaa ja työstään tunnustusta kaipaavan miehen tiliin, mutta ei murha. Vai oliko hyllytys ollut niin kova paikka, että miehen mielenterveys oli pettänyt?

”Joku siinä kyllä mättää”, Tuija pohti kuin Luoman ajatukset arvanneena. ”Murha on liikaa jopa Vahterille, mutta kuka haluais lavastaa sen syylliseksi?”

”Kai sä tiedät, että mua epäillään?” Luoma hymähti.

”No kuulinhan mä senkin teorian jo kahvihuoneella.”

”No, mitä mieltä sä olet?” Luomaa kiinnosti.

”Että puukko sopii sun käteen yhtä huonosti kuin pipa rotvallir reunalle. Mutta mes nyt siitä, nää Putkisen pöytäkirjat on saatava puhtaiks tunnin sisällä”, Tuija komensi. ”Ja yritä levätä vähän. Sä näytät ihan raadolta.”

Luoma palasi koneensa ääreen pää täynnä, vatsa tyhjänä. Hän kummasteli yhtäkkistä pyörtymistään Putkisen syliin. Tekikö vatsavirus tepposet vai oliko oopiumi kotoitunut aivoihin ja pistänyt uuden tripin päälle? Luoma muisti lukeneensa, että jotkut huumeet kuten LSD potkivat jälkikäteen.

Vielä enemmän Luomaa mietitytti kuitenkin Vahterin vangitseminen ja Wellun kohtalo. Mitä Vahteri oli halunnut Wellusta vieraillessaan miehen luona? Oliko äijä tosiaan tilannut pommiuhan ja jos, oliko hän silloin myös Verotalon iskun toimeksiantaja, RIP?

Luoma ynnäsi mielessään: Vahteri ja RIP olivat olleet molemmat viikon hiljaa. Vahteri saattoi sittenkin olla RIP. Mies tunsu Luoman heikkoudet ja osasi painaa oikeasta napista saadakseen hänet epätoivoisiin tekoihin. Mutta miksi syrjäyttäminen ei ollut riittänyt? Miksi Vahteri olisi halunnut lavastaa hänet vielä pedofiiliksikin? Mitä mies sillä voitaisi ja ennen kaikkea, miten nakkisormi olisi päässyt käsiksi hänen henkilötietoihinsa?

Seuraavana päivänä Luoma piti pitkästä aikaa vastaanottoa asiakkaalle.

”Myönnätkö ostaneesi seksiä ja maanneesi Thaimaassa alle 18-vuotiaan prostituoidun kanssa?”

Toinen Bangkokin irkkubaarin maitotukista hikoili pöydän takana. Luoma tunsu sadistista mielihyvää. Mitä oli toimitannut Putkiselle hänen ja Boon-Namin kuvan ja vihjailut työmatkan muuttuneen panoreissuksi.

”Se oli mun tyttöystävä”, maitotukka änkytti. ”En mä sille seksistä maksanut, tarjosin vaan illallisen ja ostin vaatteita. Kai sitä tyttöystävälleen saa lahjoja antaa?”

Luoma näpytteli konettaan ja tulosti paperin.

”Lue tämä kuulustelupöytäkirja huolellisesti läpi ja pistä nimi alle.”

Mies tavasi paperia otsa kurtussa, mutta Luoma keskeytti:

”Nimi alle vaan. Ei ne rötökset lukemalla laimene.”

Häntä ei kiinnostanut kuunnella taas yhden peräkamarin pojan selityksiä. Mies nikotteli, mutta allekirjoitti tuomionsa.

”Juttu menee syyttäjälle. Hyvässä tapauksessa tulee sakkoja tai ehdollista, parhaassa täysihoitoa Kylmäkoskella valtion laskuun”, Luoma sanoi ja sulloi paperin laatikkoon.

”Mähän sanoin, että se oli mun tyttöystävä eikä huora”, maitotukka hätäntyi. ”Sitä paitsi se vanhoille mulle olevansa kaksikymppinen. Totta kai mä uskoin sitä. En mä ole mikään poliisi ja rupea tivaamaan ihmisiltä papereita.”

Luoma katseli miestä. Hän veti pöytälaatikon auki,

poimi kuulustelupöytäkirjan takaisin käteensä ja heilutti sitä merkitsevästi miehen silmien edessä:

”Ehkä olisi jatkossa parempi kysyä. Voit poistua.”

Tuhosiko maksullinen seksi aivot vai ostivatko sitä vain idiootit, Luoma puntaroi viedessään pöytäkirjan Putkiselle.

Pomo murahti hyväksyvästi. Ensimmäinen edistysaskel parikuukautisen uran aikana, Luoma arvasi miehen mietteet.

”Hoidan jutun syyttäjälle, mutta sua tarvitaan oikeuteen todistajaksi”, pomo turahti. ”Muita todistajiahan ei ollut.”

Luoma nyökkäsi ja odotti, palaisiko Putkinen murhasyytöksiin. Vahteri oli edelleen Kylmäkoskella eikä Luoma ollut kuullut tutkinnan yksityiskohdista. Putkinen selasi kuitenkin jo hajamielisesti edessään olevia papereita eikä näyttänyt muistavan Luoman läsnäoloa.

Illalla Luoma puikahti vällyjen alle yhdeksältä. Pääsisi kerrankin ajoissa uneen, hän riemuitsi. Hän oli valvonut sängyssä enemmän kuin nukkunut ja päivät tuntuivat siltä kuin olisi kävellyt pilven päällä. Maa jousti jalkojen alla pehmeänä kuin pääkoppa.

Katri halusi kuitenkin jutella. Se kääntyi sängyssä ja kohottautui istumaan:

”Kuule, mä oon vähän miettiny.”

”Kerro.”

”Tytöt alkaa olla aika isoja, tarhaiässä, ja lisätuloille olisi käyttöä. Mitä mieltä sä olisit, jos mä alkaisin nyt etsiä niitä töitä?”

Luoma kääntyi kyljelleen ja katsoi vaimoa. Vihjasiko Katri, että hän sai liian pientä palkkaa? Eikö se saanutkaan kaikkea mitä halusi? Vai oliko se löytänyt jonkun toisen ja valmisteli irtaantumista? Missä välissä, Luoma torjui ajatuksen. Katrihan oli kaiket päivät kotona.

”Tarhakin maksaa”, hän vastusti. ”Ei se ole ilmaista.”

”Ei se meidän tuloilla niin paljoa olisi. Maksuthan on porrastettu.”

Tuloista se siis kinnasi, Luoma huokasi. Palkka oli kyllä pienentynyt, kun toimistohommista ei saanut yö- ja viikonloppulisiä, mutta ainahan jostain pystyi nipistämään.

”Olisiko siitä oikeasti hyötyä? Mieti nyt: korkeammat verot, tarhamaksut, työmatkat, toinen auto, työvaatteet, työmaalounaat ja menetetyt tuet. Mä olen varma, että me tullaan nykyisellään paremmin toimeen.”

Katria näytti harmittavan, että oli aloittanut puheen taloudesta. Se oli ilmeisesti tuntunut järkevimmältä perustelulta, mutta olisihan hänen pitänyt tuntea miehensä. Luomalle oli tärkeämpää, että lapsia hoidettiin kotona. Hänen oma äitinsäkään ei ollut käynyt töissä kodin ulkopuolella, vaikka ipanoita oli ollut vain kaksi.

”Mä haluaisin mennä töihin itteni takia”, vaimo vaihtoi taktiikkaa.

Katri tuntui Luomasta viihtyneen kotona hyvin, mutta olivatko hiekkalaatikkoleikit alkaneet tympiä?

”Mutta sähän tykkäät olla kotona”, Luoma sanoi ja ihmetteli Katrin tuskaantunutta ilmettä. ”Tai niin sä olet ainakin mulle sanonut.”

”Niin tykkäsinkin, mutta nyt mä haluaisin jotain omaa.”

Kotiäitisyndrooma, Luoma päätteli.

”Susta siis tuntuu, että työ olis jotain omaa, mutta perhe ei? Sori vaan, mutta huomaa, että sä et ole ollut työelämässä.”

”Työ on kuule monelle perheelliselle henkireikä. Mä haluaisin tehdä jotain muutakin elämässäni kuin siivota ja hoitaa tyttöjä.”

”Työt ei muuten tasan ole perheelliselle mikään henkireikä sen paremmin kuin toistenkaan päin. Luulisi sun

nähneen, miten huonosti työ ja perhe sopii yhteen. Musta me saadaan olla kiitollisia siitä, että vaan toisen on takuttava.”

”Se, että sä et osaa sovittaa perhettä ja työtä yhteen, on sun ongelma. Monet bisnesmiehet ja kansanedustajat pyörittää perhettä työn ohella ja ne on sentään ihan toisen tassisissa tehtävissä. Jos sä jättäisit hommat tekemättä, kukaan ei edes huomais. Työ on sulle vaan tekosyy olla pois kotoa.”

”Kiva kuulla, kuinka paljon sä arvostat meikäläistä, etenkin kun ottaa huomioon, että mä olen riskeerannu kaiken sun ja tyttöjen eteen.”

”Miten niin riskeerannu? Mistä sä oikein puhut?”

”En mistään, mikä kuuluis sulle”, Luoma tiuskaisi ja käänsi selkensä. Helvetin rätkytin, hän harmitteli. Mikä siinä oli, kun mikään ei ollut koskaan hyvin.

Hän vääntäytyi ylös, veti peiton perässään olohuoneeseen ja köllähti sohvalle. Televisiosta oli juuri alkamassa BBC:n dokumentti Aasian pedofiiliringeistä. Hän katsoi vastentahtoisesti, pystymättä kääntämään kanavaa. Toimitajien mukaan kambodžalainen perhe sai parikymmentä taalaa, kun myi lapsensa rahanhimossaan bordelliin. Dokumentissa paljastettiin myös intialainen pornoluola. Tytöt oli sullottu puolen metrin korkuiseen kellariin. Kopperosta kömpi kymmenkunta myyrännäköistä, jotka säikkyivät valoja ja kameroita. Ratsian jälkeen poliisit päästivät parittajat menemään korvausta vastaan, lapset mukanaan.

Luomaa etoi. Hän tuuppasi DVD:n soittimeen. Tositahtumiin perustuva elokuva kertoi Brasilian salaisesta poliisista ja tarjosi tarvittavan määrän aseita ja väkivaltaa, jotta adrenaliinipurkaus tyydyttyi. Mutta paha ei edelleenkään saanut palkkaansa eikä hyvää kruunattu. Voittajaksi selvisi eniten maksava. Setelit kiersivät, raha puhui.

Oliko perhe-elämäkin pelkkää korruptiota ja

kaupankäyntiä, Luoma mietti ja kääntyili unettomana sohvalla. Hän oli hakenut perheestään turvaa, mutta saanut vastineeksi pelkoa, huolta ja huonon omantunnon. Mitä hänen olisi pitänyt tehdä toisin?

Kun uni tuli viimein väsyneelle, Luoman suu maistui raudalta. Hän pyristeli irti, mutta joku piti hänen käsiään kiinni selän takana. Ei saanut happea. Ottakaa pussi pois, hän yritti huutaa. Suussa oli enemmän verta kuin sylkeä. Taju meni.

Hän virkosi uudelleen, kun siilitukka löi kasvoihin. Veri lensi, muttei seinälle asti. Siistiä työtä.

Luoma yritti pitää päätään pystyssä. Hän huomasi, että siilitukan asepuvun rinnusta koristi tähtilippu. Nimikyltissä luki kersantti Anderson.

”Vastaa!” mies huusi.

”Anteeksi,” Luoma sopersi. Se tuntui hänestä oikealta vastaukselta. Kysymystä hän ei tiennyt.

”Kenelle työskentelette? Kuka määräsi iskun?”

”Minä.”

Luoma laitettiin selälleen lankun päälle ja sidottiin remmeillä kiinni. Lankku kiikkui pukin päällä kuin keinu. Kun se keikahti alas, Luoman pää sukelsi vesialtaaseen. Hän tunsi hukkuvansa. Vesi tunki nenästä keuhkoihin.

Luoma ei jaksanut laskea, montako kertaa hän upposi. Mitä hän kertoisi miehille, että saisi keinutuksen loppumaan?

Remmit irrotettiin ja Luoma revittiin pystyyn. Verinen pussi heilui hänen silmiensä edessä kuin tärpästikkeli. Pussissa oli hänen vertaan, punaista, punaisempaa, purppuraa.

”Jano, antakaa juotavaa”, Luoma uikutti ja lakosi kylmälle lattialle.

Maihinnousukengät nauroivat:

”Jano. Terroristilla on jano. Kuulitteko? Se haluaa lisää.”

Nauru kertautui betonibunkkerin seinistä. Sitten joku kosketti Luoman otsaa viileällä kädellään. Se tuntui taivaalliselta.

”Kello on seitsemän, herää”, Katri kiljahti kiukkuisena.

Anna olla, Luoma halusi sanoa ja kaivautui syvemmälle peiton alle. Hän tarvitsi aikaa toipuakseen kidutuksesta. Vaimon sanat kaikuivat kuin jonkun toisen päässä ja kurkku oli santapaperia.

”Mä nousen kohta.”

”No soita edes pomolle, jos meinaat lintsata. Saat tota menoa potkut.”

Miksi pitäisi soittaa, Luoma kysyi itseltään. Mitä se pallinaama oli koskaan tehnyt hänen hyväkseen?

Hän käänsi peiton alla kylkeä ja tunsi kuin olisi elänyt yhtä aikaa liian monessa todellisuudessa. Yhdessä niistä hän vietti pelottavan paljon enemmän aikaa kuin muissa. Siinä hän ei ollut koti-isä eikä pöytälaatikkopoliisi. Hän oli ryvettynyt eikä tiennyt, mikä oli oikein, sillä kaikki oli yhtä aikaa oikein ja väärin.

Ovi kolahti. Katri oli ilmeisesti lähtenyt tyttöjen kanssa. Oliko vaimo pistänyt toimeksi ja aloittanut työnhaun tarhapaikan hankinnalla?

Luoma työnsi peiton naamaltaan ja huomasi, että ulkona satoi. Hän kipaisi keittiöön ja tyydytti janonsa hanasta. Kahvinkeitin oli tyhjä. Pienistä ruskeista rannuista päätellen Katri oli kierrättänyt sumpin tiskialtaaseen. Mikä vimmalla naisilla oli siistiä ja peittää jälkiään?

Luoma kurotti kahvipurkkiin, hulautti puruja suodattimeen ja säiliöön tipan vettä. Ainutlaatuinen valmistusmenetelmä mahdollisti makunautinnon ilman pakollista kahdeksan tunnin odottelua, jotta juoma saostuisi ja kylmenisi

mikrossa uudelleen lämmitettäväksi.

Kuppi kuumotti kättä ja kyljessä oleva teksti ”Maailman parhaalle isälle” mieltä. Pää ryhtyi räkätaudista huolimatta yhteistyöhön, tosin sieltä kuului edelleen outoja ääniä.

Sitten ovi kävi ja Katri palasi. Vaimo pudisteli vettä vaatistaan ja ripusti ne tuulikaappiin kuivumaan. Nyt jo, Luoma tuskaantui. Pian se olisi taas hänen kimpussaan.

”Soititko jo pomolle?” Katri tiukkasikin kohta vieressä.

Luoma ei kokenut tarpeelliseksi vastata. Hän otti DVD:n. Vanha kunnon Taxi Driver. Katri tuhahti halveksivasti ja antoi imurin syödä saksofonisoolon. Se riitti. Luoma keskeytti katselun, puki verkkarit päälleen ja laittoi lenkkarit jalkaansa. Ovella hän kuuli, kuinka Katri huusi perään:

”Ootsä hullu? Siellä saa kuolemantaudin.”

Luoma tyrkkäsi oven kiinni perässään. Hän seisoi rappusilla ja antoi sateen kylmentää tulehduksesta kuumottavaa päävärkkiään. Kohta räkä lentäisi, hän hymähti. Ei kuol-leiden tarvinnut pelätä kuolemaa.

35

Irina oli paennut kotoaan turvallisuuspoliisin vartijoita naapurin babushkan vaatteissa. Hän istui moskovalaisen lähion yksiössä ja katseli vastapäistä taloa, jonka keltainen ulkomaali oli saasteista tummunut. Likaiset parvekkeet olivat erivärisiä, oli vaaleanpunaista, taivaansinistä, ruskeaa. Osa parvekkeista oli lasitettu, toisista puuttuivat kaiteet. Putket kohisivat. Yläkerrassa vedettiin vessa ja lasten äänet kaikuvat kirkkaina pattereista.

Pöydällä makaava tietokone oli valmiustilassa. Yhteyttä ei saisi jäljitettyä välittömästi, sillä Irina käytti löytämäänsä avointa langatonta verkkoa. Jäljittäminen olisi kuitenkin helppoa, sillä wifi toimi hyvin vain viidenkymmenen metrin säteellä. Oli toimittava nopeasti.

Irina oli ohjelmoinut madon, joka varoittaisi käyttäjiä Windowsin takaportista. Koska Haxor eli Renvall ei ollut lupauksistaan huolimatta toimittanut tietoa julkisuuteen, Irina ei nähnyt muuta keinoa saada takaportti tukittua. Ohjelmistovalmistajalla ei ollut siihen intressiä niin kauan kuin takaportti pysyi salassa.

Dominate-niminen mato oli niin yksinkertainen ja elegantti, että se ei sotkisi kenenkään konetta ohjelmavirheillä kuten haittaohjelmilla oli yleensä tapana. Ohjelma korvaisi käynnistyvän tietokoneen logon matopurkin kuvalla. Sen jälkeen se kopioisi itsensä kaikkiin yhteydessä oleviin koneisiin takaportin kautta ja käynnistäisi niissä itsensä. Lopuksi mato kopioisi yksityiskohtaiset tiedot havoittuvuudesta käyttäjän koneelle ja avaisi dialogiboksin: ”Koneessanne on vakoiluohjelma ja kaikki tietonne ovat

vaarassa. Löydätte tarkat tiedot hakemistosta c:\dominate.” Kun käyttäjä sulkisi dialogin, mato hävittäisi jäljet itsestään. Jos koneella olisi jo käyty ja käynnistyslogo olisi päivitetty, mato jatkaisi matkaa.

Irina käynnisti madon omassa koneessaan. Se lähti leviämään. Muutamassa sekunnissa se oli levinnyt satoihin koneisiin ja minuuttien päästä kymmeniin tuhansiin. Kohta se saavuttaisi kaikki verkon Windowsit. Irina tiesi, että krakerit hyödyntäisivät haavoittuvuutta viivytyksettä. Virhe oli niin syvällä, että sen paikantamisen jälkeen korjaamiseen kuluisi useita päiviä, todennäköisesti viikkoja tai jopa kuukausia. Jos taas portin halusi tukkia, nettiin ei ollut asiaa. Netti avautui nyt tavallisillekin käyttäjille äärettömänä vaikoiluverkkona, joka imi salaisuudet syövereihinsä.

Irina katsoi seinällä roikkuvaa valokuvaa, joka oli punertavankeltainen kuin neuvostolippu. Hänellä oli kuvassa yllään verryttelypuku ja kaulassa punainen huivi. Laihat kasvat hymyilivät apeasti, suurkisojen kolmas murjotti palinkintopallilla. Hän ei ollut tottunut häviämään.

Opiskelukaveri heräsi ja laahusti Irinan luo tukka hajallaan:

”Mitä uutta?” mies kysyi.

”Ei mitään. Aika on lopussa. Tyhjennä koneesi, sillä poliisi haravoi kohta kaikki ympäristön asunnot signaalinkantamalta.”

”Miten saan sinut kiinni?”

”Sähköpostilla. Kryptaa se ja lähetä nettikahvilasta jonkun toisen tunnukselta.”

Miehen katseesta oli kadonnut poikamainen innostus ja tilalle oli tullut alakulo. Jotain peruuttamatonta oli tapahtumassa.

Irina syleili ja suuteli miestä:

”Minun on mentävä nyt ennen kuin on myöhäistä.”

36

Tampereella tuomiokirkon urut jylsivät ja Luoma nousi muiden perässä seisomaan. Oviaukosta asteli kollega nuorikko käsipuolellaan. Luoma näki sulhasen lasittuneen katseen ja otsalla hikikarpalon. Mieltikö mies, oliko ratkaisu oikea? Poliisin ammatti ei sopinut perhe-elämään ja kuitenkin se tuntui vaativan sitä. Mitä oli yksinäinen mies? Pelkkä epäonnistuja, joka ei kyennyt pitämään edes omaa elämäänsä järjestyksessä.

Luoma oli halunnut perheen ja lapsia, mutta ei tiennyt miksi. Tarvitsiko hän perhettä voidakseen uppoutua töihin vai hakiko hän läheisistä turvaa, jotta voisi syöksyä töissä vaaroihin? Elämän paradokseja, Aalto oli todennut ja yrittänyt saada Luoman ymmärtämään, että vain luopumalla voi saavuttaa jotain. Syvällä sisimmissään Luoma tiesi Aallon puhuvan totta, mutta usko puuttui. Viesti kuulosti ristiriitaisuudessaan liian kliseiseltä ja johti torjumiseen.

Kurkkua kuristi, kun Luoma muisti Miinan itkuiset kasvot, repaleisen ja verisen mekon. Miestä ei saatu kiinni ja vaikka olisikin, se ei olisi costanut tekoa tapahtumattomaksi. Puolustuskyvyttömään lapseen kohdistunut rikos oli sairas ja julma. Luoma ei voinut käsittää sitä eikä antaa itselleen anteeksi.

Entä jos kaiken syynä oli ollut pakonomainen takertuminen perheeseen, Aalto oli kysynyt. Joku oli tiennyt Luoman heikkouden ja tehnyt hänestä helpon johdateltavan. Intuutiolla käyvä oli uhattuna erinomainen väline epätoivoisiin tekoihin. Tarvitsi vain analysoida miestä liikuttavat arvot, perhe ja lapset, minkä oivaltamiseen ei Freudia tarvittu.

Luomasta tuntui kuin Aalto olisi ohjannut häntä katsomaan thaimaalaisen munkin tavoin itseensä, unohtamaan ajatuksen laskelmoidusta rikoksesta, nerokkaista aivoista, joiden uhriksi hän oli joutunut. Mutta rikoksessa oli jotain outoa glamouria, joka veti puoleensa. Joku käytti aivokapasiteettiaan tuhotakseen, ei luodakseen. Koko poliisitointa loi rikollisuuden ympärille myyttisyyden auraa asettamalla kahdet aivot vastakkain, toiset hyvän, toiset pahan palveluksessa. Tilanne oli digitaalisen mustavalkoinen, kun taas Aalto tuntui erottavan vain sävyjä.

”Kerron sinulle yhden jutun, joka ei liity pelkästään alkoholiin ja addiktioihin”, Aalto oli sanonut Luomalle eräänä iltana Kultaisessa apinassa. ”Suo minulle tyyneyttä hyväksyä asiat, joita en voi muuttaa, rohkeutta muuttaa, mitkä voin, ja viisautta erottaa nämä toisistaan.”

Se oli AA:n tunnuslause, Luoma tiesi, mutta ei saanut juonen päästä kiinni.

Urkuri juoksutti sormiaan ja päätti kappaleen pitkään loppusointuun. Luoma rojautti ensimmäisenä alas ja oikaisi selkensä puupenkkiä vasten. Hän tuijotti niska jäykkänä eimitään. Ehkä painajaiset lakkaisivat, kun juttu selviäisi.

”Jumala, suo minulle tyyneyttä hyväksyä asiat, joita en voi muuttaa, rohkeutta muuttaa, mitkä voin, ja viisautta erottaa nämä toisistaan.”

Luoma havahtui. Puhuiko hän jo ääneen vai viestittikö Aalto papin suulla hänelle jotain? Luomaa alkoi ahdistaa. Piti päästä ulos, mutta luontevaa tekosyytä ei tarjoutunut. Lapset istuivat kerrankin hiljaa, kännykkä oli vaiennettu ja täysi penkkirivi esti pois pääsyn. Nostattaa nyt ihmiset ylös siksi, että Aallolla oli hänelle asiaa.

Luoma tunsu, kuinka kurkku kuristui kiinni. Oli vaikea hengittää, rintaa puristi. Hän sulki silmänsä. Piti rauhoittua, hengittää syvään ja avata nyrkit. Kaikki kääntyisi

parhain päin. Oikeus tapahtuisi, jos ei oikeusjärjestelmän keinoin, niin muuten. Mutta miten? Korjaisiko karman laki tilanteen ja pahantekijät maksaisivat teoistaan seuraavassa elämässä? Hölynpölyä. Luoma ei uskonut muuhun kuin tähän hetkeen ja itseensä, eikä niihinkään.

Liikaa kysymyksiä, liikaa vaihtoehtoja, liikaa kaikkea. Luoma nappasi kännykän taskustaan kuin siihen olisi tullut viesti. Hän raivasi tiensä kohti penkkirivin päätyä ja väisteli kiilloteltuja kengänkärkiä:

”Anteeksi, olen pahoillani. Anteeksi. Anteeksi. Oho, voi helvetti, sori.”

Papin ääni kantautui ovelle:

”Sillä valtuutuksella, joka minulle on uskottu, vahvistan liittonne ja julistan teidät aviopuolisoiksi.”

Luoma kurkotti ovelle. Käsi saavutti kahvan, sormet kiertyivät kylmän metallin ympärille, hauis ja vatsalihakset jännittyivät, ovi työntyi auki ja Luoma poistui valoon.

Ase makasi työpöydän laatikossa. Luoma veti panoksen pesään ja poisti varmistimen. Piippu tuntui kädessä viileältä, suloiselta kuin Katrin kosketus kuumeisella otsalla.

Hän avasi tekstinkäsittelyohjelman ja alkoi kirjoittaa, luonnosteli lauseen, pyyhki pois, aloitti alusta. Hän halusi kirjoittaa sen, mitä ei pystynyt sanomaan ja takoi näppäimistöä enempää itseään sensuroimatta:

Rakas Katri,

Se mitä Miinalle tapahtui oli yksin minun syytäni. En pysty antamaan itselleni anteeksi. Olen kohdannut työssäni ylitsepääsemättömiä ongelmia. Joku oli Thaimaan matkamme aikana ottanut minusta raskauttavia kuvia ja pakotti niillä hirmutekoon. En halua vaarantaa sinua enkä

perheemme mainetta. Et ehkä ymmärrä tekoani enkä oletakaan sinun ymmärtävän, mutta haluan sinun kuitenkin aina tietävän, että rakastan sinua ja tyttöjä enkä ikimaailmassa tekisi mitään, joka voisi vahingoittaa teitä. Teidän on parempi ilman minua.

Karri

Luoma luki kirjoittamansa. Hänen kätensä hikosi hiirellä suunnitelman lopullisuudesta. Tämäkö oli ratkaisu? Pakenisiko hän ja jättäisi perheen yksin? Hiirikäsi sulki tekstinkäsittelyohjelman, ei tulostanut eikä tallettanut. Hän häpesi pelkuruuttaan. Hän ei olisi halunnut nähdä ja tuntea itseään.

Kun Luoma painiskeli itsensä kanssa, Aalto istui Verkatehtaankadun divarissa tiskin takana. Ovi kävi ja vankilanjohtaja Niemelä astui sisään pudistellen vettä sateenvarjostaan.

”Aaltohan se siinä. Tuuraatko Särkiniemeä?”

”Terve mieheen. Kunhan tässä istuskelen sen aikaa, kun Särkiniemi penkoo takahuonetta. Oletko hankintamatkalla?”

”Pojilla kävi aika pitkäksi ja saanpahan samalla jotain itsellenikin.”

”Mikä opus on mielessä?”

”Jacques Derridan *Of Grammatology*.”

”Dekonstruktionismia oikein, nurin ja väärin”, Aalto naurahti. ”Heidegger ei sitten riittänyt, kun piti mennä oppipojan pakeille. Kuule, hypoteettinen kysymys: löytyisikö Kylmäkoskelta koppi Urholle ja Paavolle?”

”Mikä ettei. Mutta kerropa mitä sinulla on mielessäsi. Haudotko uutta retriittiä?”

Aalto hymyili arvoituksellisesti ja katseli vankilanjohtajaa tyytyväisenä. Niemelän virkainto oli laantunut ja tehnyt sijaa ihmisyydelle. Ehkä miehen tie valaistumiseen kulki teorioiden kautta. Ensin lainvalvojasta rikolliseksi ja sitten harmaalle alueelle huomaamaan, että oikea ja väärä olivat sittenkin samaa juurta ja sukua eikä niiden välille voinut tehdä eroa kuin teorian tasolla.

Särkiniemi kiikutti takahuoneesta filmikoteloita ja virnisti kaksikon nähdessään:

”Täällähän on Kylmäkosken luokkakokous.”

”Sinäpä sen sanoit”, Niemelä riemastui. ”Näin

harvinainen tilaisuus pitää hyödyntää. Lähdetään lounaalle, vankeinhoitolaitos tarjoaa. Mutta ensin bisnekset.”

”Tässä olisi johtajalle valikoimaa”, Särkiniemi sanoi ja levitti takahuoneesta kaivamansa kotelot tiskille.

”Pocahontaseja pojille”, Niemelä selitti Aallolle ja ohjeisti Särkiniemeä: ”No nämä on kai sitä samaa kuin aina ennenkin. Valitse sinä pari uutta, minä olen vähän huononäissä.”

Särkiniemi nyökkäsi ja käveli arkistokaapille. Kaikille asiakkaille oli kortit, joista näki tilaushistorian. Tähtiluokitus kertoi, mitä mistäkin oli pidetty.

Särkiniemi katseli korttia ja noukki pari Disneytä käteensä:

”Tässä nämä.”

Niemelä selasi pikaisesti filosofian hyllyn läpi ja löysi tutun vihreäkantisen pokkarin.

”Oletko lukenut tätä”, hän näytti Särkiniemelle kantta, josta irvisti yrmynaamainen munkki.

Särkiniemi nosti lasit nenälleen:

”Hemmetin hyvä. Pistetäänkö pakettiin?”

”Itse asiassa minulla on se jo. Hemmetin hyvä niin kuin sanoit. Simppeleitä, konkreettisia tarinoita ja syvällisiä kuin zeniläinen Mariaanien hauta. Jotenkin tuli niitä lukiessa tuo Aalto mieleen.”

”Simppele, ei syvällinen”, Aalto naurahti.

”Heh, en todellakaan tarkoita, että sinä olisit millään tavalla yksinkertainen, kaukana siitä, mutta jotenkin minusta tuntuu, että olet löytänyt elämän tarkoituksen itämaisestä mystiikasta. Se on vahinko, niin briljantti kuin olit tutkijana. Harmittaa seurata vierestä kuinka talentti tärvääntyy.”

”No olisi Aallosta hyötyä näissä meikäläisenkin bisneksissä”, Särkiniemi huomautti. ”Monta kertaa olen yrittänyt houkutella mutta ei.”

”Ymmärrän tismalleen, mitä tarkoitat”, Niemelä jatkoi tohkeissaan. ”Meillä on Aallossa todellinen rajat ylittävä renessanssi-ihminen, kimmerialaisten da Vinci.”

”En minä vielä ole kuollut”, Aalto keskeytti muka vai-vautuneena. ”Säästäkää kaunopuheenne nekrologeihin.”

Niemelä ja Särkiniemi purskahtivat nauruun.

”No mutta miten käs sinun bisnekseksi Särkiniemi? Onko sinitakeista ollut harmia?” Niemelä kääntyi miehen puoleen.

”Mitäpä ne meikäläisestä, pahaisesta pikkurikollisesta.”

Niemelä laski setelit pöydälle ja sujautti DVD:t laukuun:

”Kerrot vain, jos tulee ongelmia.”

Särkiniemi nyökkäsi. Niemelän verkostossa riitti osaa-mista.

Hämeensillan kupeessa sijaitseva ravintola oli tyhjä. Kolmikko etsiytyi ikkunapöytänsä, jota valaisi vihreäkupuinen, matalalla roikkuva kattovalaisin.

”Kuulitteks te jo Wellusta?” Särkiniemi kysyi. ”Se oli löydetty Hervannasta puukotettuna.”

Aalto hätkähti muistaessaan pusikkoon kätketyn ruumiin, varpuihin sotkeutuneen tukan ja vereen tahrautuneet tatuoinnit.

”Itse asiassa minä löysin Wellun, tai paremminkin Urho”, Aalto sanoi vaisusti. ”Olin koirien kanssa lenkillä.”

”Wellu? Miksi ihmeessä”, Niemelä pudisteli päätään. ”Toisaalta asiassa ei liene hämmästelemistä. Entisten linnakundien kuolleisuusluvut ovat kaksin- tai kolminkertaiset muihin kansalaisiin verrattuna.”

”Huhutaan, että poliisi olis tappanu”, Särkiniemi sanoi. ”Mutta ei se kyllä kuulosta kyttien kostolta. Ne olisivat tehneet sen huomaamattomammin putkassa ja kollegat

olisivat pesseet toistensa kädet.”

”Wellu oli mukana huumejengissä”, Aalto tiesi. ”Voihan olla, että kyseessä oli välienselvittely.”

”Mies oli mulle suureksi avuksi divarin saatavien perinnässä”, Särkiniemi harmitteli luottomiehen poismenoa.

”Hyvä mies. Rauha hänen muistolleen”, Niemelä sanoi ja kohotti tarjoilijan juuri tuomaa punaviinilasia.

Seurasi vainajan muistoa kunnioittava hiljaisuus. Aalto katseli ikkunasta, kuinka ihmiset nostelivat sillalla kauluksiaan ja käpertyivät takkiensa suojiin. Vain metsästäjäpatsas seisoi ryhdikkäänä ja salli viiman piiskata. Päivä oli painostavan harmaa.

Niemelä heräsi ajatuksistaan ja muisti pystiksen puolella olevan tikkataulun.

”Otetaanko revanssi ruokaa odotellessa?” hän ehdotti, mutta Aalto vastusteli:

”Asetelma on epäedullinen.”

”Miten niin?”

”Onnistut vasta kun lakkaat yrittämästä.”

”Ai niin”, Niemelän ilme kirkastui. ”Vai pitäisikö sanoa zeniläismunkin tavoin: Niinkö?”

Aalto naurahti:

”Vain häviäjät pelaavat ja se koskee myös tikanheittoa, vaikka taulu olisi itsensä Mauri Pekkarisen maalaama ja kalliisti yrityksille vaalirahoitusta vastaan myymä.”

”Olen pohdiskellut, koskeeko sama peliteoria oikeusjärjestelmäämme”, Niemelä sanoi ja siveli viinilasiaan. Verovarvoja syydetään poliisille, tuomioistuimille ja vankeinhoidolle, mutta silti syyttömät kärsivät. Kuka tästä kaikesta hyöttyy?”

”Ironia on siinä, että järjestelmä kostaa kaikille”, Aalto innostui. ”Vangitsijoista tulee vangittuja ja lainvartijoista rikollisia. Se on vastakohtien filosofian julmaa naurua niille,

jotka haluavat nähdä oikean ja väärän rajan kirikkaana. Me päädymme kaikki Panopticonin vangeiksi.”

”Mikä ihmeen Panopticon?” Särkiniemi kysyi.

”Se oli englantilaisen Jeremy Benthamin 1700-luvun lopulla keksimä vankila. Panopticonissa kaikkia vankeja voitiin tarkkailla heidän tietämättään.”

”Vähän niinku Big Brother?”

”Sinnepäin, paitsi että Big Brotherissa osallistujat kilpailevat mukaanpääsystä ja tarkkailusta. BB on pikemminkin kuin himoittu työpaikka ja Lex Nokia samassa paketissa.”

”Tuossa osuit muuten todelliseen kiukkusuoneen. Asiat nimittäin menevät töissä aina vain hullummiksi”, Niemelä puuskahti. ”Tulee uusia säännöksiä sovellettavaksi ja raporteja raapustettavaksi. Olen menettänyt loputkin vapaudestani.”

”Sitä samaa yrittäjillä plus että verokarhu lypsää kuiviin ja leikkaa vielä pihviä pyllystä.”

”Ratkaisu on yksinkertainen. Kun ei tee mitään, kukaan ei vaivaa”, Aalto tokaisi.

”Olen joskus pohtinut, millaista olisi elää yhteiskunnan ulkopuolella, vapaana rutiineista, ilman jatkuvaa kiirettä ja selitysvelvollisuutta. Voisi omistautua filosofalle.”

”Ratkaisu on liian yksinkertainen ymmärrettäväksi. Lakkaat vain välittämästä”, Aalto sanoi.

”Mutta yhteiskunta sitoo yksilöt niin monella tavalla. Mikään ei onnistu, jos ei ole osoitetta, puhelinnumeroa ja pankkitiliä. Ulkopuolella ei yksinkertaisesti pysty elämään, ainakaan Suomessa. Jopa syrjäytyneet, jotka elävät tuilla, ovat veroja myöten systeemissä kiinni. Kaikkien elämästä on tehty tiedostot.”

”Prekariaatti sidotaankin tiukimmin, sillä se muodostaa uhan. Työttömät ja patkätyöläiset ovat epänormaali enemmistö. Jos todella haluat jättäytyä ulkopuolelle, löydät kyllä

keinot.”

”Miten? Kaikesta jää nykyään jäljet, kaupassa käynnistä, bussilla matkustamisesta ja viranomaisten kanssa asioimisesta. Kohta kansalaisilta kerätään sormenjäljet ja DNA-näytteet ja vauvoihin istutetaan synnytyslaitoksella RFID-tunnisteet, jotta heidän liikkeitään voidaan seurata läpi elämän.”

”Joo, ja mä luin jostain, että poliisi saisi luvan tehdä kotietsintöjä verkon yli salaa eli kansankielellä tehdä tietomurtoja”, Särkiniemi täydensi. ”Hirvittää ajatella sitä, että kenen tahansa tiedot on kohta julkista kauppatavaraa eniten maksavalle.”

”Tämä ei tietenkään ole minun virallinen kantani, mutta jotenkin tuntuu, että ollaan menty liian pitkälle”, Niemelä huokasi.

”On vain hävitettävä itsensä ja muututtava ei-miksikään. Katsokaas”, Aalto sanoi ja peitti silmänsä käsillään: ”Minä en näe teitä ja te ette näe minua. En siis ole olemassa. Tämä on minun virallinen kantani.”

”Kiehtova ajatus”, Niemelä myhäili.

”Ei pelkästään ajatus. Riittää, että tekee itsensä näkymättömäksi. Kun yhteiskunnalla ei ole ulosmitattavaa, se päästää irti.”

”En usko, että osaisin olla tekemättä mitään.”

”Niin”, Aalto irvaili ja matki Niemelän kultivoitunutta ääntä: ”Ihmisellä on hyvä olla joku intohimo, etenkin vankilassa, kun muuta ei ole.”

Niemelä naurahti muistaessaan, miten hän oli prässännyt Aaltoa, kun tutkimukset olivat jääneet silleen. Mies oli ollut niin heideggerilainen eikä kuitenkaan.

”En tiedä, pystyisinkö minä samaan.”

”Mulla ei olisi mitään ongelmaa, jos vaan rahat riittäis”, Särkiniemi intoili. ”Mä lähtisin Thaimaaseen nauttiin

elämästä. Palmunlehdet vaan havisisivat kun meikäläinen viilettäisi nudistirannalla.”

Aalto härnäsi Niemelää kuin vihreäkantisen pokkarin munkki:

”Ne on ne pikkuporvarilliset paheet, mitkä pitää systeemissä kiinni. On syötävä, juotava kahvia ja ostettava kirjoja, että tuntisi olevansa elossa.”

Niemelän eteen kannettiin ranskalaisten ympäröimä sisäfile. Mies nauroi:

”Niinkö?”

Vahteri oli kärrätty Tampereen poliisilaitokselle pomon luo.

”Päaset vapaaksi, mutta töihin et tule takaisin ennen kuin kohu laantuu”, Järvinen ohjeisti.

Vahteri murjotti ja poistui paikalta sanaakaan sanomatta. Hän ei ollut saanut nukuttua muutamaan yöhön, sillä aivot olivat askarrelleet iskun kimpussa. Vahterin kuulusteluissa oli käynyt ilmi, että Oriveden Corollasta löytynyt bensakanisteri oli tutkittu. Hiilen ja noen alta oli paljastunut Textmarkerilla kirjoitettu teksti: Wellu. Se oli kuulunut Särkijärven ruumiille. Entisen linnakundin osuudesta iskuun ei ollut epävarmuutta. Vahteria harmitti, että oli ollut Wellun luona vieraillessaan niin lähellä jutun ratkaisua tietämättään. Sitten hänet oli pyyhkäisty tutkinnoista sivuun Kylmäkoskelle. Hän pisti käytävällä juoksuksi ja säntäsi Luoman komeroon:

”Jos linnareissu oli sun juttujas, niin nyt olis hyvä hetki tunnustaa ja katua.”

Luoma nousi seisomaan ja puolustautui:

”Mistä sä mua syytät? Mähän oon sun takia kusessa.”

”Ja paskanmarjat”, Vahteri mylväisi ja antoi nyrkkinsä viimeistellä lauseen. Luoma kaatui pöydälle. Hän nousi, väisti uutta iskua ja tähtäsi takaisin. Nyrkki rusahti Vahterin kylkiluihin. Mies ulvaisi ja tavoitteli oikeallaan Luoman leuka, mutta Luoma väisti ja otti riitapukarin niskalenkkiin.

Vahteri teloi naamansa pöydänkulmaan riuhtoessaan irti Luoman otteesta ja survaisi saappaallaan sandaalia kostoksi. Luoma urahti ja irrotti otteensa. Hän kaappasi työtuolin

suojakseen ja uhitteli sillä, mutta Vahteri ei piitannut aseesta vaan rynni kohti. Luoma väisti, mutta kumauttikin päänsä Vahterin kyynärpäähän. Silmäkulma aukesi.

Kun vihasta ja nujakasta puuskuttavat miehet katsoivat toisiaan, Vahteri rämähti Luoman hämmästykseksi nauramaan.

”Mitä siinä illistelet?” Luoma kivahti.

”Näkisitpä itses.”

Luoma katseli edessään seisovaa miestä, jonka naamasta valui verta. Hän havaitsi samoja oireita itsessään, kun kosketti kädellään märkää, jomottavaa silmäkulmaansa. Hän vastasi nauruun. Se kumpusi syvältä ja pesi pois epäilykset. Vahteri ei voinut olla RIP. Mies kävi asiaan ja antoi nyrkin laulaa, ei lähetellyt kiristysviestejä.

Luoma rojahti tuoliinsa ja risti kädet niskan taakse, antoi veren virrata, punaisten tippojen puhdistaa vaaleansinisen virkapaidan. Endorfiinit virtasivat ruumiissa kuin oopiumi. Ne saivat Luoman tuntemaan itsensä voimakkaaksi, kuin ennen.

Luoma ei ylpeillyt menneisyydellään. Hän oli oppinut suuntaamaan aggressionsa rakentavasti, mutta iskut olivat herättäneet vanhan vallan tunteen. Nyt hän antoi itselleen luvan nauttia siitä. Hän katseli pöydälle istahtanutta Vahteria ja tiesi miehen tuntevan samoin. Luoman sisällä läikähti. Hän tajusi tuntevensa Vahterin paremmin kuin kenenkään toisen kollegansa. Jos hän rehellisesti myönsi itselleen, heissä oli pohjimmiltaan jotain samaa. Oliko juuri kaltaisuus johtanut erimielisyyksiin ja kahnauksiin, Luoma pohti. Oliko hän halunnut kieltää pimeän puolensa ja nähdä sen Vahterissa?

Kun miehet olivat vielä työskennelleet samassa tutkintaryhmässä, he olivat olleet tiivis työpari, jopa vapaa-aikanaan. Puolisoidensa myötä toisiinsa tutustuneet vaimot

olivat järjestäneet yhteisiä perhetapaamisia. He olivat suunnitelleet seurapeli-iltoja, illallisia ja saunomisia. Miehet eivät kuitenkaan osanneet pitää suutaan kiinni työasioista, mikä johti kärhämiin. Kun kutsu oli käynyt viime keväänä vapunviettoon Vahtereille, Luoma oli ärähtänyt Kattrille:

”Sen kun menet.”

”Ai jaa. Että sä voit sitten lähteä Mutan ja Pitkäsän kanssa ryyppäämään vai? Olis kiva viettää edes kerran perinteinen perhevappu.”

”Ai. Onks vappu nykyään perhejuhla?”

”Useimmille perheellisille se on, mutta sulle mikään ei riitä, haluat perheen ja poikamieselämän samassa paketissa.”

Luoma ei provosoitunut, vaan avasi töllön, mutta Katri kailotti kilpaa Röngän kanssa:

”Mikä siinä Vesassa oikein tökkii?”

”Mä näen sitä liikaa ja sellasia puolia, joista sä et tiedä mitään.”

”Ettei ongelma olis vaan sun päässä? Vesalla ei ainakaan tunnu olevan mitään sua vastaan. Tuskin ne muuten olis edes kutsuneet meitä.”

”Tai sit Vesa kutsu meidät just sen takia, että ollaan oltu töissä napit vastakkain. Pääsis taas tappeleen kannipäisään.”

”Sähän se oot aina riitaa haastamassa. Myöntäsit viimein itelles, että sä et oo mikään pyhimys.”

Luoma havahtui mietteistään ja katseli Vahteria uteli-aana kuin muistinsa menettänyt peilikuvaansa. Oliko hän nähnyt miehessä sen, mitä eniten inhosi itsessään? Väki-valtaisuuden, suoraviivaisuuden, yksinkertaisuuden? Oliko RIP:kin vain heijastuma hänestä itsestään?

”Voimme löytää vastauksia vain itsestämme”, thaimaalaisen munkin sanat kaikuivat Luoman korvissa, kun vaalea

pörröpää pilkisti ovenraosta:

”Mitäs täällä tapahtuu?” Tuija kysyi.

Vahteri virnisti:

”Me vähän halittiin.”

”No siltä näyttää. Oottakaas hetki.”

Tuija hävisi ja Vahteri alkoi selittää tohkeissaan:

”Musta tuntuu, että Supon Viiriaho tappoi Wellun, sen Särkijärven ruumiin, jonka takia mä jouduin poseen. Viiriaho lavasti mut syylliseksi.”

”Täh?” Luoma kelasi teoriaa, mutta ei saanut siihen tolkkua. Miksi Supon johtaja olisi jallittanut Vahteria?

”Äijä oli väkivaltanen”, Vahteri selitti. ”Uhkas ampua meikäläisen Oriveden hiekkakuopalla, kun oltiin katsastamassa sitä palaneen Corollan raatoa.”

Tuija palasi huoneeseen ensiapulaukun kanssa:

”Haavat pitää desinfioida. Ilkeän näkösiä.”

Hän alkoi tuputella veriviiruja pienillä lappusilla:

”Kuulitteko jo Supon Viiriahosta?”

”Mitä siitä?” Vahteri valpastui.

”Mies löydettiin kuolleen kotoaan.”

”Älä? Mitä tapahtui?”

”Kahvihuoneella juorutaan, että se ei kestänyt häpeää, vaan tappo ittensä. Verotalon tutkintojen täyty olla rankka juttu. Viiriaho oli parikymmentä vuotta Supon kovinta kärkeä, mutta se pyyhkästiin kylmästi sivuun, kun iskun tekijöitä ei tavotettu. Uutisten mukaan jotain Stasi-kytköksiäkin on löytyny.”

Luomaa riipaisi ajatus parin päivän takaisista itsemurhaaikeistaan. Hän tunsu sympatiaa Viiriahoa kohtaan.

”Miten se teki sen?” Luoma kysyi.

”Ei tietoa. Supo vaikenee ja vetoaa kansalliseen turvallisuuteen.”

”Ajatella, että äijä yritti vierittää syyt tutkinnan

epäonnistumisesta mun niskaani”, Vahteri päivitteli. ”Mää olin muuten paikalla, kun se sai tiedon hyllytyksestään. Tutkintaryhmän kokous päättyi ja ylijohtaja paukkas huoneeseen. Se kysy Viiriaholta, olisiko miehellä hetki aikaa. Viiriaho vilkas kelloaan, poimi pöydältä viimesen pullan jota mä olin suunnitellu matkaevääks ja sano menevänsä suoraan seuraavaan kokoukseen. Se halus siirtää tapaamisen iltapäiväks, mutta ylijohtaja äyskäs, että vilttiketju tulis avuksi Verotalon tutkintaan per heti ja äijät tarvitsis briaifin. Viiriaho vastusteli. Se sano, että tutkinta eteni koko rintaman leveydeltä eikä reservejä tarvittu, mutta ylijohtaja ei kuunnellu, sano vaan, että aikaa ei ollu hukattavaks. Ota koppi, kun voit, se sano. Sen jälkeen mies hävis.”

”Kuka Viiriahon tilalle tulee?” Luoma kysyi.

”Joku Koskenniemi”, Tuija tiesi.

”Ei kai”, Vahterin naama venähti. ”Se rillipää on ollu koko ajan jarruttelemassa tutkintaa. Yrittää vaan päteä ja viisastella.”

Tuija tönäisi Luomaa ja katsoi Vahteria merkitsevästi:

”Eipä taida olla ainoa.”

Vahteri vihelteli ja heilutteli pöydän reunalla jalkojaan yrittäen näyttää mahdollisimman viattomalta.

Illalla Luoma odotti Aaltoa Kultaisessa apinassa. Olut maistui suussa Bangkokin kiinalaisen tiskivedeltä.

Ovi kävi ja Aalto pölähti sisään. Mies pudisteli enimmäkseen vedet rotsistaan ja pyyhkäisi tukan naamaltaan, koirat ravis telivat. Oli myöhäistä komentaa hurttia ulos itseään linkoamaan, sillä pisarat lentelivät jo iloisesti loosien lastulevyseiniin.

Aalto äkkäsi ensimmäisenä Luoman murjotun naaman:

”Odotas, älä sano mitään. Minä arvaan. Olit sängyssä kolmen teinitytön kanssa. Yksi niistä otti suihin, toinen

istui naaman päällä ja kolmas tarjosi tissejään puristeltavaksi. Sitten Katri tuli kesken kaiken kotiin ja huitaisi kaulimella.”

”Sulla on villi mielikuvitus, mutta mun on pakko tuottaa pettymys”, Luoma naurahti. ”Se oli vaan Vahteri ja äijä sai samalla mitalla takas.”

”Oletko harkinnut ammatinvaihtoa?” Aalto kysyi ja ripusti läpimärän takkinsa tuolinselustalle.

”Arvaa vaan kuinka monta kertaa, mutta mä olen liian vanha nyrkkeilijäks”, Luoma hörähti. ”No, jos ihan totta puhutaan, mä en tiedä onko musta enää poliisiks. Olo on kun pastorilla, joka on alkanut epäillä Jumalaa.”

Aalto kuunteli hiljaa, kun Luoma jatkoi:

”Mä olen miettiny niitä kuvia ja uhkauksia. Niillä ei taida loppujen lopuksi olla mitään tekemistä tän jutun kanssa. Mä oon juossu vaan sähköjäniksenä tajuamatta, että pysähtyäkin vois.”

Luoma kuulosteli sanojaan. Hän ei ymmärtänyt, mihin hänen arvostelukykyensä ja suhteellisuudentajunsa olivat kadonneet. Munkki ja Aalto olivat olleet oikeassa. Syyllinen oli ollut koko ajan lähempänä kuin hän uskoikaan, hänessä itsessään. Pakonomainen takertuminen perheeseen ja oletettuun maineeseen oli ajanut jyrkänteeltä alas, vanha trauma iskenyt takaisin kuin temppelein oopiumitrippi.

”Tuskin asiat olisivat miksikään muuttuneet, vaikka olisit nähnyt niiden läpi”, Aalto lohdutti.

Sepä se, Luoma huokasi mielessään. Oli ollut yhtä helppo saada hänet hysteeriseksi kuin leimata pedofiiliksi.

”Mitä mun pitäis sun mielestä tehdä?” Luoma kysyi Aalolta.

”Ei mitään.”

Luoma huomasi odottaneensa Aalolta samaa kuin Vahteri, vihjeitä ja johtolankoja. Hän katsoi Aaltoa kysyvästi,

mutta mies kohautti vain harteitaan:

”Vai mitä tekisit eri tavalla?”

Kaiken, Luoma halusi sanoa, mutta pysähtyi miettimään. Hän valui sohvalta takanojaan ja risti jalat. Hän kävi mielessään läpi kuluneiden viikkojen tapahtumia: ahdistusta, turhaa takaa-ajoa netissä ja Thaimaassa, iskuja, perheen evakkoa, yhteenottoja kotona Katrin ja töissä Vahterin kanssa. Olivatko ne olleet välttämättömiä, että hän oli viimein oivaltanut mistä oli kyse?

Luoman katse harhaili katonrajassa loistavaan Exit-kylttiin ja päässä välähti: kaikki oli mennyt juuri niin kuin oli pitänyt. Hän oli itse ajanut itsensä tähän tilanteeseen. Miksi hän olisi halunnut muuttaa jotain?

”En tekisi mitään toisin. Puupää tarvitsee tavallista kovemman koulun jotain tajutakseen”, hän huokasi lannistuneena.

”Kaikki me opitaan kantapään kautta”, Aalto tokaisi yhtä suvaitsevana kuin aina.

”Ainakin meikäläinen, mutta mä en tiedä miten kerettiläinen voi jatkaa lainvalvojana. Mun on vaikea enää nähdä asioita niin yksioikoisesti kun ennen. Mikä mä olen muita ojentaan ja tuomaroimaan, kun en ole ite yhtään parempi?”

”Se juuri on vahvuus. Poliisi tarvitsee toisinajattelijoita, niitä, jotka näkevät myös systeemin järjettömyyden. Paras instituutioiden kritiikki tulee aina sisältä päin ja sillä on eniten vaikutusta.”

”Ehkä, mutta se ei oo yhden miehen sota. Ei ainakaan rivimiehen.”

”Se on sama juttu kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla ja tasoilla. Ei missään ole sen enempää tilaa ajattelulle. Jos omaa mielipiteitä, jää yksin niin kuin minä.”

”Menipä taas syvälle.”

Luoma vaihtoi vapaalle, kun ei tiennyt mitä muutakaan

sanoa:

”Here’s a man who would not take it any more. A man who stood up against the scum, the dogs, the filth, here is someone who stood up.”

”Taksikuski. Mutta sillä miehellä oli vain yksi vaihtoehto.”

Luoma nyökkäsi ja jatkoi:

”Now I see it clearly. My whole life is pointing at one direction, I see it now. There never has been any choice for me.”

”Aivan, mutta sinulla on vaihtoehtoja”, Aalto rohkaisi. ”Koko jutun juju on se, että olet nähnyt vaihtoehdot ja tiedostanut niiden olemassaolon. Et ole enää ajopuu, joka toteuttaa jotain ulkopuolista, kiristäjän, yhteiskunnan, työnantajan tai puolison tahtoa. Sinulla on vapaus tehdä tai olla tekemättä elämälläsi mitään. Kyse on valinnasta.”

Luoma punnitsi Aallon sanoja mielessään. Keskustelut miehen kanssa ylittivät aina hänen ymmärryksensä. Aallossa oli jotain rauhoittavaa, mutta samalla hänen ajatuksensa saivat olon epämukavaksi. Aivan kuin olisi kävellyt tutussa kaupungissa, jossa maamerkit olivat yhtäkkiä vaihtaneet paikkaa.

”Mun pitää miettiä.”

”Älä mieti liikaa, ettei kasva patti otsaan”, Aalto hymyili. ”Tee valintasi ja hyppää täysillä mukaan.”

Kun Luoma avasi kotiin palattua makuuhuoneen oven, Katri ihmetteli ehostettua naamaa:

”Mitä sä oot tehny?”

”Tanssin Vahterin kanssa.”

”Toissäkö?”

”Ei kun Viikinsaarella tietysti.”

”Etteks te saa selvitettyä asioita puhumalla?”

”Vahteri epäili, että mä olin hommannut sille murhasyytteen.”

”Murhasyytteen? Mitä sä oikeen puhut? Sä et oo kerto-
nu mulle taas yhtään mitään.”

”Ei ollu mitään kerrottavaa.”

”Onko Vesa vankilassa?”

”Oli.”

”Eikä sen vaimokaan oo sanonu mitään.”

”Oli varmaan kädet täynnä töitä kaksosten kanssa.”

”Olishan se voinu pyytää apua.”

”Olisit sä?”

Katri mietti. Olisiko hän kehdannut tunnustaa, että poliisissa työskentelevä mies oli teljetty linnaan epäiltynä murhasta?

”Sun olis pitäny sanoa. Se olis varmaan tarvinnu apua, mutta sä et tietenkään sanonu, kun se oli Vesan vaimo. Ei kai se vaimon vika ole, jos mies on murhaaja vai onko?”

Luoma ei tiennyt mitä vastata. Ennen hän olisi vierittänyt syyt perheen niskoille, mutta ei enää. Hänestä tuntui, ensimmäistä kertaa elämässään, että hän ei pelännyt, ei oman itsensä, asemansa eikä perheensä puolesta. Tunne oli outo, huumaava. Hän tajusi, että pelko ja häpeä olivat hänen ja epäilemättä monen muunkin elämässä voimakkaimpia draivereita. Ihmiset rakensivat ympärilleen suoja-
muureja ja hakivat toisista heikkouksia todistaakseen omaa vahvuuttaan. Vain niihin saattoi luottaa, joilla ei ollut mitään menetettävää. Niihin, jotka eivät pelänneet sen paremmin elämää kuin kuolemaa, sellaisiin kuin Aalto.

Pelko, Luoma maisteli sanaa suussaan. Se piiritti nurkkaan, tuntui katseena, valvovana silmänä selässä, yön painajaisina, mutta johtui lopulta vain sisäisestä turvattomuudesta, epäluottamuksesta itseä ja muita kohtaan. Luoma oli tunnistanut oireensa, mutta halunnut epäillä diagnoosia. Se

oli liian yksinkertainen ollakseen totta.

Pelko oli voimakas ja samalla turha tunne, sillä nykyajan ihmisiltä puuttuivat luontaiset viholliset itseä lukuun ottamatta. Mutta tulivatko kaikki uhat sisältä? Jos, niin oliko koko kansakunnan vallannut pedofiilihysteriakin sisäistä kamppailua? Kertoiko kohu enemmän sen alkuunpanijoista kuin kohteista?

Luoma säpsähti. Hän oli ollut nurkassa itsensä ahdistamana. Huono omatunto, pelko ja epätoivo olivat kaiken takana. Hän ei ollut myöntänyt omaa turvallisuushakuisuuttaan, vaan syyllistänyt perheensä. Niin ei kävisi enää, Luoma päätti. Hän harmitteli, että otti vasta nelikymppisenä oman elämänsä ohjat käsiin.

Seuraavana päivänä Luoma lähti töistä ajoissa ja kyyditsi työtöt tarhasta mummolaan.

”Huomiseen”, äiti huikkasi ja heilutti lapset kainalossa, kun Luoma jatkoi matkaansa. Hän kaasutti Messukylän mutkaista mäkeä marketille. Kello oli kuusi ja Katri kotiutuisi pian.

Tuhatpaikkainen autokeidas oli täynnä perjantai-illan ruuhkasta. Luoma pysäköi äärimmäiseen nurkkaan, nappasi ostoskärryt ja sukkuloi lihatiskille.

”Kaksi kiloa sisäfilettä.”

Hän katseli, kuinka myyjä nosteli tummanpunaisia lihamöhkäleitä ja osoitti suurinta:

”Laitetaan tuosta. Eikä tarvitse leikata, kiitos”.

Kuulutus yllätti:

”Huomio huomio, pyydämme kaikkia asiakkaita siirtymään rauhallisesti parkkipaikalle.”

Ympärillä alkoi kuhista. Tulipalo? Pommi-isku? Ihmiset vouhkasivat terroristeista ja rynnivät ulko-ovelle työntäen röyhkeästi pienimmät edeltään. Pari verkkareihin pukeutunutta laitapuolen kulkijaa syöksyi lihatiskille lappamaan pihvejä kasseihinsa. Lapset itkivät, ostoskärryt rämisivät ahtaissa käytävissä, säilykepurkit putoilivat ja lasipullot särkyivät kivilattialle muuttaen sen luistinradaksi. Vanha nainen kurotti hyllyltä kalleinta erikoiskahvia mukaansa, mutta kaatui ja tallautui väkijoukon jalkoihin.

”Toistan, pyydämme kaikkia asiakkaita poistumaan rakennuksesta välittömästi”, neutraali naisääni kehotti.

”Maailmanloppu tulee, tunnustakaa syntinne ja katukaa

tai joudutte helvetin tuleen”, pitkä risupartainen mies alkoi saarnata Luoman vieressä kädet pystyssä.

Luoma puristi maksamatonta sisäfilettä kainalossaan ja työntyi väkijoukon mukana ulos pirisevien varashälyttimien läpi. Päästyään parkkipaikalle hän äkkäsi myymälän henkilöstöön kuuluvan miehen ja kysyi:

”Olen poliisista, mitä on tapahtunut?”

”Saimme pommiuhkauksen.”

”Jaaha, taas joku terroristia leikkimässä”, Luoman mielenkiinto lopahti. Hän halusi vain kotiin ja etsi autoaan värisevän ihmismassan keskeltä, kun puhelin soi. Se oli Katri.

”Missä te taas luuhaatte?”

”Kaupassa kulta, tullaan ihan just. Laittaisitko saunan päälle?”

Tungettuaan väkijoukon läpi autolleen Luoma veti henkeä ja avasi sisään päästyään radion. Parkkipaikan ulosmenotie oli tukossa ja ikkunat huurtuivat juuri alkaneesta sateesta. Hän käynnisti lasinpyyhkijät ja lämmityksen. Jono teki tilaa poliisiautoille, hälytysvalot välkkyivät, mutta Luoma kärkkyy vain tilaisuutta päästä pois. Hän katseli turhautuneena ympärillään avautuvaa harmaata maisemaa, joka oli kuin mistä tahansa Itä-Euroopan maasta. Missä olivat hohtavat hanget ja kelohongat, metsän siimes, hiljaisuus niin syvä kuin olisi meren pohjalla kulkenut?

Viimein Luoma lävisti risteuksen ja kääntyi kohti Hervannan valtavyylälle johtavaa tietä. Pari nuorta värjötteli bussipysäkillä, todennäköisesti menossa viikonlopun viettoon Hämeenkadulle raatihuoneen korttelia kiertämään. Siellä Luoma oli itsekin pyörinyt silloin, kun ikä ei riittänyt ravintoloihin. Hän oli hakeutunut Hämeenkadun tungoksesta Kauppakadun pimeään, jossa kovat kundit kohtasivat, antoivat ja saivat turpaan. Nahinat syntyivät naisista, viinasta ja tupakasta niin kuin aina. Jollain oli jotain, mitä

muut halusivat.

Luoma oli seurustellut niihin aikoihin tytön kanssa, jonka tavaramerkkinä olivat olleet ihonmyötäiset farkut. Ne olivat niin kireät, että niitä ei saanut omin neuvoin pois päältä. Tyttö oli paha suustaan ja tarttui kännissä helposti muiden matkaan, mutta suhde oli kestänyt siitä huolimatta pari vuotta. Luoma oli sietänyt syrjähyppyjä, koska ei uskonut saavansa toista yhtä kaunista. Sitten löytyi Katri, vaalea ja niin erilainen.

Luoma pysäköi kotipihaan ja näki, että Katri oli kysymysmerkkinä ovella vastassa:

”Mikä sua viivytti? Missä tytöt on?”

”Vein mummolaan. Tää on meidän ilta.”

Luoma laski lihapaketin eteisen pöydälle ja halasi, mutta vaimo pyristeli irti:

”Lopeta, sun takki on ihan märkä. Mä kastun.”

Luoma riisui rotsinsa ja moiskautti suukon vaimon huulille. Miten vieraalta Katri tuntuikaan.

”Laitatko vähän musiikkia. Mä kokkaan meille illallista”, Luoma komensi hellästi.

Hapan ilme sulii hymyksi:

”Ihanaa kulta, mä olen kaivannut sitä.”

”Ja mä sua.”

Luoma kietaisi vyötäisilleen esiliinan, tyhjensi perunat pesualtaaseen, huuhtoi mullat, laittoi uunin päälle ja avasi viinin ilmaantumaan. Vatsa kurni ja vauhditti askareita. Perunat muotoutuivat veneiksi, ne uivat uunivuokaan, saivat päälleen suolaa ja runsaasti ruokaöljyä ja katosivat sitten uuniin.

Vaimo oli valinnut soittimeen kotimaista, ikivihreitä ajalta, jolloin kierrettiin yhdessä ravintoloita. Drinksut ja aamuöinen kebab korvasivat illallisen. Kädet ja suupielet olivat rasvassa, pöytä kaalissa ja vastapäinen peili paljasti

armotta sotkun.

Kun perunat pehmenivät, Luoma lisäsi vuokaan hienonnettua valkosipulia, paksult juustoraastetta ja purkin kermaa. Sitten hän nappasi lämmenneen lihaköntin käteensä. Se tuntui jämäkältä ja pehmeältä. Veitsi upposi lihaan kevyesti ja paljasti syyt. Hän paistoi kolmen sentin paksuisia viipaleita valurautapannussa puolitoista minuuttia per puoli. Medium miinus, Luoma arvioi, kaatoi viinin laseihin ja annosteli rakkausruoan.

”Ihanaa rakas. Et tiedä kuinka mä olen kaivannut tätä”, Katri henkäisi.

”Tiedän. Anteeksi, että jouduit odottamaan.”

Luoma kysyi itseltään, mikä oli perheonnen hinta.

Seuraavana aamuna Luoma haki lapset takaisin mummolasta. Tytöt rymysivät takapenkillä innoissaan kotiin pääsystä.

”Isä, osta meille hevonen.”

”Eikö mummolan koira riitä?”

”Ei. Se ei ole meidän oma ja me halutaan hevonen.”

”Hevosesta on paljon työtä. Isällä ja äidillä ei ole aikaa hoitaa sitä ja te olette liian pieniä kantamaan vastuuta niin suuresta eläimestä.”

”Osta sitten kirahvi.”

Luoma lopetti kaupankäynnin CD:llä. Musiikki innosti lapset kimmittämään mukana, mikä oli ehkä vieläkin ärsyttävämpää, mutta ei vaatinut osallisuutta. Hän saattoi paeta ajatuksiinsa muistelemaan edellisiltä. Katri oli ollut halukas. Punaviinin ansiota, Luoma kuittasi imartelematta itseään. Virkapuku, käsiraudat ja pamppu eivät enää tehonneet vaimoon kuten joskus uran alkuaikoina. Univormu merkitsi Katrille pitkiä, yksinäisiä iltoja ja epävarmoja öitä.

Luoma tajusi Katrin pelkäävän. Hän pelkäsi

menettävänsä miehensä, pelkäsi, että lapsille tapahtuisi jostain pahaa, pelkäsi oman itsensä puolesta ja lopulta eniten omaa itseään. Miten Luoma onnistuisi välittämään vaimolle ajatuksen pelon luonteesta, jonka oli itse intuitiivisesti ymmärtänyt – ajatuksen, joka oli vasta muotoutumassa?

”Isi, isi, me halutaan takas mummolaan. Käänny takaisin.”

Luoma havahtui. Oltiin kotona.

Venäjän Aasian-puoleisessa osassa, Irkutskin kaupungissa puutalon ovelle koputettiin. Vinoseinäinen talo heilui ja lunta tömähti räystäältä maahan. Irina vilahti makuuhuoneeseen, kiskoi takin päälle, avasi ikkunan ja karkasi kinokseen. Lumi tunki sisään huopatossuista.

Hän tiesi. Pako oli turha, mutta hän juoksi, kovempaa kuin koskaan. Suussa maistui metalli, kun hän ohitti kasvihuoneen ja lävisti mädän lauta-aidan. Ilman lunta, hänen päässään takoi, pimeällä, hänellä olisi ollut mahdollisuus. Hän kompuroi, pinnisti uudelleen vauhtiin, mutta miehet saavuttivat. Sitten isku pakotti maahan.

Taivas oli luntakin valkoisempi ja kylmä hiipi kauluksesta, hihansuista, vyötäröstä. Irina yritti ylös, mutta musta varsikenkä painoi maahan ja puristi keuhkot pieniksi.

”Miksi?” hän sai kysytyä.

”Varoittava esimerkki. Dasvidania.”

Kuului laukaus. Rintaa puristi, mutta vain hetken. Irina seurasi isäänsä.

Vahteri rynni sisään Luoman työhuoneeseen Tampereella. Mies keikkui ovella ja piilotteli suurieleisesti jotain selkänsä takana.

”Mä tiedän, kuka sen Verotalon pommi-iskun teki”, Vahteri illisteli.

”Onks juttu ratkennu?” Luoma hölmistyi. ”Se Viiriahon seuraaja tais pistää tutkintaan vauhtia.”

Luoma tunsi jääneensä pimentoon, vaikka Supon tutkinnat olivatkin hiljattain vuotaneet mystisesti julkisuuteen kaiken kansan luettavaksi. Iltapäivälehdessä iskun jäljet päättyivät Oriveden hiekkakuopalle ja Corollaan. Koskenniemen johdolla jutussa oli keskitytty analysoimaan toissijaisia johtolankoja. Tapahtumia katseltiin taivaalta käsin amerikkalaisten vakoilusatelliittien kautta ja linkitettiin kansainvälisiin terroristiorganisaatioihin.

Miten Vahteri olisi voinut päästä hänen jäljilleen, Luoma aprikoi. Wellu puski kukkia eikä vasikoinut ja Aaltoon Luoma luotti enemmän kuin itseensä. Hän katsoi miestä kysyvästi.

”Koskenniemi ei tiedä mistään mitään”, Vahteri tuhahti. ”Mä ratkasin jutun ihan ite.”

”No, kerro kumpi se oli, sinä vai Eugen Schauman?”

”Sä tiedät ettei kumpikaan”, Vahteri muikisteli ja leikki arvoituksellista.

Luoma hätkähti. Tiesikö Vahteri? Vahteri tiesi, hän panikoi.

”Mä olin silloin ryyppäämässä Aallon kanssa. Tai siis ei hän Aalto ryyppää, mutta mä.”

Vahteri ei reagoinut takeltelevaan alibiin, vaan paljasti selkensä takaa kirjan:

”Musta tulee tän ansiosta seuraava Supon ylijohtaja.”

”Mikä toi on?” Luoma rypisti kulmiaan ja tuijotti kantta, jota koristi pesäpallomailalla matopurkkia lyövä pingviini.

”Kuunteles ny. Tän kirjottaja on entinen tampere-laisyrittäjä, joka joutu venäläismafian ahdistelemaks. Se pyysi KRP:ltä apua, mut äijät vaan taivasteli, että toivottavasti se mafia ei tuu tänne Suomeen.”

”No mitä muutakaan ne olis voinu?” Luoma ihmetteli eikä tajunnut, miten juttu liittyi edes etäisesti Verotaloon.

”No, sen jälkeen äijän virolaiset yhtiökumppanit puhalsi siltä firman, mutta verottaja ei uskonu vaan mätkäs lisäverot.”

”Ahaa”, Luoma alkoi saada juonen päästä kiinni. ”Se kosti?”

”Just. Äijä kirjottaa täällä, että se lahjottaa omaisuutensa Al-Qaidalle palkkioks Tampereen veroviraston räjäyttämisestä.”

”Älä helvetissä.”

”Voilä”, Vahteri nyökkäsi juhlallisesti.

Luoma nielaisi kahvikupistaan äänekkäästi. Ilmakupla ahtautui kurkusta vatsaan ja tuntui ikävältä. Oliko Vahteri tosiaan ratkaissut RIP:n henkilöllisyyden?

”Supo selvitteli tapausta kymmenien miesten voimin, mutta meikäläinen laski yhteen kaks plus kaks, joka muuten on viis, ja siinä se oli. Terroristit oli paljastettu.”

”Miten sä kekkasit ton?”

”Yksinkertasta. Mä kirjoitin vaan Googleen sanat: Tampereen verovirasto Al-Qaida.”

Luoma kääntyi koneensa ääreen ja huomasi, että hakutulos johti todellakin Vahterin mainitsemaan kirjaan. Hän näpytteli poliisin tietokantaa ja bongasi kirjoittajasta

annetun etsintäkuulutuksen, joka liittyi mitä ilmeisimmin verottajan tutkintapyyntöön. Mies oli rekisteröity viimeisen kerran Helsinki-Vantaalla, kun hän oli noussut lennolle Frankfurtin kautta Kabuliin. Epäselvistä turvakameran kuvista oli saatu tunnistettua vain vihreät varvastossut.

Maithain mies, Luoma tajusi ja näki silmiensä edessä kookkaan miehen nuhraantuneessa t-paidassa, liian suurissa shortseissa ja vihreissä varvastossuissa. Mies oli kävellyt ohi, muistuttanut jälkiruuasta ja hävinnyt.

Luoma maisteli mielessään Vahterin tarjoamaa jutun ratkaisua, mutta ei tuntenut odottamaansa huojennusta. Se oli tullut jo aiemmin eikä RIP:llä ollut asian kanssa mitään tekemistä. Miehen henkilöllisyys oli muuttunut yhden tekeväksi, sillä hän se oli jutussa toiminut, ei RIP. Nimettömät viestit olivat vain laukaisseet liikkeelle tapahtumien ketjun, joka oli johtanut Luoman todellisen syyllisen jäljille: katsomaan peiliin.

”Mulla on sulle toinenkin yllätys”, Vahteri jatkoi keikistelyään. ”Katsopas mitä Wellun kämpiltä löytyi.”

Vahteri paljasti selkensä takaa toisen kätensä ja ojensi Luomalle Katriilta varastetun käsilaukun. Sisältä löytyivät lasten kuvat, huulipuna, nenäliinapaketti, auton ja kodin avaimet, luottokortti, lompakko, kännykkä. Kaikki koskemattomina.

”Miten sä tän sait?” Luoma ällisteli.

”Kävin penkomassa Wellun kämpän kun pääsin Kylmäkoskelta. Mä halusin tietää, mikä oli saanu Järvisen epäileen, että mulla ja Wellulla oli joku yhteys ja samalla löysin tän veskan.”

”Oliko Wellu käsilaukkuvaras?”

Tapaus ei käynyt Luoman järkeen. Sen täytyi olla satuma tai vahinko. Jos Wellu oli varastanut laukun, miksi mies ei ollut käyttänyt saalistaan vaan säilönyt sen

piironginlaatikkoon? Luoma pudisti päätään. Taas yksi osoitus siitä, että hän oli pelästynyt turhaan RIP:n olleen asialla ja nähnyt selviä ennusmerkkejä siellä missä niitä ei ollut. Mikä saamarin akka hänestä oli tullut, Luoma kiroili. Oli korkea aika muuttaa kurssia.

Kännykkä soi ja keskeytti mietteet. Vahteri nykäisi päätään taaksepäin morjestamisen merkiksi ja hävisi käytävään. Tuntematon numero, Luoma huomasi napatessaan rakkineen pöydältään. Ei kai vaan RIP, Luoma huolestui muistaessaan ajomatkan Porista Tampereelle ja saamansa puhelun.

”Minulla on sinulle tehtävä”, syntetisaattori oli ladellut monotonisesti.

”Halojaa”, Luoma vastasi varovaisesti ja yllättyi. Soittaja olikin Aalto. Asian täytyi olla tärkeä, kun mies oli vaivautunut puhelimeen, sillä hänellä ei ollut kotonaan lankaliittymää eikä kännykkää.

”Netistä osui silmiin jotain, mikä saattaisi kiinnostaa sinuakin. Tsekkaapa tämä”, Aalto sanoi.

Luoma näpytteli osoitteen ja alkoi lukea uutista. Sen mukaan venäläinen hakkeri oli löytänyt Windowseista vaarallisen haavoittuvuuden. Virhe avasi koneiden takaportit, minkä jälkeen niitä saattoi käyttää kuin omiaan.

”Jumankauta”, Luoma henkäisi.

”Ei kestä kiittää. Palataan”, Aalto sanoi ja sulki yhteyden.

Luoma tavasi uutista yhä uudelleen, kunnes hänen katseensa kiinnittyi vieressä olevaan kuvaan venäläishakkerista. Nainen oli kaunotar: pähkinänruskea polkkatukka, kapeat kasvot, korkeat poskipäät, täyteläiset huulet. Irina Drozdova, kuvan alla luki. Hänet oli löydetty kuolleena Irkutskista. Venäläisen kuolinsyytutkijan mukaan menehtymisen syynä oli stressin aiheuttama aivoverenvuoto. Hakkeripiireissä kuitenkin spekuloitiin ohjelmistojätin kostolla.

Luoma luki uutista kuumeisesti. Irina oli luonut haavoittuvuudesta kertovan madon, Dominaten, koska ei ollut saanut yhtiötä korjaamaan virhettä. Mato levisi parhailaan maailmalla, suomalaisissakin koneissa.

Tässä oli selitys, Luoma tajusi. RIP tai kuka tahansa muu oli saanut häntä koskevat tiedot haavoittuvuuden avulla. Samalla se tarkoitti, että jonkun oli täytynyt tietää haavoittuvuudesta jo ennen Irinaa ja käyttää sitä rikollisiin tarkoituksiin.

Luoma näppäili pikavalinta kakkosen.

”Mitä nyt taas?” mikrotukihenkilö Forsblom tervehti.

”Tunnetsä Dominaten?”

”Mitä siitä? Vaaraton matonen.”

”Tiedätsä miten se takaportin aukasu oikein tapahtuu?”

”Mitä sä sillä tiedolla kuvittelet tekeväs?” Forsblom ärähti. ”Tässä on ihan tarpeeks töitä ilman, että teikäläinen alkaa leikkiä verkoissa ihmemies MacGyveria.”

”Sitä mä vaan, että onko meidänkin koneet vaarassa?”

”Korjaukset on vielä kesken eikä ne tasan valmistu nopeemmin siitä, että mä roikun sun kanssa puhelimessa.”

Luoma mietti nasevaa vastausta, kun näytölle lävähti ilmoitus:

”Koneessanne on vakoiluohjelma ja kaikki tietonne ovat vaarassa. Löydätte tarkat tiedot hakemistosta c:\dominate.”

Luoma avasi hakemiston ja unohtui lukemaan viestiä.

”Mitä sä oikein puuhaat siellä? Hei haloo”, Forsblom huuli.

Luoma sulki puhelimen ja tunsi kylmien väreiden kuttitelevan selkäpiitä. Hänen tietojensa saamiseen ei ollut tarvittu mittavaa murtosarjaa. Pelkkä huomaamaton verkovierailu oli riittänyt. Koneelta löytyivät yhteystiedot, matkalaskut, kalenteri, kaikki, jopa vaimon ja lasten henkilötiedot. Hän oli tietämättään luottanut vakoilulaitteeksi

muuttuneeseen koneeseensa eikä varmasti ollut ainoa. Mutta miksi krakkerit olivat tyytyneet pikkurikkeisiin, kun kaikki maailman salaisuudet olivat olleet heidän ulottuvillaan? Oliko kiristyskin pelkkä jäynä, näpätys, joka osoitti virkavallalle heidän kykenemättömyytensä? Vai pelkäsivätkö krakkerit joutuvansa Irinan tavoin ohjelmistojätin uhreiksi? Tietäisikö Renvall vastaukset, Luoma aprikoi ja veti rotsin niskaansa.

Luoma istui tutussa salissa viskilasi kädessään. Kun Renvall vilautti sikarilaatikon kantta Luoma ei kieltäytynyt, vaan kurkotti paksun havannalaisen sormiensa väliin. Hän nap-saisi leikkurilla pään poikki ja sytytti sikarin Renvallin tar-joamassa tulella.

”Joko olet törmännyt Dominateen?” Luoma kysyi ja puhalsi savut suustaan. ”Luin netistä, että Windowsista vir-heen löytänyt hakkeri oli murhattu Venäjällä.”

Luomasta näytti siltä kuin Renvall olisi hätkähtänyt. Mitä mies tiesi takaportista? Oliko hänkin käyttänyt sitä harrastuksiinsa?

”Onhan niitä matoja liikkeellä”, Renvall väisti kysymyk-sen. ”Onko teillä ollut vuotoja?”

”Vuotoja? No kai niitä voi sellaisiksikin kutsua”, Luoma hymähti. ”Eihän asuntoonkaan tarvitse murtautua, jos ta-kaovi on auki. Mulla ei ole tapauksista muuta tietoa kuin se, mitä koko Suomi on saanut iltapäivälehdistä lukea. Supon salaiset pöytäkirjat vuosivat julkisuuteen kuin vaalirahoi-tus. Tosin se reikä tulee nyt tukittua. Asiantuntijat paiskoo hommia yötä päivää.”

Renvall pudisti päätään:

”Yksikään kone ei ole turvassa, koskaan. Kohta havai-taan jokin uusi virhe ja homma alkaa alusta. Se on loputon suo ja sama koskee muitakin nettijuttuja. Täydellisen var-muuden ja turvan saa vain, jos nykäisee tökkelin seinästä ja kietaisee kaapelin kaulaansa.”

Luoman mieleen palasivat RIP:n lähettämät kuvat ja paniikki, joka oli saanut leikkaamaan nettikaapelin kahtia.

Hän nyökkäsi:

”Ei elämässä muutenkaan voi saada täyttä varmuutta ja turvaa.”

Jotain hänkin oli vihdoinkin tajunnut, kiitos RIP:n.

”Kovasti olet kuitenkin yrittänyt”, Renvall ei malttanut olla pistelemättä. ”Olen törmännyt sulkulistaasi surffatessa useammin kuin rikkaruohoihin kukkapenkissä. Tosin ”Pääsy estetty” -sivu näyttää korvanneen etupäässä muita kuin pornosivuja.”

Luoma punastui. Hän oli lisäillyt hätäpäissään sulkulistalle kaikki tuntemansa pornosaitit siltä varalta, että RIP julkaisisi hänestä tehdyt lapsipornokuvat. Hän ei halunnut, että kuvat osuisivat kenenkään silmiin, etenkin Katrin, pomon tai kollegoiden, mutta pornon joukkoon epähuomiossa päätyneet kunnialliset sivustot olivat osoittautuneet äänekkäiksi. Kutsu oli käynyt jälleen uusiin tehtäviin.

”Mä en enää ylläpidä sitä listaa”, Luoma selitti vaivautuneena. ”Se heivattiin takaisin Helsinkiin.”

”Palasitko henkirikoksiin?”

”No en. Patsastelin tänään tutkimassa kähvellettyä autonromua teknillisen yliopiston parkkipaikalla. Käytännössä tuli siis alennus toisiin tehtäviin, mutta mä en valita. Parempi päivä ulkoilmassa kuin toimistolla torkkumassa.”

”Vai yliopistolla. Meikäläinenkin poikkesi siellä pari päivää sitten”, Renvall sanoi ja korjasi asentoaan tuolissa.

”Olivatko unohtaneet toimittaa tutkintotodistuksen?” Luoma virnuili ja sai hymyn vilahtamaan Renvallin vakavilla kasvoilla.

”Olisivatkin, mutta tämä oli jotain ihan muuta. Sain pari päivää sitten oudon paketin Venäjältä. Se tuntui ihmeen kevyeltä, joten kävin analysoimassa sisällön labrassa.”

”Löytyikö mitään?”

”Poloniumia.”

”Älä?” Luoma muljautti savut nenästään. ”Sitä samaa radioaktiivista myrkkyä, jolla Litvinenko listittiin?”

”Sitä samaa”, Renvall vahvisti.

”Toihan on ihan älyttömän iso juttu”, Luoma äimisteli ja tunsi jääneensä pikkutekijäksi niin rikollisena kuin uhrinakin. Hän ei ollut tappanut ketään eikä hänen henkeään uhattu. ”Mä tarkotan, että kaikki pakettia käsitelleethän on altistunu myrkylle. Tietääkö poliisi?”

”Ei tiedä eivätkä sivulliset onneksi ole vaarassa, sillä paketti oli ilmatiivis. Säteily on vaarallista ainoastaan, jos ainetta pääsee iholle tai elimistöön. Ei se läpäise edes paperiarkkia.”

”Keneltä sä luulet lähetyksen tulleen?”

”Samasta osoitteesta kuin Litvinenkon, Putinin pojilta.”

”Mutta miks ihmeessä sulle?” Luoma vihelsi ällistyneenä.

”Pitkä juttu. Se liittyy siihen venäläiseen hakkeriin, joka tapettiin Irkutskissa. Tunsin naisen.”

Irinaan, Luoma ihmetteli. Mistä Renvall tunsi naisen?

”Petin Irinan luottamuksen ja syytän hänen kuolemaansa itseäni”, Renvall jatkoi vaisuna.

Luoma katseli ystäväänsä ja oli huomaavinaan, että miehen silmät kostuivat. Oliko Renvallilla ollut virtuaalisuhde venäläishakkerin kanssa?

”Irina olisi ollut elämäni nainen, jos asiat olisivat menneet toisin”, Renvall sanoi kuin Luomat ajatukset arvanneena. ”Mutta on parempi ettet tiedä enempiä, sillä asia ei todennäköisesti jää tähän. Gorillat ovat seuraavaksi minun perässäni kun heille selviää kirjeenvaihto, jota kävin Irinan kanssa krakkerifoorumilla.”

”Etkö voi poistaa viestejä?”

Renvall pudisti päätään. Ammattilaishakkeri koki itsensä epävarmaksi eikä selvästikään pitänyt tunteesta. Joku oli

ollut ovelampi. Luoma muisti oman turhautumisensa ja epätoivon, kun ensimmäiset RIP:n viestit olivat tulleet ja miehen jäljittäminen oli osoittautunut mahdottomaksi.

”Tarvitsetko apua?” hän kysyi myötätuntoisena.

Renvall puhalteli sikaristaan savurenkaita, jotka leijuivat hitaasti ylöspäin ja rikkoutuivat kattokruunun kristalleihin. Hän maisteli jälkimakua suussa ja sai viimein sanottua:

”Itse asiassa on yksi juttu, mutta en ole varma miten siihen suhtaudut.”

”Parkkipirkolla ei ole mitään hävittävää”, Luoma naurahiti. ”Käännyit juuri oikean tytsyn puoleen.”

Verotalon terroristille mikä tahansa oli mahdollista, Luoma lisäsi mielessään. Hän tunsikoksestaan outoa helipotusta. Oliko se vapauttanut hänet omantunnontuskista ja tehnyt pyhimyksestä ihmisen?

Viskipullon huvettua Luoma ja Renvall lähtivät yhtä matkaa kävelemään, Luoma takaisin töihin, Renvall Uffea ulkoiluttamaan. Ilma oli pakastunut ja tähdet näkyivät kirkkaina taivaalla.

Pyynikinlinnan kohdalla Luoma ihaili keskustaan avautuvaa näkymää: tehtaanpiippuja, Ilveksen tornia, höyryävää koskea. Tampere, hänen kotikaupunkinsa, hän mielti yleensä ja nautti kasvoilleen sulavista lumihiutaleista. Uusi elämä kangasteli edessä.

Miesten tiet erosivat kosken rannassa. Luoma jatkoi kohti Koskikeskusta ja Renvall jäi taistelemaan narussaan nykivän Uffen kanssa. Koska mies myöntäisi, ettei kissaa voinut kouluttaa, Luoma aprikoi ja harppoi eteenpäin.

Kissan naukaisu sai Luoman kääntymään. Renvall oli nostanut Uffen syliinsä, valot tanssivat kosken partaalla ja sysimusta vesi virtasi vuolaana. Luoma hämmentyi, kun näki ystävänsä nojaavan kaiteen yli ja tyrkkäävän Uffen

sylistään. Kissa räpiköi ja rääkyi, kun kylmä kangisti ja virta vei.

Luoma juoksi kohti, mutta vain nähdäkseen kissan pienen pään sukeltavan aaltoihiin. Hän käveli Renvallin luo ja näki, että miehen silmät kiilsivät kyynelistä.

”Viaton maksoi viattoman kuoleman”, Renvall selitti käheällä äänellä ja käänsi katseensa pois.

Luoma tajusi: Irinan kuolema oli miehelle kovempi paikka kuin hän uskalsi tunnustaa. Hän laski kätensä Renvallin olalle ja tunki ymmärtävänsä, mitä miehen mielessä liikkui. Renvall syytti itseään Irinasta kuin Luoma Miinasta.

Palattuaan pimeään työhuoneeseensa Luoma murtautui Renvallin ohjeiden mukaan poliisin sähköpostipalvelimelle. Hän tuhosi lokitiedot ja tyhjensi temppihakemiston. Todisteet RIP:n kuvista katosivat. Sitten hän avasi takaportin kautta pomonsa koneen ja löysi D-asemalta kansion sisäisistä tutkinnoista. Laaksonen, Luoma, hän selasi nimiä. Luoman kansioista löytyi yksi RIP:in käsittelemistä kuvista ja lisäksi Interpolilta tullut yksityiskohtainen kuvaus Thaimaan-matkasta. Luoma naurahti. Hän heitti tiedostot roskakoriin ja siirtyi Vahteriin. Miehen syytteet hävisivät yhtä yksinkertaisesti, pelkällä napin painalluksella. Hän tyhjensi roskakorin ja kalavelat oli kuitattu.

Luoma jatkoi matkaansa paperiarkistoon ja etsi katseellaan R-kirjainta. Rantanen, Reboff, Renvall. Hän taitteli paperit povitaskuunsa ja huvitti itseään kuvittelemalla, miten joku kollega hämmästyisi seuraavissa kuulusteluissa, kun Renvall penäisi papereita nähtäväkseen. Niitä ei löytyisi etsinnöistä huolimatta ja jutut raukeaisivat. Muuttuja immaterialisoituisi Jäniksen vuoden tapaan, kuten Renvall oli todennut.

Mies saattoi tehdä jatkossa mitä tahansa. Jälkiä ei jäisi,

sillä mikään tietojärjestelmä ei tuntenut Henrik Renvallia. Hän ei ollut kukaan, ei missään, ei maksanut edes sähkölaskua, sillä hänen Pyynikin-taloon ei virallisten tietojen mukaan ollut olemassa. Mies saattoi kävellä keskellä päivää kaupungilla kenenkään häiritsemättä tai huomaamatta, kuin lihaksi tullut haamu. Edes ohjelmistojätti ei pääsisi häneen käsiksi.

Luoma eli hetken ystävänsä onnea, mutta karisti sitten kuvitelmat mielestään. Hänen onnensa oli toisaalla.

Hän nukahti työpöytänsä ääreen ja käveli unessa ulos pommien silpomasta kaupungista.

Raunioiden takana avautui autiomaa, jonka aamuauringon kultasi. Luoma ei tuntenut väsymystä, vaikka hiekka poltti sandaaleissa. Valkoinen kaapu viilensi. Hän ei tien-nyt, kauanko oli kävellyt. Autiomaa jatkui kuin olisi alkanut alusta yhä uudelleen jokaisella horisontillisella.

Hän jatkoi eteenpäin auringon vieressä keskitaivaalta länteen. Etäällä näkyi joukko miehiä, jotka olivat pysähtyneet lepäämään. Lähempää hän tunnisti joukosta lapsuutensa vainoojan, mustapartaisen pommimiehen, jolla oli yllään tutut räjähdeliivit. Eräs miehistä oli muita kookkaampi. Huivi repsotti paljastaen kynityn siilitukan ja kaavun alta vilkkuivat vihreät varvastossut. RIP, Luoma tiesi ja hymyili.

Miehet odottivat Luomaa. He ojensivat hänelle yhden kamelinnahkaisista vesileileistään ja jatkoivat matkaansa. Luoman silmät kiilsivät kyynelistä, kun hän tyydytti jannon ja kaatoi vettä hiekan puhaltamille kasvoilleen. Vesi tuntui viileältä, suloiselta kuin Katrin kosketus ja kohotti Luoman lentoon.

EPILOGI

Vahteri puki ylleen kevlarliivit ja painoi mellakkakypärän päähänsä. Hän kiinnitti rynnäkkökiväärin lippaan, veti panoksen piippuun ja varmisti.

Tampereen poliisi oli hälytystilassa. Helikopterit pyörivät Sorinkadun yllä ja Pirkkalan hävittäjät oli komennettu valvomaan ilmatilaa. Läheiset armeijan yksiköt oli hälytetty apuun. Kadunkulmien tiesuluilla seisoivat vihreitä kuorma-autoja ja varusmiehiä taisteluvarustuksessa. Poliisiaseman eteen oli pysäköity panssariajoneuvo, jonka aseistuksena oli raskas konekivääri. Supon miehet valmistautuivat eteisessä mellakkakilvin ja tarkka-ampujat kokosivat aseitaan kerroksissa.

Hälytysnumeroon oli tullut kahta tuntia aiemmin puhelu:

”Olen Verotalon terroristi, tulen iltapäivällä poliisitalolle. Älkää ampuko, etteivät sivulliset vahingoitu.”

Numero oli jäljitetty hervantalaiseen puhelinkioskiin, mutta soittaja oli ehtinyt poistua eikä puhelulle löytynyt silminnäkijöitä. Pakolaiskeskuksen räätipäitä, Vahteri epäili. Mistä muualta Al-Qaidan miehiä Suomeen sikiäisi?

Miehet valpastuivat, kun joku pyrki poliisilaitoksen ovesta sisään. Vahteri kumartui piiloon, mutta poukkosi saman tien ylös tunnistaessaan tulijan:

”Älkää ampuko, vääränvärisen mies.”

Hän suojasi Aaltoa ruumillaan ja saatteli miehen turvaan naulakoiden taakse.

”Et keksinyt yhtään parempaa hetkeä tulla morjestaamaan?”

”Eikös nyt ole virka-aika? Sitä paitsi minähän soitin etukäteen ja sanoin, että olen tulossa.”

”Täh?”

”Minä ammuin Verotaloa raketinheittimellä.”

”Älä valehtele, mulla ei oo nyt aikaa kuunnella sun jorinoitas. Kohta nääs paukkuu.”

”Se olin minä, kostin koirani ampumisen. Muistaako Vahteri Pipsan, sen pienen maltankoiran?”

”Älä jauha paskaa”, Vahteri sanoi, tyrkki Aaltoa sivumalle ja vilkuili täpinöissään ovelle.

”Nyt olis hyvä hetki kuunnella”, Aalto korotti ääntään Vahterin hidasjärkisyydestä suivaantuneena. ”Se olin minä, joka soitin hälytysnumeroon ja kerroin, että olen tulossa antautumaan. Olen se teidän etsimänne mies: terroristi, Verotalon räjäyttäjä.”

Vahteri hätkähti ja kääntyi katsomaan ihmeissään Aaltoa. Oliko hänen kotietsinnöissä näkemänsä musta kotelo kuulunut sittenkin raketinheittimelle? Mutta miksi ihmeessä Aalto olisi räjäyttänyt Verotalon ja vielä tunnustanut vapaaehtoisesti?

Vahteri ei ottanut riskiä. Hän määräsi Aallon pantavaksi rautoihin ja kyörättäväksi Kylmäkoskelle, vaikka ei uskonutkaan miehen syyllisyyteen. Hän kehotti miehiä entistä suurempaan valppauteen, sillä Aalto saattoi olla pelkkä harhautus, jonka varjolla todellinen terroristi iskisi. Järvinen ja Putkinen ryntäsivät kuitenkin onnittelemaan erinomaisesta poliisityöstä ja miehet lipesivät asemistaan. Pikkuhiljaa Vahterinkin epäilykset hälvenivät. Hän alkoi ensin muikistella ja retosteli kohta täyttä häkää:

”Jos meikäläistä olis alun perin uskottu, Supo olis säästynyt miljoonakustannuksilta ja Viiriaho olis hengissä.”

Hän antautui paistattelemaan kehuissa jutun ratkaisusta edelleen hieman yllättyneenä. Ajatella, että hän oli

ollut kaiken aikaa oikeilla jäljillä Aaltoa ahdistellessaan, hän mietti.

Luoma katseli juhlavien seremonioiden jälkeen pukuhuoneessa, kuinka Vahteri riisui peitsensä, kypäränsä ja haarniskansa:

”No, montakos muslimia päästit päiviltä?”

”Jokin siinä Aallon tunnustuksessa mättää”, Vahteri vastasi kiusaantuneena.

”Niin no, äijähän ei puhu sanaakaan arabiaa.”

”Eikun joku muu juttu”, Vahteri ei huomannut Luoman piruilua. ”Mikä yhteys Aallolla ja Verotalolla on? Eihän se sosiaalipummi edes maksa veroja. Sitä paitsi tapahtumien kulku mättää. Musta se Aallon tappajakoirra hyökkäs mun kimppuun vasta Verotalon iskun jälkeen, silloin kun mä olin menossa penkoon sen kämppää. Miten Aalto olis nähny tulevaisuuteen ja kostanu koiransa kuoleman etukäteen?”

”Mitä väliä sillä on, kun tekijä on tunnustanu? Sähän ratkasit koko jutun ja vielä ihan ite.”

”Hitto, ei olis pitäny ampua sitä rakkia.”

Luoma katseli itsesyytöksissä kieriskelevää Vahteria ja tunsi myötätuntoa.

”Kenelle tahansa olis voinu käydä samoin. Turha sun on siitä itseäs syyttää”, hän sanaili laupeana ja suvaitsevana kuin Aalto konsanaan ja näki tilanteen ironian: hän olisi yhtä hyvin voinut sanoa samat sanat itselleen.

Luoma naurahti. Hän oli hermoillut ja panikoinut turhaan, sillä asiat olivat lopulta järjestyneet parhain päin. Aalto oli lupautunut kantamaan Verotalon iskusta vastuun. Mies oli halunnut takaisin Kylmäkoskelle, kun vankilanjohtaja Niemelä oli antanut luvan ottaa koirat mukaan. Aalto koki olevansa vankilassa vapaampi kuin siviilissä. Ei tarvinnut pelata rahan kanssa, täytellä viranomaisten

tyhjänpäiväisiä lomakkeita, näytellä normaalia eikä sietää naapurin noita-akkaa.

”Moni yhteiskunnassa vapaana itseään pitävä elää suuremmissa vankilassa kuin linnakundit”, Aalto oli selittänyt epäilevälle Luomalle. ”Valvonta ja holhous tiukentuvat koko ajan Lex Nokioiden, sensuurin, pakonomaisen tunnistamisen ja liikkeiden seurannan myötä. Jopa bussimat-kasta jää jälki viranomaisten järjestelmiin. Paradoksaalisesti vain vankilassa, holhouksen ytimessä, voi enää olla vapaa.”

”Vai on nyssekin isoveljen myyrä”, Luoma oli kuitannut. Ratkaisu oli arveluttanut, mutta Aalto vakuuttanut:

”Minulle on aivan sama, kumpi meistä istuu häkissä, mutta koska meikäläiselle kakku maistuu, miksi en saisi nauttia siitä?”

Aallosta syylliset ja syyttömät olivat samaa juurta ja oikeusjärjestelmän tuomio vain mielivaltaisen, sopimukseen perustuva enemmistön kosto, jolla rangaistiin erilaisuudesta. Luoma myöntyi. Hyvän ja pahan raja oli häilyvä ja kei-notekoinen ja poliisitkin vain ihmisiä, jotka tekivät virheitä ja rikoksia. Sen hänkin oli saanut havaita. Pelko saattoi ajaa kenen tahansa tekemään mitä tahansa, oli se todellista tai kuviteltua. Verotalon isku jäi Luoman ja hänen omantuntonsa väliseksi.

Luoma katsoi Aaltoa pähkäilevää Vahteria ja teki lähtöä:

”Mä oon Vesa oikeestaan sulle kiitoksen velkaa. Sä et arvaa kuinka paljon susta on ollu apua.”

”Apua? Musta sulle? Mitä sä oikein horiset?” Vahteri katse li Luomaa hölmistyneenä.

”Mä kerron myöhemmin, mutta nyt mun pitää mennä. Mä lupasin heittää Aallon koirat Kylmäkoskelle. Soon moro”, Luoma huikkasi, heitti rotsin niskaansa ja harppoi raput yläkertaan.

Kenelle tahansa olis voinu käydä samoin, omat sanat

kaikuivat mielessä, turha sun on siitä itseäs syyttää. Kadulle päästyään Luoma katseli, kuinka lumihiutaleet kiinnittyivät auton ikkunaan valkoiseksi vaipaksi. Hän hymyili ja uskalsi viimein antaa itselleen anteeksi. Miinan onnettomuuden, kiristyksen, Verotalon iskun, kaiken.